

تالیف

الضبي الطمها النيسر

احمد بن محمد بن الحسن بن احمد المعروف

»بِاخْلَافِ النَّبِيِّينَ«

پیشانی و گوشه‌ها

دکتر بهمن گریهی

استاد دانشکده افسری

و

عضو هیئت علمی جغرافیائی آسیائی پاریس

ناشر: کتابخانه ابن سینا - تهران

چاپخانه اتحاد

132986

کتابی از مؤلف کہ بطبع رسیدہ است

شیرازنامہ - ابو العباس احمد بن ابی الخیر زر کوب شیرازی

معراجنامہ - شیخ رئیس ابو علی سینا

نظام التواریخ - قاضی بیضاوی

جامع التواریخ - رشید الدین فضل اللہ جلد دوم طبع بلوشہ

نہ رسالہ از ملا محسن فیض بفارسی و عربی

الف - ترجمۃ الصلوۃ

ب - ترجمۃ الشریعہ

ج - مفتاح الخیر

د - ترجمۃ الزکوۃ

ه - ترجمۃ العقاید

ر - شرایط الایمان

ط - زاد السالکین

ح - الفت نامہ

ل - آئینہ شاہی

- راہنمای آثار تاریخی شیراز

جغرافیای تاریخی ایران

راہهای باستانی و پایتختهای قدیمی ایران

یزدان شناخت عین القضاۃ ہمدانی

ذیل ظفر نامہ شامی حافظ ابرو

کامل جامع التواریخ رشید الدین فضل اللہ (در دو جلد)

(مجموع تواریخ مطبوع - کاترمر - بلوشہ - برزین - بان و سایر تواریخ دیگر

کہ جمع آوری شدہ)

کتاب حاضر تاریخ نیشابور

بسم الله الرحمن الرحيم
فمنحه منحه منحه
تقديم ارباب فضل و ادب

کتاب حاضر تاریخ نیشابور۔ امام حاکم ابو عبد الله محمد بن عبد الله بن محمد بن حمدويه
یکی از کتب منحصر بفرد: علم الرجال علم تاریخ و جغرافیای نیشابور تا اواخر قرن پنجم
هجری قمری است۔ این نسخه منحصر بفرد که در بورساکس برداری شده و بعداً اصل
نسخه در آتش سوزی همان شهر از بین رفته و نسخه عکسی آنهم که بوزارت فرهنگ داده
شده در فاضله وزارت فرهنگ و کتابخانه ملی بچنگال سیمرغ افتاده و بکوه قاف رفته است
با تحقیق و تتبع و مطالعه سه سال بزیور طبع آراسته گردیده و بدوستان و پاسداران علم
تقديم میشود امید است بر زلاتش قلم عفو و اغماض کشیده و از فوائدش بهره مند گردند
وبالله التوفيق

فہرست مطالب کتاب تاریخ نیشاپور

صفحہ	مطلب
۱	مقدمہ
۳	ذکر مفاخر خراسان بشارت آیات واحادیث و اخبار کبار سلف
۴	الاحادیث
۵	آثار سلف عظام رضی عنہم
۷	ذکر صحابہ کبار رضوان اللہ علیہم بنیساہور
۱۳	ذکر بزرگان کی بنیساہور رسیدہ اند از علما و اشراف تابعین رضوان اللہ علیہم اجمعین و ساکن شدہ اند یا گذشتہ اند
۱۵	ذکر اتباع التابعین من النساہوریین و من وردھا اوسکنھا او حدث بها
۲۷	اتباع الاتباع بعد الصحابہ و هو القرن الرابع بعد النبوة والثالث بعد الصحابہ
۳۴	ذکر مصنفاتہ
۳۹	ذکر الطبقة الخامسة من علماء نيسابور و من دخل و نشر علمہ
۶۱	ذکر الطبقة السادسة من العلماء النيسابوريين و من سكنها و حدث فيها من علماء المسلمين رضی اللہ عنہم
۷۵	قال الحاكم رضي الله عنه هذه اسامي المشايخ الذين مارزقت السماع منهم من هذه الطبقة فشرع الان في اسامي الذين ادرکهم و رزقت السماع منهم بنساہور من هذه الطبقة ايضاً على الترتيب المذكور

قال الحالم الامام ابو عبد الله الحافظ النيسابوری وقع لفراغ بعون الله و حسن تقديره

۱۱۳

شهر رمضان سنه ثمان و ثلثمائه

ذكر بناء قهندزر و شهر قديم و مفاخر و اوضاع و محلات و بارو و واديها و محولات

۱۱۷

نيسابور و انچ تعلق بامثال اين امور دارد

۱۱۸

ذكر حفر خندق قهندز

۱۱۸

ذكر بناء شهر قديم

۱۱۹

ذكر حفر خندق در جوانب شهر قديم

۱۲۰

ذكر ارتفاع زمين نيسابور نسبت بابلاد ديگر

ذكر قري و قنوات که بر حوالی شهر و قهندز بود بازدياد عمارت در شهر و سور داخل

۱۲۱

شد و باغات و بساتين محلات شهر کشت

۱۲۲

ذكر محلات شهر و اوضاع و اوصاف آن

۱۲۵

ذكر فتح نيسابور بر دست صحابه و تابعين رضوان الله عليهم

۱۲۶

رواية اخرى

۱۳۷

ذكر واديها نيسابور

۱۳۸

اما ارباع نيسابور جارست

ذكر ولايات کی از نواحی و اقطار خراسان بنيسابور نسبة دادندی اشراف و اکابر

۱۳۹

آنها نسابوری خواندندی

۱۴۱

اما مسجد جامع بزرگ و مقصوره بزرگ

۱۴۲

ذكر دو منار جامع

ذكر مسجدهاء متبرک شهر قديمی که محل قبول طاعات و اجابت دعوات بودی ۱۴۳

۱۴۴

ذكر ميادين نيسابور

۱۴۴

ذكر مقابر و قبور کی مزارات نيسابور بود

۱۴۶	فایده
۱۴۸	مقدمه
۱۴۹	اسامی سادات کبار
۱۴۹	اسامی صحابه رضی الله عنهم
۱۴۹	اسامی مشایخ طبقات
۱۵۰	اسامی علماء بزرگ
	اسامی کسانی که قبور ایشان مزارات آن شهر بوده بعضی آن بزرگان و بعضی
۱۵۰	غیر ایشان
	اسامی بزرگانی که در شهر نسابور مدفون اند نقل از خط جواجه قطب الدین
۱۵۱	رحمة الله
۱۵۳	مقدمه بسم الله الرحمن الرحيم
۱۵۴	الطبقة الاولى منهم
۱۵۵	الطبقة الثانية
۱۵۷	الطبقة الثالثة
۱۵۸	الطبقة الرابعة
۱۶۰	الطبقة الخامسة

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمة المصحح

الحمد لله الموفق من شاء من عباده لخدمة العلم والدين ،
و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له شهادة تشهد لصاحبها
بحسن اليقين ؛ و اشهد ان سيدنا محمداً عبده ورسوله الى الناس
اجمعين ، صلى الله وسلم عليه وعلى آله وصحبه والتابعين باحسان
الى يوم الدين .

سأله است که گنجینه ها و خزائن کتب قدیمی ، مورد توجه و تدقیق علمای
بزرگ دنیا و متتبعین با ذوق قرار گرفته و تشنگان علم و ادب و صاحبان سلیقه
و قریحه برای سیراب ساختن روان و ارضای غوغای درونی خود باین گنجینه ها روی
آورده اند و هر کس بحد امکان مادی و معنوی خویش از آن دریای بیکران بهره ای بر
گرفته و بدنیای دانش تقدیم داشته است .

این ذخائر که بیشتر کتب نفیس خطی فارسی و عربی را تشکیل میدهند دست
قهار طبیعت آنها را از سرزمین خود دور انداخته و در نقاطی غیر مانوس پراکنده
انباشته و از این جهت است که محققین برای تتبع و بحث درباره کتایر مجبورند یکی
از آن نقاط سفر کرده و از منابع کتب آنجا استفاده نمایند یا لاقلاً فهرست کتابخانه ای
مختلف را بررسی کامل نموده تا از وجود نسخ متعدد کتاب مورد بحث اطلاع
کافی بدست آورند .

یکی از آن نقاط که همچو دریائی ژرف این درد گرانها را در اعماق خود

پنهان داشته و از آفات زمان حفاظت کرده کتابخانه‌های استانبول می‌باشد .

در هر يك از این کتابخانه‌ها هزاران مجله کتب نفیس قدیمی عربی و فارسی که اغلب اقدم نسخ موجوده و یا نسخه منحصر بفرد دنیا است میتوان یافت که جز مستشرقین معدود، دیگران و بخصوص محققین ما، یا از وجود آنها بیخبرند و یا دسترسی بدانها نداشتند و از این جهت در مقدمه هیچیک از کتب ادبی که تا حال در مملکت ما تصحیح و طبع شده و اقدم و اصح آن در استانبول موجود بوده بهیچوجه استفاده ننموده و حتی اسمی هم از آن نبرده‌اند، و همین امر سبب شده که باهمه دقتی که در تطبیق مطالب بعمل آورده‌اند منظور مصحح آنطور که شاید و باید تامین نشده است .

این کتب پر بها، یاد در زمان مولف و یا اندکی بعد از آن تحریر یافته و اغلب حاوی تاریخ تحریر و نام کاتب است .

از این لحاظ نگارنده با سرمایه مزاجه در مدت اقامت در استانبول بكمك دوستان ترك و استادان دانشگاه و روسای مسئول و مكاتبه با حضرت استاد فقید مرحوم قزوینی از یکصد جلد کتب فارسی و عربی که همگی اقدام و اصح نسخ موجوده یا نسخه منحصر بفرد دنیا است . عکس برداری نموده و برای استفاده علماء و متتبعین میهن عزیز حاضر کرده‌ام تا بابت دست آوردن فرصت یکی را پس از دیگری بزیور طبع بیاورایم :

کتاب تاریخ نیشابور امام؛ الحاکم ابو عبد الله محمد بن عبد الله نیشابوری:

که مولف آن در سال ۴۰۵ هجری قمری در نیشابور وفات یافته و یکی از مهمترین و نفیس‌ترین کتاب در تاریخ نیشابور است: از همان تعداد کتبی است که نگارنده در کتابخانه (کورسنلو جامع) واقع در شهر بورسا (بورسه) که این شهر زمانی هم پایتخت ترکیه بوده است عکس برداری کرده و اکنون پس از مدت سه سال تتبع و تدوین بچاپ میرسانم .

دکتر ریچارد فرای استاد دانشگاه هاروارد (آمریکا) (۱) نیز از این نسخه عکس برداری نموده است

نگارنده استاد فرای رادر دانشگاه هاروارد ملاقات نمودم و اهمیت این نسخه را که در دنیا منحصر بفرد است بایشان گفتم و تذکر دادم که من این نسخه را در تهران بطبع خواهم رسانید زیرا بمقاد: **وفی التاخير آفات**: ممکن است که از آفات و بلیات زمان در امان نماند و گویا همینطور هم شد چه: چندی قبل بدبختانه شنیده شد که بورس طعمه حریق گردید و دیگر خبری دریافت نشد که این کتاب نفیس سوخته و یا مانده است

امام حاکم (۳۲۱ هجری - ۴۰۵ هجری) گویا کتابی نیز بعربی در دوازده جلد شامل تاریخ و جغرافیا و رجال و علما و اسامی محلات و قراء و سایر خصوصیات شهر نیشابور نوشته بوده است که با احتمال قوی این کتاب از بین رفته و اثری هم از آن در دست نیست (۲)

کتاب تاریخ نیشابور ترجمه قسمتی از این کتاب بزرگ است که

(۱) در آمریکا دانشگاهی بنام هاروارد در شهر واشنگتن (D.C) وجود دارد که قسمت عمده دانشجویان آن سیاه پوست هستند و از تمام دنیا حاصل میپذیرد. این دانشگاه در سال ۱۸۶۸ میلادی تاسیس شده و مزیت آن بداشتن محصل سیاه است

دانشگاه دیگری در بنام هاروارد میباشد این دانشگاه در سال ۱۶۳۸ میلادی یعنی تقریباً دو بیست سال و کسری قبل از آن دانشگاه تاسیس شده این دانشگاه در محله کمبریج بنا شده دکتر فرای نیز استاد همین دانشگاه است در ملاقات او را مردی و از دو عالم مطلع دیدم و آن فارسی را بزحمت حرف میزد اما با موضوع و احوال ایران وارد بود

برای اطلاع بیشتری رجوع شود بکتاب آمریکا و معلوم و تربیت نگارش نگارنده

(۲) امام الحاکم تألیفات دیگری غیر از کتاب تاریخ نیشابور داشته است مانند

فضائل الشافعی - فوائد الشیوخ - امالی المشات - تراجم الشیوخ - علوم الحدیث - کتاب

العلل - کتاب الامالی و غیر ذلك

شخصی بنام احد بن محمد بن حسن بن احمد معروف بخلیفه نیشابوری
یا یک قسمت از آن کتاب بزرگ را ترجمه کرده و یا تمام آن کتاب را مختصر نموده
است و نیز معلوم نشد که این شخص کیست و در هیچیک از تذکره‌ها نام او را نیافتیم.
تاریخ نیشابور حاضر دو قسمت است.

قسمت اول - شامل مقدمه مولف - فهرستی از اسامی مهاجرین - انصار - تابعین -
علماء - فضلاء - ادبا و سایر کسانی که به نیشابور آمده و رفته و زیسته و مرده‌اند.
و این قسمت شامل چندین بخش است بدین ترتیب:

پس مقدمه بذکر مفاخر خراسان اشارت نموده و آیات و احادیث و اخبار
سلف را ذکر میکند.

آنوقت فضائل نیشابور را میگوید و توصیف میکند سپس صحابه کبار
نیشابور را شرح میدهد و یکایک را بنام صحابی اول و صحابی دیگر و غیره توضیح تشریح
می‌نماید از این موضوع که میگذرد در خصوص بزرگان نیشابور اعم از علما و اشراف و
تابعین قلم فرسائی میکند

این طبقه بندی بترتیب از حروف الف شروع شده و بحرف (ی) ختم میشود
بدینجهت برای این قسمت فهرست الفبا که مرسوم کتب جدید است بعبارة آخری
فهرست اسامی رجال و اماکن تهیه نشد چه در هر یک از طبقات خود مولف این سبک
را رعایت کرده و هر طبقه را از الف (احمد) شروع و به (ی) (یحیی) ختم نموده است
مولف کتاب سعی کرده است که تمام خصوصیات افراد را ذکر کند اگر
سفری کرده یا کتابی نوشته و حتی اگر نزد عالمی تلمذی نموده‌اند یاد آور شود و
حتی المقدور نگذاشته است مطالبی فوت گردد

قسمت دوم - شرح بناهای نیشابور و مساجد و قلاع و قصبات و مقابر آن است

البته مختصرتر بدین ترتیب (۱)

ذکر بناء قهندز و شهر قدیم و مفاخر و اوضاع محلات و باروها و وادیها - بناء شهر قدیم - حفر خندق - ارتفاع زمین - قری و قنوات - محلات شهر - فتح نیشابور - مفاخر نیشابور قدیم - مقام خدام نیشابور - روایات دیگری از این قبیل
برای قسمت دوم این کتاب فهرست اسماء رجال و اماکن تهیه شد

نا گفته نماند که در حد امکان ظرف مدت سه سال تنبّع و تحقیق بعمل آمده است. نسخه ای صحیح و بدون غلط تقدیم از بساب فصل و ادب گردد : ولی چون نسخه منحصر بفرد آنهم عکس برداری شده و از طرفی چون دسترسی به نسخه اصلی نبود باز اغلاطی در طبع پیدا شد .

این نیز باید گفته شود که بعضی از مطالب مقدمه این کتاب مستفاد از رساله استاد بارتولد ترجمه فاضل محترم آقای حمزه سردادور شده است .

در خاتمه باید از زحمات آقای رمضان مدیر کتابخانه ابن سینا که سالهای متمادی در راه نشر و توسعه فرهنگ زحمات فراوان کشیده و رنج بسیار برده و این کتاب هم یکتا نمونه از فرهنگ پروری ایشان است تشکر کنم

و همچنین بنونه خود از چاپخانه صبح امروز کارکنان آن سپاسگزاری می کنم
امیدوارم که صاحبان فضل و ادب از زلاتش غمض عین فرمایند

والله المستعان وعالم التکامل

تهران - دکتر کریمی

(بهمن ۱۳۳۷)

هفته مهر ماه ۱۳۳۷

(۱) نگارنده در سال ۱۳۱۳ کتابی بنام شیراز بنده باغ ابوالعباس احمد بن ابی العباس ذرکوب شیرازی بهمین سبک و بهمین روش تصحیح نموده و با مقدمه مفصّلی در شرح شیراز و بناهای قدیمی آثار و ابنیه و سایر خصوصیات آن شهر بطبع رسانیدم

خراسان (۱)

در باب اینکه مهاجرت ارین‌ها از قسمت شرقی بسمت غربی ایران در چه تاریخ و بچه منوال بوده ما اطلاع نداریم اولین دفعه که نام مدیها ذکر می‌شود در سال (۸۳۵ قبل از میلاد) در کتیبه سالیان‌ساز دوم پادشاه آشور است و ضمناً معلوم نشده که آیا مدیها از نژاد آرین بوده‌اند و یا اینکه فاتحین آریائی اسم ساکنین سابق مملکت را اختیار کرده‌اند اسمی خاص آریائی فقط در کتیبه‌های سارگن (۷۲۱-۷۰۵ ق.م) دیده می‌شود و نیز ما نمی‌دانیم که آیا مهاجرت ارین‌ها فقط از راه شمال یعنی همان راهی که مدیها رفته بودند بعمل آمده یا اینکه از راه جنوب هم که از سیستان بکرمان و از آنجا بفارس میرفت صورت گرفته است. شق اخیر ظاهراً بیشتر قریب بصحت است.

هر دوت گوید: هروس‌ها (در اصل متن:، ده روسیایوی) و کرمان‌ها (در اصل متن: کرمانی اوی) در جزو ایرانیانی بشمار می‌روند که در فارس سکونت اختیار کرده بودند یعنی اسم قسمت جنوبی ایران کنونی را يك شاخه از ایرانیانی که خود را پارسه می‌نامیدند اشغال کرده بودند چون مدیها در ورود بعرصه تاریخ بایرانیان سبقت جستند لهذا احتمال کلی می‌رود که مهاجرت از راه شمالی زود تر بوقوع پیوسته است.

مقتبس از کتاب جغرافیای تاریخی استاد بارتولد ترجمه فاضل محترم آق‌ای حمزه سردادور

حرکت آرین ها از قسمت شمالی ایران از همان راهی که در قدیم شاهراه عمده از آسیای غربی به شرقی بود یعنی از طول دامنه جنوبی جبالیه بوده که سرحد شمالی فلات ایران را تشکیل میدهند بعضی از خطوط سیرمه کن است مولد این حدس باشند که قسمتی از این راه در زمان قدیم شمالی تر بوده است.

ایزیدور خارا کسی گویند: راه از ولایت قوه یسنه (اعراب قوهس گویند) ده دامغان و سمنان از بلاد آن بودند و به شمال به هیرکانیا یعنی سواحل رود گرگان به بحر خزر میریزد میرفت، و از آنجا متوجه ولایت پارتها میشد که قدیم ترین پایتخت های آنان یعنی استاکا و یارساگا که در محل خبوشان دوره اعراب به قوچان کنونی واقع بود و نسیا که اعراب نسا گویند و خرابی های آن امروز در نزدیکی عشق آباد نمایان است در سمت شمالی شاهراهی که بعداً تر شده قرار گرفته بودند.

احتمال دارد که مهاجرت آرین ها با سواحل گرگان هم آمیخته است و کانیای هیرکانیا (در اصل و رکانا یعنی مملکت گرگانها) خلاصه یوت دامنه یسرت است و آنجا آرین ها مهاجرت خود را از دامنه جنوبی جبال دانیال کرده اند و به سواحل جنوبی بحر خزر در زمان حکومت ایرانیان هم هنوز در تحت اشغال مارت غیر آریان بودند در ردیف راه هیرکانیا از شاهراه امروزی هم اسم هیرکانیا چنانکه آریان دیده بود که هیرکانیا در سمت یسار راهی که از مدی پارت میرفت واقع بود.

هر دوت چنانکه معلوم است پارت ها، و خوارزمیان و سغدی ها و آریان ها.

در یک ساتراپی قرار میدهند در تمام کتیبه های میخی درج شده است که آریان ها و سغدی ها و آریان ها پارت از خوارزم سوا و عایجده نام برده اند و در قریب خوارزم و سغدیانا و آریانا نداشته است.

در اوائل سلطنت داریوش ساتراپ ولایت پارت شش ساله بود و داریوش بود که در سال (۵۱۸ ق - م) مجبور شد شورش پارت ها و هیرکانیا را

خاموش کند در دوره هخامنشیان این مملکت اهمیت بزرگی نداشت .

استقرا بن گوید: سلاطین ایران در مواقع سیاحت و گردش در ممالك خود سعی می کردند که حتی الامکان زودتر از پارت بگذرند زیرا ولایت مسزبور بواسطه فقر و بی چیزی قادر نبود آذوقه موکب پر جمعیت شاهان و افرام سازد ولی بواسطه همین فقر و لزوم دفع حملات کوچ نشینان ملت پارت نسبت بطرز زندگانی ساده و جنگجویانه که ایرانیان مترقی داشتند وفادار مانده و بعد از سقوط دولت هخامنشی پارت ها همان عناصر سالمی بودند که موفق شدند مجدداً دولت ایرانی مقتدری تشکیل داده و حتی با احراز موقعیت حملات جهانگیرانه روم را دفع کنند، جبال بلخان بزرگ و کوچک و کوه کورن داغ و کیت داغ و جبال خراسان که امروز سرحد بین ایران و روسیه است سرحد طبیعی بین ترکستان و حوضه بحر خزر را تشکیل می دهند .

گروزن گوید: هیچ چیز نمی تواند با منظره تیره و تاریک این کوه های بی ثمر که جز گیاه هرزه در آنها نرود و فقط چشمه های معدودی از آنها جاری است طرف مقایسه واقع شود.

در عهد قدیم و همکذا در قرون وسطی سکنه واحه های واقعه در امتداد دامنه های این جبال را ایرانیان تشکیل می دادند ولی بدیهی است که واحه های مسزبور بواسطه موقعیت جغرافیائی خود ناچار میبایستی غالباً مورد حملات متعدد کوچ نشینان ترك واقع شده و بمصرف آنان در آید از همین تاریخ است که این سرزمین باسم ترکی (اتک) و یا بطور اصح (ایتاگ) که بمعنای ولایت دامنه کوه پایه است نامیده شد .

از جمله بلاد این سرزمین در قرون وسطی از نسا و ایورد بیش از سایر بلاد اسم می برند .

شهر نسا در نزدیکی عشق آباد کنونی واقع بود و اییورد در این زمان هم بشکل
قریه کوچکی در ده فرسنگی عشق آباد پابرجاست .

رباط فراوه (افراوه) که عبدالله بن طاهر در قرن نهم میلادی بنا کرده و مرکز
از سه قلعه متصل بهم بود در ناحیه نسا بفاصله چهار روز راه از شهر نسا واقع بود از این
رباط راه مستقیمی از وسط صحرا بشهر گور گنج (در نزدیکی شهر قدیمی اور گنج
کنونی) می رفت .

در فوق گفته شد که (اتک) بواسطه موقعیت جغرافیائی خود معرض تاخت و تاز
کوچ نشینان آسیای وسطی واقع میشد علاوه بر آن ملوک آسیای وسطی یعنی
ملوک خوارزم که نزدیک ترین همسایه آتک بودند همواره برای تصرف این ولایت
میکوشیدند .

هرودوت می نویسد: ما خبری میخوانیم که هنوز بطور رضایت بخش توضیح
نشده است این خبر راجع است به وادی که محصور بجبال بوده و پنج معبر داشته
و رود اکسس از وسط آن جاری بوده و بین ممالک خوارزمیان و هیرکانیان و پارتها
و سرنکان و تمانیها واقع شده و در ابتدا تعاقب خوارزمیان داشت

خبر فوق میرساند که مدتها قبل از تشکیل هخامنشیان ساطه خوارزمیان
ولایت جنوبی صحرا هم بسط یافته بود .

در قرن دهم میلادی نوح بن منصور سامانی نسا را به مامون حاکم وای قسطن
شمالی خوارزم و اییورد را به عبدالله خوارزمشاه فرمانروای خوارزم جنوبی بخشید
لکن عبدالله بواسطه مخالفت ابوعلی سیمجور که امیر خراسان بود با تحصیل این عطیه
نائل نگردید .

پس از آنکه در قرن دهم میلادی صفحه خوارزم در زیر سلطه مأمون که لقب خوارزمشاهی را اختیار کرده بود متحد گردید. نسا و فراوه در تصرف خوارزمیان (۱) بود تا زمانی که سلطان محمود غزنوی در سال ۱۰۱۷ میلادی خوارزم را به سیخر ساخت بعد که در سال ۱۰۳۵ میلادی تراکمه در تحت ریاست سلجوقیان بخراسان هجوم آوردند سلطان مسعود غزنوی مجبور گشت که نسا و فراوه را با آنها واگذار نماید.

در قرن دوازدهم میلادی که سلسله جدید خوارزمشاهیان قوت گرفت شهر نسا قبل از سایر بلاد خراسان در جزو قلمرو آنان در آمد در تاریخ این دوره اسم شهر دیگری بنام شهرستان ذکر می شود که در سر راه خوارزم بنسا و بفاصله يك فرسنگ از نسا در کنار ریگزار واقع بود.

یاقوت که سال ۱۲۲۰ میلادی در آنجا بوده تعریف می کند در حوالی شهرستان واسطه قرب ریگزار باغانی وجود داشت و مزارع دره مسافت بعیدی دور از شهر واقع بودند و لایت خوارزم بعد از قتل و غارت مغول اگر دوره کوچکی را در قرن چهاردهم بحساب نیاوریم تا زمان استیلای ازبك ها در اوایل قرن شانزدهم سلسله مستقلی نداشت.

در قرن شانزدهم و هفدهم بلاد (اتک) معمولاً در زیر سلطه ازبکهای خوارزم بودند. بطوریکه ابوالغازی شهادت می دهد در آن زمان برای تشخیص اتک کلمه (تاغ بویی) (طرف کوه) مصطاح بوده و این کلمه در مقابل سو بویی (استعمال) میشد که سواحل جیحون یعنی خوارزم در معنای اصلی کلمه بدین نام معروف بود.

در عین حال خوانین خیره همواره سعی بودند که طوایف ترکمن را مطیع خود سازند و طوایف مزبوره که در قرن شانزدهم تمام ساحل شرقی بحر خزر را تا

(۱) این خوارزمشاهیان با سلسله خوارزمشاهیان که سر سلسله ایشان اتسر خوارزمشاه و آخرین ایشان سلطان محمد و سلطان جلال الدین خوارزمشاه است و بدست چنگیز خان منقرض شده اند فرق دارند و دو سلسله مجزی هستند، ایشان خوارزمیان و مأمونیان اند.

گروگان متصرف بودند بعدها که اقتدار شاهان ایران و خوانین خیوه و بضعف گذاشت
تدریجاً سلطه خود را رو بطرف شرق تا مرز بسط دادند.

شاه عباس کبیر (۱۵۸۷-۱۶۲۸ میلادی) بنا بر روایت ایت : در واقع از اتک صرف نظر
کرد هر چند که جانشینانش ملوک ازبک را اسماباج گزار و مطایع خود نمودند.
شاه عباس برای صیانت مملکت از تاخت و تاز تراکمه ازبکان تصمیم بدان گرفت
که اکراد جنگجو را از ولایت غربی بدین سامان کوچ دهد و برانراین تصمیم پنج
ولایت کرد نشین در امتداد سرحد از (استرآباد تا چناران) تشکیل داد و از ولایات
پنجگانه مزبور در این زمان سه ولایت یعنی بجنورد و قوچان و درگز پایتخت است.
ضمناً حکومت درگز نه با سلسله کردی بل با خاندان ترک است. مقتدرترین حکام
مزبور که حکمران قوچان است بلقب ترکی ایلخانی ملقب شد.

قوچان در قرون وسطی با اسم خبوشان (هر چند که در کتاب مقدس شکل
خوجان دیده میشود) معروف بوده است.

ایزیدور خارا کسی ذکر میکند که : در قرن دهم میلادی شهر قوچان مهم ترین
بلاد ناحیه استوا بود و استوا مطابق آستانه و یا آستانه است.

در قرن دوازدهم در دوره ترقی خوارزمشاهیان قوچان یکی از دیرینه ترین مناطق
بود که در سرراده قسمت مرکزی خراسان واقع شده بود شهر مزبور در قسمت اعظم
خود علاوه بر موقعیت جغرافیائیش مرهون حاصلات تجاری و صنعتی خود بود.

کرزن مینویسد: ولایات شمالی ایران در حاصلخیزی و خوبی شرب اراضی بهتر
از قوچان ولایتی نیست، کوچ دادن اکراد از تاخت و تاز تراکمه حاکم کردی نکرد این
دو حریف لایق هم بودند و هیچ یک از طرفین نمیتوانستند بفتح قطعی امثال شوند.

کردها فقط می توانستند مزارع اتک راتار ومار کرده انتقام تراکمه را از این
راه بکشند

شهر قوچان در سال ۱۸۳۳ میلادی که عباس میرزا بدفع فتنه ایلخانی اشتغال
داشت و بعد در زلزله های ۱۸۵۱ و ۱۸۷۲ میلادی صدمه های فراوان دیده است

کرزن نقل میکند: جمعیت شهر به ۱۲۰۰ نفر نمی رسید زلزله سال ۱۸۹۵
میلادی بکلی شهر را خراب کرد و قوچان جدید در دوفرسنگی شهر قدیم
بناشده است.

نقطه سرحدی دیگر که با نام نادرشاه توأم است قلعه مهم کلات است که در
آنجا دست طبیعت قلعه کوخستانی صعب الوصای بنا کرده است محوطه ای که قریب
۲۵۰۰ فوت از سطح دریا ارتفاع دارد دارای ۲ میل انگلیسی طول و قریب به ۵ الی ۷
میل عرض و از هر طرف محصور بدیوار طبیعی است که از قلعه ها و صخره های تیز و
عریان با ارتفاع ۲۰۰ الی ۱۰۰۰ فوت از سطح وادی تشکیل یافته است.

این دیوار فقط دارای دو معبر تنگ میباشد ولی علاوه بر آن راه باریکی از
گمرکش جبال موجود است که میتوان بقلعه داخل شد، دروازه عمده بدر بند ارغون
شاه یعنی بنام بانی خود که روی یکی از صخره های صاف نقش کرده و از بنای خود ذکر
میکند معروف میباشد.

کرزن و دیگران این ارغون شاه را همان ارغون خان مغول ایران (۱۲۸۴-
۱۲۹۱ میلادی) میدانند درباره ارغون شاه مینویسند که وی قبل از جلوس بسلطنت از
عموی خود احمد شکست خورده و در کلات پناهنده شد لکن قلعه در زمان وی خراب
بود و همین که عساکر احمد نزدیک قلعه رسیدند ارغون بدون مقاومت با احمد تسلیم شد.
حدسی که بیشتر طبیعی بنظر میرسد این است که در اینجا مقصود از ارغون شاه پادشاه

محلی و پدر علی بیگ بود که باتیمور محاربه کرده است.

شرف الدین گوید: تیمور در سال ۱۳۸۲ میلادی قلعه را محاصره کرد و در ضمن تفصیل محاصره از چند دروازه اسم میبرد که یکی از آنها در بند ارغونشاه است. علی بیگ اظهار اطاعت کرد ولی بعد به تیمور خیانت ورزید و تیمور در مقابل کلات قلعه قهقهه را بین کلات و ابیورد و ظاهر را در جائیکه امروز ایستگاه راه آهن باسم قهقهه واقع است بنانهاد.

نادر از موقعیت قلعه کاملاً استفاده نمود و از زمان وی قلعه باسم کنونی کلات نادرشاه یا کلات نادری موسوم گردید.

گورن می نویسد: که نادر میخواست در اینجا قلعه غیر قابل تسخیری ایجاد و خزائن امنی برای گنجینه‌هایی که از هندوستان آورده بود دائر سازد شرح و تعریف قلعه کلات در کتاب واسیل و اتاس سیاح یونانی که معاصر نادرشاه بود مندرج است. بنا بقول سیاح مذکور نادرشاه میخواست شهری ایجاد کند که نظیر نداشته باشد و تمام اهالی شهر بتوانند آنچه را که میخواستند بدون احتیاج باجناس وارده از خارج در خود شهر بیا بند برای استهلاك مخارج ساختمان شهر غنائم هند بکار رفت صخره‌ها را از خارج و داخل تراشیده و هر کجا که احتمال حمله میرفت برجهای یاسبانی بنا کرده بودند.

بعد از نادرشاه کلات تا سال ۱۸۸۵ میلادی تحت حکومت خانهای کوچکی که اسماً مطیع ایران بودند بماند و تا زمان تجدید سرحدات روس و ایران در سال ۱۸۸۱ میلادی ابیورد و اتک در جزو خانی مزبور بودند.

گورن قسمت کوهستانی غرب خراسان را بشرح زیر تعریف میکند:

چند رشته جبال متوازی در سمت شمال غربی بطرف جنوب شرقی کشیده شده سلسله‌های شمالی را دره‌های عمیق و تنگی که در قعر آنها سیلاب صدا میکند از یکدیگر جدا کرده و در سمت جنوب جای دره‌ها را وادی‌هایی گرفته که رودهای کوهستانی از وسط آنها جاری و قراء و دهات در آنها واقع شده و گاهی جلگه‌های وسیع و پر ثروتی دیده می‌شود مانند جلگه قوچان در شمال و جلگه نیشابور در جنوب. بینالود کوه

سلسله‌های جبال را دره‌هایی در طول کوه قطع می‌کنند و همین دره‌ها راه ارتباط بین وادی‌ها می‌باشند دره‌ها اغلب منظره طبیعی زیبایی تشکیل داده و صورت یک سلسله مواقع صعب الوصولی را دارند. مشکل است در جایی از دنیا جبال باشد که بخط برف دائمی رسیده و تا این درجه پرده‌های زیبایی از طبیعت و وحشی کوهستانی جلوه گر سازند

در بالای سلسله‌های بلندتر آثار مسکین‌ترین نباتات کوهستانی بندرت دیده می‌شود زراعت فقط در قعر وادی‌ها مقدور است و منوط بوجود چشمه‌سارهای قلیلی است که آب آنها را برای شرب اراضی قابل زرع آورده‌اند هر دهی گوئی واحه ایست که در زمینه خاکی رنگ کویر واقع شده است

اراضی مزرعه در دامنه جبال هم دیده می‌شود و از دامنه‌های جبال چشمه‌هایی بوادی سرازیر میشوند و بطوریکه فریه تعریف میکند در مرتفع‌ترین نقاط هم زراعت می‌کنند اراضی مزرعه که در دامنه‌های کوه واقع است به صفحه‌های جدا گانه منقسم گردیده و عده قزاء در این وادی بواسطه وفور آب بیش از سایر نقاط است

در اینجا هم مثل سایر نقاط ایران سبزه‌زار یکسره دیده نمی‌شود قطعات آباد با فاصله‌های مختصری از یکدیگر واقع شده‌اند رودی که از پهلوی نیشابور می‌گذرد بمناسبت مزه

شور و تلخ آبش بشوره رود معروف است

نیشابور باندازه‌ای دچار زلزله و معرض حملات خانه خراب کنی واقع گردیده که شکل کنونی آن، هم از حیث وسعت و فضا وعده نفوس بقدری با پایتخت قرون وسطی خراسان فرق دارد که تحقیق و تشخیص نقشه آن بامشکلات بزرگی توأم است .

مختصری از تاریخچه نیشابور

بنای این شهر ظاهراً در زمان ساسانیان بدست شاپور اول یا شاپور دوم شده است چنانکه مورخین و جغرافیون نقل کرده اند. این شهر در سال (۳۳۰ میلادی) پایتخت ناحیه ابر شهر بوده و یزدگرد دوم این شهر را محل اقامت خود قرار داده و **بور جاین** مهر که یکی از سه آتشکده معروف ساسانیان باشد در نزدیکی این شهر قرار داشته است

شهر مزبور در سال (۳۱ هجری) (۶۵۱ میلادی) بدست اعراب افتاده و در سال (۳۲ هجری) (۶۶۲ میلادی) حکومت این ناحیه (منظور ناحیه خراسان است که مرو و بلخ و غیره جزو آن بوده) بدست غیث بن الحسام که یکی از اشخاص معروف آن زمان بوده است اداره شده و این خود دلیل آنست که ناحیه خراسان تا قبل از قرن (دوازدهم هجری) (هجدهم میلادی) وسعت زیادتری را از طرف مشرق دازا بوده و مرو و هرات و بلخ نیز جزو این قسمت بشمار میرفته ولی فعلاً نیشابور تنها شهری است که جزو ناحیه خراسان محسوب می شود و تقریباً تا چند سال بعد از واقعه مذکور اطلاعات راجع به نیشابور جزئی است

در اوائل قرن هشتم میلادی ابو مسلم خراسانی نهضتی در خراسان برضد خلافت بنی امیه ایجاد کرد و در سال (۱۳۱ هجری) (۷۳۸ میلادی) داخل نیشابور شد و حاکم آن شهر گردید و در مدت حکومت خود مسجدی در نیشابور ساخت ولی در سال (۱۳۸ هجری) (۷۵۳ میلادی) او را در بغداد بتحریر منصور خلیفه مقتول ساختند

کنز

پس از این قضیه خراسان در اوایل قرن (سوم هجری) (نهم میلادی) در حیطه اقتدار طاهر بن حسین درآمد

طاهر حا کمی بود که از طرف مامون خلیفه در سال (۲۰۵ هجری) (۸۲۰ میلادی) در قسمت مشرق ایران حکومت میکرد و در زمان او و اولادش ناحیه خراسان حالت استقلال بخود گرفت و عبدالله بن طاهر نیشابور را پایتخت خود قرار داد و باغ معروفی بنام شادیاخ در آنجا ساخت و در زمان او بود که شهر نیشابور فوق العاده اهمیت پیدا کرد و ساختمان جدید و دهات زیاد در اطراف آن شهر بنا گردید

در اواخر قرن مزبور سلسله صفاریان خراسان را در تحت تصرف گرفتند و در سال (۲۷۹ هجری) (۸۹۲ میلادی) عمرو بن لیث صفاری حکومت آنرا عهده دار شد و او نیز نیشابور را پایتخت خود قرار داد

اطلاعات کافی بما نشان میدهد که عمارات زیاد بشهر مزبور اضافه شده و تغییراتی در جامع آن رخ داده است

بعد از عمرو لیث خراسان بدست سامانیان افتاد و در این موقع نیز نیشابور کماکان پایتخت بود و تنها ناحیه مرکزی خراسان بشمار میرفت از شهرستان نیشابور زمان ساسانیان شرح مفصلی توسط ابن حوقل و استخری نقل شده است و این اشخاص چنین می نویسند :

که شهر مزبور دارای سه میل طول و سه میل عرض بوده (هر سه میل یک فرسنگ) و بچهل پاسگاه تقسیم میشده است کوچه های آن صاف و تقریباً عده آنها به پنجاه میرسیده و این کوچه ها یکدیگر را طوری قطع میکردند که چهار راه های متعدد تشکیل میدادند (برعکس عقیده اغلب از مستشرقین که کوچه های قدیمی بعضی از شهرها همیشه کوتاه و دارای اعوجاج بوده)؛ این کوچه ها بسیار مستقیم و مطابق اسلوب

کج

معماری ساخته شده بود خود شهر نیشابور بسه قسمت تقسیم میشده است

۱- شهر خاص

۲- نواحی خارج شهر

۳- پاسدارخانه ها

۱- شهر خاص : دارای برج و حصار و چهار دروازه بوده و در خارج شهر پاسگاهها واقع شده که آنها نیز دارای دروازهها بودند و خرابه آنها باغلب احتمال همان تپه البارسلان است

قسمت خاص شهر عبارت بود از تمام نواحی خارج که دارای دیوارها بوده است و اینجاست که مسجد جمعه نیشابور دیده میشود : و عمرو بن لیث صفاری ستون های چوبی آنرا تبدیل بستونهای اجری نموده و سه رواق در اطراف حیاط مسجد ساخته و آنرا یکی از بهترین ساختمانهای مهم که دارای کاشیکاری مذهب میباشد نموده است

این مسجد دارای یازده در با ستون هایی از مرمر سیاه و سفید بوده و تمام آنها با نضمام طاق مسجد نقاشی و مجسمه کاری شده بوده است و نزدیک آن محوطه بازار و خانه حاکم شهر قرار داشته که بتوسط عبدالله بن طاهر بنا شده و بدست عمرو بن لیث صفار مرمت گردیده است .

نزدیک بازار بزرگ شهر بازار کوچک دیگری بوده که محبس ها در آن قرار داشته است و اهمیت این بازارها از نظر تجارت بسیار مهم بوده و اینکه شهر مزبور و نواحی خارج آنرا دیوارها احاطه کرده دلیل بر این بوده است که مردم احتیاج بامنیت و حفاظت داشته اند

چون در شهر نیشابور خاص بنای قابل ذکری ساخته نشده است میتوان آنرا دلیل بر این دانست که با وجودیکه شهر مزبور بتوسط ساسانیان بنا شده ولی کم کم

بواسطه انقراض سلسله مزبور شهر متار که گردیده و بنای مهمی در آن بنا نشده است. و آنچه بعد از اسلام در این ناحیه بنا گردیده در خارج شهر خاص بوده است ولی این تنها يك قضیه بیش نیست و تا اکتشافات بیشتری از جهت حفاری در نیشابور بعمل نیاید نمیتوان این قول را قبول کرد و نیز گفته سایگس را نمیتوان معتمد شمرد پس از ساسانیان حکومت خراسان بدست غزنویان افتاد و بعد از يك قرن نیشابور در حیطه اقتدار سلجوقیان ترك درآمد و طغرل بيك (۳۲۹ هجری) (۱۰۳۷ میلادی) شهر را گرفت و پایتخت خود قرار داد و ابارسالان برای مدت کوتاهی در آنجا اقامت کرد

در زمان سلجوقیان نیشابور اهمیت فوق العاده ای بخود گرفت و برای بار دوم اهمیت سابق را مجدداً احراز کرد.

در زمان خواجه نظام الملک وزیر ابارسالان و ملک شاه نیشابور اهمیت بسیاری بدست آورد و تقریباً دارالعلم شد و مدارس متعدد در آن بنا شد و مرکز علم و نظامیه ای در آنجا ایجاد گردید.

نیشابور در این زمان دارای سیزده کتابخانه بوده که مهم ترین آنها پنج هزار جلد کتاب داشته است .

عمر خیام شاعر و دانشمند و فیلسوف و مورخ و ریاضی دان عصر در آنجا زندگی میکرده است.

در سال (۵۳۰ هجری) (۱۱۳۵) میلادی نیشابور بواسطه زلزله خراب شد و شهر مزبور در سال (۵۳۸ هجری) (۱۱۵۳ میلادی) آتش گرفت و در همین موقع بود که طعمه غارت ترکان غز واقع شد و شهر را امانی مملی ترك کردند و شهر دیگری در حومه محل سابق که عبدالله بن طاهر ساخته بودند بنا نمودند

یاقوت : شهر مفصلی راجع باین ناحیه ذکر میکند و این واقعه را سال (۶۱۳ هجری)

(۱۲۱۶ میلادی) می‌داند .

این شهر بعداً بدست چنگیز و یارانش از بین رفت و ساکنین نیشابور شهر دیگری در شمال شرقی ساختند

حمدالله مستوفی در سال (۷۳۱ هجری) (۱۳۳۰ میلادی) و این بطوطه طنجی در سال (۷۵۷ هجری) (۱۳۵۵ میلادی) شهر نیشابور را دیده و آنرا یکی از پر جمعیت ترین شهر های ناحیه خراسان دانسته و از مسجد عالی و چهار مدرسه آن نقل میکنند .

عقاید مورخین و علما و مستشرقین در خصوص تاریخ نیشابور قدیم

نیولد که گوید:

راجع به نیشابور قدیم قبل از اسلام همینقدر معلوم است که ابرشهر نام داشته و نام کنونی رایکی از سلاطین ساسانی یعنی شاپور اول (قرن سوم میلادی) و یاشاپور دوم (قرن چهارم میلادی) بآن داده است.

مطلب اخیر عقیده‌ای را که غالباً اظهار میشد راجع باینکه نیشابور همان شهر نسیای پارت است تردیدی کند در زمان ساسانیان و هم در دوره امرای اول عرب شهر عمده خراسان مروبوده نیشابور فقط در زمان سلسله طاهریان در قرن نهم میلادی اهمیت يك پایتخت را کسب نموده است.

آوازه شهرت نیشابور باصیت اشتهار عبدالله بن طاهر (۸۳۰-۸۴۲ میلادی) برابر است

بنابر قول یعقوبی مورخ :

عبدالله طاهر طوری در خراسان حکومت کرده که قبل از وی کسی نکرده بود چه وی بتأمین تمام منافع دهاقین پرداخته است و آنچه مهم است بامروى مجموعه قواعدی برای استفاده از شرب مصنوعی اراضی ترتیب داده شد.

بالاخره عبدالله در نظریه و عقاید خود راجع باهمیت علم از عصر خود فرسنگها جلو افتاده و عقیده داشت که باید عموم آرزومندان دسترس

لب

وسیمی بساحت علم داشته باشند و تشخیص لایق و نالایق به پیشگاه خود علم
واگذار شود .

سلسله سجستانی صفاریان هم که طاهریان را در سال (۸۷۳ میلادی) از سلطنت
خالع کردند پایتخت خود را بنشابور انتقال دادند .

عمر ولایت صفاری بسال (۹۰۰ میلادی) از اسمعیل بن احمد سامانی شکست
خورد و از آن پس خراسان در جزو مملکت سامانیان در آمد و چنان که معلوم است
پایتخت سامانیان بخارا بود . و اراضی جنوب آمو دریا (جیحون) در تحت سلطه
امیر مخصوص بود که لقب سپهسالار داشت و در نیشابور مقیم بود . (استاد بار تولد)
جغرافیا نویسان ، نیشابور دوره سامانی را مفصل تعریف کرده اند : شهر در
جلگه ولی بلا واسطه در قرب کوه واقع شده بود .

ابن رسته

جنب شهر از یکطرف کوه بلندی سر کشیده بود محوطه شهر طولا و عرضاً يك
فرسنگ و خود شهر مانند سایر بلاد بزرگ آسیائی وسطی مرکب بود : از قهندز
یعنی ارك - و شهرستان یعنی شهر - و ربض یعنی خارج شهر .

ارك جز و شهرستان نبود ولی بین آن و شهرستان فقط خندق حایل بود .

در قرن دهم میلادی شهر بواسطه ترقی تجارت و صنعت به ربض که در قسمت
جنوبی شهر واقع بود منتقل گردید .

اصطخری

در ضمن توصیف بازار های نیشابور مینویسد که بازار در سمت شمالی شهر
تاراس القنطره میرسید و پیش از آن در جز و دروازه های شهرستان که مانند شهر های
بزرگ چهار باب بود از دروازه راس القنطره اسم میبرد عدّه دروازه های ربض بسیار
زیاد بود .

مقدسی گوید:

در بازار فزون از پنجاه مرکز بصورت میدان چهار گوش موسوم بمربعه الکبیره بود که از آنجا به هر چهار سمت ردیف دکاکین و کاروانسراها ممتد میشد بدین طریق: بسمت شرقی تاپشت مسجد جامع - بسوی شمال تاشهرستان - بطرف غرب تاپشت میدان چهار گوش کوچک «مربعه الصغیره» - وجنوب تامقابر اولاد حسین؛ بازار امتداد داشت .

در قسمت غربی در نزدیکی میدان کوچک قصری بود که عمرولیث میدان الحسینین بنا کرده بود وهم در جنب قصر زندان واقع شده بود مسجد جامع رامینوینسند که در اردو گاه قشونی واقع شده بود

مقدسی

شرحی در توصیف این بنانوشته است که نقل میشود:

مسجد جامع مرکب از شش قسمت بود عمارت عمده مسجد که منبر امام در آنجا بود قسمتی از آنرا در اواسط قرن هشتم ابومسلم خراسانی مسبب سلطنت عباسیان ساخت و قسمت دیگرش را در اواخر قرن نهم عمرولیث صفاری بنا کرد بنای ابومسلم به تیرهای چوبی و بنای عمرولیث بستونهای مدور آجری متکی بود . در اطراف این قسمت سه رواق و در وسط آن گنبدی ساخته بودند رواقها دارای یازده درب و ستونهای از مرمر رنگارنگ .

قنواتی را که شهر آب میدادند غالباً زیر زمین میکشیدند عده پله هایی که برای رسیدن بآب پائین میرفتند گاهی بصد میرسید در خارج شهر آب در سطح زمین جاری و برای شرب اراضی بکار میرفت . شهر بداشتن پارچه های ابریشمی و نخ می معروف بود

و بطوریکه اصطخری میگوید این پارچه ها را بماوراء ممالک اسلامی هم حمل

میکردند

ابن حوقل

د کاکین و مهمانخانه های نیشابور مملو از نمایندگان صنایع مختلفه بود در حوالی شهر مس و آهن و نقره و فیروزه و معادن دیگر استخراج میکردند معادن فیروزه که در کوههای واقع در ۳۶ میلی شمال غرب نیشابور در سر راه قوچان است تا بامروز در اهمیت خود باقی و در دنیا یگانه معادن فیروزه است .

نیشابور در زمان غزنویان و سلجوقیان هم با وجودیکه بعضی از سلاطین اخیر هر روز ترجیح میدادند معینا مهمترین شهر خراسان بود .

در سال (۱۱۵۳ میلادی) نیشابور معرض قتل و غارت عشایر غز گردید که بر علیه سلطان سنجر شورش کرده بودند .

غزها شهر نیشابور را غارت کرده و خراب نمودند خاقانی شاعر معروف بطوری مبالغه کرده و می گوید که وقتی اهالی بعد از رفتن دشمنان بشهر برگشتند نمی توانستند مساکن خود را بیابند .

شهر جدید در سمت غربی شهر قدیم در محل موسوم به شادیخ آباد شده است .

محل شادیخ در زمان سابق هم دایر بود و آنرا عبدالله بن طاهر بنا کرده بود .

یعقوبی

در شادیخ تپه بزرگی بود که بر روی آن ارگی ساخته بودند در همان قرن مذکور نیشابور بواسطه موقعیت جغرافیائی سعادت مند خود بسر منزل رونق و تعالی رسید و ابنیه و عمارات تمام محوطه را از تپه تا خط قدیم اشغال کرد

یاقوت :

نیشابور دوباره اعر بلا دالله گردید و پر ثروت ترین و پر جمعیت ترین بلاد شد .

مقدسی

نیشابور انبار گاه مال التجاره فارس و کرمان و هند یعنی ولایات جنوبی و همچنین ری و جرجان و خوارزم بود

یاقوت

علت ترمیم سریع و تجدید عمارت شهر را همان موقعیت جغرافیائی آن می داند
نیشابور در حکم دهلیز المشرق بود و کاروانیان نمیتوانستند از کنار آن گذشته و
وارد شهر نشوند .

قتل عام چنگیز خان (۱۲۲۱ میلادی) بمراتب بدتر از حمله غز بودشش ماه قبل از
این واقعه داماد چنگیز خان هدف تیر و کشته شد بدین جهت تولوی پسر چنگیز شهر
را محاصره کرد و آنچه اهل شهر عجز و الحاح و التماس عفو کردند اثر نداشت و رد شد
شهر به یورش متصرف گردید و تمام سکنه آن باستثنای چهارصد نفر صنعتگر که باسیری
بردند بقتل رسیدند

ابنیه و عمارات شهر را از بین خراب و زمینش را شخم کردند و در محل خرابه
های شهر چهارصد نفر مغول گماشتند تا بقیه السیف اهالی را که توانسته بودند در موقع
قتل و غارت پنهان شوند معدوم سازند.

دستجات مغول چنگیز خان در خراسان پایدار نشدند و جانشین چنگیز خان
مجبور شد دوباره مملکت را مسخر سازد مقاومت بیفایده فقط مانع از آن شد که
جراحات وارده به مملکت از حمله مغول التیام پذیرد و شهرهای خراسان پیش از بلاد
ماورالنهر بحال خرابی ماندند.

پس از انقراض سلسله خوارزمشاهیان خراسان ابتدا امارت مخصوصی بود که
ملك مشترك سلسله مغول محسوب میشد فرمانروای خراسان را خان بزرگ معین
میکرد ولی نمایندگان وجوه رجال خاندان خان نیز همراه فرمانروا بودند .
در اواسط قرن سیزدهم میلادی که مغولها سلطنت مخصوصی در ایران تشکیل
دادند خراسان هم بدان ملحق گردید.

حمداله قزوینی مستوفی:

اداره کشوری و مالی مخصوصی داشت عایدات این ملک در جزو عایدات عمومی سلسله مغول در ایران محسوب می شد .
 بعد از سقوط سلسله مغول ایران نیشابور (در حدود عشر سوم قرن چهاردهم میلادی) در جزو قلمرو سلسله سربداران که در سبزوار تشکیل یافته بود درآمد در سال (۱۳۸۱ میلادی) آخرین نماینده این سلسله بطیب خاطر اطاعت تیمور را گردن نهاده و بدین جهت نیشابور بی رحمی های این جهانگشا را نپشید رونق هرات در دوره تیموریان و اهمیت مذهبی شهر در زمان صفویه می بایستی که نیشابور را تحت الشعاع قرار داده باشد لیکن تا اواسط قرن هجدهم نیشابور شهر مهمی بود تا اینکه بدست احمد شاه افغان خراب و ویران گردید .

استاد بارتولد گوید :

بعد از این قتل و غارت يك منزل قابل سکونت در شهر نمانده بود احمد شاه شهر را به عباسقلی خان شاهزاده ترك داد وی برای تعمیر و تجدید عمارت آن اقدامی کرد .

در اواخر همان قرن نیشابور بتصرف قاجاریه درآمد مساعی عباسقلی خان و گسان دیگر اهمیت سابق شهر را عودت ندادند .
 فریزر :

در سال (۱۸۲۱ میلادی) طول باروی شهر ۴۰۰۰ قدم بود اگر تمام این محوطه مسکون می بود عده نفوس آن به ۳۰ هزار یا ۴۰ هزار می رسید لیکن قسمت عمده شهر خراب بود ایرانیان خانه های مسکون شهر را قریب بدو هزار باب می دانستند لیکن فریزر از روی تاثیراتی که شهر در او بخشیده بود تصور میکند که عده نفوس از پنجهزار نفر تجاوز نمی کند .

استاد بارتولد گوید:

پارچه هائی که در شهر می یافتند فقط برای حوائج محلی تهیه می شد یگانه جنس صادره فیروزه بود .

فریه

عده نفوس شهر از ۸۰۰۰ متجاوز نبوده وضع دیوارها گلی و خراب و بد بود خندق آب نداشت ارك بشکل خرابه افتاده بود حدود بازارها و مسجد جامع وسعتی نداشت. در زمان سیاحت گرز ن معلوم نیست از روی چه مقصودی مشغول تعمیر دیوارهای بکلی بیفایده خراب شهر بودند گرز ن احتمال می دهد که در زمان وی جمعیت شهر به ۱۰۰۰۰ نفر رسیده بود.

راجع به آثار قدیم نیشابور تحقیقات و مفصلی در دست نیست. در این باب فریزر و در زمان اخیر هم ایت بعضی اطلاعاتی می نویسند از اطلاعات تاریخی و وضع کنونی شهر فقط این مطلب مستفاد می شود که شهر مانند مرو و بلخ از سمت شرقی ب غربی متصل شده است با فاصله در سمت شرقی شهر کنونی خرابه هائی نمایان بوده که قسمتی از گل و قسمتی از آجر بوده

استاد بارتولد

ارک شهر سابق در این مکان بوده

فریزر نمینویسد:

که بلندی هم در این مکان بوده یانه

بطوریکه ایت تعریف میکند:

خرابه های مزبور دیگر وجود ندارد و آثار شهر سابق با فاصله يك ميل انگلیسی در سمت جنوب شرقی شهر کنونی شروع می شود در زوایه جنوب غربی خرابه های

مذکور ارك بر روی تپه بلند واقع است .

ایرانیان به فریزر گفته بودند که ارك نیشابور قدیم که در دوره سامانیان بنا شده بود در این مکان بوده ولی مشکل است این مطلب اساس داشته باشد.

مقبره فریدالدین عطار صوفی معروف که در موقع تصرف شهر بدست مقواها مقتول گردیده پهلوی زاویه جنوب شرقی ارك واقع است سنگی از مرمر سیاه که خط فارسی روی آن نقش کرده اند در وسط دیوار آجری واقع شده. این مقبره یگانه اثری است که از قرون وسطی در نیشابور باقی مانده و ممکن است تاریخ بنای آن بصحت معلوم شود این مقبره را در زمان سلطان حسین بایقرا قرن یازدهم میلادی و امیر علیشیر شاعر و وزیر معارف پرور معروف که در ادبیات فارسی مخصوصاً ترکی معروف و مشهور است بنا نهاده و نیز مقبره یکی از آل علی که در قرن شانزدهم میلادی شاه طهماسب صفوی ساخته در همان نزدیکی است .

استاد بارتولد گوید :

امامزاده محمد محروق برادر علی بن موسی الرضا که قبرش مهمترین زیارتگاه است در این مکان مدفون است .

پهلوی این مکان مقدس در وسط باغی که درختانش بهم پیچیده و علفهای هرزه در آن روئیده. مقبره عمر خیام منجم و شاعر فکر آزاد اوایل قرن دوازدهم میلادی واقع شده است .

اینک بطور مختصر ترجمه‌ای از گزارش هیئت اعزامی موزه متروپولیتین
آمریکا را ذیلا درج میکنم :

از گزارش هیئت اعزامی اینطور بنظر میرسد که هیئت نامبرده بیشتر
در آثار قدیم بخصوص دوره ساسانیان توجه داشته و اگر هم حفاری در
اطراف نیشاپور نموده‌اند و اشیائی بدست آورده بواسطه این بوده است که هیئت
مزبور میخواستند در اطراف شهر قدیمی نیشابور که بدست شاپور اول و یاشاپور
دوم ساسانی ساخته شده بود کاوش نمایند ولی در ضمن کاوش اشیائی بدست آمد که
ابتداً مربوط به دوره قبل از اسلام نبود و اثری از شهر نیشابور قبل از اسلام بدست
نیامد (دوره ساسانیان) و گزارش که هیئت مزبور میدهد عبارت است :

- ۱ - شرح مختصری از تاریخ نیشابور
- ۲ - شرح ظروف سفالین و کتیبه‌های پیدا شده در این ناحیه
- ۳ - مختصری از نوع و تاریخ سکه‌های مکشوفه و خلاصه هر يك
از آنها

۱ - هیئت نامبرده در شش موضع نزدیک نیشابور فعّالی (همان نیشابور حمدالله
مستوفی و ابن بطوطه طنجی که از آن نقل کرده‌اند) شروع بحفاریات نموده و کاسه و
کوزه و کتیبه‌هایی بدست آورده‌اند که مطابق ریز جداگانه بعضی از آنها در
موزه ایران باستان و برخی دیگر در موزه نیویورک ضبط است

تاریخ این اشیاء را هیئت مزبور از روی سکه‌هایی که بدست آمده تا حدی توانسته‌اند معلوم دارند ولی بطور یقین نمیتوان ذکر کرد که خرابه‌های فعلی که هیئت مزبور مشغول حفاری‌اند متعلق بکدام دوره است و برای اثبات این مطلب لازم است که هیئت نامبرده عملیات بیشتری در این ناحیه بنمایند و شاید بعدها بتوان بطور یقین تاریخ حقیقی این خرابه‌ها را معین نمود

در اینجا بی تناسب نیست که از نوع ساختمان و رنگ آمیزی کاسه‌ها و کتیبه‌های پیدا شده و سکه‌هایی که از این سرزمین بدست آمده است و تا حدی بتاریخ قدمت کاسه‌ها و خود خرابه‌ها كمك کرده ذکر بشود.

کاسه‌هایی که از این ناحیه بدست آمده اکثر ظریف و دارای لبه‌های نازک و ته‌های محکم‌اند و در ساختمان و رنگ آمیزی آنها استادی و مهارت کامل بکار رفته و اغلب آنها از گل سرخ ساخته شده و در بعضی از آنها خط کوفی که بارنگ سرخ شفاف و حاشیه سیاه است دیده میشود و از هر حیث بی شباهت بکاسه‌های سمرقند نیست ولی بعضی دیگر از این کاسه‌ها دارای حاشیه سفیدی که در روی زمینه قهوه‌ای رنگ آمیزی شده و شبیه بکاسه‌های ساوه و سامره و حیره‌اند دیده میشود و این کاسه‌های اخیر را می‌توان بقرن دوم هجری (هشتم میلادی) نسبت داد و نیز کاسه‌های بسیار قشنگ و ظریفی بدست آمده که از هر حیث شباهت کامل بکاسه‌های عصر ساسانی دارد و از این رو می‌توان گفت که نفوذ ساسانیان در این ناحیه بعد از اسلام بوده است و کاسه‌های دیگری که نفوذ چینی را نشان میدهند بدست آمده است و البته نباید تعجب کرد زیرا که نفوذ چینی در این سرزمین و آن زمان بسیار بوده چه تاریخ بما نشان میدهد که در زمان سلطنت (تانگ) کوزه سازی و صنایع دیگر چینی در عراق و ایران و مصر رونق یافت و ما بخوبی میدانیم که در زمان سلطنت این پادشاه وسعت چین بترکستان

رسید و رابطه چینیه با خلیج فارس بسیار بود و همینکه چینی ها با اعراب مواجه شدند زیاد بن صالح آنها را در رودخانه تالاس نزدیک تاشکند شکست داد و بقول خود اعراب بیست هزار اسیر از آنها گرفت و بگفته های این چینیه با ساکنین سمرقند کاغذ سازی را تعلیم دادند و بگفته این فقیه همدانی این اسرا اغلب صنایع خود را با هالی خراسان آموختند و از این رو نفوذ صنعت چینی و بخصوص کاسه سازی در ایران دیده میشود ولی رویهمرفته ثابت شده است که این ناحیه کمتر در تحت نفوذ صنعت خارجیان مانند عراق و سامره و نقاط دیگر واقع شده و کاسه های نیشابور دارای ممیزات خاص و مشخص است که اصلی و متعلق بهمین ناحیه است و شاهد بتوان گفت که اولین کاسه های دوره اسلامی است

۲- در ناحیه سبزپوشان چندین سکه بدست آمده که کومک فوق العاده ای بتاریخ اشیاء پیدا شده نموده است مثلاً در یک ناحیه ۹ عدد سکه بدست آمده که ۷ عدد از آنها بین سنوات (۱۵۳-۲۰۰ هجری) (۷۷۰-۸۱۵ میلادی) است و یکی از آنها متعلق بعهد طاهریان و یکی در حدود سال (۵۹۸ هجری) (۱۲۰۰ میلادی) است و دو عدد سکه دیگر بدست آمده که تاریخ آن (۱۵۳ هجری) (۷۷۰ میلادی) است و از روی این سکه می توان حدس زد که تاریخ ساختمان اولیه این ناحیه (در نیمه دوم قرن دوم هجری) (هشتم میلادی) بوده است و از این ساختمان دیوار جنوب غربی که محراب در آن ناحیه قرار گرفته بود و شاید دیوار غربی دیوار اطلاق باقی مانده باشد و این ساختمان را در قرن (سوم هجری) (نهم میلادی) - خسارانی وارد آمده و آنها درمواقع و کشمکش سلسله طاهریان با صفاریان بوده است و پس از ساختمان و تعمیر دوباره دیوار محراب بدو تقسیم شده و محراب را ده پاره کرده بطوریکه یک کتیبه در این محل ایجاد شده است و در این جا کتیبه ها و نقاشی های عهد ساجوقی بدست آمده و تصور

میرفت که سلجوقیان در ساختن این بنا شرکت داشتند چه طغرل بیک (۳۲۹ هجری) (۱۳۰۲ میلادی) سلطنت سلجوقی را بدست آورد و در سال (۵۱۰ هجری) (۱۱۳۵ میلادی) نیشابور را پایتخت قرار داد و در حوالی این محل تپه ایست که با اسم تپه ی الب ارسال معروف است ولی بیشتر این نظریات حدس است مقرون بیقین و پس از دقت و مطالعه معلوم میشود که ممیزات ساختمان تپه سبز پوشان ابداً شباهتی به ساختمان زمان سلجوقی ندارد و اگر نظری بقبر جلال الدین در اوز کند ترگستان شود (۵۳۷ هجری) (۱۱۵۲ میلادی) و با مقایسه از حیدریه قزوین بعمل آید (قرن ششم هجری) (دوازدهم میلادی) اختلاف ساختمان این ناحیه با زمان سلجوقیان بخوبی معلوم خواهد شد و تا حال چیزی بدست نیامده که شباهت تام به سبز پوشان داشته باشد مگر چند طراحی از کتیبه مسجد نائین که شباهت به کتیبه این محل دارد اگرچه ساختمان آنهم بکلی متفاوت با این ناحیه است چه بعضی ممیزات مخصوص این ناحیه مثلاً اگر حروف گنبد مسجد نائین را که با خط کوفی نوشته شده و بخصوص در کلمه (الاخرین) آن نگاه کنیم يك رابطه و شباهتی بکلمه ای که در کتیبه سبز پوشان نوشته شده است دارد

فرق آمده در طراحی است نه خطاطی چه در کلمه (یوم الدین) دال آنها با هم فرق دارد بدبختانه تاریخ ساختمان نائین درست معلوم نشده و (Flury) (فلوری) تاریخ آنرا بقرن دهم نسبت میدهد و او حدسش از روی شباهت خطاطی این ناحیه با سامره و ابن تولون در قاهره است و بعلاوه در سبز پوشان سکه یا علائم دیگری به دست نیامد که از سلجوقی باشد چه سکه های بدست آمده را میتوان بسه دوره تقسیم نمود

اول - قرن دوم و سوم هجری - قرن هشتم و نهم میلادی

دوم - نیمه دوم قرن چهارم هجری - نیمه قرن دهم میلادی

سوم - قرن ششم بعد - دوازدهم بعد

و چون دوره اول مهمند و مطابقت با سایر علایم میکنند میتوان گفت که سکه‌های دوره سوم از دست رعایا که در حدود قرن دوازدهم و سیزدهم میلادی در اطراف این ناحیه بوده‌اند افتاده زیرا شهر نیشابور پس از غارت غزها بمحل دیگر انتقال یافت و تنها سکه‌های دوره دوم مهمند که در زمان صلح و صفا و زمان حکومت محمد بن سیمجور که از طرف منصور اول و نوح دوم در آنجا حکومت میکرده بوده است .

پس کتیبه‌های سبزپوشان بین سنوات (۳۰۵-۳۲۱ هجری) (۹۶۱-۹۷۱ میلادی) نوشته شده است.

خلاصه سکه‌های پیدا شده

از ۱۸ سکه پیدا شده در سبزپوشان ۳۱ سکه آن تاریخ دوم و سوم هجری - (هشتم و نهم میلادی) را دارد و دو سکه آن متعلق با و آخر سامانی است و چهار سکه آن تاریخ معین ندارد.

از ۱۳ سکه تیه الب ارسال ۹ سکه آن متعلق بقرن هشتم و نهم و بقیه بدون اهمیت اند .

خلاصه از روی سکه هائیکه توسط ابو مسلم با اسم عبدالرحمن ضرب شده و سکه محمد المهدی که حکومت افتخاری نیشابور را داشته (۱۳۱-۱۵۱ هجری) (۲۵۸ - ۲۶۸ میلادی) و از سکه ضرب شده در بخارا (۱۶۰ هجری) (۶۲۶ میلادی) توسط عبدالملک بن یزید الخراسانی که حاکم نیشابور بوده و دیگر از موحد بن

مسلم وسایر سکه ها که در این ناحیه پیدا شده است میتوان ثابت کرد که ساختمان
وتعمیرات این ناحیه در این قرن بوده است اطلاعات بیشتری در این باب منوط
با کتشافات بیشتری است.

تهران - دکتر بهمن کریمی

اول مهر ماه ۱۳۳۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رب یسر و تمم

حمد و سپاس لایق بعد دانفس و انفس خـلاق مرخالق قدیم را که
جواهر روحانی و عناصر جسمانی از مکامن عدم در میادین وجود، بقدرت بدیع
ابداع کرد. و بسایط فسطاط خضرا، و بساط بسیطه غبار ارامحتوی بر غرایب حکم
بحکمة منیع اختراع فرمود. و باختلاف احوال سال بشتا و مصیف، و اتفاق ایام و لیال
بریسع و خریف صحاری و براری و جبال و تلال آنرا مظهر اطهار اجناس از هار،
و انتشار انواع انوار ساخت. و بآبناات نبات در مراتع اوساط بسیط و حواشی آن
بطیب هوا و تطیب غذا بر صنوف و افراد رواتع و حواشی خصوصاً در خراسان،
خور آسان کرد، و قطر نسابود صینت عن الفتور باعتدال هوا و فسحت فضا و نزهة اماکن
و خلقة معادن بر اماکن و مساکن اقطار هر دیار فضیلت بخشید، و طینت طیبه و تربت
طاهره آنرا منبعث اولیاء کرام و اصفیاء عظام و علماء هداة و ادباء ثقاة داشت.

درود بیغایت و سلام و تحية بی نهایت کی آن خاص کرام باوقات و لیالی و ایام باد
فره نثار، نثار آستانه نبوت حضرة سید المرسلین و شفیع المذنبین و رحمة للعالمین
و خاتم النبیین صلوة الله و سلامه علیه و علی آله و صحبه اجمعین کردند

سبب رفعت مقام، و قربت علی الدوام، و حلول منازل هدایة عظمی، و صعود
مدارج ولایة کبری ایشان گردانید: صلوة الله و تحیاته علی المصطفی حبیب الله
محمد النبی الامی و علی آله و اصحابه اجمعین.

غرض از عرض این تقریب آنکه در سالف زمان، و سابق اوان و قرون ماضیه،

سنه ثمان و ثمانین و ثلثمائه. شیخ اسلم واسوة اولیای کرام سلطان المحدثین برهان المحققین امام حاکم شیخ ابو عبدالله النیسابوری رضی الله عنه. بوصف نسابور قدیم، کتابی کریم بلغت فصیح صریح، ثبت فرموده اند، و مقصود اعظم و مقصد اهم از آن کتاب ذکر اسامی کرام صحابه و عظام تابعین و اولیاء و اصفیاء امت است که بآن بلدة نفیسه وارد و صادر شده اند و در آن شهر نشو و ظهور یافته و بذکروقت ولادة، و صفت نشاة، و بیان نسبت، و ارادة و سلوک و ریاضة، و کیفیة صحبت و خلوة، و شرح کرامه و مدة حیوة و سنه وفات و مدفن هریک از آن ارباب الباب، آن کتاب با جاردہ مجلد اطناب یافته و بر سبیل مذیل و طریقہ تطویل بعضی از اوضاع شهر و بانی و بنا و بنیان و تقلب احوال و ظهور دین اسلام و اسلامیان بس اوصاف معابد و مساجد و بعضی مفاخر و مآثر آن بیان فرموده، و باشاره آیه و حدیث نفیس و آثار ائمه کبار موشح گردانیده، بعدها بعضی از اجله کرام و ائمه اسلام رضی الله عنه و عنهم از آن کتاب نفیس مختصری هم بعبارة تازی مشتمل بر اسامی گرام اولیا و اعلام اصفیا و بعضی از آن مزیلات انتخابی فرموده بعد الاستجازات آن اختصار را بآثار سلف بطریق ایجاز بعبارت فارسی ترجمه اتفاق افتاد مگر آیات تنزیل و احادیث نبیل که بهمان نظم فصیح صریح کتابة یافت و رمزی از آن بفارسی معروض گشت.

نکته که کشف بعضی مقاصد آن کتاب بآن منوط و فهم مراد بآن مربوط است، آنست که بعرف فصحان عرب و سکان غرب، خراسان عبارت از طرف شرق است تا غایت که: خوارزم و ماوراء النهر و حوالی آنرا خراسان خوانند و دیگر آنک هر متکلم بلغت اهل خراسان را بفارس نسبة دهند و فارسی گویند هر چند اصطلاح این دیار خراسان عبارة از این بعضی اماکن معینه و فارس اشاره بآن بعضی بلاد معلومه است چنانچ سلمان رضی الله عنه با آنک اتفاق جمهور است که از اصبهان بود و اصبهان

از عراق عجم است ایشان را بفارسی وصف فرموده اند و کلی این کلمات ترجمه کلام آن امام است قدس سره و اگر احیاناً بوجه تقریب و محل تاویل حکایتی یا روایتی از جانبی دیگر ذکر کرده شود بر آن تنبیه خواهد شد و بالله العصمة والتوفیق ذکر مفاخر خراسان باشارت آیات و احادیث

و اخبار کبار سلف

عن ابی هریره رضی الله عنه فلما نزلت هذه الآية « و آخرین منهم لما یلحقوا بهم » کلهم فیها الناس فاقبل رسول الله صلی الله علیه وسلم الی سلمان فقال هم قوم هذا « لو کان الدین بالشر یا لفاوله رجال هو الاء »

امام حاکم فرمود که این حدیث در صحیح امام مسلم قشیری رضی الله عنه مذکور است مفهوم آیه و ماقبل آن والعلم عند الله : اوست آن خدائی که بعث فرمود در عرب رسولی از ایشان که میخواند بریشان آیات او ، و پاک میگرداند ایشان را از اعتقادات و اعمال خبیثه ، و تعلیم میدهد ایشان را قرآن و احکام شریعت و سنة ، و بدرستی که بودند ایشان پیش از آن بعثت در ضلالتی آشکار و در کسان دیگر یعنی بعث فرمود در عرب و در کسان دیگر آن رسول را و آن کسان دیگر قولی است که همه مؤمنان اند که بعداً از صحابه پیدا آمدند و پیدا آیند تا قیامت . و قولی دیگر آنست که مراد عجم است بدلیل آنک چون این آیه نازل شد صحابه در آن سخن گفتند و دوبار یاسه بار از حضرة صلاوة الله علیه و سلامه علیه سؤال کردند سلمان فارسی رضی الله عنه حاضر بود حضرة صلاوة الله علیه و سلام دست مبارک بر سلمان نهادند و فرمودند این قوم او ، و در حدیث که مذکور شد چنین است که آن گروه قوم این اند . اگر ایمان معلق بودی پیروین هر آئینه دریافتی او را مردانی از قوم او

و جهی دیگر در آیه آنست که بعث فرمود رسولی که تعلیم میدهد ایشان را قرآن

وسنت و تعلیم میدهند آن کسانرا قرآن و شریعت و سنة و تحقیق آیه چنان مینماید که هر يك و عالم بكتاب و سنة که بود و باشد تاقیامت پاك کننده و تعلیم فرمایند همه نور مقدس حضرت مصطفی اند صلوة الله و سلامه علیهم بسلامان فارسی و یاد کردن ایشان قوم اورا اشارت است بهمهمه کسانی که بفارسی سخن میگویند تا اقصی بلاد خراسان این آیه در شان این جماعت نازل است. و ایضا در حدیث است که چون حضرت صلوة الله و سلامه علیهم این آیت خواندند که: ان تتولوا ینتبدل قوم غیر کم ثم لا یكونوا امثالکم مفهوم آیه والعلم عند الله اگر روی بگردانید یعنی از ایمان و طاعة بدل آورد خدای تعالی قومی غیر شما. پس نباشند ایشان امثال شما یعنی روی از ایمان نبگردانند و طاعت کنند. صحابه گفتند یا رسول الله کیستند آنها که بدل ما بیاورند و نباشد امثال ما حضرت صلوة الله و سلامه دست مبارك بر ران سلمان زدند پس فرمودند هذا وقومه این وقوم او. لو كان الدين عند الثريالناوله رجال من الفرس اگر بودی دین نزدیک پروین هر آینه فرا گرفتی آنرا مردانی از فرس یعنی فارسیان ۱

عن ابن عباس. قال ذكرت فارس عند النبي صلوة الله و سلامه

الاحادیث

عليه قال فارس عصبتنا اهل البيت قلنا ولم يا رسول الله قال لان

اسماعيل عم ولد اسحق - واسحق عم ولد اسمعيل

عبدالله عباس رضی الله عنهما فرمود که ذکر کرده شد فارس پیش حضرت نبی صلوة الله و سلامه علیه فرمودند که فارس عصبه ما اند اهل البيت، گفتیم چرا یا رسول الله فرمودند برای آنک اسمعيل عم فرزندان اسحق اند، و اسحق عم فرزندان اسمعيل. عصبه اقربارا گویند که از طرف پدر باشد چون برادر پدر و مادری و پدری و پسران ایشان و عم همچنین و پسران ایشان گوید که این طایفه از اولاد اسحق اند علیهما السلام.

عن ابی هريره: قال رسول الله صلوة الله وسلامه عليه اعظم الناس نصيبا في الاسلام اهل فارس
مفهوم حدیث والعلم عندالله بزرگوارترین آدمیان بجهت نصیب در اسلام اهل فارس اند.

آثار ملاف و نظام رضی عنهم

حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه فرمودند: والعلم عندالله ترجمه
این است بدرستی که خدایرا بخراسان شهریست که آنرا مرو گویند اساس آن
ذوالقرنین کرد و عزیر علیه السلام در آنجا نماز گزارد در آن جویهای آب روان نهاده
وزمین آن گشاده بر هر دری از درهای آن ملکی شمشیر کشیده دفع میکند از آن شهر
بلاراتار و زقیام ساعت. و بدرستی که خدایرا بخراسان شهریست آنرا طالقان گویند چه
گنجها است در آن شهر، لا از نقره و زر لکن مردان ایمان دار، دین پرور، ایشان در مصلی
بطاعت قائم و خلق در بستر نائم. و بدرستی که خدایرا بخراسان شهریست که آنرا شاش
گویند قایم او در حجرات و نائم در جامه خواب همچون مجاهد آلوده بخون است در
راه خدای بطلب ثواب. و بدرستی که خدایرا بخراسان شهریست که آنرا بخارا گویند
و چه مردانند ببخارا ایمن از فریاد هنگام فتور، ساعة اندوه خندان از سرور، خوش
باد بخارا را اطلاع فرمایند: خدایتعالی برایشان هر روز اطلاعی پس پیامرزد هر کس
را که خواهد از ایشان و توبه قبول کند از هر که توبه کند از ایشان. و بدرستی که
خدایتعالی را بخراسان شهریست آنرا سمرقند گویند بنانهاد آنرا شمر بن برعش در
گذرد خدایتعالی از گناهان ایشان و قبول کند فریاد و اندوه ایشان منادی می کند
بایشان هر شب منادی خوش باد شما را و خوش باد شما را جنة عیش و خوش و کوارنده
باد سمرقند را، و هر که را در حوالی اوست ایمن آید از عذاب خدای تعالی در روز
قیامت. اگر فرمان برید سید کریم را صلوة الله و سلامه علیه، پس فرمودند حضرت

امیر المؤمنین کرم الله وجهه خادم خاص خود ابن کوا رضی الله عنه که ای ابن کوا چندست میان فوشنج وهرات گفت شش فرسخ فرمودند نی بل هفت فرسخ است زائد نیست يك ميل و کم نیست يك ميل. همچنین خبر کرد مرا خلیل من یا حبیب من صلوة الله علیه بعد از آن فرمود بدرستیکه خدای تعالی را بخراسان. شهر است آنرا طوس گویند وچه مردانند بطوس مؤمنان در میان ایشان است حجة قائم باشد بطاعت او و احیا کنند سنت نبی او صلوة الله و سلامه علیه. و بدرستیکه خدای را بخراسان شهر است آنرا خوارزم گویند نائم او در و همچون قائم است در درازتر ایام تابستان. بدرستیکه خدای را بخراسان شهر است آنرا جرجان گویند خوش است زرع او، سبز است صحرای او و کوههای او، کثیر است آبهای او، وسیع است بر خورندگان مایه های او، او امر خدا را متر صد، و بطاعة او متعبد خوش ایشان را و خوش ایشان را. اگر ایمان آرند و طاعة دارند. و بدرستی که خدای را بخراسان شهر است آنرا قومس گویند وجه کوهها است برجوانب قومس. و بدرستیکه در قومس اعتبار و منزلتست ارباب الباب را.

وامام شعبی رضی الله عنه گفت نرود شبها و روزها تا منتقل نگردد علم بخراسان و عبدالله عباس رضی الله عنهما گفت چون بزورن آید علماء سپاه از خراسان آن مار است اهل البیت.

و روایة است از شريك بن عبدالله که او گفت خراسان کنانة خدای است عزوجل در زمین او. پس چون غضب فرماید خدای تعالی بر قومی تیرزند ایشان را بکنانة خویش و عبدالله مبارك گفت که بیرون نیامد از خراسان علمی که باز گردانیده شده باشد پیش از آنکه فتح و نصرت یابد و امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه فرمود که بدرستیکه مرید ما ابراهیم را علیه السلام

نشانها بود در کوهها خراسان ، بآنجا آمدی و آنجا مسجد بنانهاد ، و آثار ایشان اینجا پیدا است و عبدالله عباس رضی الله عنهما در مسجد حرام غریبی دید فرمود که بگوی از کدام شهری گفت از اهل خراسانم گفت از کدام شهری گفت از هراة گفت از کدام موضع هراة گفت از فوشنج گفت مرا ابراهیم را علیه السلام دو مسجد بود مسجد حرام یعنی درمکه و مسجد فوشنج . پس از درختی که نزدیک مسجد بودی پرسید فوشنجی گفت درخت بر حال خودست . فرمود که پدرم عباس بن عبدالمطلب رضی الله عنه مرا گفت که بسیار در سایه آن درخت چاشتگاه خواب کرده ام .

ذکر فضائل نیشابور
شیخ ابن جریج از کبار تابعین فرمودند که بهترین خراسان نیشابور است پرسیدند که برای خود فرمودید گفت بل که شنیده ام در حدیث ، امام حاکم فرمود این آن حدیث است که مروی است از ابن مخارق عن النبی صلوٰۃ الله و سلامه علیه : قال خیر خراسان نیشابور و روایت است از شیخ ابراهیم بن طهمان و ایشان نیز از کبار تابعین اند که خیر خراسان نیشابور است و شیخ عبدالله مؤذن نیشابوری رحمه الله گفت حضرت خواجه را صلوٰۃ الله و سلامه علیه بخواب دیدم که فرمودند که من این انت از کجائی تو ، گفتم از نیشابور فرمودند صلی الله علیه و سلم نعم البلد نیشابور . نیک شهر است نیشابور

ذکر صحابه کبار رضو الله علیهم
رسیده اند یا گذشته اند یا ساکن شده و روضه ها ،
مبارک ایشان آنجا است : قال صلوٰۃ الله و سلامه علیه
به نیشابور
ما من احد من اصحابی يموت بارض الابعث
قائداً او نورالهم يوم القيامة : العلم عند الله فرمودند که نیست هیچ یکی از اصحاب
ما که فوت شود در زمینی مگر که برانگیزند او را پیش رو اهل آن زمین یا نور ایشان
روز قیامت . راوی را شک است که قاید فرمودند یا نور فرمودند

امام حاکم فرمود که هر کدام از صحابه که بمرو یا هرات یا بلخ یا بخارا یا سمرقند فرود آمده اند به نیشابور آمده اند در رفتن و آمدن و یارفتن یا آمدن .

اول- ابو الفضل عباس بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف عم حضرت خواجه مصلوٰۃ اللہ و سلامہ علیہ و حاصل قصہ ایشان آنست که ایشان اول عمر تجارت میکردند و از دیار مکه بخراسان میآمدند و اجناس بزازی از خراسان میبردند و تردد ایشان بهر اة و فوشنج بود .

عبدالله عباس رضی اللہ عنہما گفت پدرم مرا خبر کرد که او بسیار بزیر درخت خواب چاشتگاه میکرد عبدالله عباس مردی را دید از خراسان گفت از کدام شهر خراسانی گفت از اهل فوشنج گفت آن درخت که در کوه اسفار (؟) است میدانی گفت بلی همچنان است گفت که پدرم گفت که بسیار آنجا خواب چاشتگاه کرده ام و فرمود که پدرم رخت بزازی از خراسان بمکه میبرد ابن مخلد میگوید که شیخ من بمکه مرا گفت کسی را دید جامهای عجیب نه برسم اینجا پرسیدم که کیست گفتند عباس بن عبدالمطلب عم خواجه مصلوٰۃ اللہ و سلامہ علیہ از ایشان پرسیدم که این جامه از کجاست فرمود که بهر اة بودم از آنجا آوردم این جامه هارا

صحابی دیگر: بریده بن حصیب بن عبدالله سلمی چون حضرة خواجه مصلوٰۃ اللہ و سلامہ علیہ از غزاء بدر مراجعت فرمودند او اسلام آورد و آخر در مرو فوت شد و نزدیک حصارک مرو دفن کردند پسرش عبدالله میگوید که پدرم بریده گفت مرا حضرة مصطفی صلوٰۃ اللہ و سلامہ علیہ فرمود یا بریده: انه سيبعث بعدی يعوث فاذا بعثت تلك البعوث فكن في بعث المشرق ثم كن في بعث خراسان ثم كن في بعث ارض يقال له مرو فاذا اتيتها فانزل مدینها فانها بناها ذا القرنین و صلی فیها عزیزانها تجری بالبركة علی کل باب منها ملك شاهرها سيفه يدفع السوء عن اهلها الى يوم القيامة . مفهوم حدیث و العلم عندالله

ای بریده بدرستی که برانگیخته شود از مالشگرها سپس چون برانگیخته شدند آن لشگرها پس باش در لشگر مشرق پس باش در لشگر خراسان پس باش در لشگر زمینی که گفته میشود مر آنرا مرو پس چون بیائی در آن زمین فرود آی در شهر آن پس بدرستی که آن شهر بنا کرده است آنرا ذوالقرنین و نماز کرده است در آن عزیر جویهای آن میرود ببرکت بر هر دری از آن ملکی است شمشیر کشیده دفع میکند بدی از اهل آن تا روز قیامت. و روایتی دیگرست از رسول صلوٰۃ الله و سلامه علیه که بریده ربع الاسلام . العلم عند الله بریده چاریک اسلام است و مؤید این حدیث است آنج روایت است که بریده اسلام آورد آن وقت که حضرة خواجه ماصلوٰۃ الله و سلامه علیه از مکه هجرة فرمودند با امیر المؤمنین ابی بکر رضی الله عنه و عامر بن فهیره بمدینه بریده آمد و از جانب مکه بود اگرچ هنوز آشنا نبود اما جو بر نبی آمد و پی روی کرد باین پی روی نیز محبوب حق شد و نور نبوت بروی تافت و اسلام آورد و چون سیم خدام شد که با حضرة بودند صلوٰۃ الله و سلامه علیه او را ربع اسلام خواندند و بریده گفت بمدینه در نیائیم مگر بآءامی . و جامه خود بگشاد و بر سر نیزه تعلیق کرد و در پیش مرکب حضرة خواجه ماصلوٰۃ الله و سلامه علیه میرفت پس اول علمی که در اسلام بسته شد علم بریده بود رضی الله عنه و ارضاه و بریده و این قصه و بودن او در خراسان فضلة و مفاخرة است اهل خراسان را

و روایت است که خواجه ماصلوٰۃ الله و سلامه علیه فرمودند مرا و را یا بریده لایکل بصرک ولا یذهب سمعک انت نور الاهل المشرق مفهوم حدیث و العلم عند الله . ای بریده مانده نشود بصر تو و نور و سمع تو و تونوری اهل مشرق را وصیت کرد که چون فوت شود او را بر میان راه جاده دفن کنند و چون قبر کردند و لحد ساختند از همه جوانب دیوارها و لحد در هم افتاد از آنجا دور بردند و علی حده بر میان راه گذر روضه او مرتب کردند رضی الله عنه

صحابی دیگر۔ عبداللہ بن حصیب برادر بریدہ پیشتر از بریدہ وفات کرد رضی اللہ عنہما
 صحابی دیگر: الحکم عمرو الغفاری رضی اللہ عنہ امام حاکم فرمود کہ معاویہ بن
 ابی سفیان حکم را بر مال خراسان عامل کرد حکم رضی اللہ عنہ با کفار جہاد کرد و
 غنیمتہا بسیار گرفت بمعاویہ نامہ نوشت کہ غنیمتہا بسیار بسیار گرفتم معاویہ باو
 نوشت کہ نیک بنگر ہرج از صفراو بیضا یعنی زرو نقرہ یابی ہمہ را با امیر المؤمنین
 بفرست و باقی بر لشکر جہاد قسمت کن حکم رضی اللہ عنہ علما را جمع کرد و گفت
 حکمہ شرع چیست گفتند کتاب خدای تعالی آنست کہ ہمہ از آن لشکر جہادست
 مگر خمسہ کہ از آن سادات و دیگر مستحقانست و گفتند کہ معاویہ را در آن حق
 نمی بینیم حکم رضی اللہ عنہ بمعاویہ نامہ نوشت کہ نامہ توبہ کتاب خدای عرض کردم
 موافق نبود متابعت کتاب خدای واجب دیدم آنچه غنیمت گرفته بودم ہمہ بر لشکر
 قسمت کردم معاویہ فرستاد تا او را حبس کردند و در سلاسل و بندہا کشیدند حکم خستہ
 شد و در آن فوت شد بوقت وفات وصیہ کرد کہ او را با سلاسل و بندہ دفن کنند تا مخاصمہ
 کند با معاویہ روز قیامت کہ او را برای چہ امر بند کردہ است و او را پهلوی بریدہ
 دفن کردند چنانک میان ایشان یک ذراع بیش نیست رضی اللہ عنہما۔

صحابی دیگر: عطیہ بن عمرو الغفاری برادر حکم کہ ذکر رفت و او نیز مدفونست
 بمر و نزدیک برادر او حکم رضی اللہ عنہما۔

صحابی دیگر: ابوزرہ اسلمی رضی اللہ عنہ و نام او گفته اند عبداللہ و ساکن
 مدینہ می بود از آنجا ببصرہ آمد بس بخراسان آمد و در خراسان فوت شد سر او
 اولاد او بمر و اند بدرستی کہ روایت است کہ بہ نیشابور فوت شد اینجا آسودہ است
 رضی اللہ عنہ

صحابی دیگر: عامر بن سلیم الاسلمی رضی اللہ عنہ و می گویند کہ او صاحب علم

خواجه ماصلوٰۃ اللہ و سلامہ علیہ بود و بنیساہور فوت شد نبیره او عمرویہ گفت کہ وفات کرد جدمن عامر بن سلیم در نساہور و دفن شد در ملقباد .

صحابی دیگر: عثمان بن ابی العاص الثقفی و او از کبار صحابہ بود رضی اللہ عنہم
صحابی دیگر: مہلب بن ابی صفوہ

صحابی دیگر: فیش بن ابی ودیعۃ الانصاری از آن جماعت بودند کہ با عبد اللہ عامر آمدند و خراسان بسعی ایشان فتح شد و قصہ آن مشروح بیامد
صحابی دیگر: ابورفاعہ تیم بن اسد العدوی .

صحابی دیگر: عثمان بن حبیب از صحابہ بود با عبد اللہ عامر بہ نساہور آمد و ساکن شد و اینجا متوفی شد .

صحابی دیگر: همان بن زید از صحابہ بود با عبد اللہ عامر بہ نساہور آمد و ساکن شد و اینجا متوفی شد و این دو صحابی را در نساہور اولاد و اعقاب بود
صحابی دیگر: ابورشہ بن رفاعہ و پسر او فریط ہرد و بخراسان آمدند و ساکن شدند و ایشانرا آنجا اولاد و اعقاب بود

صحابی: غالب بن عبد اللہ بن فضالہ بن عبد اللہ صحابی بودی فوت شد و حکومت خراسان ویرا بود

صحابی: عبد الرحمن سرۃ بن حبیب ساکن بصرہ بود برای غزای سجستان نساہور آمد و درابرشہر یعنی نساہور ساکن شد و بعدها بمر و نقل کرد و آنجا وفات کرد و او را آنجا اولاد بودند .

صحابی: سعید بن خریث بغزبالشکر اسلام بخراسان آمد و اینجا فوت شد
صحابی ابوبکر انصاری بمر و بود و آنجات فوت شد و اولاد داشت بقریہ نساہور ترہ
صحابی . الخنم از قوت بن ابی الاسود بود و ابوالاسود از ملازمان امیر المؤمنین علی

بود کرم الله وجهه سه مقدمه علم نحو از ایشان تعلیم گرفت و علم نحو استنباط کرد و بخلیل بن احمد آموخت و خلیل بسیبویه آموخت و اقوام دیگر بس این علم منتشر ، خنخام را بمر و اولاد و آثار است .

صحابی : العباس بن عباس السامی الشاعر باحضرت صلوة الله وسلامه علیه صحبت داشت و او را درمر و فرزندان بودند

صحابی : اقرع و ورقه پسران حابس تمیمی .

صحابی : محقر بن اوس باحضرت صلوة الله و سلامه علیه صحبت داشت و آخر بموقف وطن گرفت .

صحابی : قاسم بن عباس بن عبدالمطلب با لشکر اسلام بغزا بخراسان آمد و بالمر المؤمنین حسن کرم الله وجهه برادر رضاعی بود و او بسمرقند فوت شد و او را بحضرت صلوة الله و سلامه علیه مانند میگفتند چون پسر عم بود .

صحابی دیگر : اس بن ثعلبة التمیمی باسعید بن عثمان بغزا بخراسان آمد

صحابی دیگر : کعب بن عتیه او را بمر و اولاد بود

صحابی : عبدالله بن خازم سلمی والی نسا بود از جانب عبدالله بن عامر و ساکن جوین شد و او را آنجا اولاد شدند امام حاکم فرمود که آنجا اولاد او را دیدم قوی بودند و هاقین .

صحابی : ابوعمر و انصاری درمر و درقریه بایشان ساکن شد و او را اولاد بودند علماء و فقها

صحابی دیگر محمد مولی حضرت خواجه ما صلوة الله و سلامه علیه و از مرو

بود تجارت میکرد نام او ماناهیه بود مجوسی نمودی خود را ناگاه نام حضرت ما

شنود صلوة الله و سلامه علیه هجرت کرد و بحضرت خواجه آمد صلوة الله و سلامه علیه

او را محمد نام نهادند و مولی حضرت شد صلوة الله و سلامه علیه و سلمان بمر و مراجعه

کرد و در مقابل در مسجد جامع مرو سرای او بود

امام حاکم فرمود که آنج بمارسید از صحابه که این دیار بقدم ایشان مشرف شد این بود که ثبت افتاد .

ذکر بزرگان کی بنسابور رسیده اند از علما و اشراف تابعین رضوان الله علیهم اجمعین و ساکن شده اند یا گذشته اند

فایده - هر کس که با ایمان در بیداری حضرة خواجه مصلوة الله و سلامه علیه را دید او صحابی است و آنها که با ایمان صحابه را در یافتند اما خواجه ما را مصلوة الله و سلامه علیه ندیدند یا دیدند اما در آن زمان ایمان نیاوردند بعد از آن ایمان آوردند این جماعه را تابعین خوانند . کعب اخبار در زمان خواجه ما بود مصلوة الله و سلامه علیه اما بعد از آن زمان ایمان آورد او نیز از تابعین است و کسانی که صحابه را ندیدند اما علماء تابعین را دیدند این جماعت را تبع تابعین گویند و کسانی که این جماعت بزرگان را دریافتند اما تابعین را ندیدند ایشانرا اتباع گویند تابعین قرن دوم اند از صحابه - تبع تابعین قرن سیم اند از صحابه - اتباع قرن چهارم اند از صحابه رضوان الله علیهم اجمعین

احنف بن قیس سعیدی . امیه بن اسعد خزاعی . اسام بن ذرعه . اس بن ودیعه . ارقم بن ارقم . در زلزله نسابور بر حمت خدای منتقل شد . بسر بن جلال عدوی بکر بن با عر کوفی . بشیر بن یحیی . از علما تابعین بود . و از نسابور بود بمرو و ساکن شد . نعمان بن عبد الله بن اس بن مالک رضی الله عنه . جعدة بن هیره مخزومی حضرة امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه خلی او بودند علم از حضرة ایشان آموخت و حدیث از ایشان روایت داشت جریر بن بدر بن نسابور فوت شد و مدفن مبارکش اینجاست ، خراج بن عبد الله الحامی ابن سعید الباغی جراب بن عبد الله التمیمی الحسن البصری الزاهد النقیه الواعظ کنیه ابو سعید و کنیه ای به ابو الحسن از تلامذه و تربیه یافته حضرة امیر المؤمنین علی بود کما هو

مشهور کرم الله و جهه. الخثر بن عمرو الکیدی، الحکم بن کثیر الحارث المازنی
 حضیر بن المبذر، حجاج بن الثقفی، خلد بن عبدالله خلد بن الاسلمی داود بن عمان بن
 حبیب. ابوسلیم النیشابوری علم حدیث از انس بن مالک استفاده کرد. الربیع بن
 انس بن مالک بمرو ساکن شد، الربیع بن زیاد بهراة فوت شد، زید بن الحواری البصری
 قاضی هراة، زیاد بن ابی عمرو والتابعی، سعید بن امیر المؤمنین عثمان بمدینه متولد شد
 و بالشکر تمام بغزاء خراسان آمد و در آن لشکر صحابه و تابعین بودند و بنسابور آمد
 و لشکر بماوراءالنهر برد و بخارا و سمرقند او فتح کرد، سعید بن عبدالرحمن
 السلیم البصری، سلیمان از اولاد حبیب الاسلمی، سالم الخراسانی و او از
 نیشابور بود، سلیم بن ربیع - شهر بن حوشب، صلت بن ایاس، سفرة بن حمید
 ضحاک بن مزاحم، طلحة بن ایاس البصری، طلحة الطلحات، بالشکر سعد بن عثمان
 بود رضی الله عنه بنسابور آمد عبدالله بن بریده بن خضیب الاسلمی، عبدالله صامت
 و این صامت پسر برادر ابی ذر غفاری بود رضی الله عنه، عامر بن شراحیل الشعبی
 همدانی، علقمة بن تیس النخعی از ملازمان تلامذه حضرة امیر المؤمنین علی کرم
 الله وجهه علم از ایشان آموخت، عطاء بن ابی السایت المکی، عمرو بن عبدالله
 الهمدانی، عمرو بن سالم الانصاری، عمرو بن مسلم عمرو بن عبدالله عکرمه، مولی
 عبدالله عباس مدتی در نیشابور فتوی او داد، عباد البصری، علی بن احمر، غیاث
 بن عبدالله از کبار الصحاب امیر المؤمنین علی بود کرم الله وجهه، قرعة بن دنیا
 و قتیبة بن مسلم از علماء تابعین بود و والی خراسان بود، محمد بن واسع البصری
 الزاهد مهلب الاردی، مغیره بن عبدالملک، مشعث بن طریف، مروان بن عبیدالله
 النیشابوری وله اولاد کبار، مصعب بن ابی زهیر مقاتل بن سلیم البلخی، منصور بن
 عبدالحمید الخراسانی، نصر بن عمران نافع، مولی عبدالله بن عمر، نافع الارزق

نهار العبدی ، وهب بن منية ابن وهب وهمام و عبدالله و معقد پسران منية از هراة بودند کسری ایشانرا جلا کرده بفارس برده بود هرون بن عبدالله بن عامر ، لاحق بن حمید، یحیی بن یعمر فقیه ادیب از کبار تابعین بود ، ابن حمید البصری ، یحیی بن عقیل البصری ، یزید بن المهلب و الی بود هر یک از این بزرگان کو کب دری آسمان علم وهدی بوده اند

ذکر اتباع التابعین من النسابوریین و من وردها اوسکنها او حدث بها

من علماء الاسلام: ابراهیم بن طهمان بن سعید الفقیه الزاهد بهراة متولد شد و بنسابور وطن گرفت و آخر بمکه رفت و مجاور شد آنجا بر رحمت حق منتقل شد رضی الله عنه وارضاه ، ابراهیم بن مرء بن بصر بن انس بن مالک انصاری، ابراهیم بن رستم المروزی الفقیه ساکن نیشابور شد و اینجا وفات یافت ابراهیم بن سلیمان الباغی ، اسمعیل بن ابراهیم النیشابوری ، اسحق بن بشر الکاهلی ، ابو حذیفه البخاری اصل او از بلخ و منشأ او بخارا ، احمد بن ابی طیبه الجرجانی ، اصرم بن حوشب الخراسانی ، اصرم بن غیاث النیشابوری مسجدده فی محلة الزمجار اسد بن عبدالله از عا ما بود و والی بود در خراسان ، انس بن عیاض المدنی ، بسار بن قیراط النیشابوری ، بکر بن معروف النیشابوری ، سنه ثلث و ستین و مائه وفات یافت ، جعفر بن الحارث جارد النیشابوری ، حسن بن محمد القاصی ، حسین الولید شیخ شهر بود در نسابور سنه ثلث و مائین بر رحمت حق پیوست ، حسین بن داود الباغی حماد بن سلیمان الفقیه النیشابوری مسکنه بمحله قر ، حفص بن عبدالرحمن النیشابوری ، حفص بن سالم السمرقندی ، حجاج بن ارطاة الکوفی ، حبیب بن مهران النیشابوری ، الحکم بن عبدالله الباغی خارجه بن مصعب السرخسی ، داود بن سلیمان الجرجانی داود القشیری ، زافر بن سلیمان القهستانی زهیر بن محمد

نسابوری سکن مکہ و المدینہ ، سفین بن الثوری امام عصرہ و زاهد زمان نسابور رسید وقت رفتن ببخارا ، سفیان بن حسین سلمی ، سلیمان بن عیسیٰ سخری ، سلم بن قتیبہ کہ این قتیبہ والی خراسان بود ، سالم بن سالم البلخی ، سعید بن سالم بن قتیبہ چون جد والی نسابور بود ، شیبان بن ابی شیبان ، شفیق بن ابراہیم الزاهد البلخی ، صالح بن سعید النیسابوری ، عبد اللہ بن مبارک امام عصرہ فی الافاق ، عبد اللہ مسلم الدمشقی ، عبد اللہ بن عبد الرحمن النیسابوری ، عبد اللہ بن و افدالہروی ، عبد اللہ بن عبد الرحمن عید اللہ بن محمد النیسابوری فقیہ عصرہ ، عبد اللہ بن المطوعی ، عبد الرحمن بن مسلم ابوقتیبہ ، ابو مسلم عبد الرحمن حاجب الدولہ عبد الرحمن بن عبد اللہ النسوی قاضی نیشابور ، عبد الرحمن عماد النیسابوری ، عبد العزیز بن ابی رواد ، عبد العزیز المروزی ، عبد الملك الاصمعی

اما اهل اللغة۔ عمر بن ہارون البلخی ، عمر بن الرماح ، ابو عبد اللہ عمر القاضی اصل او از بلخ بود اما عبد اللہ نیشابوری است ، عمر بن قیراط النیسابوری ، عیسیٰ بن موسیٰ البخاری ، عیسیٰ بن ابراہیم القرشی ، عیسیٰ بن نصر اللہ السرخسی ، ابو عامر النیسابوری ، عامر خدش النیسابوری ، عینہ بن عبد الرحمن اللغوی ، فضل بن خالد النحوی ، فضل بن موسیٰ المروزی ، قتیبہ بن سعید البغلانی در نیشابور مقیم شد عینہ قحده بن سلیمان البصری و در نیشابور ، کتانه بن حليلة الهروی و گویند پیوشنج ساکن بود ، محمد بن مشیر الصقانی ، محمد بن الفضل بن عطیہ محمد بن الحق القرشی . توفی ببغداد ، محمد عبد الرحمن المقری ، معمر بن حسین الهروی ، معروف بن حسان ، مورخ بن عمر و البصری اقام نیشابور ابو سهل نصر النیسابوری ، نصر بن عبد الکرم النیسابوری مکی بن ابراہیم البلخی ، مجیر بن مخدم در اصل از بصرہ بودند اما در نسابور متولد شد ، نہشل بن سعید بن وردان از علماء نسابور بود ، مسکن او در کوچہ صرامین بود در مسجد او مسجد عتیق بر سر کوچہ بعدها

بلقباد انتقال فرمود، نوح بن ابی مریم المروزی، نصر بن سمیل المازنی صاحب علم عربیة، وهب بن وهب الفرسی القاضی و او از خراسان بود در اصل بی شک و گویند که از نسابور بود و لید بن سلمه الازدی از اهل طبرستان بود، هباح بن بسطام التمیمی الهروی اکثر اوقات ساکن نسابور می بودند مدفن مذکور نیست اما یحیی بن صیحح النیسابوری معلم قرآن اول معلمی که در نسابور قرآن بمسلمانان تعلیم داد و مسجد ایشان معروف بود بر در کاروان سرای معربکه رفت و آنجا وفات یافت رضی الله عنه امام المحدثین که دعا بر سر قبر ایشان مستجاب است البته اما یحیی بن بکر بن عبدالرحمن التمیمی کنیته ابوزکریا معلم قرآن بود بنیسابور متولد شد اولاد در نسابور مدفون اند در معیره، حسن بن معاذ بن مسلم رضی الله عنهم

اتباع الاتباع بعد الصحابة وهو القرن الرابع بعد النبوة والثالث بعد الصحابة

ابراهیم بن نصر بن منصور ابواسحق الفقیه، ابواسحق ابراهیم بن هانی النیسابوری سکن بیغداد، ابراهیم بن الحارث بن اسمعیل ابواسحق البغدادی سکن بنیسابور و توفی بها، ابراهیم بن مغلدا الکبیر، ابراهیم بن محمد بن عبدالله الرباطی و یقال له الحمال، ابراهیم بن عبدالله بن یزید السعری، ابراهیم بن سالم ابو خالد النیسابوری، ابراهیم بن زید الاسلامی النیسابوری، ابراهیم بن الاشعث ابواسحق البخاری ابراهیم بن اسحق عیسی السان الطالقان و یقال المروزی، ابراهیم بن ابی صالح و ابو صالح اسمہ هاشم بن عبدالله الثقفی المروزی ضاضی نسابور و توفی بها، ابراهیم بن محمد الفرشی من اهل مدینه و رد بنسابور و استوطنها و توفی بها، ابراهیم بن محفوظ ابواسحق السامی، ابراهیم بن سعدان الحمراوی ابواسحق الازدی النیسابوری، ابراهیم بن منصور ابواسحق، ابراهیم بن شماس المروزی الزاهد ابراهیم بن هاشم بن منصور النیسابوری ابراهیم بن مهدالبزاز البصری امام بنسابور، ابراهیم بن محمد بن عبدالله السلمی و محمد ملقب

ملحشمش النیسابوری، ابراهیم بن عمار الانصاری، ابراهیم بن الایوب النیسابوری، ابراهیم بن عثمان النیسابوری، ابراهیم بن سلیمان الخیاط النیسابوری، ابراهیم عبدالرحمن البصری نزیل نیشابور، ابراهیم بن الفضل ابواسحق النیسابوری، ابراهیم ابن الفضل یحیی النیسابوری، ابراهیم بن القاسم اخو بشر بن القاسم الفقیه، ابراهیم بن الحصین بشر النیسابوری ابراهیم بن حرب ابواسحق النیسابوری، اسمعیل بن ابراهیم بن الولید الاسفراینی، اسمعیل بن الفضل ابو ابراهیم قاضی جرجان یعرف بالشالجی، اسمعیل بن الحججاج، اسمعیل بن حمید النیسابوری، اسحق بن محمد بن مطر الحنظلی ابو یعقوب راهومه سکن بنسبور و توفی بها و قیل اصله مروزی و قیل هروی و لکن مات بنسبور قال له عبدالله طاهر لم قیل لك راهویه و مامعناه قال انا ولدت فی طریق مكه فقالت المرازه راهویه لانه ولد فی الطريق و كان ابی یكره هذا و لکن انا ما كره، اسحق بن منصور بن بهرام الكرسخ مولده بمرو و منشأؤه بنسبور و توفی بها، اسحق بن ابراهیم بن یحیی العفصی، اسحق بن عبدالله بن محمد بن زرین السامی المعروف بالحشل النیسابوری اسحق بن حکم بن ابی خدیجه المہار النیسابوری، اسحق بن ابراهیم السامی النیسابوری اسحق بن نعیم النیسابوری، اسحق بن موسی عبدالله بن یزید الانصاری وارد بنسبور، اسحق بن الصباح ابو محمد التاجر النیسابوری، اسحق بن العنبر بن محمد الحرش النیسابوری احمد بن عمرو بن سعید الحرش النیسابوری، احمد بن ازهر بن بنیع العبدی ابو الازهر النیسابوری احمد بن احجم الخزاعی ابو الحسن المروزی سکن بنسبور و توفی بها، احمد بن ایوب ابو ذر العطار النیسابوری من المدینہ الداخلہ، احمد بن ابراهیم البرمقی، احمد بن ابراهیم حرب بن یزید ابو عبدالله القرشی، احمد بن بکر النیسابوری، احمد بن جواد بن قطی الکثیر النیسابوری، احمد بن حواس ابو جعفر الاستوائی، احمد بن حفص بن عبدالله بن راشد السامی النیسابوری، احمد بن الحکم بن سان السامی النیسابوری احمد بن

حریس ابو محمد القاضی بنسابور و هراة ، احمد بن حرب و هو سهل بن فیروز و فیروز هو
 عبدالله الزاهد النسابوری قال یحیی بن زکریا بن حرب ، سمعت ان تقول توفی ابی
 حرب بن عبدالله الاصفهانی بنسابور سنه ثمانین و مائه و خلف محمد او السه لیسع و احمد
 لاربع سنین و ولدت اما بعد وفاته ، احمد بن الحسن الحافظ ابو الحسن الترمذی صاحب امام
 احمد بن حنبل ، احمد بن حمزة النسابوری احمد بن حاج بن القاسم العامری وله مسجد فی
 نیشابور ، احمد بن الخلیل ابو علی البغدادی التاجر سکن بنسابور و توفی بها ، احمد بن
 حواس بن محراق السمی النسابوری ، احمد بن خالد بن حماد الدنبلی توفی بنسابور ، احمد بن
 خالد بن عبدالله ابوبکر النسابوری ، احمد بن سنان القشیری ابو عبدالله الخرقنی و خر قن
 قرية علی باب مدینه نسابور ، احمد بن سعید بن صخر ابو جعفر الدارمی ولد بسر خس و نشاة
 نیشابور و توفی بها ، احمد بن سلیمان القری النسابوری شیخ قدیم من محله قز ، احمد بن
 ستار ابو الحسن الفقیه المروزی ، احمد بن عبدالله الحمیری النیشابوری و کنیتہ ابو جعفر ،
 احمد بن عاصم ابوبکر صاحب ابی عیید نیشابوری ، احمد بن عبدالله بن و افدا ابو الید الہروی ،
 احمد بن علی بن حمومہ النحوی النیشابوری ، احمد بن عمر و ابو سعید الہندی النیشابوری
 احمد بن عبدالرحیم الازدی النسابوری ، احمد بن عمر بن عبدالله الفراری ، ابوبکر المروزی
 ولی قضا بنسابور ، احمد بن عمر بن ربیعہ الحرسی النسابوری ، احمد بن عبدالوہاب بن
 حبیب بن مهران العبدی ، ابو محمد النسابوری ، احمد بن علی بن سعید السرخسی
 النسابوری ، احمد بن عییر النسابوری ، احمد بن العباس بن منصور النسابوری ، احمد بن معاذ بن
 عبدالله السامی النسابوری احمد بن منصور بن راشد الحنظلی ابو صالح المروزی و اقام
 بنسابور ، احمد بن منصور النسابوری ، احمد بن محمد بن یوسف الباقی کتب عنه بنسابور
 احمد بن مسلم الزاهد النسابوری کنیتہ ابو مسلم ، احمد بن محمد بن نصر المعروف
 بالمعاذ النسابوری ، احمد بن مخلد ابو شجاع العیدلانی النسابوری ، احمد بن محمد بن

سعید الفراری النسابوری، احمد بن محمد بن المہلب بن ہمام النسابوری، احمد بن نصر بن زیاد القرشی ابو عبد اللہ المقری، احمد بن یوسف ابو الحسن السلمی النسابوری، احمد بن یحییٰ بن الصباح بن اخی سعید بن الصباح النسابوری، ایوب بن الحسن ابو الحسن الفقیہ الزاهد مسجده ومسکنه بنصر آباد ولمجدہ کرامات مروته محترمه قبره فی رأس میدان زیاد، ایوب بن منصور النسابوری، اسلم بن سلیمان النسابوری، اشرف بن محمد القاضی ابو سعید قاضی نیشابوری من اصحاب ابو یوسف القاضی، اسد بن عماد بن عبد اللہ العتکی اسد بن عبد اللہ المرابطی النسابوری، اسد بن موسیٰ الفقیہ النسابوری، ازهر بن حبیب النسابوری، اسد بن نوح صاحب خراسان، اسود بن ابی الاسود النسابوری، بشر بن الحکم بن حبیب بن مهران العبیدی ابو عبد الرحمن النسابوری، بشر بن ابی الازهر القاضی النسابوری و ابو الازهر نزیل بنسابور وهو من اعیان علماء کوفه، بشر بن القسم بن حماد النسابوری بسر بن، سهل بن موسیٰ النسابوری ابو سهل العباد، بشر بن یحییٰ السکری ابو احمد المروزی، بشر بن حفص بن یحییٰ الفقیہ النسابوری، بشر بن محمد العاری المطوعی النسابوری، بشر بن ہاشم ابو سهل السجستانی، بشر بن عیسیٰ النسابوری، بکر بن جذاش اخو عامر بن جذاش النسابوری، بدیل بن محمد الاسفراینی، جعفر بن محمد عروۃ النسابوری جعفر بن عبید اللہ الفزری النسابوری، حسن بن عیسیٰ سرخسی، ابو علی مولیٰ عبد اللہ المبارک و کان نصرانیا ثم صار امام المسلمین، الحسن بن ابی عیسیٰ و ابو عیسیٰ موسیٰ بن میسرۃ الہلالی النسابوری الحسن بن عبد الصمد بن عبد اللہ بن رزین السلمی ابو سعید النسابوری، الحسن بن بشر بن القسم بن حماد بن عبد رب السلمی النسابوری، ابو علی قاضی نیشابور، الحسن بن ہارون بن المعیرہ بن فرقد التمیمی النسابوری، الحسن بن سهل اخو جعفر بن سهل المذکر، الحسن بن شجاع بن رجا ابو علی البلخی الحافظ، الحسن بن عمرو بن عبد اللہ بن معاذ

ابو علی النسابوری، الحسن بن یعقوب بن موسی البخاری ابو یوسف نزیل بنشاپور، الحسن بن محمد بن جعفر المدینی الزاهد ابو جعفر المدفون مقبرة مولق آباد الذی یزار ویرجا اجابت الدعاء، الحسن بن ماهان ابو الزبیر النسابوری نزیل بغداد، الحسن بن ایوب ابو علی الرفخاری النسابوری، الحسن بن عبدش النسابوری الزاهد، الحسن بن عبد الرحمن ابو علی المستملی النسابوری، الحسن بن نصر ابو شد اد الخزاعی النسابوری الحسن بن مهاجر ابو الحسن المقری النسابوری، الحسن بن علی النسابوری الحسن بن مسلم ابو علی البغدادی نزیل نسابور، الحسن بن صالح بن محمد ابو علی الزجاجی النسابوری، الحسن بن قتیبه البشتی، الحسین بن منصور السلمی ابو علی النسابوری الحسین بن جریر بن ابو عمار المروزی الخزاعی، الحسین بن عماره المقری النسابوری، الحسین بن فضل بن عمیر بن القاسم بن کیسان الحلی ابو علی الکوفی امام عصره قدم مع عبدالله طاهر الی نیشابور وسکنها وتوفی بها ودفن فی مقبرة الحسین بن معاذ، الحسین بن بشر بن القسم بن حماد بن عبدربه السلمی، الحسین بن علی النسابوری المشهور بابی علی المرتقع الحسین بن ضحاک بن عبد الرحمن ابو علی القرین النسابوری الحسین بن عیسی بن حمران ابو علی البسطامی کان من کبار المحدثین سکن نیشابور وتوفی بها، الحسین بن عبدالله بن محمد ابو نصر النسابوری، الحسین بن حرب الفقیه النسابوری، اخو احمد بن حرب الزاهد، الحسین بن سالم ابو علی القرنین النسابوری، الحسین بن عمرو بن عبدالله ابو علی الصانع النسابوری، الحسین بن منصور بن ابراهیم بن عبدالله ابو محمد النسابوری، الحسین بن معاذ بن مسلم النسابوری، حفص بن عبدالله بن راشد ابو عمر والسلمی النسابوری، حفص بن عمر و القصیر النسابوری، حفص بن یحیی بن حفص التمیمی ابو الاشعث السرخسی، حماد بن سلیمان النسابوری، استاد احمد بن حرب، حماد بن موسی النسابوری، اخو مسرور بن موسی الفراء،

حماد بن هرون النسابوری ، الحكم بن المبارك النسابوری ، الحكم بن حبيب بن
 مهران العبدی النسابوری ، الحكم بن عبدالله الحارودی النسابوری ابو الفضل
 حامد بن ابی حامد المقری النسابوری ، حامد بن عبد الوهاب الاسفراینی ، حمدان
 بن خالد ابو العباس الفرسی النسابوری ، حمدان بن محمد بن عبد العزيز بن سلام النسابوری
 حجاج بن مهاجر ابو يوسف البصری نزيل بنسابور حجاج بن مسلم القشیری ، ابو مسلم
 الام النسابوری وتوفی ومسلم كان صغيراً ، حاتم بن یونس الجرجانی اقام نيسابور
 برهة من الدهر ، خاتم بن منصور ابوطيب الكشي حدث بنشابور ، حميد بن رنجويه
 النسوی ، ابو احمد محدث كثير الحديث ، حسويه بن كيسان اخو محمد بن كيسان
 النیشابوری ، حسين بن حشام الحرسی النیشابوری ، حسوبه بن عبدالله النیشابوری
 ابو علی اخو حسين المرتفع ، حسن بن عبد الرحيم الرتکی الزاهد ، ابو عبدالله المطوعي
 النيسابوری صاحب الصومعه والمسجد اللذين يتبرك بهما ، حمران بن عثمان بن عفن
 النيسابوری ، خاشد بن اسمعيل البخاری ، حری بن محمد بن يوسف البلخی ، خلد بن
 حماد بن عمرو بن مخلص بن مالك وهو الخخام روى عنه احمد و احمد عندنا مدفون بنسابور
 خلد بن يزيد بن الخلد البلخی النيسابوری ، خشنام بن الصديق النيسابوری ومسكنه
 رأس مکه عمار فی سکه معتيا باد ، خشنام بن عبد الرحمن النيسابوری المعنیا بادی ،
 خشنام بن عبدالله بن ابی زياد النسابوری ، خضر بن عبدالله بن سنان بن الحكم النسابوری
 ابو سعيد السلمی ، خليل بن محمد بن عبد الرحمن النحوی ابو محمد النسابوری ، خلف
 بن عبدالله العنبري الهروي حدث بنشابور ، خلف بن ايوب العامري ابو سعيد البلخي فقيه
 اهل بلخ ، حدائش بن عمرو ابو عامر النسابوری ، داود بن محراق الفاريابي ، داود بن مجد بن
 مخدم ابو سليمان قيل ولد بنسابور و مات ببغداد ، داود بن ابراهيم النسابوری ،
 داود بن علي بن خلف الفقيه الاصبهاني اقام بنسابور مدة ، داود بن سعيد ابو سليمان

132986

النسابوری ، داود بن عدی الطوسی ، رجا بن السندی النسابوری ، ابو محمد الاسفرائینی
 رکن من ارکان الحدیث ، رجا بن عبدالرحیم ابوالمصا القرشی الهروی ، رجا بن
 اسد النیسابوری ، رجا بن ابراهیم بن طهمن ، زیاد بن عبدالرحمن ابو محمد المنسوب
 الیه میدان زیاد ، زکریا بن حرب النسابوری ، ابو یحیی اخو احمد حرب زکریا بن
 یحیی بن یحیی النسابوری ، ابو محمد التمیمی ، زاهر بن بجر النسابوری ، زنجویه بن
 عبدالرحمن العابد النسابوری و یقال له زنجویه الحیری من محلة الحیره ، زید بن ابی
 موسی النسابوری ، سلمین بن ابی مطر المطوعی النسابوری ، سلیم بن مطر النسابوری
 اخو قتاده ، سلیم بن بحر بن معاذ النسابوری الزهای ، سلیم بن داود بن بکر ابو داود
 النسابوری الحفاف ، سلیم بن داود بن شعیب کیسان النسابوری ، سلیم بن محمد بن
 ابی داود النسابوری المستملی ، سلیم بن عمر بن الحسی النیسابوری ، سلیم بن
 خلد بن یونس الکاتب ابو داود النیسابوری ، سلیم بن الاشعث ابو داود السجستانی
 امام اهل عصره بالمدافعه و کان مقيماً بهراة و توفي ببصره ، سلیم بن عبدالله البکری
 النیسابوری ، من محله قز ، سلیم بن مسلم بن الحسین بن معاذ النسابوری ، سلیم
 بن عبدالله العامری النسابوری ، سلیم بن سعد القرشی النسابوری ، سعد بن یزید
 للفرا النیسابوری اختلافوا فی کنیتہ ، سعید بن معاذ ابو عصمة المروزی ، سعید بن
 عبدالرحمن موالی ال الجرود النسابوری و یقال سعد الحیری من محلة حیره ،
 سهل بن مهران ابو بشر البغدادی نزیل بنسبور ، سهل بن بشر بن القاسم النسابوری
 ابوالقاسم و یلقب بسهاویہ ، سهل بن عمار بن عبدالله العنکی النسابوری ، سهل بن عمان
 النسابوری المعروف بالسخری ، سهل بن اسلم النسابوری ، سهل بن عبدالعزیز بن موره
 الصنانی ، سعید بن الصباح اخو یحیی النسابوریان المنسوب الیهما الخان والمحلة :
 سعید بن محمود ابوالطوسی نزیل نیشابور ، سعید بن ابی سعید الباضی قوم بنسبور

جاجا، سعید بن اشکاب الساسی حدث بنسابور، سعید بن مروان البغدادی ابو عثمان
 و يقال الرهاوی سکن بنسابور و بهامات، سعید بن سلم بن قتیبه بن مسلم والی نیشابور،
 سعید بن صالح النسابوری، سعید بن عبدالرحمن الجارودی النسابوری، سعید بن یحیی
 الکریزی البصری، سعید بن منصور ابو عثمان النسابوری و يقال الخراسانی و يقال
 الجورجانی و يقال البلخی، سعید بن النصر ابو النصر النسابوری، سلمه بن شعب النسابوری
 ابو عبدالرحمن المستملی، سلم بن الحر و بن یزید النسابوری، سلمه بن بشیر
 النسابوری، السری بن عطیة التمیمی النسابوری، السری بن نصر ابو سهل النسابوری،
 السری بن خزیمه بن معویه ابو محمد الایوردی و توفي بایورد، ساسان بن الحسین
 ابو کسری الخراسانی، سختویه بن مازیار النسابوری، سختویه بن الجنید ابو عبدالله
 الجرجانی، شبل بن عبدالرحمن الادیب النحوی النسابوری. شداد بن حکیم البلخی
 حدث بنشابور شریک بن عبدالله النخعی القاضی ولد بخراسان و قيل بنشابور، شریح
 بن عقیل بن رجا ابو عقیل الیهقی، شوکر بن عبدالله الاسفرائینی، شقم بن اصیل ابو احمد
 العجلی النسابوری و هو من رستاق ارغیان، صالح بن یونس ابو حاتم النسابوری، صالح
 بن جناح ممن ادرك الاتباع بلاشک، صالح بن محمد بن حبیب بن ابی الاشرنین الحافظ
 ابو علی البغدادی و توفي ببخارا، طاهر بن الحسین بن مصعب بن دریق بن شادان الخزاعی
 ابو طلحه ذوالیمینی والی خراسان، طاهر بن سعید المقری النیشابوری، ابو القاسم
 طاهر بن عبدالله بن عطا الامیر و توفي بنشابور يوم الاثنين من رجب سنه ثمان و اربعین
 و ماتین و دفن من العذ، طیفور بن عبدالله النسابوری ابو الطیب المؤذن، عبدالله بن حسان
 ابو عبدالرحمن الطوسی ولد بهاو بنشابور نشر علمه، عبدالله بن محمد بن عبدالله بن
 جعفر الیمان المسندی ابو جعفر البخاری، عبدالله بن عثمان بن حبله بن ابی داود العتکی
 المروزی، عبدالله بن هرون بن مامون بن الرشید الرشید امیر المومنین، عبدالله بن مهران

الطیبسی ابو محمد عبد اللہ بن الجراح القہستانی ابو محمد سکن بنسابور و بہا انتشر علمہ
عبد اللہ بن یوسف بن خرشید الدویری النسابوری و دویر قرية علی باب نیشابور، عبد اللہ
بن محمد عبد الرحمن المقرئ النسابوری، عبد اللہ بن عبد الرحمن بن الفضل بن بہرام
السمرقندی، عبد اللہ بن عبد الوہاب تمیمی ابو محمد الخوارزمی اقام نیشابور، عبد اللہ بن محمد
التمیمی النسابوری ابو محمد النحوی، عبد اللہ بن یونس ابو محمد النسابوری الفقیہ،
عبد اللہ بن محمد الدقیقی النسابوری، عبد اللہ بن عمر بن الرہاج القاضی النسابوری،
عبد اللہ بن محمد برہانی، ابو عبد الرحمن النحوی النسابوری، عبد اللہ بن محمد بن عبد اللہ
النباطوری، عبد اللہ بن ابراہیم المروزی حدث بنشابور، عبد اللہ بن مہدی العامری
ابو محمد النسابوری، عبد اللہ بن طاہر بن الحسین بن مصعب بن زریق الخزاعی، ابو العباس
الامیر العادل و وفاتہ بنسابور قدمہ رابع تسعة بنین له من سبعة عشر: عبد اللہ بن ابراہیم
الشنفاضی النسابوری: عبد اللہ بن یونس النسابوری، عبد اللہ بن سعید بن جعفر الجعفی
البخاری حدث بنسابور، عبد اللہ بن محمد ابو الطیب المکفون الفقیہ النسابوری، عبد اللہ بن
خالد بن فارس الدنبای النسابوری، عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بن سنان الماللی النسابوری
عبد اللہ بن سنان الہروی صاحب ابن المبارک۔ عبد اللہ بن حماد ابو حامد القہندری
النباطوری۔ عبد اللہ بن محمد بن رباب النسابوری، عبد اللہ بن ابی نجیہ النسابوری،
عبد اللہ بن ابراہیم ابو محمد الخشاب المعروف بالبصری و هو نیشابوری عبد اللہ بن عرامہ
الساسی حدث بنشابور، عبد اللہ بن الحارث ابو محمد الصنعانی طرطری علی رساتیق بنسابور
مثل جونی و اسفرائینی و بیہقی و بشتی، عبد اللہ بن سعید بن یحییٰ بن برالیشکری الصرخسی
الا ان رواية واصحابه بنشابور و مسکنہ بنشابور الی ان توفي: عبد اللہ بن محمد بن سلیمان
الہاشمی حدث بنسابور، عید اللہ بن عبد اللہ بن ابی الہیثم عم ابی جعفر الترك و کان یسکن
دار الترك فی مکہ باذان، عبد الرحمن بشر بن الحکم بن حبيب بن مہران العبدی

النيسابورى ، عبدالرحمن بن علقمه ابو يزيد السعدى المروزى ، عبدالرحمن بن عمار
النيسابورى الشهيد و هو المنسوب الى سكه عمار ، عبدالرحمن بن مسعود الجورجانى
حدث بنشابور : عبدالحميد بن عبدالله بن محمد بن هانى ابوهانى ابوهانى النيسابورى
عبدالوهاب بن منصور ختن الحسين بن عبدالله النيسابورى الترك ، عبدالوهاب بن حبيب
بن مهران العبدى النيسابورى ، عبدالوهاب بن الضحاک النيسابورى ، عبدالعزيز بن
يحيى ابو عبدالرحمن المدينى ، عبدالعزيز بن مسلب المروزى ابوالدردا ، عبدالعزيز
بن سليمان بن يحيى بن معاذ بن مسلم النيسابورى عبدالجبار بن امان القرشى النيسابورى
عبدالرحيم النيسابورى ، عبدالصمد بن حسان ابو يحيى المروزى ، عبدالصمد بن مسعود بن
عبدالله بن زرین السلمى النيسابورى ، عبدالصمد بن ابى مطر ابى بكر البلخى ،
عبدالسلم بن صلح بن سليمان بن ميسره ابوالصلت خدام على بن موسى الرضا ،
عبدالسلم بن نهشل بن سعيد النيسابورى ، عبدالخالق بن محمد بن القسم النيسابورى
عبيد بن سعد النيسابورى ، عمر بن عبدالله بن محمد بن رزين النيسابورى ، عمر بن
عبدالعزيز بن سلام بن عبدالعزيز بن حبيب فيروز التميمى السعدى ، عمر بن عصام
بن سلم بن زياد النيسابورى ، ابو حفص المقرئ و كل القراريسمونه عمرو او هو عمر
عمرو بن عقبة الاستوائى النيسابورى من رستاق استوا ، عمر بن سعيد بن دردان
التشيرى النيسابورى ، عثمان بن عبدالله بن عمرو بن عثمان ابو عمرو القرشى سكن
بنشابور و بها حدث الى ان توفى ، عثمان بن سعيد بن خالد ابو سعيد الدارمى ،
امير المؤمنين على بن موسى بن جعفر بن محمد بن على بن الحسين بن على بن ابيطالب
رضى الله عنهم الرضا ابوالحسين الامام الشهيد ورد بنشابور ، سنه مائتين فلما وافى
الرضا بنشابور و اقام بهامدة و المامون بمرو الى ان امر باخراجه اليه ثم كان بعد ذلك
ما كان و امته شهد بسناباد من طوس لتسع يقين من شهر رمضان ليلة الجمعة من سنه ثلث

و ماتین و هوا بن تسع و اربعین سنه و تسعة اشهر و قال الرضا رضی اللہ عنہ من زارنی علی بعد داری اتیتہ يوم القيمة فی ثلث مواطن حتی اخلصہ من احوالہا اذا تطایرت الکتب یمنیوا شمالا و عند الصراط و عند المیزان ، علی بن ابرہیم البناتی المروزی ؛ علی بن اسحق المروزی صاحباً عبد اللہ المبارک ، علی بن اسحق الحنطلی ابو الحسن السمرقندی من کبار شیوخہم ، علی بن بشر النعانخدی النیسابوری ، ابو الحسن علی بن بکر البرنوخی الکبیر علی بن جریر ابو الحسن الایوردی حدث بنشابور ، علی بن الجرود بن یزید النیسابوری ابو الحسن ، علی بن جمعه بن ہانی بن قنبر مولی امیر المومنین علی رضی اللہ عنہ و ہو ممن ولد بنشابور فان ہانی مکنہا عند ورودہ مع جعدہ بن ہیرہ و آل قنبر عندنا بنشابور بیت کبیر و خطبہم باب الری ، علی بن الحسین بن سفيق العبدی المروزی ، علی بن الحسین بن عبد الرحمن بن یزید ابو الحسن الذہلی النیسابوری شیخ عصرہ ، علی بن الحسن بن موسی الہلالی النیسابوری و ہو ابو الحسن الدرا بجردي والد درابجرد محلة متصلہ بالصخر آتی علی البلد ، علی بن الحسن الترمزی ابو الحسن ، علی بن الحسین بن وافر المروزی ، علی بن الحسین بن عبدویہ البیہقی النیسابوری ، علی بن الحسین بن الولید القرشی النیسابوری ، علی بن حجر بن ایاس المروزی ، علی بن حکم المروزی و یقال لہ الماحکانی ابو الحسن علی بن سلمہ عقبہ القرشی ، ابو الحسن الیقینی النیسابوری ، علی بن سعید بن جریر ابو الحسن النسوی ، علی بن عثام بن علی العامری ، ابو الحسن الکوفی ساکن نیشابور علی بن عیسی بن حرب البیہقی النیسابوری ، علی بن قدامہ بن سلمہ النشابوری ، علی بن مغلد بن شیبان النیسابوری ابو الحسن خطتہ مشہورہ فی المربعہ الصغیرہ سکہ زنجونہ ، علی بن محمد بن آدم الذہلی النیشابوری ، علی بن محمد بن معاویہ النیشابوری علی بن موسی بن خاقان النیسابوری ، علی بن محمد الزیاد ابادی النیشابوری و زیاد

اباد قریہ بیہقی ، علی بن نصر الوراق النیشابوری ، علی بن یعقوب بن صباح القس
 النیشابوری ، علی بن یونس البلخی حدث بنشاپور ، عیسی بن جعفر ابو موسی قاضی
 الری ، عیسی بن ابی عیسی الدرا بجر دی النیشابوری ، عیسی بن حنان النیشابوری ،
 عمرو بن زرارة بن وafd ابو محمد الکلاتی النیشابوری ، عمرو بن هشام بن زبیر النیشابوری
 عمرو بن معمر العمرکی النیشابوری ابو عثمان ، عمرو بن عامر بن الفرات ابو سعید الذہلی
 النیشابوری ، عمرو بن مسلم ابو حفص الزاهد النیشابوری ، عمرو بن صالح المروزی حدث
 نیشاپور ، عمرو بن عصام الاستوائی ، عمار بن عبد الجبار ابو الحسن النیشابوری ، عاصم
 بن عصام بن منیع بن ثعلبہ الشیری النیشابوری ، عاصم البخاری النیشابوری ، عصمة
 بن الفضل المیری النیشابوری سکن بغداد ، عصمه بن ابراهیم الزاهد النیشابوری :
 عصمه بن ابان النیشابوری ، عامر بن شعیب النیشابوری يقال له الاسفنجی من قریہ بارغان
 من رستاق نیشاپور ، عباس بن سهل ابو الفضل الميدانی النیشابوری من میدان زیاد ، عباس
 بن الضحاک البلخی ، عقیل بن خوئلد بن معویة بن سعید رشد صاحب رسول اللہ النشابوری
 عقیل بن عمر بن بکر والی نیشابوری ، عقیل بن الهلال النشابوری ، عقیل بن یحیی النشابوری
 عمران سوار البغدادی نزیل نیشاپور ، عمران بن سهل ابو سعید النیشابوری ، عمران
 بن علی الخزاعی النیشابوری ، عتیق بن محمد بن سعید الحرسی ابو بکر النیشابوری ،
 عبدان بن یوسف السلمی النیشابوری ، عبدان بن محمد بن الفضل النیشابوری
 غسان بن سلیم بن الهروی ، غسان بن محمد بن عبد اللہ بن سالم النیشابوری ، غسان بن
 عبد اللہ السلمی الصبری حدث بنشاپور ، فضل بن محمد بن المسیب بن موسی ابو محمد
 السران البیهقی النیشابوری ، فضل بن عماد التیمی النیشابوری و ملقب ببندش او
 ابن بندس ، فضل بن الحکم بن نصر بن عقیل العدل النیشابوری ابو العباس التاجر ،
 فتح ابن الحجاج ابو نوح الفقیہ النیشابوری فتح ابن محمد بن عبد الرزاق التیمی

النیشابوری ، فتح بن نوح بن سنا بن راشد بن عبد اللہ العامری ابو نصر الشاہنبری محلہ فی اعلی البلد ، فتح بن محمد السمرقندی حدث بنشاپور ، فضیل بن اسحق بن النصر بن اسحق النیشابوری ، فضالہ بن ابی زید التشریری عم محمد بن رافع ، القسم بن الضحاک القرشی ، القسم بن حیوبہ النیشابوری و ہومن رستاق نیشاپور باستوا ، القسم بن دھیم البہیقی النیشابوری ، القسم بن محمد بن عبد اللہ الفرغانی ابو عبد الرحمن المذكور توفی فی اسفر این ، قرۃ بن حبیب العتوی اصلہ من نیشاپور ، قتادۃ بن مطر النیشابوری ؛ قطن بن ابراہیم التشریری ابو سعید النیشابوری محمد بن الازھر بن حرث بن ماہان ابو جعفر السحری نزل بنشاپور فی عنقوان شبابہ و بہاولد ابنہ ابو العباس و بہاتوفیا جمیعاً ، محمد بن احمد حفص النیشابوری ابو عبد اللہ ، محمد بن اسلم بن سالم بن زید الکندی ابو الحسن الطوسی توفی بنشاپور و دفن فی جنب اسحق بن راہویہ فی مقبرہ شادیخ و ہذا من انشادہ :

ان الطیب لطفہ و دواہ لا یتطیع دفاع مقدوراتی

مال الطیب لموت بالداء الذی قد کان سوی مثله فیما مضی

ہلک والمدای والذی حلب الدواء و باعہ و من اشتری

محمد بن ابان ابو بکر البخاری المستملی ، محمد بن اسمعیل بن ابراہیم بن

المغیرہ البخاری ابو عبد اللہ الجعفی ورد بنشاپور عالی کبر سنہ و اقام بدخمس سنین الا

ان وقعت الفترۃ بینہ و بین شیخ عصرہ محمد بن یحیی الذہلی رضی اللہ عنہ

ولولا ذاک لما خرج من نیشاپور فقد کان سکنہا قال ابو حسان مہاب بن سلیم

الکرمینی مات محمد بن اسمعیل رحمۃ اللہ عندنا لیلة الفطر اول لیلة من شوال سنہ ست

وخمسين و مأتین و کان بلغ عمرہ اثنین و ستین الا عشر لیلة و کان مولدہ فی شوال من

سنہ اربع و تسعین و مائة و کان فی بیت وحدہ فوجدنا ما اصبحنا و ہومیت و ہذا کان فی

فترة اخرجوه فيها من بخارا و سببه جريب ابن ابى الورقا و تمسك محمد بن يحيى
 الذهلى النشابورى و قال انه اخرجته من نيشابور و هو امام عصره و قيل سبب اخلجته
 خالد بن احمد الذهلى الامير خليفه الطاهريه ببخارا لان ابا عبدالله محمد بن اسمعيل
 ابى تعليم اولاده رحمة الله عليه رحمة واسعة ؛ محمد بن اسد ابو عبدالله النيشابورى الخوشى
 والخوش قرية من قرى اسفراين ؛ محمد بن ابراهيم بن طهمن ، محمد بن احمد بن محمد
 النيشابورى ، محمد بن احمد بن غالب النيشابورى الانصارى ، محمد بن اسكاف بن
 خالد النيشابورى ، ابو عبدالله الجورى ، محمد بن اشرس بن موسى السلمى ابو عبدالله
 النيشابورى ، محمد بن ابراهيم بن سعيد بن عبد الرحمن العبدى ابو عبدالله الفقيه الدايب
 نزل بنشابور و توفي بها ؛ محمد بن احمد بن انس القرشى النشابورى ؛ محمد بن اسحق
 بن ابراهيم بن يونس النيشابورى ابو عبدالله محمد بن احمد بن الجراح ابو عبد الرحيم
 الجوزجاني حدث بنشابور و اقام بها ، محمد بن اسمعيل الرمانى النيشابورى ؛ محمد بن
 ايوب بن الحسن الزاهد النيشابورى ابو عبدالله الفقيه ، محمد بن ازهر ابو حفص النيشابورى
 محمد بن اسمعيل بن على الهاشمى ابو عبدالله البغدادى حدث بنشابور ، محمد بن
 احمد بن اسلمه السلمى ابو عبدالله النيشابورى ، محمد بن احمد بن ابراهيم بن داود ؛
 محمد بن ابراهيم الصابغ النيشابور ، محمد بن افلح بن عبدالله الملقب بالترك النيشابورى
 كنيته ابو عبد الرحمن ختن يحيى بن يحيى على ابنته ، محمد بن احمد بن حفص ابو عون
 النيشابورى ، محمد بن احمد بن الحليل بن سواد بن عبدالله القرشى النيشابورى ،
 محمد بن بنداد ابو عبدالله النيشابورى ؛ محمد بن بشر بن النجم الحرشى النيشابورى ،
 ابو عبدالله محمد بن بكر بن خالد ابو جعفر النيشابورى ساكن بغداد ، محمد بن بحر
 ابو عبدالله الاسفراينى ، محمد بن الحنيد الزاهد ابو عبدالله الاسفراينى ، محمد بن جعفر بن
 محمد بن على ابن حسين بن على بن ابيطالب رضى عنهم ابو جعفر يعرف بالديباج ورد

خراسان نزل بنشاپور وسمع منه مشایخہا و توفی بجرجان وله بها مشہد رضی اللہ عنہ ،
 محمد بن حجاج بن عیسیٰ السلمی النیشابوری ابو جعفر الوراق محمد بن الحسن بن
 الحیرى النیشابوری ، محمد بن الحجاج العامری النیشابوری ، محمد بن الحجاج
 النیشابوری اخو اسمعیل بن الحجاج ، محمد الحسن بن شہریار النیشابوری ابو عبد اللہ
 محمد بن الحسین بن طرخان النیشابوری ، ابو عبد اللہ السعمرانی الصواف و المنسوب
 الیہم سکھ طرخان ، محمد بن حفص ابو ثابت الجرشی النیشابوری ، محمد بن حماد
 ابو عبد اللہ الایوردی الزاہد ، محمد بن حمدویہ بن عبدہ بن شیبہ الانصارى ، محمد بن
 الحسین الکابلی النیشابوری ، محمد بن خالد ابوبکر الصومعی الطبری الزاہد الفقیہ
 ورد بنسابور و بها ظہر حدیثہ و بہامات ، محمد بن خالد الحنجرودی ابوبکر النیشابوری
 محمد بن الشامی حدث بنشاپور ، محمد بن خلف بن شعبہ النعمان النیشابوری
 ابو عبد اللہ القشیری و يعرف بحمدان بن خلف ، محمد بن خالد بن بشر النیشابوری ابوبکر
 المعروف بالفاق ، محمد بن دادویہ بن منصور ابوبکر الفقیہ الزاہد توفی فی صفر سنہ
 خمس و ستین و دأتین و دفن فی مقبرہ حیرہ ، محمد بن رافع بن ابی زید القشیری
 النیشابوری شیخ عصرہ فی خراسان ابو عبد اللہ خطۃ السکھ الادلی من باغ الزارس ،
 محمد بن رحاب بن السندی ابو عبد اللہ النیشابوری ، محمد بن زیاد بن سنان القشیری
 النیشابوری ؛ محمد بن زید بن عبد اللہ الثعلبی الشامی ابو الحسن البزاز سکن بنشاپور
 و بہامات ، محمد بن سعید الحلاف النیشابوری ابو عبد اللہ اخو خشنام ، محمد بن سعید
 القاضی نزیل بنشاپور و بہامات ، محمد بن سعید بن ہناد ابو عالم العوسخی نزیل
 بنشاپور بہامات محمد بن سهل بن ابرہیم بن حماد ابو عبد اللہ النیشابوری ، محمد بن
 سعید ابوالقاسم النیشابوری سکن مصر ، محمد بن سعید الہروی محمد بن سلیمان بن
 عبد ربہ المروزی ، محمد بن شعیب ابو عبد اللہ الاسدی النیشابوری ، محمد بن شعیب

ابوبکر النیشابوری الحیری ، محمد بن سادان ابوسعید النیشابوری المعروف بالصبری
محمد بن طاهر ابوبکر النیشابوری من رستاق جویں ، محمد بن عبد اللہ بن حبیب
ابویحیی النیشابوری ، محمد بن عبد اللہ بن عمار العتکی النیشابوری ، محمد بن عبد اللہ
الخوی النیشابوری محمد بن عبدالرحمن قدم بنشاپور حاجاً ، محمد بن عبدالرحمن
ابوعبدالسران النیشابوری ، محمد بن عبدالرحمن الانصاری النیشابوری المحتسب
محمد بن عبدالرحمن بن موسی ابوعبد اللہ النیشابوری ، محمد بن عبدالرحمن ابوجعفر
النیشابوری من رستاق استوا ، محمد بن عبدالرحیم بن سعود بن عبد اللہ بن رزین
النیشابوری و يعرف بجمش ، محمد بن عبدالوہاب بن حبیب بن مہران العبدی ابو-
احمد الادیب الفقیہ الفرا و کان اعقل مشایخنا و یلقب بحمد و ذلك ان اهل الثروة و
الشرف فی بلادنا خصوصاً بنشاپور یلقبون اولادهم لعزهم و شفقتهم علیهم فیقولون
لمحمد حمد و حمش او غیر ذلك ، محمد بن عبدالجبار العبدی ابو مسافر النیشابور
وروی ان الاصمعی لما ورد بنشاپور نزل بلاده فی المعصر و يعرف الیوم بقصر جند
بسکھ شکش و قال الاصمعی سمعت اعرابیاً یقول ایاک و الحسناء فانها تزهو علیک
بحسنها و اکثر عشاقہا تم انشأ

ولن تصادف مرعی مرعاً
الا وجدت به آثار ما کول

محمد بن عبدالعزیز ابوعمر المروزی ، محمد بن عبدالسلم المؤذن النیشابوری ،
محمد بن علی بن الجسین بن شفیق المروزی ابوعبد اللہ المطوعی ، محمد بن علی بن
حمزہ ابوعبد اللہ الحافظ المروزی ، محمد بن عمر بن زیاد بن مہاجر بن ابی السمع
النیشابوری ، محمد بن عثمان القیس النیشابوری ، محمد بن عیسی یزید الطرطوسی
ابوبکر التمیمی و توفی ببلخ و من نال بنشاپور و هم محمد بن عمیرہ ابوعبد اللہ الجرجانی
بہرہ ، محمد بن عیسی بن عبدالرحمن ابوعلی النیشابوری ، الوزير بن الوزير ذو التمیمی

محمد بن عمرو بن الهروی ابو عبدالله ، محمد بن عمرو القرشی النیشابوری ، محمد بن عمرو ابو عبدالله القهندزی ، محمد بن عمرو بن النصر النیشابوری ابو علی الجوشی ، محمد بن عقیل بن خویلد بن معویة بن سعید الخزاعی ، ابو عبدالله النیشابوری ، من اعیان العلماء الصالحین المنسوب الیه المسجد و المنارہ علی رأس سکہ حرب ، محمد بن عبدک ابو عمرو الزوزنی النیشابوری ، محمد بن عنبر بن عثمان الحرشی النیشابوری ، محمد بن کاشہ بن محسن ابو عبدالله الکرمانی ، محمد بن عنبر الاطروش ابو الحسن الخزار الکوفی نزیل بنیشابور و مات بہا و دفن فی مقبرۃ باب معمر ؛ محمد بن الفضل المعبری ابو عبدالله الوری الزاہد ؛ محمد بن فیض النیشابوری ؛ محمد بن القسم بن مجمع الطالق النیشابوری ؛ محمد بن کیسان النیشابوری ، ابو عبدالله التمیمی و یعرف بابی عبدالله المحاملی ؛ محمد بن منصور بن عبد الرحمن ابو عبد اللہ النیشابوری ؛ محمد بن منحل دولی عبد الرحمن بن تمرۃ القرشی النیشابوری ؛ محمد بن معویہ بن اعین النیشابوری ، ابو عبد اللہ الہلالی و یقال ابو علی نزیل مکہ ، محمد بن موسی العال النیشابوری ، ابو عبدالله المطوعی الفقیہ ؛ محمد بن مکی ابو عبدالله المروزی ، محمد بن موسی ابو عبدالله السامی النیشابوری محمد بن موسی البلخی ؛ محمد بن مسلم بن وارہ ابو عبد اللہ الرازی ؛ محمد بن مسلم النیشابوری ؛ محمد بن مروان الاسدی النیشابوری ؛ محمد بن المہلب السرخسی ، محمد بن النعمان بن بشیر النیشابوری ، ابو عبد سکن بیت المقدس و بہامات ؛ محمد بن نوح السعدی النیشابوری محمد بن نصر اللہ النیشابوری ؛ محمد ابن الوجیہ النیشابوری ، محمد بن ہانی بن عبد اللہ السامی ابو عبد اللہ النیشابوری من میدان زیاد محمد بن یحیی بن عبد اللہ بن خلد بن فارس النیشابوری ، ابو عبد اللہ الذہلی امام اہل الحدیث فی عصرہ بلا مدافعہ ، محمد بن یوسف بن عبد اللہ ابو

سعید النیشابوری و يعرف بالجوسقی ؛ محمد بن یحیی بن عمار ابو مسلم القهستانی رضی اللہ عنہما حدث کبیر المحل و قیل توفي بنشابور ، محمد بن یونس ابو عبدالرحمن السرخسی ، محمد بن یحیی بن موسی النیشابوری ، ابو عبد اللہ الاسفرائینی و یحیی ملقب یحویۃ ، محمد بن یزید بن عبد اللہ النیشابوری ، ابو عبد اللہ السلمی شیخ اهل الراى ، محمد بن یحیی ، محمد بن یوسف ابوبکر المقرئ النیشابوری ، محمد بن یحیی ابو ابراهیم الصفار النیشابوری ، محمد بن یحیی بن سعید ابوبکر النیشابوری و هو ولد ابراهیم بن محمد الصیدلانی ، محمد بن یحیی بن بلال البزاز النیشابوری والد ابی حامد البزاز

الامام مسلم بن الحجاج بن مسلم ابو الحسین القشیری النیشابوری المقدم و الحجة فی التمييز بین الصحیح و السقیم و كان مسکنه اعلى الزمجار و منجزه خان محمش و معاشه من ضیاعه باستوا و توفي رحمة اللہ عشية يوم الاحد و دفن يوم الاثنين لخمس سبعین من رجب سنة احدى و ستین و مائتین و مقبرته فی راس میدان زیاد قال الحاکم رضی اللہ عنہ سمعت ابا عمرو بن ابی جعفر یقول سمعت ابا العباس بن سعید بن عقده و سأله عن محمد بن اسمعیل البخاری و مسلم بن الحجاج النیشابوری ایهما اعلم فقال کان محمد عالماً و مسلم عالماً فکرت علیه مراراً و هو یجیبنی بمثل هذا الجواب ثم قال لی یا عمرو قد یقع لمحمد بن اسمعیل الغلط فی اهل الشام و ذاک انه اخذ کقیهم فنظر فیها مریمما ذکر الواحد منهم بکنيته و یذکرو فی موضع آخر باسمه و یتوهم انهما اثنان فامام مسلم فقل ما یقع له الغلط فی العلل لانه کتب المسانید ولم یکتب المقاطیع والمراسیل

ذکر مصنفاته کتاب المسند الکبیر علی الرجال ، کتاب الجامع الکبیر علی الابواب کتاب الاسامی و الکنی کتاب المسند الصحیح ، کتاب التمييز ،

کتاب العلل، کتاب الواحدان، کتاب الافراد، کتاب الاقران، کتاب سؤالات احمد ابن خلیل، کتاب الانتفاع باهب السباع، کتاب عمرو بن شعیب مذكر من لم تحیح بحديثه و ما اخطأ فيه، کتاب مشایخ مالک بن انس، کتاب مشایخ الثوری، کتاب مشایخ سعبه، کتاب ذکر من ليس له الاراء واحد من رواة الحديث، کتاب المخفرین کتاب اولاد الصحابه فمن بعدهم من المحدثین، کتاب ذکر اوهام المحدثین، کتاب تفصیل السنین، کتاب طبقات التابعین، کتاب افراد الشاملین من الحديث عن الرسول صلی الله علیه و سلم، کتاب المعمر فيه ذکر ما اخطأ معمر

مسلم بن الحسین الذہلی النیشابوری و يقال انه ابو معاذ بن مسلم، بن معاذ بن مسلم ابو سلمه النیشابوری، مسلم بن الحسین بن معاذ بن مسلم النیشابوری رای سفیان بن سعید الثوری، موسی بن یزید بن عبد الرحمن ابو عمران الاسفنجی النیشابوری واسفنج من رستاق ارغان، موسی بن ابراهیم بن سعد ابو عمران الروزنی النیشابوری، موسی بن یزید العمی النیشابوری، موسی بن سلیم بن عبد الرحمن ابو عمران النیشابوری، مسعود بن عبدالله بن زرین بن محمد بن برد ابو عبدالله السلمی النیشابوری القهندزی اخو الجماعة و هو اولهم، مسعود بن قتیبة بن زیاد ابو قتیبة النیشابوری، منصور بن طلحة بن طاهر ابو العباس اخو عبدالله طاهر و خلیفة مرو و سرخس و مرو الرود و كان عالماً و هو مدفون بنیشابور بالشاد یاخ فی محلة محمد آباد و من اشعاره فی الحیة الكثیفة الطویله لیس للحية الطویلة معنی غیر قبح اسمها و عم النوادان راها الحکیم اعرض عنها اوراها الشنعية قام ینادی و قال لمدح الخایفة الوائق بالله

و هب الخلافة للامام المهتدى

لا يعدلان عن الطريق الا قصد

خمراً كالعیوق او لفرقد

من لونها او خده المثور

ان الذی بعث النبی محمدا

قمران اجدی و نار ان سطا

اشرب علی وجه السرور مدامة

من لون اعید قد تضرع کفه

قال ابو تمام فی حق عبدالله طاهر و لم یقبل صلته .

یا ایها الملک المقیم ببلدة
صاح الزمان بآل برمک صیحة
وثنی باخری مثلها فارادهم
و غدا یصبح بآل طاهر صیحة
لاتأمنن حوادث الا زمان
خروا لشدتها علی الاذقان
واتی الزمان علی بنی ماهان
غضب یحل بهم من الرحمن

منصور بن جعفر بن عبدالله بن زرین السلمی النیشابوری ابو العباس ، منصور بن
الحارث الزمجاری ابو عبد الرحمن النیشابوری مبشر بن عبدالله بن رزین بن محمد
ابن سرو السلمی ابوبکر النیشابوری اکبر الاخوة القهند زی ، مبسر بن القاسم
النیشابوری اخوانس ، مسیب بن زهیر بن مسلم ابو مسلم البغدادی نزیل بنشاپور
و بهامات ، مسرور بن موسی ابو عبدالله النیشابوری ، مسرور بن نوح بن خزیمه ابو
بشر الذهلی النیشابوری ، معاذ بن الحارث بن معاذ بن محمد بن مخلد بن حسان
السامی النیشابوری ، معاذ بن مسلم بن رجا و رجا اسمه فی العجم ابادوار النیشابوری
معاذ بن خلد النیشابوری مسکن عستلان ، معاذ بن اسدالمروزی حدث بنشاپور ،
مقاتل بن ابراهیم ابو الحسن العامری البلخی القلاس ، مخلد بن مالک ابو جعفر
الحمال الرازی سکن بنشاپور و بها خرج حدیثه و بهامات ، مخلد بن عمرو بن لیبید
ابو موسی البلخی حدث بنشاپور فی میدان الحسین بن معاذ ، مخلد بن خلد بن
عبدالله التمیمی النیشابوری ابو عبدالله ، محمود بن خداش الطالقانی ، محمود بن غیلان
ابو احمد المروزی ، محمود بن محارب ابو سهل النیشابوری ، محمود بن هشام بن
محمد بن میمون بن ابراهیم ابویحیی النیشابوری ، محمود بن احرب ابو حامد المقری
النیشابوری ، محمود بن یزید النیشابوری ، مهدی بن حرث النیشابوری من رستاق
استوا من قرية یقال لها الفرعری ، محمش بن عصام النیشابوری ابو عمرو المعدل
مهر جان الزاهد النیشابوری ، محمش بن عبد الرحمن السالمی ، مطرف بن عبدالله

الیشابوری نصر بن فضاله ابو عبد الرحمن النیشابوری، نصر بن خلف بن ابو محمد النیشابوری، نصر بن زیاد بن نهبک بن حسل القاضی النیشابوری ابو محمد وکان کوفی المذهب واعقابه عواخر هم کوفیون وولی قضا بنشاپور سنه ثلث عشر و مأتین و توفي لسبع بقین من سفر سنه ست وثلثین و مأتین هو ابن سته و تسعین، نصر بن جناح ابو الیث القهستانی، نصر بن ابرهیم ابو احمد النیشابوری الحقاف، نصر بن خلف الفراء ابو محمد النیشابوری. نصر بن الحسین المعروف بفرویه التاجر النیشابوری نصر بن جمیل القشیری النیشابوری، نصر بن عبدالله بن مروان النیشابوری ابو القسم المؤدب نزیل بغداد، نصر بن مهران ابو سعید الطوسی حدث بنشاپور، نوح بن صالح ابو القسم الفراء النیشابوری، نوح بن عبد الرحمن الصیرفی النیشابوری، النصر بن محمد ابن النصر بن سلمه بن الحرود بن یزید ابو محمد النیشابوری البیشکی و هی قصبة الرخ و بقره الان بیشکی مشهد یزار قال یحیی بن منصور القاضی ان سعید بن عثمان ابن عفان لما توجه الی خراسان ورد علی طریق اصبهان الی بیشک و منها الی طریق الرخ فل نزل بیشک مرض بها فتزوج و خرج و قد ولدت له بنتاً فسماهن نساء و كانت بیشک الی ان تزوج بها محمد بن نصر البیشکی و کان من علماء الوقت فولدت ابناً فسماه النصر و هو النصر بن محمد البیشکی جد والد ابی الحسن المحمّدی النصر ابن سلمه بن عروة ابو سعید النیشابوری، النصر بن سلمه المؤدب النیشابوری، النصر ابن منصور ابو غیاث الحارثی النیشابوری، نعیم بن زیاد بن اما زیاد النیشابوری، نعیم بن مرتع ابو الفضل النیشابوری نعیم بن زرین بهاول ابو منصور النیشابوری، ولید بن محمد بن النعمان ابو سعید السامی البصری و کان ملقب به لحجام حدث بنشاپور هرون بن المهدی بن المنصور ابو جعفر الرشید امیر المؤمنین و هو مات بسنا باد طوس و هی قرية وهو ابن ستة و اربعین سنه و كانت خلافته ثلث و عشرين

سنة و شهرين و ثلثة عشر يوما ، هرون بن عمرو الار غيانى من رستاق نیشابور ،
 هرون بن یزید بن اخت ابی جعفر مخلص بن مالک النیشابوری ، هاشم بن الولید ابوطالب
 الهروی سکن بغداد ، هیشم ابن سعید النیشابوری ؛ هشام بن الزبیر الشیبانی النیشابوری
 همام بن علی النسابوری ، ابو الحسین البشکری و يعرف مالمسورسی ، همام بن زکریا
 ابو محمد النیشابوری ، یحیی بن محمد بن یحیی بن عبد الله بن خلد بن فارس الذهلی
 حیکان امام نیشابور فی الفتوی و الرئاسة و سکه و مسجد منسوبتان الیه و صار
 شهیداً ، یحیی بن معاذ الرازی ابو زکریا الواعظ سکن به نیشابور و توفي بها و
 قبره فی مقبرة باب معمر القریب من قبر احمد بن حرب رحمهما الله ، یحیی بن جعفر
 بن عبد الله السلمی ، یحیی بن ابراهیم الضریر النیشابوری الزاهد ، یحیی بن المسی
 ابو زکریا النیشابوری یحیی بن اسحق بن حکیم بن ابی خدیجه النیشابوری یحیی
 بن صالح النیشابوری ، یحیی بن معاذ بن مسلم النیشابوری یحیی بن بکر بن مسلم
 النیشابوری یحیی بن الیاس النیشابوری یحیی بن الحسن بن غافم النیشابوری ، یحیی
 ابن اکثم بن محمد التمیمی ، ابو محمد القاضی المروزی ، یحیی بن عاصم البخاری
 حدث بنشاپور و اقام بها ، یحیی بن الحسین ابو زکریا الاسفرائینی النیشابوری و
 یقال انه من قرية خورید من اسفر این رستاق نیشابور ، یحیی بن عامر بن خدش
 النیشابوری یحیی بن الجنید ابو زکریا النیشابوری ، یحیی بن حماد کاتب عبد الله
 طاهر و هو نیشابوری ، یحیی بن منصور الزوزنی من رستاق نیشابور ، یزید بن صالح
 ابو خالد الفرائی النیشابوری ، یزید بن مخلص ابو خالد الهروی حدث بنشاپور یعقوب
 ابن سفیان ابو یوسف القسوی امام اهل الحدیث بفارس ، یعقوب بن یوسف النیشابوری
 یعقوب بن عبد الله ابو یوسف النیشابوری ، یعقوب بن اشرش ابو یوسف ، یوسف بن
 عیسی البخاری ابو یعقوب ساکن نیشابور وله دار معروف بها ، یوسف بن یحیی

ابن عبدالله بن خالد بن فارس الذہلی اخوالامام محمد بن یحییٰ ، یاسین بن النصر بن یونس بن سلیمان بن سلمن الباہلی ابو سعید القاضی النیسابوری و خطہ سلیمان بنشاپور مشہورہ ؛ یعمر بن بسر المروری من کبار اصحاب عبدالله مبارک یونس بن آدم ابو محمد النیسابوری ، یونس بن افلاح ابو محمد الملقب باکثرک النیسابوری ابو الاسود المنسوب الیہ المحلة و ہی محلہ فی اعلی البلد بنشاپور علی طریق الجبل تدعی باب ابی الاسود ؛ ابو نصر الدہان النیشابوری ، ابوبکر بن ابی طالب اخو ابراہیم بن ابی طالب

ذکر الطبقة الخامسة من علماء نيسابور و من دخلها و نشر علمه

ابرهیم بن اسحق بن مہران بن عبدالله الثقفی النیسابوری سکن بغداد الی ان توفی بہا و کان احمد بن حنبل یحضرہ و یبسط فی مجلسہ و یفطر عنده و هو اکبر الاخوة ، ابرهیم بن احمد بن عبدالله بن خبلہ ابو اسحق الهروری ، ابرهیم بن اسحق بن یوسف الا نماطی ابو اسحق النیشابوری ابرهیم بن اسمعیل الغیری ابو اسحق الطوسی محدث عصرہ بہا ، ابرهیم بن اسمعیل النیشابوری ، ابرهیم بن اسمعیل ابو اسحق المعدل النیسابوری القران ، ابرهیم بن بلال ابو اسحق الاسفراینی و هو نیشابوری ، ابرهیم ابن جعفر بن الولید ابو اسحق المعدل النیسابوری من باغ الرازمین ، ابرهیم بن ابو اسحق الکرامینی النیشابوری من محلة الجوری ، ابرهیم بن الحسن النیسابوری الميدانی من میدان زیاد ، ابرهیم بن حمش الزاهد ابو اسحق الواعظ النیشابوری ابرهیم بن الحصین بن بشر النیشابوری ، ابرهیم بن خالد الزوزنی ابو اسحق ، ابرهیم بن زیادة العابد النیشابوری ، ابرهیم بن سعید ابو اسحق النیشابوری المعروف ماکزمکی ، ابرهیم بن سلامة بن زیاد النیشابوری ، ابرهیم بن علی بن محمد بن آدم الذہلی ابو اسحق النیشابوری ، ابرهیم بن علی المرورودی حدث بنشاپور ؛

ابرهیم بن علی بن الحسین ابو اسحق الترمذی نزیل بنشاپور ، ابرهیم بن عمر بن عباد النیشابوری ابو اسحق الحیری ، ابرهیم بن عیسی بن عمیر الذہلی ابو اسحق النیشابوری ، ابرهیم بن عبدالرحمن بن سهل الانادباری ابو اسحق النیشابوری ، ابرهیم بن الفضل بن اسحق الهاشمی و الفضل ملقب بفضلوہ ؛ ابرهیم بن محمد بن نوح بن عبداللہ بن خالد بن اشر بن ابو اسحق المزکی النیشابوری و محمد مکنی ابوطالب ، عبداللہ بن سعید یقول ما رأیت مثل ابرهیم بن ابی طالب ولا رأی مثل نفسه و توفي يوم الاحد الثاني من رجب سنة خمس و تسعين و مأتین و دفن فی مقبرة الحسين ابن معاذ و قال ابو عبداللہ محمد بن یعقوب الحافظ غیر سرہ یقول انما اخرجت مدينتنا هذه من رجال الحديث ثلثه محمد بن يحيى و مسلم بن الحجاج و ابرهیم بن ابی طالب رحمهم الله و له تصانيف فی علم الحديث ، ابرهیم بن محمود بن حمزة الفقیة ابو اسحق المالکی المعروف بالقطان و مسجده و مدرسة المعروف بمیان دهیه و لم یکن بعده للمالکیه بنیشاپور مدرس ؛ ابرهیم بن سعید ابو اسحق المعدل الصيدلانی ابرهیم بن محمد بن مخلد النیشابوری ابو اسحق الضریر ، ابرهیم بن عبداللہ بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ایطالب رضی الله عنهم المعروف بابی اسحق الاسبح المدنی حدث بنشاپور سنة خمس و ثمانین و مأتین ؛ ابرهیم بن محمد بن عبداللہ الابیوردی نزیل بنشاپور ، ابرهیم بن محمد بن هانی ابو اسحق النیشابوری المحدث علی رأس میدان زیاد ، ابرهیم بن مخلد ابو اسحق البلخی سکن بنشاپور ، ابرهیم بن محمد بن هاشم ابو اسحق البنا تخذی النیشابوری ، ابرهیم بن محمد بن سفیان ابو اسحق النسابوری الفقیه ، ابرهیم بن محمد بن اسمعیل النیشابوری ابرهیم بن الحسن المہلبی ابو اسحق النیشابوری ، اسمعیل بن قتیبہ بن عبد الرحمن السلمی ابو یعقوب الزاهد البتقانی و هی قرية علی نصف فرسخ من البلد و کان اکبر

ما يحدث ببستقان وله منزل في البلد في محلة زمجار ، اسمعيل بن اسحق بن ابراهيم بن مهران النيسابوري الثقفى ابو محمد السراج نزيل بغداد و هو من كبار اصحاب احمد بن خليل المحييين ، اسمعيل بن يحيى بن خادم السامى النيسابوري ابو يعقوب الاغور ، اسمعيل بن ابراهيم بن الجراث القطان ابو ابراهيم النيسابوري ، اسمعيل بن احمد بن اسد بن نوح بن سامان خدای ابو ابراهيم الامير الماضى و الى خراسان الامام العدل الزكى الدين و توفى ببخارا النصف من صفر سنة خمسين وتسعين ومائتين و كان ولايته على خراسان سبع سنين ، اسمعيل بن زكريا المباد النيسابوري اسمعيل بن عبدوس بن احمد بن حفص الحرسى النيسابوري ، اسمعيل بن عبدالله ابو يعقوب النيسابوري ، اسمعيل بن يحيى بن ابى منصور التاجر النيسابوري ، اسحق ابن ابراهيم بن عماره من اولاد سعد بن عباد الخزر جى الانصارى ، ابو يعقوب النيسابوري من اشرف بيت الانصار و من اوجه مشايخ نيسابور فى الثروة والعدالة والورع و القبول الاتقان فى الرواية و مات سنة سبع عشرة و ثلثمائة و صلى عليه يحيى بن منصور القاضى فى ميدان زياد ، اسحق بن ابراهيم بن نصر ابو يعقوب النيسابوري من رستاق بشت ، اسحق بن ابى عمران الشافعى ابو يعقوب النيسابوري و هو اسحق بن موسى بن عمران الاسفراينى من رستاقه و توفى باسفراین فى رمضان سنة اربع و ثمانين ومائتين ، اسحق بن حمدان ابو العباس النيسابوري مسكن بلخ و بهامات ، اسحق ابن ابراهيم التاجر المروزي ابو يعقوب ، اسحق بن يعقوب السمسار ابو يعقوب ، النيسابوري ، اسحق بن محمد بن الحسن النيشابوري ، اسحق بن احمد بن اسد ابن نوح السامانى ابو يعقوب و كان اكبر من الامير الماضى ، اسحق بن ايوب بن يزيد الصبغى ابو يعقوب النيسابوري ، اسحق بن حنيفة الفقيه ابو يعقوب النيسابوري المطوعى ، احمد بن ابراهيم بن عبدالله ابو محمد بن ائبة نصر بن زياد القاضى و كان

من وجوه نیشابور توفی سنه خمس و ثلثمائه بمحالة سولقا باد و هناك خطتهم و
 قبورهم ، احمد بن ابرهیم بن ابی صلح المروزی ابو صلح نزیل نیشابور ، احمد
 ابن اسحق بن ابرهیم الطوسی نزیل بنشاپور ، احمد بن حمدویه بن مسلم ابو علی
 البیهقی من رستاق بنشاپور و من قرية ایوره محدث کبیر ، احمد بن حمدون ابو
 حامد الاعمش النیسابوری ، احمد بن حجاج بن عاصم بن مرواس النیسابوری ابو
 جعفر ، احمد بن الحسن بن فضل ابو الفضل المستملی النیسابوری ، احمد بن
 حفص الزاهد النیشابوری ، احمد بن حدیفه ابو الحسن النیسابوری البشتی ، احمد
 ابن خلد ابو الحسن الدامغانی نزیل بنشاپور شیخ کبیر و سکن بنشاپور و توفی بها
 احمد بن خلد بن احمد الذهلی ابو محمد ولم یکن فی اولاد خلد بن احمد الامیر
 افقه منه قول قضا بنشاپور احمد بن خلد الحیری ، احمد بن الخلیل بن محمد البشتی
 احمد بن زرعة بن قیس الذهلی النیسابوری ، احمد بن سلمة بن عبدالله النیشابوری
 ابو الفضل البزاز ، احمد بن سهل بن بحر ابو العباس النیسابوری ، احمد بن سهل
 بن مالک ابوبکر الاسفرائینی النیسابوری ، احمد بن سعید بن مسعود ابو العباس
 المروزی قیل ما اخرجت خراسان من الرؤسا مثل ابی العباس فی الرأی والعقل
 والدها ، احمد بن سلیم بن العبدی النیسابوری ، احمد بن شعیب بن بحر ابو عبد
 الرحمن الفقیه ، احمد بن صلح بن عبدالله ابوبکر الجوهری النیسابوری ، احمد
 ابن عماد بن کوب ابو الحسن العامری ، احمد بن یملک ابو العباس الجوهری
 المروزی والد عمر اقام بنشاپور مفیدا و مستفیدا ، احمد بن عمرو بن معقل ابو
 حامد النیسابوری ، احمد بن علی بن عبدالله المعروف بابی علی الانصاری ، احمد
 ابن علی بن عبدالله بن سنان النیسابوری ، احمد بن عبدالله ابو حامد المناشلی النیسابوری
 من محله مناشل ، احمد بن عقیل بن الازهر البلخی ، احمد بن عثمان بن عبد الرحمن

النسوی ابو عبد الرحمن ، احمد بن علی العدنان النیسابوری ، احمد بن عبدوس بن حمدویه ابو العباس النیسابوری ، احمد بن عباس بن حمزة الواعظ النیسابوری ، احمد بن علی بن اسد البردعی ، احمد بن الفضل بن منصور ابو حامد السامانی ، احمد بن محمد بن عمار النیسابوری ابو حامد المستملی ، احمد بن محمد بن سعید الصيدلانی ، احمد بن محمد بن سالم ابو حامد النیسابوری ، احمد بن محمد بن الازهر بن السحری ابو العباس الازهری ، احمد بن محمد بن یزید البراز ابو حامد النیسابوری ، احمد بن عبیده بن زیاد النیسابوری ابوبکر الوبری ، احمد بن محمد ابن موسی الدهقان النیسابوری ، احمد بن محمد بن بکر النیسابوری ابو العباس نزیل بغداد ، احمد بن محمد بن الحسن ابو بکر الذهبی من مامله بلخ و عداة فی نیشابور بین و بها مسکنه و اعقابہ ، احمد بن محمد بن ابی خلد ابو جعفر الاصبهانی نزیل بنشاپور قدیم و توفي جمادی الاخر سنه ثلث و ثلثمائه و دفن فی مقبره باب معمر احمد بن محمد بن عمر ابوبکر المکندری مولده المدینه و منشائه الحرمین و ورد بنشاپور و اقام بها و ولد له بها ابو عمر المکندری ، احمد بن محمد بن نصر ابو جعفر الترمذی ، احمد بن محمد بن عمر بن بسطام ابوبکر المروزی و المرازه بهایسه و نه البسطامی ، احمد بن محمد بن آدم الشاشی ابوبکر احمد بن محمد بن عمر ابو الحسن النیسابوری ؛ احمد بن محمد بن حفص بن یزید بن مسلم بن علی الحرسی ابو عمرو الحیری شیخ نیشاپور فی عصره فی الریاسه و العداله و الشریة و التحديث و وفات الشیخ الجلیل الزکی بن الزکی العاشر من آذر ماه سنه سبع عشره و ثلثمائه رحمه الله و صلی علیه فی مصلى حیره ، احمد بن محمد بن هاشم المعدل ابو حامد الطوسی مکن بنشاپور الی ان مات بها ، احمد بن محمد بن جعفر ابو حامد النیسابوری ، احمد بن محمد بن حامد ابو نصر الباقی ، احمد بن عبد الکریم

الجرجانی وكنيته ابو زرعہ ، احمد بن حبيب الدهان النيسابورى ، احمد بن محمد ابن عمار المستملى النيسابورى ، احمد بن المبارك الزاهد ابو عمرو المستملى و ملقب بحملويه العابد و كان مستجاب الدعوة و راهب اهل عصره دعا يوم الجمعة وقال اللهم اقبضنى اليك فمات ليلة الخميس الحادى عشر من جماد الاخره من سنه اربع و ثمانين و مأتين و دفن عشية يوم الجمعة فى مقبرة الحسين بن معاذ رحمه الله رحمة واسعة ، احمد بن محمد بن سعيد ابو حامد الصيدلانى النيسابورى ، احمد بن محمد ابن الحسين ابو العباس الماسرخس بن بنت الحسن بن عيسى النيسابورى ، احمد بن نصر بن ابراهيم ابو عمرو الحافظ المعروف بالخفاف و مات يوم الاحد بسبع خلون من شعبان سنه تسع و تسعين و مأتين و دفن يوم الاثنين تحب الحوض الذى لصدق به رحمه الله رحمة واسعة ، احمد بن نصر بن عبد الوهاب النيسابورى ، احمد بن نصر البوزجاني الشهيد و بوزجان من رساتيق نيشابور ، احمد بن هرون البودنجي ابوبكر البرزعي الحافظ ، احمد بن يحيى بن يوسف اسمه يعقوب ابوبكر البسطامي المقيم بنشابور الياس بن رجا النيسابورى ابو اسحق الدهقان ، بدل بن محمد بن اسد الحوشى الاسفراينى ، بشار بن حمدان ابو عفان المعدل النيسابورى ، تميم ابن محمد بن طمغاج ابو عبد الرحمن الطومسى ، جعفر بن محمد بن الحسن ابو الفضل النيسابورى شيخ عشيرته فى عصره ، جعفر بن محمد بن سواد بن سنان ابو محمد النيسابورى من اكابر الشيوخ ، جعفر بن احمد بن ابي عبد الرحمن النيسابورى ، جعفر بن احمد بن نصر ابو محمد الحافظ المعروف بالحصيرى ركن من اركان الحديث بنشابور فى الحفظ والاتقان و توفى سنه ثلث و ثلثمائه و دفن بشاهنبر ، جعفر بن سهل ابو الفضل المذكر النيسابورى ، جعفر بن محمد بن موسى الحافظ ابو محمد النيشابورى ، جعفر بن المفيد بهذا يعرف فى بغداد و بنشابور مسكنه و

عشیرتہ ، جعفر بن شعیب ابو محمد الشاشی ، جعفر بن احمد بن سلمہ السلمی
 ابو محمد النیسابوری ، جعفر بن ولویہ النیسابوری ابو محمد الدقایق ، جعفر بن
 محمد بن الفضل بن زیاد التمیمی ابو الفضل النیسابوری السعدی الملقب بصعومہ
 جعفر بن محمد بن القسم الزاهد ابو محمد النیسابوری ، جعفر بن حمویہ الفارسی
 نزیل بنشابور ، جعفر بن محمد بن الحراث النیشابوری ، جعفر بن یعقوب بن سلیمان
 المقری النیسابوری المطوعی ، جبریل بن مخاع بن الفضل السمرقندی ، الحسن
 بن سفیان بن عامر بن عبدالعزیز بن النعمان بن عطاء الشیبانی ابو العباس النسوی من
 قرية بالوز و هی علی ثالث فراسخ من بلد النشابور و محدث خراسان فی عصره و
 توفي رضی اللہ عنہ سنہ ثلاث و ثلثمائه ، الحسن بن مخلد بن سنان النیسابوری ابو
 محمد المطوعی ، الحسن بن علی بن نصر ابو علی الطوسی الملقب بکروش توفي
 بطوس ، الحسن بن حمدون بن الولید بن عسان بن الولید مولی عبدالقیس ابو علی
 النیسابوری و کان یسکن باب عروہ ، الحسین بن علی ابی عیسی الہلالی ابو علی
 النیسابوری الدرا بجر دی المحدث بن المحدث ، الحسن بن ابی جعفر واسمہ محمد
 بن یحیی الجوزجانی ابو علی الحاجی ، الحسن بن عبداللہ ابو علی النیسابوری ،
 الحسن بن علی بن القاسم بن عباس بن عبدالصمد ابو علی الشادیاخی ، الحسن بن
 الازھر بن الحارث بن سکسک النیسابوری ابو علی السکسکی ، الحسن بن عبدالرحیم
 بن سهل بن نوفل النیشابوری ابو علی : الحسن بن صاحب بن حمید ابو علی
 الشاشی ، الحسن بن عبداللہ بن مخلد النیشابوری ، الحسن بن جعفر بن محمد
 الہمدانی نزیل بنشابور ، الحسن بن بالربہ بن زید بن میار النیسابوری ابو علی
 الحیری ، الحسن بن اسمعیل بن سلیمان ابو علی الفارسی نزیل بخارا ، الحسین
 بن الحسن بن مهاجر بن النیسابوری ابو محمد المهاجری من کبار المحدثین و کان

یحدث فی سكه معقل فی مسجد عبدالله عامر و توفي فی سنه ثمان و سبعین و مائتین
الحسن بن محمد زیاد نیشابوری ابو علی القیافی الحافظ احدثار كان الحديث واستاد
محمد بن اسمعيل البخاری ، الحسن بن احمد بن حفص بن عبدالله النیشابوری ابو علی ،
الحسین بن معاذ بن محمد منصور النمیری ابو علی النیشابوری مسكنه بباب
عروة ، الحسین بن علی بن مهران النیشابوری ابو علی الدقاق ، الحسین بن احمد
بن الفضل بن عبدالله بن عیسی ابو علی البلخی ، الحسین بن اسمعيل بن علی الارنیانی
ابو عبدالله النیشابوری وارنیان قرية من رستاق استوا الحسین بن معاذ بن ادیس
النیشابوری ابو عبدالله المودب ، الحسین بن عبدالله بن محمد بن مخلد النیشابوری
الحافظ ابو علی الباعکی ، الحسین بن المسیب ابو علی المروزی نزیل نیشابور ،
حمدون بن احمد بن بکر النیشابوری ابو نصر الذهلی ، حمدون بن احمد بن عمار
بن رستم النیشابوری الزاهد ابو صالح القصار و كان من الابدال من اصحاب ابی حفص
و هو والد ابی حامد الاعمشی ، حمدون رجا بن رجا بن شجاع بن المهدي النیشابوری
ابو رجا العمری من محلة الزمجار ، حمدون بن الفضل بن عمر النیشابوری ابو سعید
الخفاف ، حمدون بن خالد بن بزید بن زیاد النیشابوری ابو محمد الملقابادی ،
حماد بن معاذ بن سعید بن حماد الباهلی ساکن نیشابور ابو سلیمان ، حاتم بن
الحسین ابو سعید الساسی نزیل نیشابور ، حاتم الخلیل بن سنان بن عبد الرحمن
ارداد القرشی السمرقندی الحرات بن زکریا المقری ابو سعید النیشابوری ، حامد
بن موسی الابراری و هی قرية بقرب البلد ، حمدان بن محمد بن رجا ابو علی البیهقی
حماد بن الحکم ابو بکر النیشابوری ، حم بن احمد بن سعید بن محمد البلخی ،
حمویه بن عماد النیشابوری ابو عبد الرحمن السراج ، حیان بن محمد بن حیان
المیرانی النیشابوری ، خلد بن احمد بن خلد بن حماد بن عمرو بن مخلد بن ملک

و هو الخمخام بن الحارث الذهلی الامیر توفی ابوه بنشابور و هو احمد بن خلدو
 يقال خلد ولد بنشابور و سكن بخارا وله بها آثار مشهورة محمودة الا ما فعل فی حق
 امام اهل الحديث محمد بن اسمعيل البخاری الجعفی فانها زلة و سبب لزوال
 ملكه ، خشنام بن اسمعيل بن مسیب ابوبکر النيسابوری من المتقين الاثاب ،
 خشنام بن ابی معروف النيسابوری ابو محمد داود بن الحسين بن عقيل بن سعيد
 النيسابوری ابوسليم الخسرو جردی ، داود بن عبيدالله بن الفضل النيسابوری ابو الفضل
 الاستوايی، زكريا بن داشاد بن مسلم بن العباس النيشابوری ابو يحيى الفرهاد چردی،
 زكريا بن داود بن بكر بن عبدالله النيسابوری ابو يحيى الخفاف المقدم
 فی عصره ، زكريا بن يحيى بن الحرث النيسابوری الزكى ابو يحيى البزاز شيخ اهل
 الراى فی عصره وله مضافات كثيرة ، زكريا بن يحيى بن موسى بن ابرهيم النشابوری
 ابو يحيى الملا بادی ، زكريا بن ولويه الزاهد النيشابوری ابو يحيى الواعظ ، زكريا
 بن يحيى حوثره البرنودی النيسابوری ابو يحيى الدهقان ، زنجويه بن محمد بن
 الحسن بن عمر النيسابوری ابو محمد الزاهد المعروف باللباد و كان من العباد ،
 سعيد بن اسمعيل بن سعيد منصور ابو عثمان الزاهد الواعظ الحيرى وبها مسجده و
 منزله وله بالرى و نشا بها ثم سكن بنشابور الى ان توفى بها و كان مجاب الدعوة
 و مجمع العباد والزهاد و كرماته كثيرة لا يحصى و توفى رحمة الله عليه ليلة الثلاثاء عشر
 يقين من ربيع الاخر سنة ثمان و تسعين و مائين ، سعيد بن شادان بن محمد ابو
 عثمان النيسابوری وهو الذى يعرف سعيد بن ابی سعيد البشتی سعيد بن عيسى بن
 زيد ابو عثمان النيسابوری و كان من فقها اهل الكوفة ، سعيد بن سعيد ابو عثمان
 النيسابوری ، سليمان بن سلام ابو داود النيسابوری ، سليمان بن منصور ابو داود

النيسابورى ، سهل بن عبد العزيز سورة الصنعاني ، سليمان بن اسرائيل ابو عبد الله الخجندی ، شعيب بن ابراهيم بن شعيب النيسابورى ، ابو صالح العجلي هو يقول سمعت اعرابيا يقول ما اطيب الثلج بماء العذب يستخرج الحمد من اصل القلب ، صالح بن خغضويه النيسابورى وكان من حفاظ الحديث ، صالح بن محمد الجويني ابو سعيد النيسابورى ، صالح بن محمد رجيح الترمذی طیب بن محمد بن طلحه بن طاهر النيسابورى ابو اسحق الطاهري ، عبد الله بن احمد بن شويه ابو عبد الرحمن المروزي من ائمه اهل الحديث ، عبد الله بن احمد بن الهيثم بن مخلد ابو محمد النيسابورى الخفاف ، عبد الله بن اسحق بن الياس بن ابي عصام النيسابورى ابو القاسم من باب عروة ، عبد الله بن احمد بن جعفر السرخسي ابو محمد الفقيه ، عبد الله بن بشر بن عميرة البكري ابو محمد الطالقاني سكن نیشابور و بهامات ، عبد الله بن نحر بن عبد الله بن طيفور ابو بكر الطيفوري ، عبد الله بن جعفر بن خاقان بن غالب من ولد حجاج بن غلاط السلمي ابو محمد المروزي محدث عصره ، عبد الله بن الحسن بن ايوب السامي من الزهاد رازی ، عبد الله بن زيد بن سيار ابو محمد النيسابورى المودب ، عبد الله بن سلمه بن يزيد القاضي النيسابورى ابو محمد بن سلمويه ، عبد الله بن سليمان بن الاشعث بن اسحق بن بشر بن عمرو بن عمران الازدي و قتل عمران يوم صفين بين يدي امير المؤمنين علي عليه السلام ، عبد الله بن صالح بن يونس ابو محمد الفرائضي النيسابورى ، عبد الله بن علي بن الحرود ابو محمد النيسابورى نزيل مكه ، عبد الله بن عمر بن سليمان ابو العباس الركني النيسابورى عبد الله بن قتيبه بن سعيد الثقفي ابو قتيبه بن ابي رجا البغلاني ، عبد الله بن محمد بن محمد بن عبد الرحمن الفقيه النيسابورى ابو محمد بشرويه و محمد ملقب بحمويه

القرشی ، عبد اللہ بن محمد داود النیسابوری الدهان ، عبد اللہ بن محمد بن علی الحافظ
 البلخی رکن الحدیث وله مصنفات فی التواریخ والعلل و غیرها ، عبد اللہ بن محمد بن
 العباس ابو محمد المروزی ، عبد اللہ بن محمد بن الحسن المؤذن النیسابوری
 ابو محمد الحیری ، عبد اللہ بن محمد بن عمر ابو محمد النصر آبادی النیسابوری
 من محلة نصر آباد فی اعلی البلد و کان بذکر اصحاب الرأی . عبد اللہ بن عمر والقراطی
 الواعظ النیشابوری ابوبکر ، عبد اللہ بن محمد بن سعید ابو محمد المروزی ، عبد اللہ بن
 محمد بن عبد اللہ بن یونس بن عبد اللہ السمنانی ابو الحسن من اعیان المحدثین ، عبد اللہ
 بن محمد بن الحسن بن شہریار النیسابوری ، عبد اللہ بن محمد بن مالک النیسابوری نزیل
 سمرقند ، عبد اللہ بن محمد بن رجا النیسابوری ابو محمد ، عبد اللہ بن محمد بن
 ابی خلد النیسابوری ابو محمد الصیدلانی ، عبد اللہ بن محمد بن عبد العزیز الجرجانی
 ابو الحصب العاصی ، عبد اللہ بن ہرون بن یحیی النیسابوری ابوبکر الحری ، عبد اللہ بن
 یحیی بن موسی السرخسی ابو محمد العاصی ، عید اللہ بن عبد اللہ النیسابوری
 ابو عبد الرحمن الحداد نزیل بغداد ، عبد الرحمن بن محمد بن عقیل بن خویلد بن اسد
 الخزاعی صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ، عبد الرحمن بن الحسن بن خلد القاضی
 ابو سعید النیسابوری امام اهل الرأی فی عصره بلامدافعه و خطه اسلافه محله متاثر ،
 عبد الرحمن بن جعفر ابو سعید النیسابوری سکن مرو ، عبد الرحمن بن رجا ابو القسم
 النیسابوری فقیہ لاهل الرأی من قریة بزدیفر ، عبد الرحمن بن یوسف بن خراش الحافظ
 البغدادی ، عبد الرحمن بن بحر بن معاذ النسوی ابو محمد البزاز ، عبد الملك بن الحکیم
 بن عبد الملك النیسابوری ابوبکر بیہقی الملقب بعبدان الخسر و جردی ، عبد الصمد بن
 ہرون بن عمرو بن حنان بن یزید القیسی النیسابوری و هو یلقب مقاتل قیتبه ، عبد الرحمن
 بن عیسی الجرجانی ابو عبد الرحمن ، عبدان بن محمد بن عیسی الحافظ ابو محمد

المروزی الزاهد علی بن ابرهیم بن احمد ابوالحسن النسوی اقام بنشابور ، علی بن احمد بن محفوظ بن معقل ابوالحسن المحفوظی النیسابوری و سکه معقل خطہتم ، علی بن احمد الفقیہ الشافعی الجرجانی ، علی بن الحسن بن شہریار ابوالحسن الرازی نزیل بنشابور وقبرہ بالحیرہ ، علی بن الحسن بن بشر بن القسم النیسابوری ابوالحسن الفقیہ ، علی بن الحسن بن سلم الاصبہانی ابوالحسن الحافظ ، علی بن مہران النیسابوری ابوالحسن الصفار من محلہ باب عروہ ، علی بن الحسن بن ہشام ابوالحسن النیسابوری ، علی بن حمدون بن ہشام ابوالحسن النیسابوری من اجلہ مشایخنا ، علی بن الحسن بن بشار النیسابوری ابوالحسن الکرمانی کان ابوہ من اهل کرمان نزیل بنشابور ، علی بن خاتم البخاری ابوالحسن الحاجی ، علی بن الحسن بن معاذ النیسابوری ابوالحسن السحتیانی ، علی بن حمدان بن سلمہ ابوالحسن المروزی ، علی بن سعید بن عبد اللہ ابوالحسن العسکری من اعیان المحدثین کثیر التصنیف وقد حدث عنه حفاظ الدنیافی عصرہ وتوفی بالری سنہ ثلث عشرہ وثلثمائہ ، علی بن عبدالرحیم بن سنان ابوالحسن الصفار النیسابوری ، علی بن عمر بن علی بن عمر النیساری ابوالحسن الدنودی ، علی بن عبد اللہ بن احمد الطبری ابوالحسن الفقیہ ، علی بن الفضل بن اسحق النیسابوری ابوالحسن المناشک علی بن یحیی بن خلد المروزی ابوالحسن الخالیدی ، علی بن محمد بن حمدویہ الطوسی ابوالحسن نزیل بنشابور ، علی بن محمد بن العلا النیسابوری ابوالحسن القبابی و قباب اقصى محلة من البلد علی طریق العراق ، علی بن محمد بن حمدان البغدادی نزیل بنشابور ؛ علی بن موسی بن یزید ، الفقیہ ابوالحسن القمی امام اهل الرأی فی عصرہ ، علی بن محمد بن یزید الحداد ابوالحسن الطبسی نزیل بنشابور ، عیسی بن محمد بن عیسی بن عبدالرحمن بن سلیمان ابوالعباس اطہمانی و یعرف بالکاتب المروزی هو امام فی اللغة واحدا لاشراف فی نفسه وابائہ واسلافہ توفی رضی اللہ عنہ فی سنہ

ثلث وتسعين ومائتين ، عيسى بن القاسم بن موسى النيسابوري ، عيسى بن اسحق بن موسى الحطمي ابو العباس الانصاري القاضي بن القاضي بنشاپور ، عمرو بن بشر ابو حفص النيسابوري سكن بغداد ، عمرو بن نصر بن عبدالله النيسابوري ، عباس بن حمزه بن عبدالله بن اشرس ابو الفضل الواعظ النيسابوري صاحب احمد بن حرب والسكه منسوبة الى العباس وهو من اكابر العظام وله مع ذي النون بصر مباحثات وحالات و كان مجاب الدعوة توفي رضي الله عنه في شهر ربيع الاول سنة ثمان وثمانين و مائتين ، عمران بن موسى بن بحامع ابو اسحق السجستاني وهو محدث ثبت مقبول كثير الرحله والتصنيف و توفي بجرجان سنة ثلثمائه ، عمران بن موسى ابو موسى الاعيانى النيسابوري ، عبدوس بن محمد بن عبدالله السجوري النيسابوري ، عصمة بن مسعود بن منصور بن ابراهيم النيسابوري ابو سعيد القطان عسان بن محمد النيسابوري العابد ابو جعفر القاروني ، القسم بن خلد بن قطي ابو سهل المروزي محدث عصره بمرور ، امام الحديث في عصره محمد بن اسحق بن خزيمة بن المغيرة بن صالح بن بكر السلمى مولى محشر بن مراحم ابو بكر العالم الاوحد المقدم باتفاق اهل عصره على تقدمه رضي الله عنه و كان يسكن بجنجروود و كان شيخ محمد بن اسمعيل البخاري ومسلم بن الحجاج النيسابوري ومحدثي عصره . قال الحاكم سمعت ابا بكر محمد بن علي الفقيه الشاشي يقول حضرت ابا بكر محمد بن اسحق بن خزيمة فقال له ابو بكر النقاش المقرئ البغدادي بلغني لما وقع بين المزني و بين عبدالحكم ما وقع قيل للمزني انه يرد على الشافعي قال لا يمكنه الا بمعونة محمد بن اسحق النيسابوري اياه قال ابو بكر كذا كان و ايضا سمعت عن محمد بن يحيى اذنته امرأة فسالت عن مسئلة في الحيض فقال محمد بن يحيى اذهبى الى جنجروود ثم ماث يعرف بمحمد بن اسحق بن خزيمة مسئلته عن هذه المسئلة و كراماته مرويه رضي الله عنه وارضاه و توفي من ذي القعدة سنة احدى عشرة و ثلثمائه وصلى عليه ابنه ابو النصر

و كان قدامتلا ميدان الحسين والى جنجرو د فى الموضع الذى صلى عليه ودفن فى حجرة من داره ثم صير تلك الحجرة مقبره اللهم ارحمه ، محمد بن اسحق بن مهران بن عبدالله الثقفى ابو عبدالله السراج النيسابورى محدث عصره وتوفى رضى الله عنه سنة ثلاث عشرة وثلثمائه وهكذا قرأت على قبره فى مقبرة الحسين بن معاذ على طريق اليمين من الشارع عن يمين قبر يحيى بن يحيى ، محمد بن اسحق بن ابراهيم بن مخلد الحنظلى ابو الحسن ولد بمرو و نشاء بنشابور وانصرف فى آخر عمره الى مرو و توفى بها ، محمد بن اسحق بن عبدالله بن ابراهيم بن عبدالله المستلى النيسابورى ابو عبدالله الملقب بالمنتوف ، محمد بن اسحق بن الاشعث السجورى هذا شيخ من محله باغ سين وله بها عقاب محمد بن اسحق الشافعى النيسابورى شيخ قديم ، محمد بن اسحق بن عبدالرحمن ابو عبدالله المناشكى النيسابورى ، محمد بن اسحق الانماطى النيسابورى ، محمد بن اسحق بن النعمان النيسابورى ابو عبدالله الصفار ، محمد بن اسحق بن نصر اللباد النيشابورى ، محمد بن اسحق بن الصباح ابو عبدالله التاجر النيسابورى ، محمد بن اسحق بن ابراهيم النيسابورى ابو العباس البيهقى الزاهد ، محمد بن اسحق بن ابراهيم النيسابورى ابو عبدالله الصيدلانى ، محمد بن ابراهيم بن القسم النيسابورى ابو عبدالرحمن المدينى ، محمد بن ابراهيم بن اسمعيل الفقيه ابو عبدالله النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن بشر بن عبدالله بن حبيب النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن عبدالله الاديب النيسابورى ابوبكر ، محمد بن ابراهيم بن مقاتل بن صالح المبكى النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن القسم الاصبهانى نزيل بنشابور ابوبكر محمد بن ابراهيم بن هاشم النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن القسم النيسابورى ابو عبدالله الحشاب ، محمد بن ابراهيم بن سعيد بن قطبه القيسى ابو عبدالله النيسابورى من محله باب عرو و هو من بيت كبير ، محمد بن اسمعيل بن مهران بن عبدالله ابوبكر الاسماعيلى النيسابورى احد اركان الحديث بنشابور كثرة

انت بشرط النبي اذ قال يوماً اطلبوا الخير في حسان الوجوه

محمد بن جعفر بن ابرہیم بن مسلم النیسابوری ابو جعفر ، محمد بن حمید ابو عبد اللہ
القہستانی نزیل بنشابور ، محمد بن جعفر بن محمد بن یزید الشعرانی ابو عبد النیشابوری
الازارواری قریۃ من جوین ہو بروی هذا الشعر عن اعرابی :

یا فالق الاصباح انت ربی وانت مولایی وانت حسبی
فاصلحن بالیقین قلبی ونجّنی من کرب یوم الکرب

محمد بن حمدان بن مہران المہرانی ابوبکر النیسابوری سماعہ
کلہ بنیشابور ، محمد بن حبیب بن فضالہ الحلاب ابو عبد اللہ النیسابوری ، محمد بن
الحسن بن عبیدالہ بن محمد بن طغان الترك النیسابوری ، محمد بن الحسن ابو علی
الحیری ، محمد بن الحسین بن عمارة ابو عبد النیسابوری المقری من المدینہ الداخلہ ،
محمد بن الحسن بن ہشام الحیری ابوبکر النیسابوری ، محمد بن محمد بن الجسین بن
معاذ النیسابوری یلقب بجمویۃ الطویل محمد بن حامد بن محمد بن ابرہیم النیسابوری
ابوبکر الحیری ، محمد بن الحمید البزاز النیسابوری ، محمد بن الحسن بن الحسن ابوبکر
النیسابوری و یعرف بابی بکر بن ابی علی البرزعی ، محمد بن الحسن ابو عبد اللہ الزمجاری ،
محمد بن حمزہ بن عبد اللہ السمرقندی ، محمد بن خالد ابوبکر القاضی الرازی نزیل
بنشابور ، محمد بن خشنام بن سعد ابو عبد الرحمن النیشابوری ، محمد بن داود بن
یزید بن حازم ابوبکر الرازی ، محمد بن دلویہ ابوبکر النیشابوری ، محمد بن ابی ذرۃ
القاری النیسابوری ، محمد بن دلویہ بن عبد اللہ النیسابوری ابوبکر الخراز ، محمد
بن درست الزاهد ابو عبد اللہ النیشابوری شیخ قدیم ، محمد بن رومی النیسابوری ،
ابو عبد اللہ شیخ صاحب اخبار و حکایات ، محمد بن مسیح بن سریع ابو مسیح العامری
الترمذی ، محمد بن روح النیسابوری ابو احمد الاستوایی شیخ قدیم ، محمد بن رزام
ابو احمد الہروی الفقیہ الادیب من اجلہ اہل البلد ، محمد بن زیاد النیسابوری ابو
عبد اللہ الفقیہ البردیعی و کان من الزہاد والفقہا ، محمد بن زکریا بن قمیم

ابو عبدالله النیسابوری محمد بن زنجویه بن الهشیم بن عبدالله القشیری ابوبکر النیسابوری،
محمد بن زکریا بن الحسن بن زکریا الشیبانی النیشابوری ابو عبدالله الرقیانی، محمد
بن سعدویه النیشابوری ابو علی البیهقی، محمد بن سفیان بن عبدالله بن سان النیشابوری
ابو عبدالرحمن و منزله جنیدایه، محمد بن سهل بن عبدالله ابوتراب القہستانی،
محمد بن سهل ابوتراب الطوسی، محمد بن سلیمان بن فارس النیسابوری ابواحمد
الدلال، محمد بن سلیمان بن مهران النیسابوری ابی بکر، محمد بن سلیمان بن
خالد العبدی ابو عبدالله النیسابوری شیخ مشہور من میدان زیاد، محمد بن شہیل
بن الاصبہد الحرس ابو عبدالله النیسابوری من محلہ جنجروود، محمد بن سلیمان بن
یوسف السلیطی ابو عبدالله النیسابوری، محمد بن سهل بن عبدالله النیسابوری محمد
بن سعید بن محمد المروزی ابو عبدالله البورقی حدث بنشاپور بحملہ من المناکریمین
قوم مجهولین فروی عنہ جماعت من شاہینا وامسک جماعة وقد وضع من المناکیر
على التقات ملایحی وافحشہا روايتہ عن بعض مشایخہ عن الفضل بن موسی الشیبانی
عن محمد بن عمرو عن ابی سلمہ عن ابی ہریرہ عن رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کما زعم
انہ قال سیکون فی امتی رجل یقال لہ ابو حنیفہ ہو سراج امتی ہکذی حدث فی بلاد
خراسان ثم حدث بہ فی بلاد عراق باسنادہ وزاد فیہ انہ قال سیکون فی امتی رجل
یقال لہ محمد بن ادريس فتنہ علی امتی اضر من فتنہ ابلیس فکل من حدث بهذا الحدیث
فانہ فی النبی علیہ السلام من جملہ من قال فی حقہم من حدث عنی بحديث یری انہ
کذب فهو احد الکاذبین، محمد بن سهل المروزی، محمد بن سعید بن غالب النیسابوری
ابو عبدالله، محمد بن شادان النیسابوری، ابو سعید الاصم الجندی فرخی الشیخ الفہم
المتقن المقدم وجند فرح قریة علی فرسخ من البلاد و کان لا یدخل البلد الا فی الجمععات
و یحدث فی قریتہ و توفي رضی اللہ عنہ سنہ ست و ثمانین مائین، محمد بن شادان بن

علی النیسابوری ابوالعباس الضریر کف بصره بعد الثمانین ، محمد بن شعیب بن محمد
 بن المغیره بن بکر السلمی النیسابوری ابوبکر الجنجرودی ، محمد بن شعیب بن علی
 ابوبکر النیسابوری ویلقب بالصر ، محمد بن شادان بن اسمعیل النیسابوری ابوالعباس ،
 محمد بن شاد بن عبدالله النیسابوری ابو عبدالله ، محمد بن شهریار النیسابوری ، محمد
 بن شعیب بن صالح النیسابوری ابو عبدالله القصری و یقال انه من قصر عبدالجبار ،
 محمد بن الصباح النیسابوری ابو عبدالله الخیاط ، محمد بن صالح بن جمیل ابوالحسن
 الطوسی محدث کثیر ، محمد بن صالح بن یونس النیسابوری ابو عبدالله ، محمد بن
 صالح بن الهشیم القشیری ابوبکر النیسابوری من محله ملقباد ، محمد بن طیفور
 الزاهد ابو عبدالله النیسابوری ، محمد بن طاهر بن عبدالله بن طاهر الامیر ابو عبدالله
 النیسابوری وتوفی ببغداد ، محمد بن عبدالسلم بن بشار ابو عبدالله النیسابوری المعروف
 بالوراق کان موزق علی اسحق بن راهویه و کان من العباد ، محمد بن عبدالله بن
 یوسف بن خرشید النیسابوری ابو عبدالله الدیری و دیر قریة علی فرسخ من البلد ،
 محمد بن عبدالله بن المبارك الخیاط النیسابوری ، محمد بن عبدالله بن اسحق الحوار
 ابو عبدالله الطوسی ، محمد بن عبدالملک بن سلمه النیسابوری ابو عبدالله القشیری ،
 محمد بن عبدالله بن حامد النیسابوری ، محمد بن عبدالله بن الجنید النیسابوری ابو
 عبدالله ، محمد بن عبدالله بن القسم ابو عبدالله العمری ، محمد بن عبدالله العاملی ابو
 عبدالله النیسابوری ، محمد بن عبدالله بن یزید الرازی ابوبکر سکن بنشاپور ، محمد
 بن عبدالله بن عمرو المروزی ، محمد بن عبدالصمد النیسابوری ابوبکر الاسفرائینی
 محمد بن عبدالله بن محمد بن مخلد الهروی ابوالحسن المخلدی ، محمد بن عبدالملک
 بن سلمه النیسابوری ، محمد بن ابی عیاض النیسابوری ، ابو عبدالله الواعظ الزاهد ،
 محمد بن عیسی النیسابوری نزیل مکه ، محمد بن علی بن ابرهیم ابو عبدالله الحافظ

المروزی ، محمد بن عمر بن هشام الحافظ ابوبکر الرازی وتوفی بمرو ، محمد بن علی بن علویة الفقیه ابو عبدالله الجرجانی الرزاز من ائمة عصره للشافعیین ، محمد بن عمرو بن سلیمان بن عبدالرحمن بن عبدالله النیسابوری وهو ابوبکر بن عمرویه الملقابادی ، محمد بن عمر بن العلا العامری ابو عبدالله الجرجانی الصیرفی ، محمد بن علی بن الحسن النیسابوری ابو عبدالله ، محمد بن عبد بن عامر بن مرداس بن هرون السعدی توفی فی البادیه ، محمد بن عمرو بن جبریل النیسابوری من رستاق بیهق ، محمد بن عمرو بن خالد ابوبکر البلخی ، محمد بن علی بن الحسن ابو عبدالله المرقدی ، محمد بن علی بن رافع التمیمی الحافظ ابوبکر البلخی ، محمد بن العباس بن الحکم المروزی ، محمد بن عبدربه النیسابوری ، محمد بن علی بن سعید بن جریر النسوی ابو عبدالله ، محمد بن علی بن عثمان بن حمزة الانصاری ابو عبدالله المدني ، محمد بن علی بن الحسن بن خلیل النیسابوری ابو عمر والقطان المجاور برباط قراره ، محمد بن عبدالله النیسابوری محمد بن عبدالله بن مهدی بن ابی المهدی النیسابوری ابوبکر الشعرائی من قصبه المهرجان کثیر الرحلة والحديث ، محمد بن ابو عیدالله الحافظ الملقب بقرطمة البغدادی ، محمد بن عمرو بن الریبع بن سلیمان الطافی ابو عبدالله الطوسی ، محمد بن علی القاضي ابو عبدالله المروزی المقلب بالخیاط الزاهد العابد المجتهد فله قضاء نیشابور ، محمد بن علی بن ابرهیم المروزی ابوتراب ، محمد بن العباس بن یوسف بن القسم بن سلیمان بن سلیط النیسابوری من المدینه الداخله ، محمد بن علی العمری ابو جعفر الشافعی سکن بنشابور ، محمد بن فراس ابو عبدالله الاسفرائینی النیسابوری ، محمد بن الفضل محمد بن الطیب ابو الحسن النیسابوری و ملقب بفوز البشتی ، محمد بن فوز بن عبدالله بن مهدی النیسابوری ابوبکر العامری ، محمد بن الفضل بن عصمة النیسابوری ، محمد بن قتیبة بن عبدالله بن موسی النیسابوری ابوبکر الاسفرائینی ، محمد بن القاسم ابو نعیم

صاحب الرباط ہراوہ ؛ محمد بن قبیصہ اللقبادی ابوبکر النیسابوری ، محمد بن کرام العابد ابو عبد اللہ السحری وقیل انه من بنی قرار مولده بقریة من قرى زرنج و نشأ بسجستان وحصل عند احمد بن حرب فی خراسان ، محمد بن الیث ابو عبد اللہ النیسابوری محمد بن محمد بن رجاء بن السدی ابوبکر النیسابوری من اهل اسفراين ؛ محمد بن المسیب بن اسحق بن ادیس النیسابوری ابو عبد اللہ الارغانی و کان من العباد المحدثین ، محمد بن المنذر بن سعید بن عثمان الهروی ابو عبد الرحمن شکر ، محمد بن ماہان الجونی ، محمد بن منصور النیسابوری من اهل اسفراين ، محمد بن محمد بن شاد النیسابوری ابو عبد اللہ الرادسانی ؛ محمد بن محمد بن سعید بن عبد الحمید الانصاری ابونصر المقیم بنشابور ، محمد بن موسی الواسطی ابوبکر الصوفی صاحب الاحوال قد سکن بنیساہور مدة ثم سکن بمر و صار له بها اصحاب من افضل المسلمين وتوفی بها ، محمد بن مہران النیسابوری ، محمد بن مصر بن معن المروزی ابومضر الرباطی صاحب الاخبار و الحکایات ، محمد بن نصر الامام ابو عبد اللہ المروزی الفقیہ العابد العامل امام اهل الحدیث فی عصره بلامدافعه وتوفی بسمرقند فی المحرم سنہ اربع و تسعین ومائین وقیل رجال خراسان اربقه ، عبد اللہ بن المبارک و یحیی بن یحیی واسحق بن ابرہیم الحنظلی و ابو عبد اللہ محمد بن مضر المروزی ، محمد بن نعیم بن عبد اللہ النیسابوری ابوبکر المدنی وذلك ان منزله ومسجده فی المدینہ الداخلہ فنسب الیہا من اعیان المحدثین الثقات الاثبات ، محمد بن النصر بن سلامة الحرود بن یزید ابوبکر الجارودی شیخ وفیہ وعین علماء عصره خطأ و کمالا و ثروة و ختطة المشہورہ ومسجده فی المربعۃ الصغیرہ والجارود جداییہ صاحب ابی حنیفہ ، محمد بن نصر الفراء النیسابوری محمد بن ہاشم بن زیاد الترمذی ، محمد بن ہارون بن سعید بن عبد الحکیم السمرقندی

الکاغذی ابونصر ، محمد بن یحیی بن سهل النیسابوری ابوبکر المطرز والمسجد فی
المربعه منسوب الیه وهی خطه کثیره لاهل الحدیث، محمد بن یحیی بن خالد بن مهران
النیسابوری ابوبکر الاعوج، محمد بن ابی یزید بن صالح الفراء النیسابوری ابواحمد بن
ابی خالد ، محمد بن یاسین بن النصر بن سلیمان بن ربیعہ الباهلی ابوبکر الفقیه النیسابوری
محمد بن یاسین بن النصر ابواحمد النیسابوری الفقیه اخو ابوبکر ، محمد بن یحیی بن
خالد ابویحیی المروزی ، محمد بن یحیی بن عبدالرزاق البخاری ، محمد بن یحیی بن
مهران ابوبکر المستملی النیسابوری ، محمد بن یوسف بن معقل ابو عبدالله النیسابوری
الاموی ، محمد بن یوسف بن سعید ابو حمزه النسوی ، موسی بن اسحق بن موسی الحطمی
ابوبکر الانصاری القاضی ، موسی بن هرون بن عبدالله الحافظ ابو عمران البزاز ،
موسی بن محمد بن موسی النیسابوری الذهلی ابو عمرو والاعین ، موسی بن عبدالمؤمن
النیسابوری ابو العباس البشتی محدث مفید واسع الرحله ، موسی بن الحسین بن
عبدالرحمن النیسابوری ابو عمران البیهقی مضارب بن ابرهیم النیسابوری ، ابو الفضل
الادیب وکان اوحد عصره بنیسا بور فی الادب والخو ، مذکور بن الحارث النیسابوری
ابواللیث البوزجانی ، مطهر بن محمد بن یحیی النیسابوری ، ابو علی منصور بن علی
بن عبدالله النیسابوری ابونصر السختیانی ، منصور بن اسد النیسابوری ، مکی بن
محمد بن احمد بن ماهان ابو العباس البلخی ؛ مکی بن عبدالغفار النیسابوری مسدد بن
قطن بن ابرهیم النیسابوری ابو الحسن القشیری وکان مزکی عصره والمقدم فی الزهد
والورع واکبریت فی العلم بنشاپور بیته من الطرفين جميعاً، موقل بن الحسن عیسی بن
ماسرخی النیسابوری ابو الوفا الماسرخی شیخ بنشاپور فی عصره ابوة وثروة وكمال
عقل و کرماً حتی یضرب به المثل فی ذلك، محمود بن هزیمه النیسابوری المقری ،
محمود بن عبدالرحمن البلخی مقبل بن رجا الطوسی ، محیب بن ابرهیم بن سلیمان بن

خالد العبدی النیسابوری المیدانی ، نصر بن بشر النیسابوری ، نصر بن محمد بن الحراث بن نصر بن المفلس النیسابوری ابواللیث ، نصر بن عمار بن یحیی بن العباس بن عبدالرحمن بن سالم الخرزجی ثم الانصاری النیسابوری ابواللیث ؛ نصر بن احمد بن اسد بن نوح ابواللیث السامانی الامیر و هو خوالامیر الماضی اسمعیل بن احمد و اکبر الاخوه نصر بن احمد بن نصر الحافظ ابو محمد الکندی البغدادی اخو ائمة الحدیث و يعرف بنصرک البغدادی؛ النصر بن سلمة بن عبدالله النیسابوری اللغوی ابوسلمة التمیمی محمد بن احمد بن یوسف السلمی ابواسمعیل نعیم بن الفضل ابوالفضل النیسابوری ؛ هارون بن عبدالصمد بن عبدوس بن حسان النیسابوری ابو موسی الدخی ، هارون بن هشام النیسابوری ابو موسی الاستوائی ، هارون بن محمد بن منخل بن قاسم القرسی ابو موسی النیسابوری ، همام بن احمد بن یزید بن عبدالله النیسابوری ابو احمد العابد، یحیی بن منصور الزاهد الحافظ ابو سعید الهروی امام بلده فی عصره ، یحیی بن زکریا بن حرب النیسابوری ، یحیی بن زکریا بن یحیی النیسابوری ابو زکریا الاعرج ؛ یحیی بن عبدالله بن سلیمان النیسابوری ، یحیی بن عمر النیسابوری یحیی بن مختار النیسابوری، یحیی بن زکریا بن یحیی بن ناصح التمیمی النیسابوری یحیی بن محمد بن حماد بن داود الثعلبی الکوفی سکن نیشابور ، یحیی بن محمد بن غالب ابو زکریا العابد النسوی ، یحیی بن نوح بن عمر ابو زکریا العابد النیسابوری ، یحیی بن المثنی النیسابوری ابو زکریا الشعار، یعقوب بن یوسف بن یعقوب النیسابوری ابو یوسف السوسی من کبار اهل نیشابور من بیت العدالة والثروة، یعقوب بن سلیمان النیسابوری ابو یوسف الاسفرائینی ، یعقوب بن یوسف بن یعقوب النیسابوری ابو یوسف الاخرم الشیبانی الفقیه ؛ یعقوب بن یوسف بن معقل بن سنان الاموی النیسابوری ابو الفضل الوراق ولد ابی العباس الاصم والخطه منسوبة الیه یقال سکه یعقوب الوراق فی محلة الزمجار ، یعقوب بن اسحق بن

ابرهیم بن یزید النیسابوری ابو عوانة الاسفرائینی من علماء الحديث ومن الرحالة فی اقطار الارض مطلب الحديث ، یوسف بن موسی بن عبد الله بن خالد بن حموك ابو یعقوب المرورودی من اعیان محدثی خراسان المشهورین بالطلب والرحله وتوفی بمرورود سنه ست وتسعين ومائین ، یوسف بن یعقوب بن یوسف ابو عمر والنیسابوری نزیل بغداد یوسف بن الجوزجانی ابو یعقوب العابد النیسابوری ، یوسف بن ابرهیم النیسابوری ابو یعقوب الماکیانی، یونس بن ابرهیم بن النصر ابو محمد النیسابوری .

ذكر الطبقة السادسة من العلماء النيسابوريين ومن سكنها وحدث فيها من علماء المسلمين رضى الله عنهم

احمد بن اسحق النيسابوری ابو حامد الاسفرائینی ، احمد بن اسحق بن ابرهیم بن موسی الحیری ، احمد بن ابرهیم بن احمد بن حاجب النيسابوری ابو سعيد الحاجی وكان ملقب بحمدان ، احمد بن ابرهیم بن داود النيسابوری الميدانی من میدان زياد وتوفی سنه خمس عشر وثلاث مائه احمد بن ابرهیم بن شادان بن عبد الله النيسابوری ابو حامد الحفاف ؛ احمد بن اسحق ابو حامد البزاز النيسابوری ، احمد بن اسمعيل بن جبريل النيسابوری ابو حامد المقرئ الصرام وكان من كبار قراء المجتهدین ، احمد بن بشر بن محمود النيسابوری ابو يحيى الاسفرائینی ؛ احمد بن جعفر بن مشكان النيسابوری ابو حامد الخفاف ، احمد بن جعفر بن احمد بن بكر بن زياد الوحامد الشيباني النيسابوری، احمد بن حمدان بن علی بن سنان النيسابوری الزاهد العابد ابو جعفر بن حمدان الحیری وكان مجاب الدعوة وتوفی رضى الله عنه سنه احدى عشر وثلثمائه بنشابور قبل ابی بكر محمد بن اسحق بن خزيمه ، احمد بن حمدويه بن موسی النيسابوری ابو حامد المؤذن وكان من اعيان الصالحين جاور مكة خمس سنين احمد بن حامد بن ابی حامد ابو عمر

الشاشی ، احمد بن الحسين النيسابوری ابو حامد السراج ، احمد بن الحسين بن محمد بن عبد الله بن بكر بن جعد المذکر ابو حامد النيسابوری المعروف بالدقاق ، احمد بن جعفر بن عمير المروزی ، احمد بن السري بن سهل النيسابوری ابو حامد الجلاب و كان مسكنه كالماباد ، احمد بن سعيد العابد النيسابوری ، احمد بن شادان بن محمد النيسابوری ابو العباس الاسفراينی ، احمد بن عبد الرحمن بن محمد بن نصر النيسابوری احمد بن عبد الرحمن ابو حامد السرخکی وهی قرية على باب البلد ، احمد بن عبد الرحمن بن يحيى بن سعيد النيسابوری ابو بكر الجودی ، احمد بن عبد الرحمن بن اسمعيل النيسابوری ابو حامد الجلودی ، احمد بن علي بن الحسين بن شهر يار الحافظ النيسابوری المقدم العالم بالحديث صاحب المصنفات الكثيرة المفيدة و روى عنه حفاظ الدنيا في عصره و كان ابوه من الرى سكن بنشابور وبها نشأ ومات وقيل مات في سنة خمس عشرة وثلثمائة بالطابران من طوس و هو اربع و خمسين سنة ، احمد بن عبيد بن عبد العزيز ابو طاهر النسوى ، احمد بن عبد الله ابو حامد الذهلى النيسابورى احمد بن محمد بن الحسين الحافظ ابو حامد بن الشرقى النيسابورى صاحب الصحيح وتلميذ مسلم بن الحجاج واحده عصره في المغرقة ومات في رمضان سنة خمس وعشرين وثلثمائة ودفن في مقبرة شاهنبر والخطبة المشهورة بالشرقيين في اعلى الزمجار ، احمد بن محمد بن همام ابو الحسين النيسابورى ، احمد بن محمد بن سعيد النيسابورى ، ابوبكر بن ابى الحجاره شيخ معروف ويسكن سكة الخندق ، احمد بن محمد بن اسحق ابو حامد الوراق النيسابورى ، احمد ابو على النيسابورى احمد بن محمد بن حامد بن منصور بن الفضل البزاز الطوشى ابو حامد سكن بنشابور وقال الحاكم واطنه نيسابور ياولى قضا طوس ونسب اليها ، احمد بن محمد بن يحيى النيسابورى ابو الحسن الرازى احمد بن محمد بن علي الفقيه ابو خاتم النيسابورى و يعرف بالسحري ، احمد بن محمد بن ابو حامد الغازى ، احمد بن محمد بن رنحويه الموازى ، احمد بن

محمد بن ادم الساسی، احمد بن محمد بن عبدالرحمن بن سرالحکیم العبدی، احمد بن محمد بن
الحسین النیسابوری ابوالحسین الحداسی، احمد بن محمد بن عمر بن جعفر بن حفص
محمد النیسابوری ابو عمر والسمسار و کان من المتعصیین لاهل السنه الباذلین للمال و
الجاه و کان ابو مجاب الدعوة، احمد بن محمد بن موسی النیسابوری ابو حامد القلاسی،
احمد بن محمد بن یحیی بن بلال البزاز ابو حامد المعروف بالخشاب النیسابوری مدفون
فی باب معمر، احمد بن محمد بن اسحق بن ابرهیم بن عمار الخزرجی ابو عمر والمزکی
احمد بن محمد بن الحسین بن قریش الماهیانی ابو نصر المروزی الغازی سکن بنیسا بور
حتی مات بها، احمد بن محمد بن حمدان المؤدب ابو حامد النیسابوری، احمد بن
محمد بن صالح النیسابوری، احمد بن محمد بن عبدالله النیسابوری ابو عبدالله العمری،
احمد بن منصور المروزی الاحول، احمد بن محمد بن معروف النیسابوری، احمد بن
نصر بن محمد بن اشکات النجاری ابو نصر الزعفرانی، احمد بن یونس بن ابرهیم بن
النصر النیسابوری ابو العباس، احمد بن یوسف الصابونی الفقیه ابو الحسن المناظر،
احمد بن یحیی بن سعید النیسابوری ابو حامد الکردی، ابرهیم بن محمد بن نصر النیسابوری
ابو اسحق الکرامیسی، ابرهیم بن الحسین بن محمد ابو اسحق المقری، ابرهیم بن
محمد بن ابرهیم ابو اسحق النیسابوری الفقیه و کان یعرف بالخدامی من باب عروہ سکه
خدام و هو من اجله الفقه لاهل الراى، ابرهیم بن احمد بن محمد النیسابوری ابو اسحق
السختیانی، ابرهیم بن اسحق بن ابرهیم الادیب النیسابوری ابو اسحق المروزی، ابرهیم
بن محمد بن مرشد النیسابوری ابو اسحق المعدل النیشابوری، ابرهیم بن ابی مطیع
ابو اسحق النیسابوری القطان، ابرهیم بن محمد بن قمیصه ابو اسحق النیسابوری،
ابرهیم بن محمد ابو اسحق النیسابوری المعروف بالایوردی، ابرهیم بن احمد بن
الحسن ابو اسحق النیسابوری المعروف بالبغدادی، ابرهیم بن محمد بن ابرهیم بن شداد

النيسابورى ابواسحق الشدادى الحاكم ، ابرهيم بن على بالويه ابواسحق البلخى ،
 ابرهيم بن محمد ابواسحق الرئيس البسطامى سكن بنسابور بباغ الدارس وبهامدرسته
 وداره اللتي بناها لاهل الحديث ابرهيم بن سيمجور ابواسحق الامير بن الامير العادل بن
 العادل ولى بنسابور سبع ستين فصارت ايامه تاريخا فى العدل و توفى ببخارا فى سنه
 خمس وثلثين وثلثمائه ابرهيم بن عبدالله ولقب عبدالله بن عبدوس بن احمد بن جعفر
 الحرش ابواسحن العدل النيسابورى من محلة الحيره ، اسمعيل بن ابرهيم بن عمال
 الخرزجى الانصارى ابو محمد النيسابورى ، اسمعيل بن ابرهيم بن عبدالرحمن النيسابورى
 اسمعيل بن مطرب بن بحر بن سنان النيسابورى ابو عبدالله الزهجارى ، اسحق بن ابرهيم
 بن عبدالملك النيسابورى ابو يعقوب الهجرى محدث جرجان فى عصره اسحق بن عيسى
 بن يونس ابو يعقوب المرجانى ، اسحق بن محمد بن عبدالله النيسابورى ابو يعقوب
 الجنابدى ، اسمعيل بن محمد ابو يعقوب الوراق النيسابورى وكان من الصالحين ،
 الياس بن محمد بن يوسف بن حفص ابو يحيى الطوسى ، احمد بن على بن الحين القاضى
 الترمذى ، بكر بن محمد بن اسحق بن خزيمة ابو نصر النيسابورى قال الطاهر محمد بن
 الفضل بن اسحق توفى عمى ابو النصر سنه ثلاث وعشرين وثلثمائه يروى عنه هذا البيت،

لسان الفتى نصب و نصف فؤاده ' فلم يبق الا صورة اللحم والدم

و كاي ن ترى من ساكت لك معجب زيادته او نقصه فى التكلم

بكر بن عبدالله بن محمد القاضى ابو على بن ابو بكر الحنالى الرازى وقدروى وحدث
 بالمناكير بكر بن محمد بن عبدالله النجارى، بشر بن العباس بن الاشعث المروزى، جعفر بن
 محمد بن احمد بن بحر بن التميمى ابو محمد النيسابورى جعفر بن احمد بن عمرو ابو محمد
 النيسابورى جعفر كى الغازى، الحسين بن محمد بن الحسن بن ابرهيم القاضى ابو على الجنابدى
 ولى قضا بنسابور، الحسن بن محمد بن ابرهيم ابو طاهر الجنابدى النيسابورى، الحسن بن

ابو محمد النصر آبادی السمسار و کان من العباد الحسن بن محمد بن
بکر النیسابوری ابو علی بن خان یحیی بن معاذ، الحسن بن محمد بن جابر النیسابوری
ابو علی الشعیری المعروف بحسن الوکیل، الحسن بن علی بن الحسین جعفر النیسابوری
ابو علی من محله عمر آباد، الحسن بن محمد بن سنان النیسابوری ابو علی السواق
القنطری، الحسن بن محمد بن یاسین بن النصر الباهلی النیسابوری، الحسن بن محمد -
بن قیس بن صالح النیسابوری ابو علی البزاز، الحسین بن محمد بن احمد بن یونس بن
جندل النیسابوری ابو علی القهستانی نزل ابود بنسبور، الحسین بن محمد بن هارون
ابو علی النیسابوری، الحسین بن محمد بن موسی بن محمود النیسابوری ابو علی -
السمسار و کان من اهل الصدق و المعروف بطلب الحديث و الرحاة، الحسین بن فوران
النیسابوری، الحسین بن محمد بن بشر النیسابوری ابو علی الانماطی، الحسین بن نصر -
النیسابوری ابو علی الباری و بارقرية من قرى بنسبور، الحسین بن هارون ابو علی -
المراغی من الرحاله فی طلب الحديث و توفي بنسبور سنه خمس عشره و ثلثمائه،
الحسین بن اسمعیل بن یحیی النیسابوری ابو علی الصفار، الحسین بن بحر بن عبدالله -
المعلم النیسابوری ابو علی المعروف بالصوفی، الحسین بن محمد بن محمد سام التمیمی
ابو علی الحاکم البلخی، حمید بن محمد بن علی الشیبانی ابو عمر و النیسابوری يعرف
بحمید الصبی، حامد بن محمود بن معقل النیسابوری ابو محمد القطان حامد بن محمود
محمد النیسابوری ابو العباس المشهور بابی العباس بن کایم الشاهد و مسکنه سکة
سکش، حامد بن احمد بن محمد بن حبیب ابو احمد المروزی، حامد بن ابی حامد
الاشروسنی حدث بنسبور، حوتره بن محمد النیسابوری ابو محمد البرنودی خالف بن
حنظلة بن خاقان السرخسی ابو محمد، زکریا بن محمد بن اکار العدل النیسابوری،
ابو یحیی الميدانی من میدان زیاد، زید بن یحیی بن الحسین العامری النیسابوری

ابوالحسین من محلہ دروان کوس ، سلمین بن داود بن عبداللہ النیسابوری ابویوب و
 یعرف بابن داود النسوی و کان ابوہ نزل بنسایور ، سهل بن عبداللہ ابو حاتم السجستانی ،
 سفیان بن محمد بن حاجب بن محمود النیسابوری ابو الفضل الجوهری و کان من
 المشهور بطلب الحديث بخراسان و العراق و من اهل الثروة و الافضال علی اهل العلم
 رحمۃ اللہ ، سلمہ بن النصر بن سوادہ بن عقیل القشیری ابو النصر النیسابوری من باب -
 الدیر ، صالح بن نوح بن منصور النیسابوری ابو الفضل الفرہاد جردی ، صدیق بن عبداللہ
 الرادسانی النیسابوری ، طاهر بن یحییٰ بن قبیصتہ النیسابوری ابو الطیب البلغی ، عبداللہ بن
 محمد بن عمر النیسابوری ابو محمد العطری ، عبداللہ بن محمد بن ابرہیم النیسابوری
 ابو محمد الزوزنی ، عبداللہ بن محمد صبیح بن عبدالعزیز و هو ابو بکر بن سالم بن
 عبداللہ عمر بن الحظاب العدوی ابو محمد الجوهری و منزله فی سکہ حمدان

قال الحاکم رحمۃ اللہ و منزل ابی ایضا سکہ حمدان و مسجد و مسجد ابی الذی کان
 علیہ المیزنہ قدیمًا و قال ابی توفی عبداللہ اخی من الرضاع سنہ خمس عشر و ثلثمائہ ، عبداللہ
 بن الفضل بن محمد بن عقیل بن خویلد الخزاعی ابو بکر النیسابوری عبداللہ بن الحسین بن
 محمد النیسابوری ابو بکر المؤدب ، عبداللہ بن محمد بن داود القشیری النیسابوری ابو محمد
 الدهان ، عبداللہ بن محمد بن زیاد بن فاضل الفقیہ النیسابوری ابو بکر الشافعی سکن
 بغداد و کان امام الشافعیین فی عصرہ ، عبداللہ بن محمد بن مسلم النیسابوری ابو بکر
 عبداللہ بن محمد بن ہاشم بن طرمخ الطوسی ابو محمد و کان من اعیان المحدثین فی -
 عصرہ ، محمد بن علی بن طرخان الباہلی ابو بکر البلخی محدث بلخ فی عصرہ ، عبداللہ بن
 محمد بن منازل النیسابوری ابو محمد الصوفی المجرد علی الصحة و الحقیقہ لاعلی
 مجری العادہ و توفی رضی اللہ عنہ لیلۃ الخمیس الخامس من ربيع الاول سنہ احدى و
 ثلاثین و ثلثمائہ و دفن فی مقبرہ شاہنبر ول حالات عجیبہ قال ابو عبداللہ الملقب ابدی

عاولت عبدالله بن منازل فی طریق الحج و معنا ابو علی الثقفی و کننا مجتمع و یذکر۔
 فضل الحنید بن محمد فنزیر ناشوقا الی لقائه و عبدالله بن منازل ساکت فلما دخلنا بغداد
 قممت انا و ابو علی الثقفی و قلنا لعبدالله قم بنا ترورا بالقاسم فقال اذهبنا لئلا تجئ
 فقال لا فتعجبنا و ذهبنا الیه فزادت مشاعده علی ما کان عندنا من اخباره فقال لنا هل
 صبحکما غیر کما قلنا بلی هل من اصحابنا یعرف بعبدالله بن منازل قال کیف لم یحضرنا
 قلنا لعله فقال اذا نصرفتما الی فاسئلاه ان یصبحکما قاننا نعم انصرفنا الیه و قصصنا علیه
 ما سمعنا و وصفنا فلم یتکلم بشئی الی ان اصبحنا الیوم الثانی و عرضنا علیه زیارة ابی القاسم
 فامتنع قلنا اذا امتنعت فاخبرنا الذی منعک عن زیارة هذا الشیخ فقال لا بد ان اخبرکم
 قلنا لا قال ان کان امر ابی القاسم علی ما وصفتموه فامثل ما تسمعون منه الامثل الطعام
 الطیب تیناوله الرجل ثم یرج فضله علی ما ترون و کذاک علم المعرفة انما یلقى الحق
 الی من شاء من خلقه لدطیبه ثم لا یرج بلسانه و لا ینطقه الحق الا بارداہ فلان اکون
 منحوس الخطه بالکلیه من ابی القاسم اخب الی من ان اکون مغبوناً آخذ منه اردی
 ما لقی و یبقی طیبہ عنده فاعجبنا کلامه و قمنا من عنده حتی دخلنا ابی القاسم و رحب
 بنا و سالنا عنه فقصصنا علیه القصه فبکی ابو القاسم حتی کاد ان یغشی علیه و سکت ذلك۔
 الیوم ولم ینطق الی ان قمنا من عنده ، عبدالله بن دلشاد النیسابوری ابو محمد الرلری ،
 عبدالله بن محمد بن احمد بن نصر النیسابوری ابو محمد العابد ، عبدالله بن محمد بن
 ابرهیم البحاری ابو محمد الداعونی ، عبدالله بن حمشاد بن حنبل بن عمران بن حماد
 ابو عبد الرحمن المطوعی من سکه نوند ، عبدالله بن حمید بن معقل القنطری ، عبدالله
 بن سعید النسوی ، عبدالله بن احمد النیسابوری ابو محمد الوبری ، عبدالله ابن
 عبد الرحمن بن الحسین القاضی بن القاضی ابو القاسم الحاکم ، عبدالله بن سلمه المودب
 ابو محمد النیسابوری ، عبدالله بن سعید مغلطوسی نزیل بنسبور ، عبدالله بن محمد بن

سلمه النیسابوری ابو محمد البزاز الحافظ ، عبدالله بن محمد بن یعقوب البخاری ابو-
محمد الفقیه الکلابادی المعروف بعبدالله الاستاد، عبدالله بن احمد بن محمد بن الحسین
الماسر خسی ابو محمد النیسابوری ، عبدالله بن اسحق بن یعقوب الکرمانی و غیره ،
عبدالله بن محمد بن الحسین بن الشرقي ابو محمد النیسابوری اخو ابی حامد و کان
اسن منه واسند منه ، عبدالله ابن فارس بن محمد بن علی البخی ابو ظهیر العمری ، عبدالله بن
ابی صالح المذکر ابو عبد الرحمن الزاهد المتکام و کان من المجتهدین فی العبادہ
ولکن انه رای ، رای القدر ، عبید الله ابراهیم بن بابویه النیسابوری ابو القاسم مزکی
عصره و من اعیان المشایخ و مسجدہ المعروف فی سکہ معقل ، عبید الله بن محمد النیسابوری
المعروف بعید الوراق ، عبید الله بن یعقوب بن یوسف الرازی ابو القاسم الواعظ و توفی
بنیسابور و دفن فی مقبرہ باب معمر ، عبد الرحمن بن محمد بن الحسین بن علی بن احد
النیسابوری ابو القاسم المذکر الواعظ الادیب الاوحد فی عصره فی صنعتہ بالامدافعه
وله کرامات مشہورہ رضی الله عنه ، عبد الرحمن بن محمد بن عبد الرحمن السر خسی
المذکر ابوبکر سکن بنسبور الی ان توفی بها ، عبد الرحمن بن محمد بن سلیمان
النیسابوری ابو محمد من قریہ بغوحک ، عبد الرحمن بن محمد بن علویہ الابهری
ابوبکر القاضی ولی قضاء طوس و ایہ رد ، عبد الواحد بن سعید النیسابوری ابو احمد
الارغیانی ، عبد العزیز بن الحسن ابوبکر البردعی العابد ، عبد العزیز بن محمد الخشاب
ابو عمر النیسابوری و کان من الزهاد یسکن سکہ تنکش ، عبد الملك بن محمد بن عدی
الجرجانی ابو نعیم الفقیه الاستر آبادی ، عبد الواحد بن محمد بن احمد بن بالویہ النیسابوری
ابو الحسن البالوی الحیری ، عبد الواحد بن محمد النیسابوری ، عبد الواحد بن محمد
النیسابوری ، عبد الواحد بن محمد بن هانی ابو حاتم شیخ ال هانی و اشتغل بالفتوة
فصار اوحد اهل بلدنا فیہا ، عمر بن علی بن عبد الرحمن الجوہری ابو حفص المروزی
المعروف بابن علم ، عقیل بن اسحق ابو حاتم النیسابوری المعروف بعقیل القنارزی

علی الوراق وهو ابن محمد بن احمد بن علی بن عبدالله بن نور النیسابوری ابو محمد من سکه عاصم ، علی بن ابی علی النیسابوری ابو الحسن الزیقی ، علی بن نصر بن عماد الخزرجی ابو الحسن المعروف بابن الحسنك ، علی بن ابراهیم بن معاویه النیسابوری ابو الحسن المعدل و كان من الصالحین ، علی بن محمد بن محمود النیسابوری ابو الحسن الضریر ، علی بن محمد بن احمد النیسابوری ابو الحسن القاضی من راس جوش ابی العنبر ، علی بن الفضل بن طاهر البجلی ابو الحسن الحافظ ، علی بن الحسین بن محمد بن حمدویه السنجابی المروزی ، علی بن قاسم بن علی النیسابوری ابو الحسن الخوافی الادیب الشاعر . علی بن العباس بن سهل النیسابوری ابو الحسن المذکر ، علی بن الحسن الانماطی ابو الحسن النیسابوری ، علی بن محمد الطالعی الکوفی ابو الحسن نزیل بنسabor ، علی بن محمد بن اسحق المروزی ، علی بن سهل بن مصالح النیسابوری ابو الحسن ، عبدوس بن الحسن بن منصور ابو الفضل النصر آبادی ، عمرو بن عبدالله بن درهم النیسابوری المطوعی الزاهد ابو عمرو المعروف بالبصری ، عمرو بن احمد بن محمد بن حمدان النسوی ابو القاسم نزیل بنسabor ، العباس بن الفضل بن الحسن النیسابوری ابو الفضل المحمد آبادی ، العباس بن منصور بن العباس بن شداد بن داود النیسابوری ابو الفضل الفرید آبادی وهی قریه بباب الباد ، العباس بن محمد موهار النیسابوری ابو الفضل ، العباس بن مرزبان المودب ابو الفضل الاصبهانی نزیل بنسabor ، العباس بن ابراهیم بن العباس النیسابوری ابو الفضل هذا شیخ من اسفراين من قریة کوران ، عمران بن موسی بن حصین السنجری نزیل بنسabor ، عباس بن حمویه بن احمد بن نصر بن زیاد القاضی ابو فضل المسمی ، فضل بن محمد بن عقیل بن خویند النیسابوری ابو العباس و یلقب بفضلان الخزاعی و خطههم برأس سکتہ حرب مشهوره ، الفضل بن محمد بن احمد بن مطرف النیسابوری ابو العباس الکرامیسی ،

الفضل بن حاتم بن هاشم بن سنان النيسابوري ابو العباس الفضل بن محمد بن اسحق بن خزيمة
 ابو العباس السلمي وهي اكبر ولد الامام ابي بكر ، القاسم بن عمر بن سلم بن ابو محمد
 النيسابوري اخو ابي العباس الكوكبي ، القسم بن محمد بن الحسين بن زياد بن الحسين
 بن اسلم النيسابوري ابو محمد الاسامي من باب معمر من سكة ابي دز ، ليث بن محمد بن ليث
 بن عبد الرحمن المروزي ابو نصر الكاتب ، محمد بن علي بن ابي طالب بن زياد ابو جعفر
 القزويني ، احمد بن الحسين النيسابوري ابو احمد بن ابي العباس الماسرخسي ،
 محمد بن عبد الوهاب الثقفي ابو علي الامام المتقدي به في الفقه والكلام والوعظ والورع
 والعقل والدين

قال الحاكم سألت ابا محمد عبدالله بن محمد الثقفي عن نسبة جده قال
 سمعت جدي ابا علي ينتسب ابا محمد بن عبد الوهاب بن عبد الرحمن
 عبد الوهاب بن عبد الاحد بن ابي بن كعب و هو محمد بن الحجاج بن يوسف
 بن الحكم و ينتسب الى مصر وقال كان ابي عبد الوهاب امير قهستان في عهد عبدالله
 طاهر فولدت بقهستان سنة اربع واربعين وماتين وقال ابو محمد توفي جدي ابو علي
 رحمة الله ليلة الجمعة و دفن يوم الجمعة الثالث والعشرين من جماد الاولى
 سنة ثمان وعشرين وثلثمائة ودفن في مقبرة قز، وهي ابن تسع وثمانين سنة رضي الله
 عنه وارضاه وحالاته مشهوره ، محمد بن جعفر بن ورثه النيسابوري ابو عبدالله المازني
 محمد بن محمد بن سعيد النيسابوري ابو العباس البختری ، محمد بن زكريا
 النيسابوري ابوبكر الكاغذي من مصنفی الحديث ، محمد بن الحسن بن الجليل
 ابوبكر القطان اسند اهل نيسابور في مشايخ النيسابور بين في عصره ، محمد بن
 حمدون بن خالد بن يزيد بن زياد النيسابوري ابوبكر بن ابي حاتم السلي من اعيان
 المحدثين وتوفي رحمة الله ربيع الاخر سنة عشرين وثلثمائة ودفن في مقبره الحيرة،
 محمد بن عمرو بن هشام بن الزبير النيسابوري ابو احمد البراز مسجده وداره في ميدان

زیاد، محمد بن سعید بن اسمعیل النیسابوری الفقیه ابو بکر بن ابی عثمان الزاهد،
محمد بن عبد الله بن العنبر بن عطاء بن العنبر ابو عبد الله النیسابوری و كان من اعیان
وجوه نیشابور، محمد بن عبد الرحمن الاصبهانی ابو جعفر الارزنانی من الحفاظ الاثبات،
محمد بن محمد بن یوسف قاضی القضاة بخراسان ابو ذر البخاری محمد بن خالد بن احمد
الذهلی الامیر، محمد بن علی بن زیاد النیسابوری ابو الفضل السمدی، محمد بن حمویه بن
عباد النیسابوری ابو بکر طهمان محمد بن الرومی ابو عبد الله الزمجاری، محمد بن ابرهیم
بن عبدویه بن سدوس بن علی بن عبد الله الهذلی ابو عبد الله العدوی النیسابوری المعروف
بکثرة السماع والرحله والتصنیف، محمد بن حمدویه بن سهل الغازی ابو نصر المطوعی
المزوری، محمد بن الحسن بن اسحق النیسابور ابو جعفر الصوفی و يقال له الاصبهانی لان
اباه من اصبهان، محمد بن احمد بن ابرهیم الوراق ابو بکر الخياط الهروی، محمد بن
شريك بن محمد ابو بکر الاسفرائینی، محمد بن سعد بن حمدویه النسوی ابو عبد الله، محمد
بن عمران بن موسی النسوی ابو جعفر الشرمغولی قریه نیشابور، محمد بن عبدوس بن
العالا النیسابوری ابو بکر الهازی محمد بن احمد بن قریش بن یحیی النیسابوری ابو بکر
الکاتب و يعرف بالابرص ومسکنه محلة باب الدیر و هو من اهل الصدق، محمد بن شعيب
بن ابرهیم بن شعيب النیسابوری الفقیه ابو الحسن ابو الحسن العجلی البیهقی، محمد بن
هرون بن منصور النیسابوری ابو سعید المسکی و كان من الاعیان فی الحدیث والعقل
والثروة والسخا، محمد بن عای بن الحسین الباخی ابو عبد الله الختائی، محمد بن احمد بن
ابراهیم ابو بکر النیسابوری الصوفی، محمد بن جعفر بن سلیمان النیسابوری ابو بکر
الصیرفی محمد بن همام بن معویة النیسابوری ابو عبد الله المراهبی، محمد بن الحسین
بن اسحق المقری النیسابوری ابو عبد الله، محمد بن محمد بن صدیق النیسابوری ابو حامد
محمد بن یحیی ابو بکر النیسابوری، محمد بن حسن بن عمرو بن عروة النیسابوری

ابو عمرو الزمجاری ، محمد بن ابرہیم بن عبد اللہ النیسابوری ابوبکر الخاررنجی ،
محمد بن الفضل بن عبد اللہ النیسابوری ابو الفضل ، محمد بن اسمعیل بن عیسی الجرجانی
ابو عبد اللہ المستملی ، محمد بن یعقوب بن اسحق الجوہری ابوبکر النیسابوری ،
محمد بن عمرو بن سلمہ بن ہشام النیسابوری ابوبکر البزاز ، محمد بن ابرہیم بن شاذان
بن عقیل النیسابوری المذکر ابوبکر الاکارعی الشعرانی ، محمد بن احمد بن الحسن
بن زیاد القیمی ابو الفضل النیسابوری الزورابدی و خطہم باب معاذ سکة الرشنة ،
محمد بن احمد بن فوران النیسابوری ابوبکر الدہان ، محمد بن ابراہیم بن فوران
النیسابوری ابو عبد اللہ ، محمد بن اسحق بن محمد بن ابوتراب الموصلی ، محمد بن
اسحق بن عبد اللہ النیسابوری ابو احمد الشاد یاخی ، محمد بن احمد بن زہیر
بن طہمان القیسی ابو الحسن الطوسی محدث کثیر الحدیث و التصنيف ، محمد بن
الحسن بن حمید بن معقل النیسابوری ابوبکر الهوام ، محمد بن علی بن حمویہ
النیسابوری ابو العباس العطار ، محمد بن حسنویہ بن علی النیسابوری الشیخ الصالح
ابوبکر ، محمد بن منصور بن عبد اللہ الزاہد النیسابوری ابو عبد اللہ و کان دجائب الدعوة
رحمة اللہ محمد بن حمدان بن سہل بن موسی النیسابوری ابوبکر الصانع ، محمد بن عبدوس
النیسابوری ابو عبد اللہ السیمر آبادی ، محمد بن علی بن الحسن النیسابوری ابو جعفر
النحتری ، محمد بن احمد بن عبد الوہاب النیسابوری ابو عبد اللہ التاجر ، محمد بن
ہارون بن مطرف بن اسحق النیسابوری ابو جعفر و يعرف بابی المطرفی ، محمد
بن حسنویہ بن اسمعیل النیسابوری ابوبکر الفانی ، محمد بن احمد بن الفضل النیسابوری
ابو احمد الشخانی ، محمد بن احمد بن اسمعیل الحثعمی و کان قاضی الری ، محمد بن
احمد بن عمرویہ النیسابوری ابو عبد اللہ الیولی الشاہد ، محمد بن سلوان الکراہیسی
ابوبکر النیسابوری ، محمد بن سہل بن عبد اللہ النیسابوری ابو عبد اللہ المؤدب ، محمد بن

احمد بن الحسن النیسابوری ابوبکر الکاتب ، محمد بن احمد بن اسد بن مشکان
 النیسابوری ابو عبداله المروزی ، محمد بن موسی بن معاویه النیسابوری ، محمد بن
 ابراهیم بن اسمعیل الطوسی نزیل نیشابور ، محمد بن موسی بن محمد بن زهیر النیسابوری
 ابو حاتم السختیانی ، محمد بن عقیل بن فضاله النیسابوری ابوبکر ، محمد بن علی بن
 الحسن ابو عبداله البخاری ، محمد بن الحسین بن الیهثم ابوبکر الخزاعی البصری ،
 محمد بن عبداله بن معقل بن بشر بن حسان بن حسان الهروی المزنی ، محمد بن جعفر ابو
 عبداله القصاب النیسابوری ، محمد بن جعفر بن محمد بن نصر ویه النیسابوری ، محمد بن
 الحسین بن حمویہ ابوبکر العابد النیسابوری ، محمد بن عبداله ابو الفضل السختیانی
 النیسابوری ، محمد بن الحسین ابو عبداله الباغکی النیسابوری من محله باغک ، محمد بن
 الحسن بن ابی سعد یحیی بن منصور ابو افضل الشہید الحافظ الهروی ، محمد بن
 احمد بن حمویہ ابو عبداله المزوری ، محمد بن احمد بن ہارون بن حنان النیسابوری
 ابو عبداله القرشی ، محمد بن ابی سهل الرباطی المزوری محمد بن الحسین بن معاذ
 النیسابوری ابو الحسین المازلی ، محمد بن یعقوب بن داود الفارسی ابو عبداله الموسد خابی ،
 محمد بن احمد بن ہلال ابو النصر السمرقندی ، محمد بن یعقوب ابو جعفر الواظ
 الطبری ، محمد بن عبد الرحیم الشاشی ، محمد بن حمویہ النیسابوری ابو عبداله الحزکی ،
 محمد بن محمد بن ابراهیم النیسابوری ابوبکر النسوی ، محمد بن الطامعون ابوبکر
 بن محتاج الامیر صاحب جیوش خراسان ، محمد بن عبد الرحمن بن محمد الفقیہ ابو العباس
 الدعولی امام عصرہ بخراسان اقام نیشابور مستفیذاً ، علی بن محمد بن یحیی الذہلی
 و عبد الرحمن بشر و اقرانہ ہاسنین و بعد محمد بن اسحق و ابو العباس السراج ما کان احمد
 مثله ، محمد بن احمد بن یوسف السامی ابوبکر النیسابوری ، محمد بن الفضل بن محمد
 بن المسیب الشعرائی النیسابوری ابوبکر البیهقی ، محمد بن نصر بن عمار الانصاری ابوبکر
 النیساری ، محمد بن اسحق بن ابراهیم بن عمار الخزر جی الانصاری ابو الحسن النیسابوری

روی عن فضیل بن عیاض و کنا نستطب اذا مرضنا فصاره لاکنا بید الطیب فکیف
نجز غصتنا بشئی ونحن نقص بالماء الشریب، محمد بن یحیی بن سعید النیسابوری
ابوبکر الجلودی، محمد بن احمد بن علی رئیس ابوالحسن ابن ابی عبدالرحمن
النیسابوری المعروف کان ابوه بابی عبدالرحمن العانخدی و کان ابی الحسن رئیس
بنیسا بور فضايله كثيره رحمه الله، محمد بن عبدالله بن محمد بن رجاء بن سعید بن علوان
الوریز ابوالفضل البلعمی رضی الله عنه واحد عصره فی الراى والعقل و اجلال العلم و
اهله، محمد بن محمد بن الفضل ابوالحسن الشعرا نى الطوسی سکن بنیسا بور،
محمد بن محمد ابوعلى القصاب الهروی، محمد بن علی ابوبکر النیسابوری ابن اخت
مسلم بن الحجاج، محمد بن احمد بن محمد بن زیاد النیسابوری ابواحمد الملقب و کان
وجوه البلد، محمد بن یونس بن ابرهیم بن النصر بن عبدالله النیسابوری ابوعبدالله
المقری الشعرا نى، محمد بن عثمان ابوالطیب القطان النیسابوری و کثر المقام
ببغداد محمد بن محمد بن عثمان ابوالسهل القطان ابن ابی الطیب، محمد بن عمر -
بن جمیل ابوالا حرز الطوسی الاصم، محمد بن احمد بن دلویه النیسابوری
ابوالحسن الصیدلانی، محمد بن الحسین بن علا ابوالعباس الزیری النیسابوری من
المدينة الداخلة، محمد بن احمد بن علی النیسابوری الادیب ابوبکر العجلی، محمد
بن علی بن محمد ادريس النیسابوری ابوعمر والمزکی، محمد بن قریش ابواحمد
المرورودی شیخ بلده، محمد بن الحسین بن یزید بن عبدالرحمن ابواحمد الوری
المعروف بالحافظ و کان اهل طوس یسمونه النیسابوری و اهل نیشابور الطوسی و
کان من نیشابوری من محله الحیره، محمد بن احمد بن محمد بن معقل ابوعلى
المیدانی من میدان زیاد، محمد بن عمر بن حفص بن محمد العابد ابوبکر و کان من
المجتهدین لا یشغل الا بالصلوة والقراءة ولما توفی رغبت الخلائق فی الصلوة

عایه اکثر من الاعیاد ، محمد بن الطیب ابوالنصر الکشتی الزاهد ، محمد بن علی بن الحسن بن مهران بن عفان النیسابوری الحافظ ابوبکر التجار ، موسی بن العباس بن محمد النیسابوری ابو عمران الجوینی من ازادوار و هو صنف علی کتاب مسام الحجاج ، مکی بن عبدان بن محمد بن بکر بن مسام بن راشد النیسابوری ابو حاتم التمیمی ، مسعود بن علی بن الحسن المروعی ابوالقاسم الجوال فی طلب الحدیث بمصر و الحجاز ، معتز بن احمد بن یحیی الزمی من زم جیحون ابو احمد الحاجی ، محمود بن احمد بن عطا القهستانی نزیل نیشابور ، یحیی بن محمود بن عبدالله بن اسد النیسابوری ابوزکریا البرنودی ، یحیی بن عبدالرحمن النیسابوری ابوزکریا التمیمی المعادی ، یعقوب بن محمد بن ماهان النیسابوری ابویوسف الصیدلانی ، یعقوب بن اسحق بن الجعد النیسابوری ابویوسف الجعدی شیخ من المشهورین یعقوب بن یوسف بن عاصم ابوالفضل العاصمی البخاری شیخ اهل بلدة فی عصره ، یعقوب بن محمود المقرئ ابویوسف النیسابوری من كبار القراء ، یعقوب بن یوسف بن یوسف ابویعقوب المكاتب مرتع بشسفر وش یوسف بن جمیع النیسابوری .

قال الحاکم رضی الله عنه هذه اسامی المشایخ الذین مارزقت السماع منهم من هذه الطبقة فنشرع الان فی اسامی الذین ادرکتهم ورزقت السماع منهم بنسابور من هذه الطبقة ایضا علی الترتیب المذكور .

احمد بن اسحق بن ایوب بن یزید بن عبدالرحمن بن نوح النیسابوری الفقیه ابوبکر ، الامام ، المفتی ، المتکلم ، الغازی ، رئیس ، الزکی واحد عصره ، رضی الله عنه و توفي شعبان سنه اثنی و اربعین و ثلثمائه و هو ابن اربع و ثمانین و اشهر و مناقبه کثیره من الفقه و الاصول و الحدیث الفروسیة مقدم فی عصره فی جمعیهها بالمدافعه ، احمد بن ابراهیم المعدل الصیدلانی ابوبکر النیسابوری ، احمد بن ابراهیم بن اسمعیل الامام اسماعیلی النیسابوری

واحد عصره و شیخ الفقہا والمحدثین و مات بجرجان، احمد بن اسحق بن عبدویہ
ابونصر العبدوی النیسابوری رئیس نیشابور، احمد بن ابراہیم بن مالک بن سعید
الرازی ابوسعید الصوفی نزیل خانقہ الشیخ ابوبکر بن اسحق، احمد بن ابراہیم
بن محمد بن عبد اللہ بن الحسین الفارسی ابو حامد المقرئ نزیل بنسابور، احمد بن
اسمعیل بن یحیی خادم الارزی ابو الفضل الاسماعیلی من وجوہ نیشابور و اولاد
العرب، احمد بن ابراہیم احمد بن عبد اللہ الرقی النیسابوری و رجدہ من الرقہ جاء ایام
الطاہریہ، احمد بن ابراہیم بن عبدویہ بن سدوس الہذلی ابو الحسن العبدوی
النیسابوری الزاہد اخو ابی عبد اللہ العبدوی.

احمد بن ابراہیم بن عبد اللہ الفقیہ ابوسعید الاصبہانی و کان مولدہ بنسابور، احمد
بن ابراہیم بن محمد بن یحیی ابو حامد المزکی النیسابوری، احمد بن اسحق بن
ابراہیم بن یزید العدل ابو الحسن النیسابوری والد ابی عمر والصغیر، احمد بن بالویہ
ابو حامد العصفی النیسابوری، احمد بن بندار ابو زرعة الاسترابادی اقام بنسابور
مدۃ، احمد بن ہسام ابو الحسن البغدادی. احمد بن جعفر بن سلیمان ابو حامد البزاز
النیسابوری من دار ابجد، احمد بن الحسن بن منندہ ابو عمر و الاصبہانی نزیل بنسابور، احمد
بن حسنویہ علی اللباد ابو الحسن النیسابوری التاجر، احمد بن الحسن بن الحسن بن
منصور ابو الحسن النصر آبادی النیسابوری، احمد بن الحسن بن بندار بن ابان
الاصبہانی القاضی ابوبکر الطوسی و توفی بنسابور، احمد بن الحسن بن محمد بن
علی الباخی ابو احمد الفقیہ الشافعی، احمد بن الحسن بن احمد بن عیید بن الحسن بن
الضبی ابونصر المروزی، احمد بن الحسن بن مہران الزاہد ابوبکر المقرئ النیسابوری
امام عصرہ فی القرات و کان اعبد من رأینا من الفقرا و کان مجاب الدعوة، احمد بن
الحسن بن احمد بن حفص بن مسلم بن یزید بن علی الخرسی النیسابوری ابو بکر

القاضی، احمد بن الحسین بن احمد ابو نصر الفقیه النیسابوری وهو ابن ابی علی الفامی،
 احمد بن الحسین بن محمد حمویہ النیسابوری والحسین یلقب محکومہ ابو نصر الوراق
 احمد بن الحسین بن علی قاضی القضاة بخراسان ابو حامد المزوری وکان ابوہ ہمدانیہ
 احمد بن الحسین الحافظ ابو الفضل الادیب الشاعر، احمد بن الحسین ابو بکر السروری
 المقری، احمد بن الحسین التاجر ابو العباس الرازی من اعیان کتبه الحدیث، احمد بن الخضر
 بن احمد بن محمد بن عبد اللہ نہیک الشافعی ابو الحسن الفقیه النیسابوری، احمد بن داود بن
 عیسیٰ الهاشمی ابو العباس الطبری، احمد بن رافع بن الحسین ابو یوسف المزوری،
 احمد بن زید بن محمد الطوسی ابو نصر التاجر، احمد بن سلیمان بن اسمعیل ابو السین
 بن نوح ابو سعید الحیری النیسابوری وکان من الصالحین، احمد بن سعید بن اسماعیل
 ابو الحسین بن ابی عثمان الزاهد النیسابوری، احمد بن سعید بن نصر بن بکاد الزاهد
 ابو بکر الواعظ البخاری، احمد بن سهل بن ابرہیم بن سهل الانصاری ابو حامد
 النیسابوری، احمد بن صالح بن علی المزوری، احمد بن طاهر بن عبد اللہ بن یزید ابو علی
 بن طاهر النسابوری، احمد بن عبد اللہ بن محمد بن عبد اللہ بن محمد بن بشر بن
 معقل بن حسان بن عبد اللہ بن معقل العزنی صاحب رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم رضی
 اللہ عنہ وکان امام اهل العلم والجود فی عصرہ بلا مدافعه وکان من اولیاء السلطان۔
 وقال الحاکم انه هروی ولكن مات رضی اللہ عنہ ببخارا و يعرف بابی محمد المزنی۔
 احمد بن عبد اللہ بن زکریا بن عبد الکریم بن عبد اللہ بن عبد العزیز ابو الحسین بن زکریا
 الفقیه الشافعی الجرجانی، احمد بن عبد اللہ بن سعید ابو العباس الذهلی، احمد بن
 عبد اللہ بن سرمد ابو الحسین الکراییسی النیسابوری، احمد بن عبد اللہ بن محمد بن
 اسمعیل الفقیه الشاهد ابو الحسین الطوائفی النیسابوری، احمد بن عبد اللہ بن احمد بن
 محمد بن الحسین ابو نصر بن ابی محمد بن ابی العباس الماسریسی النیسابوری، احمد

بن علی بن محمد بن ابرہیم بن احمدویہ الاصبہانی نزیل بنسابور، احمد بن علی بن عبد الرحیم التاجر ابو حامد الصفار النیسابوری، احمد بن علی بن محمد الفامی ختن۔
 الحاکم ابی علی الجنابدی ابوبکر النیسابوری، احمد بن علی بن الحسن بن شادان المقری ابو حامد التاجر العابد النیسابوری، احمد بن علی بن محمد الوراق ابو عمرو النیسابوری، احمد بن علی بن عمرو بن سلیمق الزاهد البخاری ابو الفضل السلمین، احمد بن عبدوش بن سلمویہ الصرام ابو حامد النیسابوری، احمد بن العباس بن عیبد اللہ المقری ابوبکر الامام البغدادی، احمد بن عبد العزیز بن محمد بن اسحق بن ابرہیم۔
 اسحق بن ابرہیم الوراق ابو حامد النیسابوری عم ولد ابی عمرو والصغیر، احمد بن عبد اللہ بن حمشاد بن محمد الغازی ابونصر التاجر النیسابوری وعاشرا کابر الشیوخ من۔
 المتصوفه، احمد بن عمر بن سیبویہ المزوری، احمد بن عبد اللہ بن محمد ابوصابر الفقیہ من اصحاب ابی العباس احمد بن ہارون، احمد بن الفضل بن محمد ابو بکر البزاز۔
 النیسابوری، احمد بن القسم ابونصر الکاتب، احمد بن القاسم ابونصر النیسابوری۔
 الکاتب وکان من اعقاب الحسین الفامی، احمد بن کوفی بن ایوب بن ابرہیم الاصبہانی التاجر ابوبکر، احمد بن الایث بن الحسین بن علی الزاهد الخیاط ابو احمد النیسابوری مجاور الجامع، احمد بن محمد بن عبدوس العبیدی ابو الحسن الطرائفی النیسابوری وکان من اصحاب الصدق و المحدثین، احمد بن احمد بن سلیمان الحافظ الحنفی ابو الطیب الصعلوکی النیسابوری عم استاد ابی سهل رضی اللہ عنہ ومدفون فی مقبرۃ باغک، احمد بن محمد بن عبد اللہ القاضی ابو الحسن النیسابوری قاضی الحرمین وامام الکوفین فی عصره بلامدافعه، احمد بن محمد بن یحیی المعدل ابو الحسن بن یحویہ النیسابوری واقام ببغداد مدة ثم رجع احمد بن ابرہیم الفقیہ الادیب ابو جعفر الجرجانی نزیل بنسابور، احمد بن محمد القاسم المذکر السرخسی اقام بنیسابور، احمد بن محمد بن

سهل الفقيه البارع ابو الحسين الطبسی الشافعی، احمد بن نصر بن اشكاب البخاری، احمد بن محمد بن شعيب بن هارون الفقيه الجلابادی النيسابوری من محله جلاباد و كان من الصالحين العباد، احمد بن محمد بن محمد بن ابرهیم بن عبده النيسابوری التميمی ابو الحسين السليطی، احمد بن محمد بن ايوب الواعظ المفسر ابو بكر الفارسی نزیل بنسابور، احمد بن محمد بن ابرهیم بن هاشم الحافظ ابو محمد البلادی الطوسی، احمد بن محمد بن اسمعيل بن مهران ابو الحسن بن ابی بكر الاسماعیلی الشاهد النيسابوری احمد بن محمد بن الحسين الواعظ ابو العباس النصر الداری، احمد بن محمد بن سهل ابو الحسن بن سهلويه المزکی النيسابوری شيخ اهل الراي في عصره، احمد بن محمد بن الحسين الخطيب ابو حامد الخسرو جردی شيخ كبير، احمد بن محمد بن سعيد بن منصور الواعظ الحافظ ابو سعيد قد جمع الحديث وصنف في الابواب وهو نيسابوری و مات بطرسوس، احمد بن محمد بن يحيى المتكلم ابو بكر الاشقر شيخ اهل الكلام في عصره بنسابور، احمد بن محمد بن موسى بن كعب الشاهد ابو سعيد الكعبي النيسابوری و كان نقال فن رأس الاوقه منزل واحد يخرج منه محدث وشاهد وفقهه، احمد بن محمد بن الحسين الطوسی ابو تراب الواعظ النوقانی، احمد بن محمد بن عيسى بن الجراح الحافظ ابو العباس النحاس المصري، احمد بن محمد بن ابرهیم الواعظ ابو حامد المقرئ النيسابوری ويعطى لكل علم حقه، احمد بن محمد بن مهران بن عبدالله الاصبهانی ابو العباس الكافوری، احمد بن محمد بن الحسين بن علی ابو طاهر الطاهري النيسابوری من محله جودی، احمد بن محمد بن احمد بن اسحق بن عبدالله ابو العباس بن ابي- الحسين المعروف بالصندوقی النيسابوری، احمد بن محمد بن احمد بن بالويه ابو حامد النيسابوری، احمد بن محمد بن عبدالله الاديب اللغوی العلامة ابو عمرو الرزدي النيسابوری والرزد قرية من قرى اسفراين احمد بن محمد بن ابو حامد الحازر نجی

امام اهل الادب بخراسان فی عصره بلامدافعه ، احمد بن محمد بن ابرهیم ابو عمرو -
 الزوزنی الکاتب ، احمد بن محمد بن الحسین البخاری ابونصر الطلائی بادی الکاتب
 احمد بن محمد بن عبد و س بن حاتم الفقیه ابو الحسن اللحاتمی ابو حاتم الفقیه -
 المزکی المزوری ، احمد بن محمد بن الحسن الفقیه ابونصر الطرائفی النیسابوری
 احمد بن محمد بن اسحق المعدل ابوعلی البراز النیسابوری ، احمد بن محمد بن احمد
 بن محمد بن یحیی الانماطی النیسابوری ابن بنت ابی الحسین البراز ، احمد بن محمد
 بن ابرهیم ابونصر الطبسی التاجر نزیل بنسبور ، احمد بن محمد بن جعفر محمد بن یحیی
 بن نوح ابو الحسین البحتری النیسابوری ، احمد بن محمد بن عبد الله العنبری ابو منصور
 الصوفی النیسابوری ، احمد بن محمد بن صالح القاضی المنصوری من اهل منصوره ،
 احمد بن محمد بن المومل بن الحسن بن عیسی الحافظ ابو حامد الفقیه الادیب المزکی
 الطوسی ، احمد بن المنصور بن محمد الحافظ ابو العباس الصوفی الشیرازی ، احمد بن
 موسی بن حماد ابو حامد النیسابوری ، احمد بن ابرهیم بن محمد الفقیه الزاهد ابو حامد
 البغوی النیسابوری ، احمد بن محمد بن معقل السرخسی ابو عمرو الکاتب نزیل مزینان ،
 احمد بن محمد بن مسیح بن وکیلی النجفی ابو سعید الحافظ النسوی ، احمد بن محمد
 بن الحسن ابو عمرو بن ابی طاهر المحمّد آبادی محله خارج البلد ، احمد بن محمد بن
 شیرک الفقیه ابو حامد الشافعی الهروی مفتی هراة فی عصره ، احمد بن محمد بن ابوب
 بن سلیمان الفامی ابو حاتم الجوبقی النیسابوری ، احمد بن محمد بن عبد الله بن محمد بن
 عبد الله بن محمد عبد الوهاب الصایغ ابو حامد النیسابوری ، احمد بن محمد بن اسمعیل
 البغدادی ابو الحسن الخلال ، احمد بن محمد بن ابرهیم بن جازم البخاری ابو نصر -
 الحازمی المؤذن ، احمد بن محمد بن حسنویه العابد ابو بشر الحسنوی النیسابوری ،
 احمد بن محمد بن عمر الزاهد ابو الحسین بن ابی نصر الخفاف المجتنب الدعوة

النيسابورى ، احمد بن محمد بن حمويه ابو الوفا المزكى النيسابورى، احمد بن محمد بن بشر بن العباس ابو سعيد المعروف بالبصرى واكن هونيسابورى، احمد بن محمد بن احمد بن سعيد ابو سعيد بن ابى سعيد العانى النيسابورى، احمد بن محمد بن جعفر الخوارى، احمد بن محمد بن على بن يحيى ابو الحسن المناشكى النيسابورى، احمد بن محمد بن حامد الفقيه ابو الحسن بن ابى العباس القطان النيسابور توفى سنه اثنى وسبعين وثلثمائه، احمد بن محمد بن احمد بن العطريف بن الحكم البحترى النيسابورى، احمد بن محمد بن همام بن محمد العبد الصالح ابو عمرو بن ابى العباس بن همام النيسابورى كان يصلى الليل فاذا اصبح مشى من محلة الى محلة ويأمر بالمعروف وينهى عن المنكر ووقت الصلوة فى كل مسجد وصلى اذن وصلى، احمد بن محمد بن اسمعيل بن نعيم ابو حامد الطوسى الاسماعيلى، احمد بن محمد بن يحيى بن جبويل الذهلى ابو نصر النيسابورى قريب محمد بن يحيى الشهيد الذهلى، احمد بن محمد بن حمدان ابو حامد المرادى، احمد بن محمد بن عبدالله بن الحسين، احمد بن محمد ابو العباس بن ابى نصر الماسرخسى النيسابورى، احمد بن محمد بن عبدالله الفقيه ابو نصر العشمى، احمد بن محمد بن احمد بن سهل - المستعلى ابو الفضل بن ابى طاهر المطر ز النيسابورى، احمد بن محمد بن يوسف - ابو الحسن بن ابى الفضل الفقيه القهندرى النيسابورى احمد بن محمد بن على بن عمر ابو العباس المذكر النيسابورى، احمد بن محمد بن احمد بن خصال العابد ابو الفضل النيسابورى، احمد بن محمد بن محمد بن ابراهيم ابو حامد بن ابى سعيد الفامى النيسابورى، احمد بن محمد بن يوسف للستملى ابو نصر الانماطى النيسابورى، احمد بن محمد بن الحسين ابو سعيد الفامى، احمد بن موسى بن عيسى بن عبد الرحمن - الجرجانى ويعرف بابى الحسن بن ابى عمران الفرايضى، احمد بن موسى بن محمد - المنادى ابو بكر العابد النيسابورى، احمد بن ابى الليث وهو نصر بن محمد اليصبيين،

احمد بن نصر بن محمد الزهری ابو الحسن البغدادی الحنودی، احمد بن هرون بن ابرهیم
 الفقیه ابو العباس الحاکم المزکی شیخ اهل الراى فى عصره النيسابورى، احمد بن يعقوب
 بن احمد بن مهران بن عبدالله ابوسعید الثقفى النيسابورى، احمد بن يعقوب بن ناصح
 الاصبهانی الادیب ابوبکر النحوی، احمد بن يوسف بن عبدالرحمن الصوفی ابو حامد
 العمروف بالاشقر ممن صحب المشايخ القدماء بخراسان والعراق، احمد بن يعقوب بن
 عفر بن الجنید بن موسى التميمی ابو الفضل الخجندی، احمد بن يعقوب بن العاطر عبد
 الجبار القرشى الجرجانى، ابراهيم بن اسمعيل بن ابراهيم العابد ابو اسحق المعروف
 بابو هتمك النيسابورى كان على رأس سكة خشاو زه و توفي رحمة الله سنة ثمان و ثلثمائة
 و كان احد ودب حتى رداوه فوق العمامم، ابراهيم بن احمد بن محمد بن رجا الفرارى
 النيسابورى ابو اسحق الوراق، ابراهيم بن احمد بن عبيد الله المستملى ابو اسحق الهمداني
 الاعور، ابراهيم بن اسحق بن حمويه البزاز ابو اسحق الرازى، ابراهيم بن احمد الزاهد
 ابو اسحق الساماني النيسابورى، ابراهيم بن احمد بن محمد بن عبدالله الترنومدى، ابراهيم
 بن اسحق الاديب اللغوى ابو اسحق الضير، ابراهيم بن جعفر السخيتائى ابو اسحق النيسابورى
 ابراهيم بن الحسن الفقيه ابو الحسن النيسابورى، ابراهيم بن سيمجور الامير بن الامير ابو
 اسحق بن ابى عمران الاديب والى اماره بخارا و هراة و مرو و نيسابور فاما بلاد قهستان
 فلم نزل برسمه، ابراهيم بن عصمة بن ابراهيم ابو اسحق النيسابورى، ابراهيم بن على بن بالويه
 البلخى ابو اسحق، ابراهيم بن عبدالله بن اسحق العدل ابو اسحق الاصبهاني، ابراهيم بن
 الفضل الهاشمى اللغوى، ابراهيم بن محمد بن ابراهيم ابو اسحق الحرى المعروف بابى
 الحمامك الزاهد النيسابورى، ابراهيم بن محمد بن احمد الفقيه ابو اسحق النجاشى،
 ابراهيم بن محمد بن يحيى المزكى النيسابورى ابو اسحق شيخ نيسابور، فى عصره توفي رحمة
 الله سنة اثنى و ستين و ثلثمائة، ابراهيم بن محمد بن الحسين بن الحسن بن الخليل القطان

ابو اسحق العابد النیسابوری، ابرہیم بن محمد بن مکتوم المستملی ابو اسحق المکتومی۔
 النیسابوری، ابرہیم بن محمد بن احمد بن محمودہ الصوفی العارف ابو القاسم النصر۔
 آبادی النیسابوری الواعظ لسان اہل الحقائق، ابرہیم بن محمد بن محفوظ بن معقل
 ابو اسحق المحموظی النیسابوری، ابرہیم بن محمد بن ابرہیم بن الفضل بن اسحق۔
 الهاشمی المعدل ابو اسحق بن ابی الفضل بن فضلوہ المزکی النیسابوری، ابرہیم بن محمد
 بن عبد اللہ بن ابی بکر الخباز المذکر الرازی، ابرہیم بن محمد بن ابرہیم الفقیہ الاصولی
 ابو اسحق الاسفراینی، ابراہیم بن محب بن ابرہیم بن سلیمان بن خالد العبدی ابو اسحق
 النیسابوری، ابرہیم بن مضارب بن ابرہیم ابو اسحق النیسابوری، ابرہیم بن نصر
 ابو اسحق المزوری، ابراہیم بن یوسف بن لقمان الفقیہ البخاری، اسمعیل بن عبد اللہ بن محمد
 بن میکال ابو العباس الادیب الشریف النیسابوری شیخ خراسان ووجہا ووعینہا فی
 عصرہ رضی اللہ عنہ و میکال کان ابن الواحد بن جبرئیل بن القسیم بن بکر بن دیواشی
 وھو شور الملائک بن سور بن شور بن سور اربعة من الماوک بن فیروز بن یزدجرد بن بہرام
 جور بن محمد بن احمد بن یوسف بن سالم بن خالد السامی ابو عمرو الزاهد۔
 العابد شیخ عصرہ فی التصوف توفی الشیخ ابو عمرو النیسابوری رضی اللہ عنہ لیلة السبت
 الثالث عشر من ربيع الاول سنة خمس وستمین وثلثمائة ودفن بشہ اشہر اسمعیل بن محمد
 بن الفضل بن محمد بن المسیب ابو الحسن النیسابوری الشعرانی وکان جندہ شیخ عصرہ
 بخراسان وتوفی بقریة بیہق، اسمعیل بن احمد بن محمد التاجر ابو سعید الدہلجی الخرجی
 سکن نیشابور وتوفی بہا، اسمعیل بن عبد اللہ بن عمر سلیمان المعتمد بن ابی الیس
 الکوکبی النیسابوری، اسمعیل بن احمد بن محمد بن اسمعیل ابو محمد بن ابی الحامد
 الاسماعیلی الطوسی، اسمعیل بن احمد بن محمد بن یوسف ابو ابراہیم الاسترآبادی،
 اسمعیل بن ابراہیم بن محمد الفقیہ اسحق بن ابراہیم بن محمد بن محمد ابراہیم الحنررجی

ابو یعقوب العماری النیسابوری، اسحق بن ابراهیم بن عمرو یہ البخاری ابو ابراهیم الفقیہ، اسحق بن سعید بن الحسن بن سفیان الشیبانی ابو یعقوب النسوی، اسحق بن محمد بن اسحق بن محمد قبیصہ المعدل النیسابور، اسحق بن محمد شاد الزاهد ابو یعقوب الکرامی شیخہم و امامہم ذکر الحاکم رحمۃ اللہ سمیت من الثقه انه اسلم علی ید ابو یعقوب الکرامی من اهل الكتاب والمجوس بنیسابور ما یزید علی خمسة آلاف رجل و امرأة، اسحق بن احمد بن شیث بن الحکم ابو نصر الفقیہ البخاری الصفار احمد بن احمد بن خیر ابو احمد البخاری، اسد بن الہیثم بن عبید اللہ المصری ابو الہیثم، اسد بن رستم بن احمد بن عبد اللہ ابو سعید الرستمی الهروی، اسامة بن علی الہمدانی نزیل بنسابور، بکر بن محمد بن حمدان المروزی الصیرفی المعروف بالدحمیسی بکر بن احمد بن زکریا ابو عمرو والشاہد المعروف بالعدنی، بالویة بن محمد بن بالویہ ابو العباس المزنیانی، بشر بن احمد بن بشر بن محمود بن اشرش الاسفرائینی، بشر بن محمد بن یاسین بن النصر بن سلیمان النیسابوری القاضی القضاة بنسابور، بشر بن عبد اللہ البصری ابو احمد نزیل بنسابور، جعفر بن محمد بن الحارث المراغی نزیل بنسابور، جعفر بن احمد بن محمد الصوفی العابد ابو القاسم بن المقری الرازی شیخ عصرہ فی التصوف والتوکل، جعفر بن نعیم بن شادان بن قنبر ابو محمد النیسابوری، جعفر بن محمد بن جعفر ابو محمد بن ابی بکر بن جعفر البشتی النیسابوری، جعفر بن الفضل بن عیسی الفقیہ ابو محمد الشاشی، جمیل بن محمد بن جمیل ابو الحسن الرازی صمعه بنت احمد بن محمد بن عبید اللہ رئیس النیسابوریہ من ولد عثمان بن عفان رضی اللہ عنہ، الحسن بن ابراهیم بن یزید الاسلمی ابو محمد الفارس القطان نزیل بنسابور، الحسن بن احمد بن موسی ابو علی الفارسی، الحسن بن احمد بن الحسن بن موسی القاضی ابو علی البیهقی، الحسن بن احمد بن الحسن بن محمد ابو منصور بن ابی الحسن المعاذی المزکی النیسابوری، الحسن بن احمد بن عبید اللہ ابو الغازی الصوفی البغدادی، الحسن بن احمد بن یعقوب بن موسی بن امیر المومنین ابو محمد المامونی، الحسن بن احمد بن محمد بن حفص الحرسی

النيسابورى ابو على بن ابو عمرو والحيرى ، الحسن بن احمد بن محمد بن الحسن بن على بن مخلد بن شيبان العدل ابو محمد المخلدى النيسابورى ، الحسن بن احمد بن جعفر بن ابو سعيد بن ابى بكر البزازى التاجر ، الحسن بن احمد بن على بن مهران القهستانى ، الحسن بن جعفر بن عبيد الله الكوفى ابو محمد الكاتب المقيم بنيسابور ، الحسن بن الحسين بن محمد العابد ابو على القارى النيسابورى ، الحسن بن سختويه بن نصر التميمى النيسابور ، الحسن بن الحسن بن محمد الحكيمى الجرجانى ، الحسن بن زيد الكاتب ابو محمد البخارى نزيل بنيسابور ، الحسن بن شاپور ابو على الطبرى ، الحسن بن على بن محمد البلخى ابو على ، الحسن بن على بن يحيى بن عبد الرحمن التميمى النيسابورى ، الحسن بن عثمان بن محمد بن عثمان الصبى التمامى البغدادى ابو محمد ، الحسن بن على بن عمرو والقزوينى ، الحسن بن عبد الحميد بن عبد الرحمن بن الحسين ابو سعيد الحاكم النيسابورى من اعيان ائمة اهل النظر ، الحسن بن على بن محمد بن محمد بن الحسين بن على بن عبد الله بن الحسين بن عباس بن على بن ابي طالب ابو محمد العلوى الواعظ الشهيد رضى الله عنه ، الحسن بن كوشاد الاديب البارع الرئيس العالم ابو العلاء الاصبهاني استوطن بنيسابور و بهامات ، الحسن بن محمد بن محمد بن اسحق بن الازهر ابو محمد الاسفراينى ابن اخت ابى عوانه ، الحسن بن محمد بن محمد بن شيعظم التميمى ابو على الحاكم البلخى ، الحسن بن محمد الفقيه ابو على الطلبسى ، الحسن بن محمد بن الليث المقرئ ابو على الفارسى الحسن بن محمد بن المومل بن الحسن بن عيسى بن ماسرخسى النيسابورى ، الحسن بن محمد بن نصر بن عثمان بن الوليد بن مدرك الرازى ، الحسن بن محمد بن على الرود بارى الطوسى ، الحسن بن محمد احمد بن زياد العدل ابو سعيد الرازى الحسن بن محمد بن الحسن العدل ابو سعيد بن ابى العباس بن الحسن الصيدلانى

النيسابورى ، الحسن بن محمد بن عبدالله الدينورى ابو محمد ، الحسن بن يعقوب بن يوسف العدل ابو الفضل البخارى ، الحسن بن يعقوب بن يوسف الصوفى النيسابورى الزاهد صاحب الخانقاه مجمع الزاهد و الصوفيه توفى رحمه الله فى رجب سنة ست وثلثين وثلثمائه وهو فى سن النبى صلى الله عليه و سلم و شهدت جنازته بالحيره ودفن بقرب المشايخ الستة ، الحسن بن محمد بن يحيى بن الحسن السحرى ابو محمد الاديب ، الحسن بن احمد بن موسى ابو على الفامى النيسابورى ، الحسن بن احمد بن الحسن القاضى ابو على البيهقى الاديب الفقيه ، الحسن بن محمد بن على ابو على بن ابى الحسن بن ابى عبدالله الطوسى الرودبارى ، الحسين بن على بن يزيد بن داود بن يزيد بن الحافظ ابو على النيسابورى واحد عصره فى الفحظ والايقان والورع والرحله ذكره فى الشرق كذكره فى الغرب مقدم مذاكير الائمة وكثرة التصنيف توفى رضى الله عنه الخامس عشر من جمادى الاولى سنة تسع واربعين وثلثمائه ودفن فى مقبره باب معمر ، الحسين بن داود بن على بن عيسى بن محمد بن القاسم بن الحسن بن الحسن بن على بن ابي طالب ابو عبدالله العلوى رضى الله عنهم ، الحسين بن الحسن بن ايوب الاديب ابو عبدالله الطوسى ، الحسين بن على بن محمد بن يحيى بن عبد الرحمن ابو محمد الحسينك بن ابو الحسن التميمى النيسابورى ، من بيت الشروقة والمروقة قريب حسين بن معاذ ، الحسين بن سختهويه ابو محمد البزاز ، الحسين بن محمد بن احمد بن ابو على الماسر حسنى النيسابورى الحسين بن احمد بن جعفر ابو على الكرامى النيسابورى ، الحسين بن محمد بن على بن محمد الزبيرى القرشى ابو على النيسابورى الحسين بن حميدى سيبويه المعدل ابو عبدالله النيسابورى ، الحسين بن احمد بن عبد الرحمن ابو الصفار الهروى ، الحسين بن عبدالله بن محمد الفقيه ابو الطيب الشيرازى ، الحسين بن محمد بن الحسين بن يحيى الواعظ ابو سعيد البسطامى ، الحسين بن جعفر بن محمد الجرجانى ابو عبدالله الحسين بن جعفر بن يزيد ابو عبدالله الرازى ، الحسين بن عبد الحميد بن

عبدالرحمن ابو عبدالرحمن الادیب النحوی النیسابوری، الحسین بن احمد بن جعفر -
 الصوفی ابو عبد اللہ الرازی، الحسین بن یحیی بن زکریا بن یحیی الواعظ ابو علی الشافعی
 رضی اللہ عنہ و قبلہ زعم بشقان، الحسین بن الحسن القاضي ابو عبد اللہ الحکیمی، الحسین
 بن عبد اللہ بن محمد بن عبدالعزیز ابو عبد اللہ النیسابوری، الحسین بن علی بن محمد الحسین
 العلوی رضی اللہ عنہ، الحسین بن علی بن بندار ابو القسم بن ابی الحسن الصوفی،
 حسان بن محمد بن احمد بن ہرون القرنی ابو الولید الفقیہ امام اہل الحدیث
 بخراسان فی عصرہ توفی رضی اللہ عنہ الیلة الجمعة الخامس من ربیع الاول سنة تسع
 واربعمین و ثلثمائه و دفن فی مقبرة نصر بن زیاد القاضی المدفون فیہا ثلثة من الصحابة
 و قد قال بعض العلماء فی الصیہ التي یرثی لہ بہا و قد بقی ریبہ و مصرفہ امام ہذا
 الدهور و الاعصار ابو الولید الفقیہ و السید القوم و فخر الخلائق الاکبر معین
 کتزل العلوم حمزة بن محمد بن احمد الزیدی الحسینی العلوی
 ابو علی نجم اہل بیت النبوة فی زمانہ الشریف حسب و نسب، حمزة بن احمد بن
 محمد بن حمزة الفقیہ ابو علی الشاعر الزوزنی، حمزة بن عبدالعزیز بن محمد ابو علی
 المہابی الصیدلانی النیسابوری، حاجب بن احمد بن جم بن شیمان ابو محمد الخراسانی
 حامد بن محمد بن عبد اللہ بن محمد الہروی ابو علی الواعظ المعروف بآلوقہ حماد بن
 محمد بن عبد اللہ الخياط النیسابوری، حامد بن محمد بن احمد بن محمد بن احمد بن
 ابو احمد الکاغذی النیسابوری و توفی بسجستان، حامد بن احمد بن محمد بن احمد بن
 الفقیہ ابو احمد المناشکی النیسابوری، احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن محمد بن احمد
 ابو منصور الجرجانی مات بنیسابور حیدر بن فتح بن محمود بن ہرون القرشی
 النیسابوری، حمد بن محمد بن الحظاب الفقیہ الادیب البشتی اوسایمن القفاری،
 خاف بن احمد بن محمد بن خاف الامیر بن الامیر و من بیت ملکہ خراسان الی الخ

بن احمد بن الجلیل القاصی شیخ اهل الرأی فی عصره ، الخضر بن احمد بن محمد القروینی ابوعلی ، الخضر بن محمد بن یحیی البخی و کان ابوہ بنیساہور ، خلف بن ابراہیم بن عصمة بن ابراہیم البیلی النیساہوری ، خلف بن محمد الواسطی ابو محمد ، خطاب بن علی بن الخطاب ابو محمد القروینی ، خدیجہ بنت احمد بن محمد بن رجا القاضی النیساہوریہ و کان ابوہا ابورجاء قاضی القضاة و كانت تحسن العربیہ و الخط ، دعلج بن احمد بن دعلج الفقیہ ابو محمد السجزی شیخ اهل الحدیث فی عصرہ ، داود بن محمد بن نصیر الاسفرائینی ، داود بن محمد بن الحسن بن داود الحسن العلوی ، رشیق بن عبد اللہ الرومی ابونصر یسکین طبران من قری طوس ، رافع بن عبد اللہ ابو اسامة المرو الرودی : رافع بن عصم بن العباس الصبی الہروی ، ربطہ بنت عبد اللہ العابدۃ الزاہدۃ النیساہوریہ ، زبیر بن عبدالواحد بن احمد بن زکریا ابو عبد اللہ الاسترابادی ، زید بن الحسن داود بن علی الحسنی العلوی ، زید بن عیسی بن جعفر بن مہدی الکوفی الزبیر بن عبد اللہ بن موسی بن الحارث الثوری ابوعلی البغدادی ، زاهر بن احمد بن محمد بن عیسی السرخسی ابوعلی المقرئ شیخ عصرہ ، سلمین بن محمد بن ناجیہ ابوالقسم ابی بکر بن ناجیہ النیساہوری ، سلمین بن محمد بن سلیمان بن خالد العبدی النیساہوری من میدان ہانی ، سلیمان بن محمد بن داود الفقیہ ابوعلی الفقیہ الداودی الہروی ، سلیمان بن محمد بن علی ابوالقاسم المناشکی النیساہوری ، سعید بن عبد اللہ بن محمد الزاہد ابو عثمان السمرقندی سکن بنساہور من صباہ الی ان مات بہا ، سعید بن نصر ابو عثمان الاندلسی ، سعید بن محمد بن احمد بن جعفر الشعیبی ابوسعید ، سعید بن القسم بن العلابن الخالد البروعی ابو عمر المطوعی ، سعید بن محسن الفقیہ ابو عثمان الکشی ، سعید بن محمد بن سعید الفقیہ ابو احمد المطوعی ، سعید بن محمد بن سلمہ العارف

ابو عثمان الزاهد المغربي ولادته بالقيروان فی قرية يقال لها کرکنت، کان واحدا عصره فی الورع والزهد والصبر وجاور مكة فوق العشرة وکان لا یظهر فی المہسم و توفي بنيسابور رضی اللہ عنہ سنہ ثلاث وسبعين وثلاثمائة ودفن بجانب ابی حفص و ابی عثمان فی الجیر رضی اللہ عنہم، سعيد بن المسيب ابو عثمان الشيرازي سعيد بن مشكان ابو عثمان الفاريابي، سعيد بن محمد بن الفضل الفقيه ابو سهل بن ابی سعيد النيسابوري، سعيد بن عبد اللہ بن سعيد بن اسماعيل بن ابو عمرو بن ابی عثمان النيسابوري، سعيد بن محمد بن احمد بن سعيد الصوفي ابو عثمان النيسابوري، سهل بن محمد بن سايمن بن محمد سايمن العجايي الفقيه ابو الطيب بن ابی سهل الحنفي الصعوا و ابی النيسابوري ای مفيتهبا، سهل بن احمد ابن سهل الديوتدي، ابو سعيد المرثري، سهل بن عثمان بن محمد بن سهل ابو محمد بن ابی سلامة البخاري، سلامة بن احمد بن سلامة بن مسعود النخعي ابو نصر الله بن الاريب النيسابوري، سلامة بن محمد الفقيه ابو نصر الحيدلاني النيسابوري، سيف بن عبد الله بن علي الحارثي ويعرف عندنا بابی علی شداد بن احمد البوزجاني ابو عبد الرحمن قريب ابی الفضل شافع بن محمد بن يعقوب الاسفرايني ابو النصر، شجاع بن الحسن ابو عثمان القاسم شعيب بن محمد بن شعيب بن محمد بن العجايي ابو صالح البيهقي، سيوف بن محمد بن شعيب بن هارون ابو محمد الشعبي النيسابوري، صالح بن محمد بن داود ابو محمد الترمذي ضميرة بن يحيى الدمشقي، طاهر بن محمد بن يوسف البوشنجي ابو الحسن الفارسي بن محمد بن سهاوليد بن الحارث العدل ابو الحسين القاسمي، طاهر بن محمد بن عبد الله بن ابراهيم ابو عبد الله البغدادی تزيل نيسابور، طاهر بن محمد بن عبدان النخعي المعروف بابی الطيب بن عبدان و كان من الامناء الصالحين قال الحافظ ابو عبد الله: و كنت اتبرک بدعاء طاهر بن علي العسدي، طاهر بن احمد بن عبد الله البيهقي ابو الطيب، طاهر بن احمد بن محمد بن طاهر الوراق ابو القاسم الموانبادي النيسابوري.

طالب بن القاسم بن ابیجرک الثغری ، ظفر بن محمد بن احمد بن حماد الشریف ابو منصور بن
 حماد زمادہ العاوی العابد الزکی النیسابوری رضی اللہ عنہ، عبد اللہ بن احمد بن سعد الحافظ ابو
 محمد البزاز المعروف بالحاجی النیسابوری، عبد اللہ بن احمد بن اسحق الصنعی النیسابوری
 عبد اللہ بن احمد بن جعفر بن بکر بن زیاد الشیبانی ابو محمد بن ابی حامد،
 عبد اللہ بن احمد بن محمد بن عمر ابو القاسم بن عمر النیسابوری من اعیان مشایخنا، عبد اللہ
 ابن احمد بن محمد الابریشمی ابو محمد بن ابی الحسین النیسابوری عبد اللہ بن احمد بن
 اسکاف ابو محمد الاصبہانی نزیل نیشابور، عبد اللہ بن احمد بن محمد بن احمد بن حفص
 الحرشی ابو محمد بن ابی عمر الحیری النیسابوری، عبد اللہ بن احمد بن سامہ بن مسام
 ابو القاسم المعادی النیسابوری، عبد اللہ بن ابراہیم الابدونی ابو القاسم الجرجانی
 نزیل نیشابور عبد اللہ بن احمد بن عبد اللہ بن محمد بن عبد اللہ المزنی ابو بشر بن الشیخ
 ابی محمد، عبد اللہ بن احمد بن محمد سعید الفقیہ، ابو القاسم بن ابی سعید النسوی،
 عبد اللہ بن اسمعیل بن عبد اللہ بن محمد بن میکان رئیس بنسابور ابو محمد المیکالی
 النیسابوری توفي بمكة رضی اللہ عنہ، عبد اللہ بن ابی بکر ابو النصر البزاز النیسابوری
 عبد اللہ بن جعفر بن مرہ المنصوری ابو محمد المقرئ التاجر، عبد اللہ بن جعفر بن الحسین
 الاسترآبادی، عبد اللہ بن الحسین بن بالویہ بن یحیی الوراق المعروف بابی القسم الصوفی
 النیسابوری، عبد اللہ بن حمدون الادیب الشاعر ابو حاتم النیسابوری، عبد اللہ بن حامد بن
 محمد بن عبد اللہ الفقیہ ابو محمد الواعظ النیسابوری، عبد اللہ بن خالد عبد اللہ البغدادی
 عبد اللہ بن سعید الادیب الشتی، عبد اللہ بن صالح بن عبد اللہ الواسطی نزیل بنسابور
 عبد اللہ بن طاهر بن علی الزمجاری النیسابوری، عبد اللہ بن علی بن محمد بن احمد بن علی
 الحصیری النیسابوری، عبد اللہ بن علی بن عبد اللہ القاضی ابو محمد الطبری و يعرف بالعراقی
 و اهل جرجان يعرفونه بالمنجینی، عبد اللہ بن عمرو بن محمد بن الحسین الفقیہ

الصوفی الزاهد ابو محمد المعروف بالمعلم النيسابوری ودفن بشاهنبر، عبدالله بن محمد بن السری بن الصباح الکرمانی ابو محمد القبانی، عبدالله بن محمد بن احمد بن محمد ابن عبدالله المحمى النيسابوری، عبدالله بن محمد بن اسحق الزاهد ابو محمد الانماطی الزمجارى النيسابوری ودفن رضى الله عنه فى مقبرة ابى على الثقفى، عبدالله بن محمد بن احمد بن محبوب التاجر ابى العباس المحبوبي المروزی، عبدالله بن محمد ابو القاسم الاصبهانی، عبدالله بن محمد الساویری ابو محمد المستملی، عبدالله بن محمد بن احمد بن حبیب الفقیه ابو ذر بن ابی جعفر الکرایسی النيسابوری، عبدالله بن محمد بن برزہ التاجر ابو محمد التاجر الرازی نزیل بنسبور، عبدالله بن محمد بن ابراهیم بن الفضل بن اسحق الهاشمی ابو محمد بن ابی الفضل النيسابوری، عبدالله بن محمد بن عبدالله بن محمد حمدویه بن نعیم ابو الحسن الضبی النيسابوری، عبدالله بن موسى بن راک محمد النيسابوری ابو القاسم نزیل ببغداد عبدالله بن موسى بن الحسين بن ابراهیم السامی ابو الحسن البغدادی، عبدالله بن مضارب بن ابراهیم ابو القاسم المقری النيسابوری وکان من العباد المجتهدين، عبدالله بن مفاح ابو محمد البغدادی نزیل بنسبور، عبدالله بن یحیی بن محمد بن عبدالله بن العنبری ابو محمد بن ابی زکریا العنبری النيسابوری عییدالله بن احمد بن محمد بن عییدالله بن النصر بن محمد الرئيس بن الرئيس النيسابوری، عییدالله بن احمد القاضي الکلابادی ابو القاسم البخاری، عییدالله بن محمد بن نافع بن مکرم بن حفص الزاهد ابو العباس العابد البشتی وکان من الابدال و جرب مرة بعد اخرى انه کان مجاب الدعوة وتوفی رضى الله عنه سنة اربع وثمانین وثلثمائه ودفن فی بيته، عییدالله بن علی بن عییدالله بن داود القاضي ابو القاسم الداودی المصری سکن بنسبور، عییدالله بن محمد بن ابراهیم بن جبرئیل ابوبکر النيسابوری، عییدالله بن ابی ذرین بن ابی رجا النيسابوری، عییدالله بن محمد بن عبد الرحمن بن مخلد

الدهان البلخی ، عبید اللہ بن منصور بن عبد اللہ الکلاخی المصری الشاعر ، عبید اللہ بن محمد المتکلم النیسابوری ابونصر ، عبید اللہ بن محمد بن محمد بن حامد ابوالقاسم الزاهد البلخی ، عبد الرحمن بن محمد بن جعفر بن احمد بن سعید ابو محمد بن ابی بکر الجرجانی ولكن ابوه جرجانیا وهو نيسابورى ، عبد الرحمن بن احمد بن حمدويه الموزن ابوسعید بن ابی حامد النيسابورى ، عبد الرحمن بن محمد بن عبد اللہ بن مهران ابومسلم الحافظ الزاهد البغدادی ، عبد الرحمن بن محمد بن محبوب بن حفص بن ابراهيم التميمی النيسابورى الدهان ، عبد الرحمن بن محمد بن حمدان القاضي ابوه محمد الجرجانی عبد الرحمن بن علی بن محمد بن يحيى بن عبد الرحمن ابوالفضل التميمی النيسابورى و كان من وجوه نيسابور: ثروة وشهامة و مروءة ، عبد الرحمن بن محمد بن حسيك ابوسعید الحاکم العری ، عبد الرحمن بن محمد بن جعفر الواعظ ابونصر العقيلي النيسابورى ، عبد الرحمن بن الحسن بن يعقوب الصوفي ابوالقاسم بن الحسن الحداد النيسابورى ، عبد الرحمن حمدون بن تجار الفقيه ابوالوليد النيسابورى ، عبد الرحمن بن ابراهيم بن محمد بن يحيى ابوالحسن بن اسحق المزكى النيسابورى ، عبد الرحمن بن عبد الله بن يعقوب بن سعدويه ابوسعید النيسابورى ، عبد الرحمن بن احمد بن جعفر ابوالقاسم الشيباني النيسابورى عبد الرحمن بن محمد بن الحسين الصوفي النيسابورى ابوالقاسم الحجج ، حجج ائمة المؤمنين حججه مدفون في مقبرة الحسين بن معاذ وهو مات بنسب حامل تاييد الى نيسابور ، عبد الرحمن بن محمد بن محمد بن داود السجزي ابو محمد النيسابورى ، عبد الرحمن بن علی بن محمد بن محمد بن ابوالقاسم صاحب الترمذ ، عبد الرحمن بن محمد بن عبد الرحمن الواعظ صاحب السرخس عبد الرحمن بن محمد بن الحسن ابو محمد النصر آبادی النيسابورى ، عبد الرحمن بن حمدان الصيدلانی الزمجارى النيسابورى ، عبد الرحمن بن عبد الله بن احمد بن اسحق وجده امام اهل ابوبکر محمد بن اسحق وهو نيسابورى ، عبد الرحمن بن محمد بن

احمد بن سالویہ ابو محمد المزکی النیسابوری ، عبدالرحمن بن احمد بن محمد بن ابرہیم من اولاد سعد بن عبادہ الخزرجی الانصاری رضی اللہ عنہ ابو محمد بن ابی عمرو العماری النیسابوری ، عبدالرحمن بن الحسن بن علی ابوسعید بن احمد بن علی الصفار النیسابوری ، عبدالواحد بن احمد بن عمر بن عبدالرحمن القرشی ابو عمر والکندری ، عبدالواحد بن محمد بن الشاہ ابو الحسن المصوفی الشیرازی ، عبدالواحد بن احمد بن القسم من ولد عبدالرحمن بن عوف وهو ابن ابی الفضل المتکلم الاشعری ، عبدالواحد بن محمد بن عبدالرحمن ابو الحسن النیسابوری ، عبدالواحد بن علی بن عبداللہ ابو الیسار المروزی عبدالواحد بن عبدالعزیز بن الحارث التمیمی ابو الحسن الواعظ الحنبلی ، عبدالصمد بن احمد بن الحسن بن علی الزیری ابو ذر ، القاری النیسابوری ، عبدالصمد بن محمد البخاری ابو محمد الحافظ النیسابوری . عبدالحمید بن عبدالرحمن بن الحسن القاضی بن القاضی ابو الحسن بن ابی سعید النیسابوری و کان من افراد زمانہ و من الدین بہ افتخار الاہل زمانہ لاهل نیشابور خاصۃ توفی ببخارا رضی اللہ عنہ حمل تابوتہ الی نیشابور ، عبدالعزیز بن احمد بن محمد اسحق ابو احمد الوراق النیسابوری ، عبدالعزیز بن عبدالملک بن نصر الاموی ابو الاصبع الاندلسی ، عبدالصمد بن محمد بن محمد بن اسحق الزاهد الصوفی ابو نصر بن احمد الصفار النیسابوری ، عبدالعزیز بن الحسن بن احمد بن الدارکی الاصبہانی ابو القاسم الفقیہ ، عبدالعزیز بن محمد بن الحسن الفقیہ ابو الفضل البصری ، عبدالعزیز بن محمد بن الجتیری الدامغانی ابو محمد التاجر ، عبدالعزیز بن محمد بن محمد بن اسحق ابو محمد المعدل النیسابوری ، عبدالمؤمن بن عبدالملک ابو نصر الدہستانی ، عبدالرحیم بن محمد بن یحیی القاضی النیسابوری ، عبدالوہاب بن حمزہ بن نصر ابو ابرہیم الجرجانی عبدالجلیل بن مذکور بن ثابت ابو محمد السعدی ، عبدالملک بن محمد بن ابرہیم ابوسعید بن ابی عثمان الواعظ

الزاهد بن الزاهد النيسابوري وقد صنف في علوم الشريعة ودلائل النبوة وفي سير العباد والزهاد
كتباً وصارت تلك المصنفات في بلاد المسلمين تاريخاً للنيسابور ، عبد الملك بن أحمد بن
الحسين أبو محمد الصيدلاني ، عمر بن محمد بن مسعود الفقيه أبو حفص الأسفرايني ،
عمر بن أحمد بن عبد الله الأحمدي أبو حفص البصري ، عمر بن أحمد بن عمر أبو حفص الزاهد
النيسابوري ، عمر بن عبد العزيز بن محمد بن الحسن المنصوري ، عمر بن محمد بن
دازد أبو سعيد النيسابوري ، عمر بن أحمد بن إبراهيم بن عبدويه المسعودي أبو حجاز بن
أبي الحسن العبدوي النيسابوري ، عثمان بن محمد بن مسعود الأسفرايني أبو يحيى الفقيه ،
عثمان بن عمران بن الحارث المقدسي أبو عمر والصوفي ، علي بن أحمد بن إبراهيم
البوشنجي أبو الحسن الصوفي الزاهد الورع ، علي بن أحمد بن الحسن الفقيه أبو الحسن
المروضي ، علي بن أحمد بن عبد العزيز الجرجاني أبو الحسن المحدث ، علي بن أحمد بن
علي بن نصير التاجر أبو الحسن المعدل النصير النيسابوري ، علي بن اسمعيل بن عبد الله
أبو القاسم المظوفي النيسابوري رحمه الله خرج من بين المرسوس وعزل الروم عنهم
بعد غزوهم بخراسان ، علي بن أحمد بن عيسى أبو الحسن بن أبي بكر بن علي الرواسي ،
علي بن أحمد بن فيروز الجلاب أبو الحسن الميراثي النيسابوري ، علي بن أحمد بن بختيار
أبو الحسن النيسابوري ، علي بن أحمد بن أسد التميمي أبو الحسن الأخبيري ، علي بن
أحمد بن محمد بن الحسين الأنماطي أبو الحسن الروعي ، علي بن أحمد بن واصل المسماي
أبو القاسم الواصلي الزوزني ، علي بن أحمد بن محمد بن أحمد بن عيسى أبو الحسن
الطرسوسي ، علي بن أحمد بن الأدب الكاتب النخعي أبو الفتح المشقي ، علي بن أحمد
ابن محمد بن اسمعيل أبو الحسن البخاري القاسمي ، عيسى بن بندار بن الحسن بن علي
الصوفي أبو الحسن الصيرفي الزاهد النيسابوري علي بن شرب بن علي الصوفي أبو الحسن
الفرزوني ، علي بن بكران بن علي الوراق أبو الحسن الواسطي ، علي بن حيدل المزويني

ابو الحسن الصوفی ، علی بن جعفر الکاتب ابو الحسن الفارسی ، علی بن جعفر بن عید اللہ
الطوسی ابو الحسن النوقانی ، علی بن جمشاد بن سختویه ابو الحسن النیسابوری محدث
عصره بنیسا بوز ولہ تصانیف توفی فی شوال سنہ ثمان وثلثین وثلثمائہ ودفن فی مقبرۃ
المصلی رحمۃ اللہ ، علی بن الحسن وحید البایخی ابو الحسن علی بن الحسن المثنی العنبری
ابو الحسن الصوفی الطبری ، علی بن الحسن بن عبدالرحمن القاضی ابو الحسن البخاری
السرردی ، علی بن الحسن بن علی الطوسی ابو الحسن التاجر ، علی بن الحسن بن محمود
ابو الحسن الصوفی الزاهد ، علی بن رشیق الصوفی ابو الحسن البغدادی ، علی بن صالح بن
سلمین النمیری ابو القاسم البصری ، علی بن عیسی بن ابرہیم بن عبدویہ الحیری النیساری
ابو الحسن الوراق ، علی بن عمر بن نصر الدقاق ابو الحسن البغدادی ، علی بن عبد اللہ بن محمد
الدورقی ابو الحسن النیسابوری ، علی بن عبد الملک بن سلیمان الفقیہ الطرسوسی ابو الحسن ،
علی بن عبدالعزیز القاضی الجرجانی ، علی بن الفضل بن محمد الخزاعی ابو الحسن بن
فضلان النیسابوری ، علی بن الفضل بن العباس الفقیہ ابو الحسن الشاشی ، علی بن القاسم
بن العباس بن الفضل ابو الحسن الرازی علی بن محمد بن ایوب بن یزید ابو الحسن الصنعی
علی بن المومل بن الحسن ابو القاسم النیسابوری ، علی بن محمد بن احمد بن الطوسی
ابو الحسن بن ابی احمد ، علی بن محمد بن اسمعیل ابو الحسن الکادری الطوسی ، علی
بن محمد بن الحسن المقری ابو الحسن الجرجانی الخبازی ، علی بن محمد بن احمد
دلویہ ، علی بن محمد بن احمد دلویہ المذکر ابو الحسن الخانقاهی النیسابوری علی
بن محمد بن العباس الصوفی الرازی ، علی بن محمد بن عبد اللہ الصوفی ابو الحسن القزوینی ،
علی بن محمد بن ابراہیم بن حمدان ابو الحسن الفارسی ، علی بن محمد بن علی ابو الحسن
الزمجاری النیسابوری ، علی بن محمد بن کہمس ابو الحسن العجلی النیسابوری وکان
معوج الرجلین ویرکب حملاً قصیراً ولا تخلف عن السماع فیکتب فی السماع علی العجلی

وحمارة ، علی بن مضارب بن ابراهیم ابوالقاسم القاری النیسابوری ، علی بن مأمون
العابد ابوالحسن النیسابوری ، علی بن محمد بن معاذ ابو سعید المولق آبادی النیسابوری ،
علی بن محمد بن ابراهیم ابوجعفر القشیری ، علی بن محمد بن محمود الفامی النیسابوری
ابوالحسن ، علی بن محمد بن ابراهیم ابوالحسن الفقیه النیسابوری ، علی بن محمد بن
اسمعیل النجاری ، علی بن محمد بن عبدالرحمن ابوالحسن الساکنی ، علی بن محمد بن
احمد بن موسی القاضی ابوالقاسم بن ابی عبدالله الرازی ، علی بن محمد بن الحسین
البصری ، عمرو بن محمد بن منصور العدل ابوسعید الحنجرودی النیسابوری الختن و
قیل له الختن لانه ختن ابی بکر محمد بن اسحق بن خذیمه ، عمرو بن اسحق بن ابراهیم بن
احمد ابو محمد المکنی بالبخاری محدث عصره ببخارا ، عیسی بن زید بن عیسی
الطالبی ابوالحسن العقیلی العلوی النیسابوری الادیب سکن فی رستاق بشت عمران بن
موسی بن الحصین ابو موسی الخنوشانی ، عباس بن الحسین بن احمد الرازی
ابوالفضل الصفار ، عباس بن محمد بن العباس البغدادی ابو محمد الجوهری ، عمار بن
محمد بن مخلد بن ابوذر البغدادی ، عصم بن العباس بن احمد الصبی ابو محمد
الهردی ، عاصم بن الحسین بن یحیی الاصبهانی ابوالحسین الوراق عتبه بن علی ابو بکر
البشتی النیسابوری ، عطیه بن سعید ابو محمد الانداسی ، عوام بن محمد بن حامد القرشی
ابونضر النیسابوری ، عتبه بن خشمه بن محمد بن حاتم القاضی الامام الادیب ابوالهیثم
النیسابوری ، فارس بن عیسی الصوفی البغدادی ، فتح بن عبدالله الفقیه ابونضر السندی
النیسابوری ، فایق بن عبدالله الرومی الخاصه و انما قیل له الخاصه لاختصاصه بالسلمطان
الفضل بن محمد بن العباس ابواغظ ابوالعباس الهردی ، الفضل بن محمد بن نصیر الاصبهانی
الفضل بن محمد بن ابراهیم العدل ابوالعباس بن ابی الفضل المزکی النیسابوری ،
الفضل بن محمد بن الفضل ابوالهیثم التاجر النیسابوری ، قاسم بن احمد بن محمد المزکی

ابوذر النیسابوری و کان شیخ بنشاپور فی عصره ، قیس بن طلحه بن احمد الفارسی
ابومازن ، قاسم بن عبدالله بن محمد العدوی ابونصر الجوهری النیسابوری ، قناده بن
محمد بن احمد بن عمر النیسابوری ، کثیر بن احمد الوزیر ابو منصور العمید القاینی
یتولی بنشاپور نیفا وثلثین سنه ومات بهامخمل الی قاین ، کامل بن احمد بن محمد
ابن جعفر المفید النیسابوری ، لیث بن طاهر بن الیث ابونصر النیسابوری ، لیث بن
نصر بن جبرئیل البخاری ابونصر الفقیه ، محمد بن احمد بن محمد بن زید المعدل
ابوعلی بن حیکان النیسابوری ، محمد بن احمد بن بالویه الجلاب ابو محمد
المحدث النیسابوری ، محمد بن احمد بن طه الاصبهانی ابو عبدالله ، محمد بن
احمد بن سعید ابو جعفر الرازی ، محمد بن احمد بن محمد بن عقبه القاضی ابو احمد
الحنفی المروزی ، محمد بن احمد بن عبدالله ابو الحسن الصفار النیسابوری ، محمد بن
احمد بن زکریا ابو الحسن بن زکریا کان من افاضل شیوخنا و هونیسابوری و
مدفون بمقبره شاهنبر ، محمد بن احمد بن احمد بن الحسن الحیری النیسابوری ابو الطیب
المنادلی ، محمد بن عبدالله بن محمد الفقیه ابوبکر البخاری ثم الاودمی ، محمد بن
احمد بن محمد بن ابو الحسن المعادی الحسن الادیب النیسابوری ، محمد بن احمد بن
محمد بن ابی الحیری ابوبکر بن ابی الحسن الغازی النیسابوری ، محمد بن احمد بن
شعیب بن هارون ابو احمد الشیبی العدل النیسابوری ، محمد بن احمد بن اسحق بن
ابراهیم الصیدلانی ابو عمرو بن ابی بکر العدل المتطیب النیسابوری ، محمد بن احمد بن
حمدون بن الحسن بن یزید ابو بکر الطیب المذکر النیسابوری ، محمد بن
احمد بن اسحق ابو عمرو والصغیر و لقد کان کبیراً فی العلوم و العدالة و هونیسابوری ،
محمد بن احمد بن بشر الصوفی ابو منصور الحیری النیسابوری ، محمد بن احمد بن
حمدان ابو عمرو بن ابی جعفر الحیری النیسابوری ، محمد بن احمد بن موسی

الجامعی ابو حسیب المصاحفی النیسابوری ، محمد بن احمد بن جمشاد ابو العباس الدقاق النیسابوری ، محمد بن احمد بن حمدون الصوفی ابوبکر القراء النیسابوری مدفون فی مقبره جنید اللہ ، محمد بن احمد بن عبدالرحمن ابوبکر الزیقی النیسابوری ، محمد بن احمد بن عبداللہ بن احمد الفقیہ ابوزید المروزی ، محمد بن احمد بن منه السمسار النیسابوری ، محمد بن احمد بن بالویه المعدل ابو عابی النیسابوری ، محمد بن احمد بن ہارون اللہ مویدی ابوبکر الشافعی النیسابوری ، محمد بن احمد بن محمد النیسابوری و هو الملقب بزیارة السيد العلوی شیخ الطالیمیہ بنسبور بل بخراسان فی عہدہ رضی اللہ عنہ مدفون فی مقبرۃ العلویۃ بجانب عبداللہ طاهر الامیر ، محمد بن احمد بن محمد بن عبداللہ ابو الحسن بن زیارة العلوی ولد السيد ابی محمد بن زیارة ، محمد بن احمد بن مالومہ ابو نصر بن جلاب النیسابوری ، محمد بن احمد بن محمد ابوبکر بن الحسن الابرشمی النیسابوری ، محمد بن احمد بن محمد ابوشہل بن ابی بشر الحسنی النیسابوری ، محمد بن احمد بن علی الادیب التاجر ابو الحسن بن الصفار النیسابوری ، محمد بن احمد بن عبداللہ بن شہراد ابو الحسن الفقیہ لنصر آبادی النیسابوری من محله نصر آباد ، محمد بن احمد بن بشر المزنی ابو عبداللہ بن بشرویہ النیسابوری شیخ اہل الرأي فی عصرہ ، محمد بن احمد بن محمد الخفاف ابو عمرو والقہندزی النیسابوری ، محمد بن احمد بن جعفر الیزدی ، محمد بن احمد بن محمد بن محمود ابو العباس القبادی النیسابوری ، محمد بن احمد بن شعیب الفقیہ ابو سعید الخفاف النیسابوری ، محمد بن احمد بن موسی ابو الطیب الرازی ، محمد بن احمد بن قحطیہ ابو الحسن المروزی ، محمد بن احمد بن الحسن الفامی ابو احمد النیسابوری ، محمد بن موسی ابو احمد المہانی النیسابوری ، محمد بن احمد بن موسی البخاری ابو نصر الملاجمی ، محمد بن احمد بن حامد ابو احمد الکرایمی

النيسابورى ، محمد بن احمد بن محمد بن جعفر ابو عمرو بن ابى الحسين السحرى
النيسابورى ، محمد بن احمد بن حاض الطوسى ابو بشر الحاضرى ، محمد بن احمد الخالدى
النيسابورى ، محمد بن احمد بن الحسن ابو الفضل الصابع النيسابورى ، محمد بن
احمد بن ثابت البزاز ابو الحسين البغدادى ، محمد بن احمد بن جعفر ابو نصر الطوسى ،
محمد بن احمد بن عبدوس ابو الحسن الحائى النيسابورى ، محمد بن احمد بن
عبد الاعلى ابو عبدالله المغربى ، محمد بن احمد الفقيه ابو بشر الاديب الشروطى ،
محمد بن احمد بن ابى الفوارس ابو الفتح البغدادى ، محمد بن احمد بن عبدالوهاب
الواعظ ابو بكر الاسفراينى ، محمد بن احمد بن يزيد ابو بكر الاصبهاني ولكن ابو بكر
النيسابورى و ابوہ كان اصفهانيا ، محمد بن احمد بن الحسين السمسار النيسابورى
ابو طاهر الطاهرى ، محمد بن احمد بن محمد بن محمد بن خاقان ابو عبدالله البخارى
محمد بن احمد بن يحيى الفقيه ابو الفضل الترمذى ، محمد بن احمد بن محمد التميمى
ابو العباس بن ابى الحسن السليطى النيسابورى ، محمد بن احمد بن عبدالله السكرى
ابو احمد المسكى النيسابورى ، محمد بن احمد محمد حفص الحرشى ابو نصر النيسابورى
محمد بن احمد بن نجم ابو الفضل الحلومى النيسابورى ، محمد بن احمد بن محمد
الطوسى ابى بكر بن ابى تراب المسافرى النوقانى ، محمد بن احمد بن على ابو بكر
القاضى الفارسى ، محمد بن احمد بن حسويه العارف الزاهد ابو احمد الحسنوى
النيسابورى من كبار مشايخ التصوف مدفون فى مقبره شاهنبر ، محمد بن احمد بن محمد
محمود ابو الحسن المرامى النيسابورى نفقه عند الاستاد ابو الوليد ، محمد بن احمد بن
عمر الخفاف ابو نصر النيسابورى ، محمد بن احمد بن الحامد ابو الحسن العطار النيسارى
محمد بن احمد بن سهل ابو سهل الوراق الزوزنى ، محمد بن احمد بن عمرويه النيسابورى
محمد بن احمد بن على ابو الحسن الصنعى الخنجرودى النيسابورى ، محمد بن احمد بن

محمد الفقیہ ابو بکر بن ابی سعید النسوی، محمد بن احمد بن علی بن عبدالرحیم
 ابوالحسن بن ابی احمد الصفار النیسابوری، محمد بن احمد بن سعید ابونصر بن
 ابی سعید الوالی النیسابوری، محمد بن احمد بن علی بن شعیب ابوبکر الکراییسی النیسابوری
 من خان الدستی، محمد بن احمد بن عبداللہ الاردیبیلی ابوالعباس الوراق، محمد بن
 الحسن بن سعید الجرجانی ابوبکر الوراق، محمد بن احمد بن محمد بن عقیل ابوبکر
 القطان النیسابوری، محمد بن احمد بن سعید الانماطی البخاری ابو محمد، محمد بن
 احمد بن موسی القاضی ابو عبداللہ الحازنی الداری، محمد بن احمد بن یحیی الفقیہ
 ابونصر السرخی، محمد بن احمد بن بالویہ ابو منصور الکسائی النیسابوری، محمد بن
 احمد بن یعقوب المذکی ابو عبداللہ الادیب، محمد بن احمد بن علی بن نصیر المعدل
 ابو عبداللہ النصیری النیسابوری، محمد بن احمد بن عبدوس ابوبکر بن ابو علی بن عبدوس
 النیسابوری المزکی، محمد بن ابراہیم بن الفضل الهاشمی ابو الفضل المزکی
 النیسابوری و اکثر شیوخ نیشابور فی العدالة، محمد بن ابراہیم بن عمران بن موسی
 الجوری ابوبکر النحوی من جور فارس، محمد بن ابراہیم بن علی حسنویہ الزاهد
 ابوبکر الوراق النیسابوری و کان من البکایین من خشية الله تعالى حتی لقب بالبکاء
 محمد بن ابراہیم بن الحسن موسی المناشکی النیسابوری ابو العباس المحاملی،
 محمد بن ابراہیم الفامی ابوبکر النیسابوری، محمد بن ابراہیم بن نصر ابو عبداللہ الاربندی
 محمد بن ابراہیم بن اسحق ابوبکر الصانع، محمد بن ابراہیم بن ابی عمران الامیر بن
 الامیر ناصر الدولہ ابی الحسن النیسابوری، محمد بن ابراہیم بن حمش ابو عبداللہ
 النیسابوری نزیل نسا، محمد بن ابراہیم بن یحیی الادیب ابو عمرو البشتی وانشد
 فی ذکر اصحاب الحدیث قصیدة بعضها هذا

ودع فکر جرجان فان شیوخنا بیلدة نیشابور علی فما الحزن

فیحمی بن یحیی لا یقاس بغيره
و تا بعهم اسحق لله درة نعم
ابوالاظهر المفضل ثم ابن هاشم
فمن مثلهم فی حفظهم ومحلمهم
ومنا ابن اسحق الخزيمی شيخنا
ولقد كان لالا سلام ركننا ومر كزا
ومنا ابو عمر بن نصر رئيسنا
ونفخر بالسراج فخرا مواظبا
حسين و جارد دينا و مسدد
ولم اطمأن الا بذكر مفضل
وبعدهم الشوقي ثم مؤمل
ومنا ابو عثمان ثم محمد
ومنا الاديب الاريحي الذي مضى
ومنا الفقيه الميهقي محمد
ومنا الرئيس الفاضل ايسد
اقول له و العقول منى تحيت
ومنا من الاحياء طال بقاء هم
كمثل ابي بكر بن اسحق صدرنا
ومنا من الاصحاب قامومنه
لقد بلغوا في الدين اشرف خطبه
و حسان سيف الله و الصارم الذي

كلاك به عزا اذ اكنت ممتحن
والر باطى فضلمهم غير مكتمن
ومسلم ارباب الحديث فلا تجن
فائارهم يسعى و تدفع في المحن
ومفخر ناشيخ قوم المشايخ والزمن
فبقى الله قبرا فيه ذا شيخ مندفن
به عرف العزالذي اهله سكن
و بالحيرى من او ضحو السنن
وعن جعفر بن العلم بالحفظ مقرر
ابى طالب كن بذكره مطمئن
اثلت بآلمكى يا حبذا القران
عتيب ابا بكر افر داية ادن
ابوالقاسم الشيخ المذكور وامن
فكيف الطبارى وموفى اللحد والكفن
الذى بنصرنه لم ترتفع راس
سلام على الرئيس ابي الحسن
دوام لهم فضل و عبر بلا شحن
امام الا سباب الفرايض والسنن
هو البقى الطالب الحمد بالثمن
ويحمي بن منصور وهم سادة الزمن
بدين به ولم يفروا لم يدن

عليهم صلوة الله ما در سارق ويا صاح قمرى على شعبالنن
وكل فقيه حاكم و مذكر فمنا ابراهيم المداين و الفطن

محمد بن ابراهيم بن على النيسابورى ابو العباس من رستاق باخرز ، محمد بن ابراهيم بن سعيد ابو جعفر البوشنجى ، محمد بن ابراهيم بن ابو عثمان الزاهد النيسابورى و كان من الصوفيد العباد رحمة الله عليه ، محمد بن اسحق بن ايوب بن يزيد الصنعى ابو العباس اخو شيخ ابو بكر النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن يحيى ابو بكر الكسامى النيسابورى ، محمد بن ابراهيم بن نصر الوكيل ابو بكر النيسابورى ، محمد بن ابراهيم ابو سعيد الاديب النيسابورى ، محمد بن اسحق بن محمد بن يحيى الاصفهاني ، محمد بن اسحق بن محمد المعدل ابو الحسن المولقا بادي النيسابورى ، محمد بن اسحق بن بشرويه الزاهد من قرية ازاء ابو جعفر الزائى ، محمد بن اسحق بن محمد السجستاني ابو الحسن النيسابورى ، محمد بن بشر بن العباس ابو سعيد الكرايسى النيسابورى المعروف بالبصرى ، محمد بن بكر بن بشر البونى ابو عبد الله الفقيه محمد بن بسطام الحسن ابو جعفر الاستوائى ،

محمد بن جعفر بن موسى بن جعفر بن محمد بن على بن الحسين بن على بن اسحاق بن رضى الله عنهم السيد ابو جعفر الموسوى و كان اوحدا الاشراف فى عصره - محمد بن جعفر احمد بن موسى الفقيه الاديب ، ابو بكر بن ابى جعفر المزكى البشتى ، محمد بن جعفر بن ابراهيم بن يوسف ابو بكر الفامى النيسابورى ، محمد بن جعفر بن محمد بن محمد بن محمد بن الزاهد النيسابورى محمد بن جعفر بن محمود ابو سعيد الهروى ، محمد بن جعفر بن ابراهيم النسوى ابو جعفر ، محمد بن جعفر بن الحسين بن محمد بن المفيد ابو بكر البغدادى ، محمد بن الحسن بن ابو طاهر المحمد آبادى النيسابورى ، محمد بن الحسن بن على بن بكر العدل ابو الحسن النيسابورى ، محمد بن الحسن بن الحسين التاجر العدل

ابوالحسن من اجل مشایخ العلم النیسابوری ؛ محمد بن الحسن بن احمد بن اسمعیل
 ابوالحسن المقرئ السراج النیسابوری ، محمد بن الحسن المولقبادی، محمد بن
 محمد الصوفی ابوالعباس البغدادی ابن الخشاب ، محمد بن الحسن الفقیه ابو عبدالله
 الجرجانی الحسین ، محمد بن الحسن بن فواک ابو بکر الا صبهانی ، محمد بن
 الحسن بن ثابت ابوبکر النیسابوری ، محمد بن الحسین بن محمد بن اسمعیل السلمی
 ابوالحسن الکرایمی النیسابوری ، محمد بن الحسین بن محمد ابوالحسن الجرجانی
 محمد بن الحسین بن محمد ابو الحسن المادی النیسابوری ، محمد بن الحسین بن
 یحیی ابوجعفر المؤدب البشتی ، محمد بن الحسین الجرجانی ابو الحسین الخیاطی
 النیسابوری الوراق امام نیشابور ، محمد بن الحسن بن زید ابو احمد الوراق الطوسی
 محمد بن الحسین ابو عبدالله الانباری الموضحی ، محمد بن الحسین بن داود الحسینی
 العلوی ابوالحسن النیسابوری رضی الله عنه ، محمد بن الحسین بن داود بن علی ابو
 علی الحسنی النیسابوری العلوی رضی الله عنه، محمد بن الحسین بن موسی السمسار
 النیسابوری ابوسعید ، محمد بن الحسین بن مهران ابو الحسن الفقیه النیسابوری
 محمد بن الحسین بن موسی السلمی ابو عبدالرحمن النیسابوری ، محمد بن الحسین بن
 محمد ابوالفضل قاضی المعروف بالجدادی النیسابوری ، محمد بن الحسین الفقیه
 ابو عمرو البسطامی ، محمد بن حاتم الکشی ، محمد بن حیان التیمی ابو حاتم البشتی
 القاضی ، محمد بن حبان ابوالحسن السحوری النیسابوری ، محمد بن حفص بن عمر
 ابوالعباس النیسابوری المعروف بالهروی ، محمد بن حیان الصوفی ابوبکر صاحب
 الاحوال مدفون فی مقبرة الحسین رضی الله عنه ، محمد بن حامد بن محمود
 القطان ابوالعباس السامانی النیسابوری ، محمد بن حامد بن امة النیسابوری ، محمد بن
 حامد بن علی ابوبکر النجاری ، محمد بن حام بن متک النیسابوری ابو عبدالله الحمال

محمد بن محمد بن حمدون المعدل ابوبکر، محمد بن حمدون بن مالک ابو عبد الله البغدادی
محمد بن حسنویه بن سلمویه البغوی ابو جعفر، محمد بن حسان ابو منصور القرشی
المصنف النیسابوری، محمد بن حسان بن محمد ابو عبد الله القرشی النیسابوری،
محمد بن الخلیل المعدل ابو عبد الله الاصبہانی، محمد بن الخالد بن الحسن ابوبکر
البخاری، محمد بن خشنام بن احمد ابو عمرو والکاغذی النیسابوری، محمد بن خلف
بن جعفر السلامی المنجم، محمد بن داود بن سلیمان ابوبکر النیسابوری شیخ
التصوف فی عصره، محمد بن ابو العباس الامیر القیسی، محمد بن زید بن علی الباقی
ابو الحسن الکوفی، محمد بن سلیمان الحنفی العجلی الامام ابو سهل الصعلوکی، الفقیه
الادیب البغوی النحوی، الشاعر المتکلم، المفتی الصوفی الکاتب العروسی، العلامة النیسابوری
رضی الله عنه وایضاً، محمد بن احمد بن سایه بن محمد ابو جعفر الابراری النیسابوری
وابرار قریة علی فرسخین من البلاد، محمد بن سلیمان بن بلال ابوبکر المقرئ الدنیری
النیسابوری، محمد بن سهل بن ابرهیم بن سهل ابو عبد الله التاجر النیسابوری، محمد بن
سعید بن محمد الکراییسی النیسابوری، محمد بن سیما القطان النیسابوری، محمد بن
شعیب بن جبریل ابوبکر المؤدب، محمد بن سادل السحری ابونصر الادیب
محمد بن صالح بن هانی المیدانی ابو جعفر النیسابوری الوراق، محمد بن صالح بن علی
ابو عبد الله البشتی النیسابوری، محمد بن صالح بن محمد بن سعید القحطانی ابو عبد الله
الاندلسی، محمد بن صالح بن علی العباس المطالی ابو العجارت، محمد بن طاحه بن
منصور بن هانی ابوبکر النیسابوری، محمد بن طاهر بن محمد ابو طاهر الصوفی
النیسابوری، محمد بن علی الانی ابو بعلی، محمد بن طاهر بن الحسین ابو الحسن النیسابوری
محمد بن طاهر بن محمد ابونصر الوزیری النیسابوری، محمد بن ابی طاهر بن یحیی
ابو الحسن الفلکی النیسابوری. وقلق قریة علی نصف فرسخ من البلد کبیرة عامره، محمد بن

ظفر بن محمد العلوی الحسینی المصنف العالم النیسابوری رضی اللہ عنہ ، محمد بن
 عبد اللہ بن احمد ابو عبد اللہ الصفار الاصبہانی محدث عصرہ بخراسان و کان مجاب
 الدعوی لم یرفع الا کما بلغنا اربعین سنہ توفی رضی اللہ عنہ فی سنہ تسع وثلثین
 ثلثمائه و دفن فی دارہ فی سلمۃ العنبی ، محمد بن عبد اللہ التاجر ابو عبد الرحمن
 النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن دینار العدل ابو عبد اللہ النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ
 بالویہ ابو جعفر السامانی النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن محمد ابوبکر النیسابوری
 محمد بن عبد اللہ بن محمد ابو عبد اللہ المزنی اخو الشیخ المزنی توفی بنیسابور ،
 محمد بن عبد اللہ بن محمد بن صبیح العمری النیسابوری رضی اللہ عنہ ، محمد بن عبد اللہ
 بن محمد الرازی ابو الحسن بن محمد بن عبد اللہ بن جمشاد الغازی ابوبکر النیسابوری ،
 محمد بن عبد اللہ بن محمد بن بشر المزنی ابو الحسن الهروی ، محمد بن عبد اللہ بن
 عبد العزیز ابوبکر الرازی ، محمد بن عبد اللہ بن قریش الوراق الریذیجی النیسابوری ، محمد
 بن عبد اللہ بن ابرہیم ابو الحسن السلیطی النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ محمد
 الاسفرائینی ، محمد بن عبد اللہ بن ابرہیم ابوسعید الزاهد المروزی ، محمد بن عبد اللہ
 ابن ابو جمشاد ابو منصور النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن الحسن السمیری النیسابوری
 محمد بن عبد اللہ الشیبانی ابوبکر بن الحسن المبدل النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ
 البزازی البخاری ، محمد بن عبد اللہ بن یعقوب ابوبکر النیسابوری و يعرف بالنسال ،
 محمد بن عبد اللہ بن شنویہ الہمدانی ، محمد بن عبد اللہ بن الحسن الفقیہ ابوبکر الصنعی
 النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن احمد البوشنجی ابوبکر الواعظ الصوفی ، محمد بن
 عبد اللہ الفضل الفارسی ابو عبد اللہ الوراق ، محمد بن عبد اللہ بن اسمعیل ابو جعفر
 الادیب رئیس النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن محمد ابوبکر الفارسی محمد و علی
 انباء عبد اللہ بن محمد الدورقی النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن ادیس ابو عبد اللہ ، محمد بن

عبدالله بن جمشاد ابو سعید الحاسب النیسابوری ، محمد بن عبدالله بن حمدون
 ابو سعید النیسابوری ، محمد بن علی بن الحسن الحسینی مولده بهمدان و منشأؤه
 بعراق رضی الله عنه ، محمد بن علی بن الحسن ابو علی الاسفرائینی ، محمد بن علی بن
 الخلیل الزمجاری ابوبکر التاجر النیسابوری ، محمد بن علی بن علی ابو علی البرنودی
 النیسابوری ، محمد بن علی بن احمد الجلاب ابو منصور الفارسی ، محمد بن علی بن
 محمد بن الحسن الطوسی ، محمد بن علی بن الحسن ابو الطیب الخياط النیسابوری
 و كان مجاب الدعوة ، محمد بن علی دمشقی ابوبکر ، محمد بن عبدالله الکلاتی ابو
 احمد النیسابوری ، محمد بن علی الادیب ابو العباس الکرخی ، محمد بن علی بن اسمعیل
 ابوبکر القفال الشاشی امام عصره بماوراء النهر ، محمد بن علی بن الحسن ابوبکر
 المودل النیسابوری ، محمد بن علی عبدالله الزوزنی ، محمد بن علی بن محمد بن بحیی
 النیسابوری ، محمد بن علی بن مومل النیسابوری ، محمد بن علی العاری ابو جعفر
 الیمانی ، محمد بن علی بن عمرو الاصبهانی ابو سعید ، محمد بن علی بن الحسن ابوبکر
 المروزی ، محمد بن علی سهل ابو الحسن الماسرخسی . محمد بن علی بن بکر
 النیسابوری ، محمد بن علی بن محمد ابو علی المودن النیسابوری . محمد بن علی بن
 الزراد ابو عبدالله البصری ، محمد بن علی بن محمد الرازی ابو الحسن الفامی النیسابوری
 محمد بن عیید الله بن محمد ابوبکر بن عیید النیسابوری ، محمد بن عیید الله بن عیید
 بالویه ابو القاسم النیسابوری ، محمد بن عبد الرحمن بن محمد ابو الحسن بن ابی
 القاسم النیسابوری ، محمد بن عبد الرحمن بن محمد ابو العباس مامله ابی العباس
 الذعولی السرخسی ، محمد بن العباس بن احمد الصنی ابو عبدالله البهروی الوجیه
 رئیس العالم رضی الله عنه ، محمد بن العباس بن حمویه ابوبکر الصیدلانی النیسابوری
 محمد بن العباس احب محمد بن جریر ابوبکر الادیب الخوارزمی ، محمد بن العباس بن

محمد بن قوهنارا بوبکر الکساسی النیسابوری، محمد بن عیسی بن محمد ابو صالح بن عیسی احد مشایخ خراسان، محمد بن علی بن عبدل ابواحمد الجرجانی، محمد بن عیسی بن محمد بن عبدالرحمن ابو احمد الحلودی النیسابوری من كبار عباد الصوفیه، محمد بن عبدالعزیز بن عبدالله بن ابرهیم ابو علی الزعوزی النیسابوری، محمد بن عبدالعزیز بن علی الحشتاب ابو الحسین، محمد بن عبدالعزیز بن علی ابوبکر الجرجانی محمد بن عبدوس المقری ابوبکر المفسر، محمد بن عمر بن قناده بن نظر ابو الحسن الزمجاری النیسابوری، محمد بن عبدان ابو عبدالله خادم الجامع بنیسا بور النیسابوری محمد بن عمر بن محمد الاسفراینی ابوبکر الفقیه، محمد بن عبدوس بن الحسین ابو عبدالله السمسار النیسابوری، محمد بن عون بن اسحق المروزی ابوسعید الزاهد، محمد بن عبدوس بن حاتم ابونصر الدهان النیسابوری، محمد بن الفضل بن محمد الکرایمی ابو احمد الوراق النیسابوری و کان من المعروفین بطلب الحدیث فی الشرق والغرب، محمد بن الفضل بن محمد اسحق المذکر ابوسعید المقری النیسابوری، محمد بن الفضل بن العباس الشافعی ابو الفضل النیسابوری، محمد بن الفضل بن محمد بن اسحق خزیمه ابوطاهر النیسابوری، محمد بن الفضل بن محمد الادیب البلیخی الریعی، محمد بن الفضل بن محمد الفقیه ابوبکر اهل بخارا، محمد بن الفضل بن لولو الحلوانی ابو الحسین، محمد الفتح الانماطی ابو العباس المعدل، محمد بن القسم بن عبدالرحمن ابو منصور الصنعی النیسابوری، محمد بن القسم بن محمد بن الحسین الکرایمی النیسابوری، محمد بن القاسم محمد بن بشر بن سالم الفارسی ابوبکر، محمد بن کافور بن کافور مولی احمد بن خدیقه، محمد بن محمد بن محمد بن عبدالله بن خالد البغدادی ابوجعفر التاجر محدث خراسان فی عصره، محمد بن محمد بن یوسف ابونصر الامام الطوسی، محمد بن محمد بن الحسن الشیبانی ابواحمد النیسابوری، محمد بن محمد بن یوسف المقری

ابوبکر البخاری اللحیانی ، محمد بن محمد بن مجمش ابوطاهر الزناطی النیسابوری ،
محمد بن محمد بن احمد بن عبدالله السلمی الحنفی ابو الفضل الوزير عالم مرو رحمة الله
محمد بن محمد بن علی العطار ابوسعید النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد ابوبکر
البلخی ، محمد بن محمد بن احمد بن اسحق ابو الحسن الحرابی النیسابوری ، محمد بن
محمد بن جعفر ابوبکر النیسابوری ، محمد بن محمد بن جعفر بن مطر ابو احمد بن ابی
عمر والمعدل النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد بن اسحق القاضی ابو احمد الحافظ
امام عصره وصنف علی کتاب مسلم البخاری وعلی کتاب ابی عیسی الترمذی وصنف
کتاب الاسامی والکنی والعلل والمخرج علی کتاب المزنی و کتاب الشروط وصنف
النسوح والابواب توفي رحمة الله يوم الخميس الرابع والعشرين من الربيع الاول سنة
ثمان وسبعين وثلاث مائة وهو ابن ثلث وتسعين سنة وصلى عليه الرئيس فی دیوان الجین
ودفن فی داره ، محمد بن محمد بن حامد الترمذی ، محمد بن محمد بن عبدان ابوسهل بن
ابی عبدالله النیسابوری ، محمد بن محمد بن الحسن الکازی وھی قرية علی فرسخ
من البلد ، محمد بن محمد بن اسحق بن النعمان العدل ابو احمد الصفار النیسابوری ،
محمد بن محمد بن عبدوس المقرئ ابو عمر والزاهد الانماطی النیسابوری ، محمد بن
محمد بن الحسن الترمذی ابوسهل ، محمد بن محمد بن یعقوب الحافظ المقرئ ابو الحسن
الحجاجی النیسابوری ، محمد بن محمد بن اسمعیل بن منصور الفامی ابوبکر النیسابوری
محمد بن محمد بن عبدالله بن عمر والجرجانی ، محمد بن محمد بن علی النسوی ابو احمد
المعروف بالبغدادی ، محمد بن محمد بن یحیی بن عامر الفقیه ابو الحسن الاسفرائینی ،
محمد بن محمد بن داود السجری العدل ابوبکر ، محمد بن محمد بن عبدالله ابو الحسن
بن ابی عبدالله المزنی النهرونی ، محمد بن محمد بن اسحق الثقفی ابو عمر وابی العباس
السراج النیشابوری ، محمد بن محمد بن ابوزرعة الکشی ، محمد بن محمد بن الحسن بن

علی بن الحسین بن العسری بن یزدجرد بن سیبویه بن شاپور الذی بنا بنسابور الفقیه
 الحاکم ابوالحسین الصفار النیسابوری ، محمد بن محمد بن شادہ الزاهد ابوالخیر
 الکراییسی النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد ابو عمرو والفامی النیسابوری ، محمد بن
 محمد بن علی بن الحسن بن قتیبہ ، محمد بن محمد بن احمد الفقیہ ابو سعید المطوعی النیسابوری
 محمد بن محمد بن سمعان الحیری ابو منصور المذکر النیسابوری ، محمد بن محمد بن
 احمد بن عثمان البغدادی ابوبکر الطرازی ، محمد بن محمد بن سعید المعدل ابوطاهر
 بن الکسکری النیسابوری ، محمد بن محمد بن سعد الانماطی النیسابوری و يعرف بابی
 الحسین المدنی ، محمد بن محمد بن اسحق السعدی ابو احمد الهروی ، محمد بن محمد بن
 رجا الامین ابو نصر الزمام علی الضی النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد المعدل
 السراج ابوبکر النیسابوری ، محمد بن محمد بن عبد اللہ بن محمد بن صبیح العمری
 النیسابوری ، محمد بن محمد بن الحسین الکراییسی ابو عبد اللہ الخالیدی ، محمد بن
 محمد بن عبد اللہ المطوعی ابو منصور النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد بن انس
 ابو نصر بن ابی الفضل الصرام النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد بن عبد اللہ السلمی
 النیسابوری ، محمد بن محمد بن احمد بن احمد بن اسحق الکراییسی النیسابوری ، محمد بن
 محمد بن اسمعیل الزاهد ابو نصر الکراییسی النیسابوری ، محمد بن محمد بن سهل بن
 ابرہیم النیسابوری ابو نصر امام اهل الراى بخراسان ، محمد بن محمد بن احمد المزوزی
 ابو الفضل الروحی ، محمد بن محمد بن الفضل الخفاف ابو عمرو والقهندری النیسابوری
 محمد بن محمد بن ابراهیم بن سیمجور ، محمد بن محمد بن عزیز بن محمد ابو الحسن
 دوست محمد بن محمد بن عبد اللہ بن ادريس ابو عبد اللہ الاسترآبادی ، محمد بن محمد بن
 ابو عمرو الرازی ، محمد بن عبد الرحمن النیسابوری ابوبکر ، محمد بن المومل بن
 الحسین الماسرخسی النیسابوری و كان احده وجوه خراسان رضى الله عنه

وما حالاتنا الا ثلث شباب ثم شیب ثم موت ومن انساده فی وقت دخوله علی بعض الوزراء
الم تى انی ازور الوزير و امدحه ثم استغفر و اننى علیه و نثنى علی وکل لصاحبه نسخر،
محمد بن موسى بن عمران الفقيه ابو الحسن الصیدلانی ، محمد بن محمد بن موسى
الحسین بن الثعلبی ابو الحسن الکوفی ، محمد بن موسى بن عمران ابو جعفر الموذن
الطوسی ، محمد بن موسى بن القاسم ابو سعید الدباس النیسابوری ، محمد بن نصر و یه بن
البغدادی ابو عبدالله البزاز ، محمد بن نصر الطبری ابو عبدالله الفقيه ، محمد بن الولید
ابو العباس الزوزنی ، محمد بن هشام ابو عبدالله المروزی ، محمد بن یعقوب بن یوسف
الاموی مولا هم ابو العباس الاصم النیسابوری رضی الله عنه و ارضاه مدفون فی مقبره
شاهنبر ، محمد بن یعقوب بن یوسف الشیبانی ابو عبدالله الاحرم الحافظ و کان یعرف بن
الکرمان و لکن هو نیشابوری وله تصانیف کثیرة و هو صدر اهل الحدیث فی زمانه
رضی الله عنه و ارضاه ، محمد بن یعقوب النحوی الاصبهانی ، محمد بن یعقوب بن اسحق
ابو مصعب الاسفرائینی ، محمد بن یوسف بن حمدان ابو جعفر التاجر النیسابوری ، محمد بن
یوسف ریحان النجاری الامیر ابو الفضل ، محمد بن یوسف بن ابرهیم الموذن ابو عبدالله
الدقاق النیسابوری ، محمد بن یوسف بن یعقوب ابو سعید السوسی ، محمد بن یحیی
ابن محمد بن عبدالله العنبری ابو العباس بن ابی زکریا النیسابوری ، محمد بن یزید بن
محمد العدل اخو عبدالله الزاهد النیسابوری ، منصور بن احمد بن هارون الفقيه المزکی
ابو صادق نیشابوری ، منصور بن محمد بن احمد بن حرب القاضي ابو نصر البخاری ، منصور
بن عبدالله خالذهلی ابو علی ، منصور بن عبد الرحمن بن الحسین ابو احمد النیسابوری مکی
بن احمد بن سعد و یه البردعی ابو بکر ، مسیب بن محمد بن مسیب ابو عمرو ابی عبدالله الارغیانی
موسی بن محمد بن موسى ابو المعشر المالینی ، سعید بن جمعة بن خاقان الادیب المطوعی
الطبری ، موفق بن محمد بن الجراح الادیب ابو سعید الهروی ، محمود بن الحسین بن

محمود ابو حامد القطان النيسابوری ، محمود بن محمد بن محمود ابو محمد
المطوعی من اهل فواده عبدالله حمزة بن حبه ابو منصور الدهقان القندشني النيسابوری
منصور بن عبدالله بن حمزه ابو نصر بن ابو نصر النيسابوری ، معاذ بن محمد الحسين المعدل
ابو الحسن الانماطي المعروف بالمعادی النيسابوری منه المنان بن محمد بن سلمويه
ابو رشيد العدل النيسابوری ، مطهر بن محمد بن حاتم بن عبدالله ابو علی النيسابوری ،
مسلم بن عبدالعزیز الیمانی ابو عبدالله النخيب نوح بن قلیج بن احمد بن ابو حاتم
النيسابوری ، نصر بن محمد بن احمد بن یعقوب ابو الفضل الطوسی ، نصر بن حاتم بن
بکر بن ابو الیث الشاشی ، النصر بن محمد بن احمد بن محمد ابو القاسم المحمى
النيسابوری ، نصر بن محمد بن عبدالملك الصوفي الاندلسی ، النعمان بن محمد بن
محمود بن احمد بن الحسن الطوسی ابو الحسن الروغندی ، النعمان الجرجانی ابو نصر ،
ناصر بن محمد بن ابی المعالی المروزی ، نعيم بن الحسين المجرجانی ابو الحسن التاجر
ناصر بن عبدالرحمن بن ناصر ابو نعيم الجرجانی ، ولید بن احمد بن محمد الوليد
ابو العباس الزوزنی ، ولید بن بکر بن مخلد بن ابی زیاد العمری ابو العباس الفقيه المالکی
الاندلسی ، هارون بن احمد بن هارون ابو سهل الاستر ابادی ، هارون بن محمد هارون
الصوفي ابو سهل الحمامی النيسابوری ، هارون بن محمد الازواری الجوينی ابو موسی
هبة الله بن الحسن الاديب النحوی العلامة ابو بکر الفارسی ، هشام بن محمد بن بکر
ابو نصر السرخسی ، لاحق بن الحسن بن عمران ابو عمرو والوراق البغدادی ، یحیی بن
منصور بن یحیی عبدالملك ابو محمد الحاکم العالم الدین النيسابوری الجرودی ،
یحیی بن محمد بن عبدالله بن العنبر بن عطا مولا ابی خرقا السلمی ابو زکریا العنبری
النيسابوری ، یحیی بن محمد بن احمد بن محمد الحسين العلوی ابو محمد ابی الحسين
بن ابی زیاره النيسابوری رضي الله عنه ، یحیی بن محمد بن سهل الاسفرائینی ابو زکریا ،

یحیی بن محمد بن احمد المقری ابوبشر القطان النیسابوری قریب محمد بن اسحق،
 یحیی بن عمرو بن صالح بن محمد بن یحیی ابوزکریا البشتی، یحیی بن احمد بن ابو
 عمرو المخالدی النیسابوری، یحیی بن اسمعیل بن یحیی المذکر ابوزکریا الحیرری
 النیسابوری، یحیی بن یحیی بن عبد اللہ ابوزکریا الہجودی البخاری، یحیی بن
 محمد بن احمد بن المذکر الطوسی ابوزکریا یحیی بن محمد یحیی المعدل ابوالقاسم
 الصبدانی النیسابوری، یحیی بن زکریا بن الشاہ السرخسی ابومنصور، یحیی بن
 احمد بن ابوزکریا بن ابی طاهر السکری النیسابوری، یحیی بن عبدالرحیم بن یحیی
 ابوزکریا الحیرری النیسابوری، یحیی بن عثمان الواعظ السجری ابوزکریا، یوسف بن
 یعقوب بن اسحق، یوسف بن احمد بن سلیمان الدیر عالی، یوسف بن یعقوب بن ابرہہ
 البغوی ابو یعقوب، یوسف بن اسحق الفقیہ ابوالحسین الجرجانی، یوسف بن اسمعیل بن
 یوسف ابو یعقوب الساوی، یوسف بن محمد بن محمد بن یوسف ابوالجراح الطوسی
 یعقوب بن احمد بن محمد بن یعقوب الخسر وجر دیش ابویوسف المہرقی، یعقوب بن محمد
 بن اسحق بن یزید ابو یوسف المذکر النیسابوری، یاسین بن محمد بن محمد بن
 یاسین ابویوسف النیسابوری

قال الحاکم الامام ابو عبد الله الحافظ النسابوری وقع الفراغ

بعون الله وحسن تقديره شهر رمضان سنة ثمان وثمانمائة

فذكرت بعد الاربعين سنة منها شيوخی و اخواني الذين استعدت عنهم الحديث

او حكاية او انشادا و خروا من العلوم الى هذا الشهر فماتت وفاة من توفي من هذا الوقت

عبيد الله بن محمد بن عبد الله ابو الفضل الفاهم النيسابوري ابو علي بن ابي الصامت بن ابي

محمد النيسابوري، محمد بن احمد بن محمد السخيتاني النيسابوري، العباس بن

ابی القاسم الرمکی الوزير النیسابوری ، عبدالواحد بن محمد ابو الوفا البزاز النیسابوری
محمد بن محمد بن علی بن سهل بن مصاح الفقیه ابو بکر الماسر خسی النیسابوری ، ابو بکر
بن محمد بن محمد بن علی بن بکر النیسابوری ، عبدالعزیز بن عبدالله محمد بن عبدالعزیز
ابو عمرو النیسابوری المعروف بابی عبدالله الهروری ، یحیی بن یحیی بن احمد بن ابوزکریا عمرو
الخلدی النیسابوری ، محمد بن الحسین بن الحسن الاصبهانی المقری ، مهدی بن محمد بن
محمد ابو سلمة الصیدلانی النیسابوری محمد بن عبدالله ابو العباس الزاهد السخستانی
النیسابوری عبدالرحمن بن محمد بن احمد ابو القاسم بن ابی بکر المسکی التاجر النیسابوری
عبدالله بن احمد بن محمد الماسر خسی النیسابوری ابو محمد ، محمد بن احمد بن عبدالله بن
سایمان السایطی ابو عمرو النیسابوری ، ختن ابی بکر بن اسحق محمد بن عبدالاعلی بن
محمد بن ابو بکر الشاهد النیسابوری ، محمد بن احمد بن حبیب ابو سهل المقری النیسابوری
ابراہیم بن محمد الاصبهانی ابو اسحق ، محمد بن محمد بن الفضل ابو حاتم القہندری ،
فاطمہ ام علی بنت ابی جعفر النیسابوری ، محمد بن محمد بن عبدالله بن محمد ابو سهل بن
اخو الحاكم المصنف النیسابوری ، محمد بن عبدالرحمن بن ابرہیم ابو الحسین النیسابوری
ابو علی ، الحسین بن شیخ رئیس ابی الحسین النیسابوری ، علی بن عبدالله محمد بن
جعفر ابو الحسن البیسکی احمد بن عبدالحمید بن عبدالرحمن النیسابوری ، محمد بن
احمد ابو بکر الفرائضی البطحی النیسابوری ، عبدالله بن محمد عبدالله بن الرومی ابو
محمد الحیری النیسابوری ابو عبدالله ، سعید بن محمد بن سعید ابو عثمان السکری
النیسابوری ابو القاسم علی بن محمد بن علی الجرجانی ، عبدالرحمن بن محمد بن محمد
بن حمد ابو سعید النیسابوری ، الحسن بن داود رضوان ابو علی الفقیه السمرقندی ، عبدالله
بن احمد المذکر ابو الحسین الحنبلی وهو ابن بنت علی الجنابدی ، محمد بن علی بن الفضل
بن محمد الخزاعی ابو نصر النیسابوری ، محمد بن علی بن الحسین الحلکانی المعروف بابی

نصر القصار ، محمد بن القاسم ابو منصور المنادی النیسابوری ؛ محمد بن احمد بن محمد
ابوبکر المقری النیسابوری ، عبدالرحمن بن محمد بن محمد بن احمد ابو القاسم المزکی
النیسابوری الحسین بن محمد بن ابرهیم ابو علی النسوی ، ابوسهل بن ابی بشر بن محمد
هارون النیسابوری ابوسهل بن ابی القاسم النیسابوری ابوبکر ، محمد بن محمد بن
جمش النیسابوری ، محمد بن ابی اسحق الکیال المطوعی الجرجانی ، محمد بن محمد بن
احمد المعدل ابو عبد الله شیخ اهل الرأی النیسابوری ، یحیی بن یحیی بن عبدالرحمن ابو احمد
النیسابوری ، عبد الله بن محمد بن احمد الصوفی الزاهد ابو العباس السخستانی النیسابوری .
یحیی بن عبدالرحمن ابوزکریا العاصمی النیسابوری طغرل الترك مولی الشیخ العمید .
محمد ابو عمرو السلیطی النیسابوری ، السید ابو الفضل احمد بن محمد الحسینی العازی
النیسابوری ، محمد بن عبد الاعلی بن محمد ابوبکر الفقیه النیسابوری ابو اسحق
محمود التاجر الاصبهانی ابوسهل بن حمید المقری ابو عمر بن علی الانمطی ،
عبدالرحمن بن عبد الله بن حمدون ابو سعید ابو نصر العصابی العارضی . محمد بن احمد
بن سهل ابوسهل الدستی علی بن محمد المذکر ابو الحسین السهرانی ، عبد الله بن محمد
بن علی ابو محمد النیسابوری ، عبد الله بن محمد بن عبد الله المطوعی النیسابوری .
المعروف بالحرضی ، محمد بن عبد الله بن محمد ابو نصر الصوفی الانمطی النیسابوری .
علی بن محمد بن احمد ابو الحسن السلیطی النیسابوری ، علی بن محمد بن الحسن
الحسن ابو الحسن المعادی النیسابوری ، ابراهیم بن احمد بن محمد ابو اسحق
الحسین بن علی بن الحسین الجوری النیسابوری ، محمد بن الفضل بن محمد بن محمد
النیسابوری ، شیبہ بن محمد بن احمد بن ابو محمد النعمانی النیسابوری ، عاصم بن یحیی
النیسابوری ، ابراهیم بن محمد بن ایوب الفقیہ ابو اسحق الخلیجی النیسابوری ، محمد بن
احمد بن حاتم ابو خاتم الطوسی ابو عمرو الحموسی احمد بن ابی الفراقی الاسفوانی احمد

بن منصور بن عبد اللہ اخو المعتمد النیسابوری ، عبد الرحمن بن محمد ابوسعید الشریفی
 الصوفی النیسابوری ، محمد بن عبد اللہ بن احمد بن محمد ابو الفضل بن رئیس النیسابوری ،
 محمد بن احمد ابو بکر الحموسی الفقیہ النیسابوری ، محمد بن احمد بن حمویہ ابو الحسن
 رئیس بایبورد ، الحسن بن محمد بن شادان الشاہد ابو محمد النیسابوری ، محمد بن
 احمد بن معاد ابو بکر الفامی النیسابوری ، عبد الرحمن بن عبد اللہ بن الشیخ ابی بکر
 علی بن محمد الفازی ابو الحسن القطان الجرجانی ، عبد الحمید بن محمد المذکر الخانقاهی
 ابو القاسم ابو سهل البقال الواعظ ، اسمعیل بن الشیخ ابی علی العبدوی النیسابوری ،
 علی بن محمد بن عبد اللہ بن محمد بن عبد اللہ ابو الحسن الحداد النیسابوری ، علی بن محمد
 ابو الحسن بن غلکان الخیاط النیسابوری ، عبد اللہ بن محمد بن علی الصفار ابو محمد الشاہد
 محمد بن احمد المولی ابو نصر النیسابوری ، محمد بن علی بن الفضل الخزاعی ابو بکر
 النیسابوری ، محمد بن علی الطبری ابو جعفر البیادری الشریف ، ابو جعفر بن ابی محمد
 العلوی العباس بن محمد بن علی بن معدویہ ابو جعفر بن ابی الحسن صہر الحاکم المصنف
 النیسابوری ابو سهل بن ابی بشر ، محمد بن ہارون التاجر عبد الرحمن عبد اللہ بن علی بن
 محمد بن سختویۃ النیسابوری ، محمد بن علی المذکر ابو جعفر الجوردی ابو سهل بن
 صہران العدل النیسابوری ابو سعد الفلاحی الفقیہ و توفی سنہ اربع مائہ ، محمد بن یعقوب
 الفقیہ الزاہد ابو بکر بن محمد بن بنت ابی بکر بن ابی عثمان الزاہد النیسابوری ، احمد
 بن محمد ابو نصر البالوی النیسابوری ، یحیی بن یحیی بن محمد بن عبد اللہ العنبری
 النیسابوری ابو احمد ، عبد اللہ بن محمد بن الحسن المہر سنان بن عمرو بن محمد بن ابو
 منصور فاطمہ بنت بکر بن محمد بن اسحق بن خزیمہ سمعت ابیہا وحديث و توفت
 رحمہا اللہ فی رجب سنہ اثنین اربع مائہ واللہ تعالی اعلم .

قال الحاکم الامام ابو عبد الله النيسابوری سألتی جماعة من اخوانی ان اذکر بعض ما انتهى
الی من بناء المسجد القديمه بنسابور والقیندز والمدينة الداخلة و ذکر الاودید والمحال
والرساتیق والارباع فلم احد السبیل الی الاستقضاء فیہ بالاسانید فقد اجبتهم ان اذکر
بعض ما یمکن ذکره بالاسانید وهذا کلامه الامام الفقیر محمد بن الحسین الخلیفه
النيسابوری فترك الاسانید اعتماداً علی صحة قوله رضی الله عنه و اجتناباً من الاطالة

ذکر بناء قهندز و شهر قدیم و مناخر و اوضاع و محلات و بار و وادیه و محلات
نيسابور و آنچ تعلق بامثال ایران و دارد

امام حاکم فرمود اول کسیکه قهندز بنیاد انوش بن شیث بن آدم بود
علیه السلام اساس آن بر سنگی بزرگ سفید مدور اماس نهاد و از اینجهت در افواه
خلق بود که آنرا قلعه حجرید یعنی سنگی گفتندی بعد از آن بهدتی مندرس شد و چند
گاه ماند ذوالایکه دوم بار بنا نهاد بعد از آن بطوفان خراب شد و در زمان ایرج بن
افریدون و هرمل ماند از آن جهت که افراسیاب ساحر بالشکر عظیم بر مائ ایران غلبه
کرد و شهرها خراب میکرد و غلات میکرد و در ساحره مهر بود دفع او ممانع
بود در انشاء اینکه در مائ ایران میکشت بصحراء قهندز رسید و اول کرد شهر بنیاد
بجوانب نظر کرد میدانی وسیع دید از اینطرف کوهی قوی خوش منظر از آنطرف
کوهی مقابل از جوانب جهال و بلال بوصف اتصال داد و روان چشم جاری اشجار
مثمره نمار لذیذ میدانی مسطیر جهال محیط در شکفت ابعاد قلعه اعلا قهندز بنا
کرد و دیوارها احکام کرد و بسی اساس مرتب در دانی و بعضی کسان ساکن کرد و در
زمان ایرج افریدون عمارت آن بیشتر و تمامتر شد

ذکر حفر خندق قهندز

امام حاکم فرمود که چون نوبه حکومت بمنوچهر رسید بقهندز آمد و در حوالی آن خندق حفر کرد و در جوانب مردم را ساکن کرد و بعضی را درون قلعه اسکان نمود و اهل مملکتی را بعمارة و رفع دیوار و توطن در جانب آن تکلیف کرد و آتشکده در آنجا ساخت و قومی را بر آن خانه موکل کرد و حکم کرد که بچهل روز اهل مملکتی از عماراتی که گفته بود فارغ شوند بس در جوانب قهندز اماکن و مساکن پیدا شد و درون قلعه مسکون گشت و اجتماع مردم دست داد.

ذکر بناء شهر قدیم

امام حاکم فرمود که چون هرمز پادشاه شد و ملک او را مسخر گشت منجمان و فال گویان او را خبر کردند که فرزندی او را متوقع است که همه روی زمین را مسخر کند و فرزند در راه بود هر مز بود مادرش را از حال بسرش خبر کردند در محافظه آن بسر قوی جدی مینمود و وزراء پدرش طریق وفاداری رعایت نمودند تاج پدرش می فرستادند و مادرش تکیه میکرد آن تاج بر سینه مادر می نهادند یعنی تاج پدر بر سر پسر است و آنج مصلحت میدیدند در مملکت جهت آن بسر حکم میکردند و احکام می نوشتند و بسلاطین زمان از زبان آن پسر منشور میفرستادند و او را شاپور نام نهاده بودند یعنی شاه پسر یعنی پسر پادشاه بقصد آنک چون پیدا شود هر نام که جبریت خود اختیار کند نام او آن باشد چون بالغ شد نام خود همین اختیار کرد و بشاپور شهره یافت یعنی شاهزاده و بحسب دنیا عالی همت بود و رأی صائب داشت ملک شرق و غرب او را مسخر شد این شاپور شهر قدیم نیشابور در حوالی قهندز بنا نهاد و معماران و عمله تعیین کرد و گفت که بر جوانب شهر خندق حفر کنند و باصل

مملکت بدرش که دیار بغداد و مداین است و آن جوانب بودرفت و ایوان مدائن
 بساخت و در دیار شام شهر انبار بنا کرد و شهر کرخ و سجستان در اطراف بصره بساخت
 و شهری ساخت فیروز شاپور نام نهاد و بعد ما بنیساپور عود کرد و بر حوالی شهر خارج
 خندق عمارات آغاز کرد انبار ده نام نهاد معماران و عمله مرتب کرد و تکلیفات
 شاقه فرمود رعایا عاجز آمدند معماران را امر کرد که هر روز بیش از آفتاب بسر
 کارها روند و هر که از رعایا پیش از آفتاب حاضر نشود زنده در میان خشت و گل
 دیوار گیرند و جنان کردند و خاق بر آن رنج قرار گرفتند و بعد از سنین کثیره که چندران
 و بنیان انبار ده منهدم میشد استخوان جسد بنی آدم از سر تا قدم از میان گل بر خاک
 میافتاد و آن انبارده از سده بنابود تا قریب زمان سلطان محمود غزنوی لیث که
 والی نساپور بود خراب بود و از خاک آن بازاری مقابل جامع شهر بنا نهاد چه شهر
 قوی و وسیع بود و اسباب عمارت بغایت متعذر

ذکر حفر خندق در جوانب شهر قدیم

امام حاکم فرمود که چون شاپور بمملکت در رفته بود لشکر ترک بار دگر
 بر ملک ایران غلبه کردند چون شاپور باز آمد خاق از آن فتنه فریاد بر می آوردند تا
 بلشکر جرار بسر آن انراک رفت و بمحاربه و مقاتله ایشانرا از ملک ایران اخراج
 کرد و باز بنیساپور آمد بوقت طیب هوا و زینة فضا و کثرة غذا و معیش ورتبه
 ارتباش و سکون غبار و نمار بسیار و عذوبه میاه و اسطوخودوس جایگاه فرغ البال منتظر
 الحال مملکت مسخر و مهمات میسر دشمن مقهور و لشکر منصور انتجا مقام نمود
 و بناء شهر متصل بقمندز و اقامه شهرستان و اخراج ابراج و تشبیه اساس فرمود و محاربات
 و عمارات بهم واصل کرد و خندق شهر و قهندز بهم متصل کرد و بر جار جانب شهر جار

دروازه مرتب داشت شرقی و غربی و جنوبی و شمالی و مهندسان را فرمود و طریق بنای ایشان نمود تا جنان بنانهادند که چون آفتاب طلوع کردی شعاع آن از هر چار دروازه در درون شهر سقوط کردی و آن از عجایب بناها بود و بوقت غروب از هر چار دروازه آفتاب در نظر بودی که پوشیده شدی همچنین ساختند و بسی زمان بنیان بر آن سان بود و بنام خود شهر را نام نهاد.

امام حاکم فرمود و آن بناست که تاغایه اثر آن پیدا و علامه آن هویدا است و در وقت حفر خندق بوی خبر آوردند که گنجی پیدا شد اندک اهتمامی نمود و ضبط آن یکی از نوای فرمود گفتند هشتاد خر و ارز بود از آن اتمام بشیمان و از آن التفات پریشان شد چه آن مقدار را که داشت و اندک پنداشت و ترسید که بر قصور همه او و فرط خست حمل کنند اشارتی کرد که همه را نفقه کنید و دیگر ذکر آن نکرد

ذکر ارتفاع زمین نیشابور بنسبت بایلات دیگر

امام حاکم فرمود که در کتب متقدمان حکما ثابت است که زمین نیشابور ارفع مقام مسکون است و یک دلیل آنست که در دواوین قدیمه نام این شهر ابر شهر نوشتندی یعنی شهریکه بابر نزم یکست از کمال ارتفاع خصوصیه دارد بابر او را بابر اضافت کنند و دیگر دلیل آنکه معتدل الهواست نه حار مفرط نه بارد مفرط نه سموم مفسدمه ملک بخلاف باقی ممالک

ذکر قری و قنوات که بر حوالی شهر وقفند ز بود باز دیاد عمارات در شهر و سور
داخل شد و باغات و بساتین محلات شهر گشت

امام حاکم فرمود که شصت دیه با اسواق و بساتین و مقابر داخل محلات شهرست
و در اطراف شهر اکنون متفرق مشهور بکوجها و محلهاء شهر معدود از بنیان باده اما :
آن مصر و مملکت که تو دیدی خراب شد

و آن نیل مکرمت که شنیدی سراب شد

و نا مباء دیهها که یکان یکان بوده همکنان بعماره همه را جمله ساختند این
است .

الزریق بویاباد ، حنانه خشاک ، شحنه علیا ، شحنه سفلی ، شاهکباد ، سورین

کوی ، دزدان ، زمجارسفلی ، زمجا علیا ، باغ دبار ، وینکباد ، عارکباد ، دودیه ییبود

باغک و شهرستانه ، شاپور و این را نصر آباد گفتندی ، لعانجی سفلی ، بشماناباد ، داربجرد

حیره طیرانه و این را کوی دزکان گفتندی ، وافکر سلیط ، وافکر معاد ، مناسک سفلی

مناسک علیا ، خرقن علیاباد ، حافظ محفوظ ، باغ بهار ، برزگراباد ، محمد آباد ، خول

خندرون ، کنار سفلی ، راقعه ، سیمجرد علیا ، سیمجرد سفلی ، حفص آباد ، تلاجرد علیا ،

تلاجرد سفلی ، حنجرد علیا ، حنجرد سفلی ، سبل تاشیش ، قناه ، خشانه قناه حمزه علیا

خرکباد ، عمرویاباد ، قناه علیا از جودی ، باب طاق ، و مسجد قریه بود ، جوری علیا ،

جوری سفلی ، حوسق ، سیسنویه ، حایط ، سامه ، سوانقادر علیا ، سوانقادر سفلی ،

ورودهای و فراتاباد ، و دستجرد ، سهرامقان ، قناه جهیم از دستجرد ، ماغین ، گرم بکر

فازر شک و رقاب فارس ، این مجموع قنوات و قری بود بر جوانب شهر بکثره عمارات همه محلات

و کجوها شهر شد و باغات و بساتین و مقابران در محلات داخل گشت و بقضاء ازلیه
در سنه خمس و خمسین و خمس مائه دور و قصور خارجها و داخلها

توقیع اذازالت الارضش کرد دریک دوسه دم عالیها سافلها

ذکر محلات شهر و اوضاع و اوصاف آن

و تمامی محلات جل و هفت بود و یک محله متوسطه را که نه بزرگ و نه
خرد محله جولاهکان گفتندی سیصد کوجه زیادت داشت: محله حیره، محله جامعه،
فایده بود: اشرف محلات مقام اولیا و بازار حیره اعظم، اعظم اسواق شهر بود و اول بازار
از سر حیره بود و مقطع او قریبی روضه سلطان حسین و یک فرسخ هست تقریباً
و تمام پوشیده بود

محله بویاباد در عماره و رتبه و جلاله اهل محله مواضع را بآن مثل زدندی
ابو مسلم مروزی رحمه الله بیش از ظهور سلطنت در آن محله فرود آمد در کاروان
سرائی بر زبان او گذشت که زود باشد که همه خراسان مسخر من باشد بعضی
جوانان سفها دنب دراز گوش او بریدند چون دید برسید که نام این محله چیست
گفتند بویاباد گفت زود باشد که این محله را کند آباد گردانم و برفت دیگر
بار که آمد والی بود آنرا خراب کرد و همچنان خراب ماند دیگر معمور نشد

محله مولقا باد بیوسته اعلاء حیره است

محله میدان زیاد بغایه بزرگ بود.

محله نصر آباد اعلاء شهر بود بزرگ و عریض محله علما و تجار بود

امام حاکم فرمود جل بازار گان بود در آن محله بوقت عبدالله طاهر بهر عیدی
یکی از ایشان اهل شهر را دعوتی کردی که همه خلائق شهر را فرا رسیدی عبدالله

طاهر پرسید که از آن جماعت کدام طعام دهنده ترست و طریق تر گفتند حسین بن محمد نصر آبادی او را حاضر کرد و از رسوم دعوت و عادة ایشان پرسید قضا بگفت در ترتیب دعوة که عبدالله از آن تعجب کرد و جاه و مال و حشمة و دعوه و سخاوه نفس او بیش از اندک نمود گفت خراب مباد شهری که دروچنین ارباب مروءه باشد.

محلہ دیگر بود بزرگ درو مسجدی بود متبرک و حوضی که باب آن تبرک جستندی حوض کسلان گفتندی و قصه این محلہ و حوض مستوفاً ذکر خواهد شد بطریق اوضح.

محلہ الزریق ، محلہ مناسک علیا و سفلی گوید اعلی حده شهری بود محلہ دیز بوقت فتح شهر صحابه آنجا مسجدی ساختند مبارک طایفه دیز و اهل آن نبود مسجد و اهل آن منطافی گشت .

محلہ نمد آباد بزرگ بود

محلہ باب ابی الاسود محلہ قباب محلہ خواست متصل شادیخ است محلہ شادیخ مکان عبدالله طاهر بود و یعقوب لیث خراب کرد و بساین ساخت و بعد از آن شهر شد

محلہ جلا باد بزرگ بود متصل بشادیخ محلہ تاجرد محلہ قوی بزرگ بود یکطرف بجلا باد دیگر طرف متصل بحنجرد و محلہ حفصا باد

محلہ خمز کاباد محلہ بزرگ بود محلہ محمد آباد درو ریاض و حیاض است

محلّه قز محلّه بزرگ معمور بود بعلم وهدی وعمارہ وارفع محلّہا بود و آب و هوای او خوشتر بود ووصف او بیاید

محلّه در باغ و آن باغ ابو مسلم بود صاحب دوله

محلّه باب عقیل محلّه باب عسگر همه بازار، اش بز ان و طعام فروشان بودی و بازار عارفان

محلّه باب عرو و محلّه حرب، محلّه باب معاذ، محلّه بیدستان درخت بید بسیار بود درو، محلّه مرتعه محلّه سرپل، محلّه دزدان موضع کنار ناک بود و او در جاهلیه ملک خراسان بود

اما بعبدالله بن عامر او کاغذ و کس فرستاد تا آمدند و خراسان فتح داد محلّه باب معمر، محلّه در باغ ملا جرد، محلّه میدان حسین و او صاف بسیار دارد محلّه سمیجرد، محلّه الرلقیا، محلّه جولاهگان محلّه جودی، علیا عید گاه آنجا بود و در و بساتین و انهار بسیار بود

محلّه جوری سفای محلّه سرکوی محلّه سنجید ستانه،

محلّه باغ رازیان اهل علم و تجارة آنجا بسیار بودی

محلّه باغ متصل بود بمحلّه قز عبدالله عامر که فتح کرد آنجا نزول کرد مسجد او آنجا است

محلّه زمجار محلّه خر کلاباد متصل بز مجار بود و علماء صحابه و تابعین آنجا بودندی

محلّه سرواقه طرف مغرب بود محلّه کرمانیان در زمان امام حاکم این محلات

معمور بوده و اوصاف بسیار هر یک رافی الجملة نوشته بود چون حالا نیست نبشته نشد

یا قومی را ابو مسلم از شهر بیرون کرد محلّه داشتند آن نوشته نشد.

ذکر فتح نیشابور بر دست صحابه و تابعین رضوان الله علیهم

و مقصود از کتابه این است و بیان مفاخر نیشابور در این است و بالله التوفیق.
 امام حاکم رحمه الله و رضوانه علیه فرمود که بنقل صحیح از ثقات اثبات ثابت شد کی
 بوقت حکومت عبدالله بن عامر بن کریم بن حبیب بن ربیع بن عبدالشمس در بصره
 و حکومت سعید بن عاص در کوفه در خلافت امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه کنار نک
 که والی خراسان بود و او مجوسی بود نامه فرستاد بایشان و ایشانرا بخراسان خواند
 و بفتح وعده داد و گفت که یزدجرد بی عروقه در مرو گشته و مقصود نامه این بود
 که اشاره بساره ظہور نور اسلام و سطوع طلوع شمس هدایه و احکام سید انام و
 شفیع روز قیام ماحی ظلام و هادی کرام خواجہ کائنات علیه الصلوٰۃ والسلام بستماع جموع
 این اماکن و مقام رسیده بیماران ضالان فرو ماندگان تیره جبال و محتاجان سفیاء
 هدایه تشنگان شربت عنایه دلزندگان عهد ازل دمر بستگان عبودیدہ ابد چشمه بر زادو
 گوش بر آواز منتظرند.

گریک نظر بسوی من خسته میکنی همچون مسیح دردم زنده میکنی

ایشان این خبر بامیر المؤمنین فرستادند رضی الله عنه بایشان نامه فرستاد و وعده
 خلعة جنة داد که هر کدام سبقه گیرند و در نشر نور اسلام جد نمایند و بوالد خود
 ولد و جد باز نمایند حکومت درین جہان و در جہ جہان در آن جہان اودا باشد

فرمان مدینه را از جابر جستہ احکام دہی گفت کہ رمی بستم

عبدالله بن عامر سرعۃ نمود و رمی فرمود و عن قرب بازار دوار جوین نزول کرد
 و سعید بن عاص چون بقومس یعنی ولایت سمنان رسید و هر یک از راهی دہوی بطالب
 جاہی اخروی می شنافتند خبر سبقۃ عبدالله عامر شنود مراجعہ فرمود و اہل ازاد وار

بسلام اسلام یعنی بصلاح صالح در آمدند . وجوینی گندم که داشت دریغ نداشت.
 عبدالله عامر، عبدالله خازم را طلعه لشکر کرد و بالشگر خود و اهل جوین برای
 صائب و فکر صواب قصد صوب نیشابور نمود و بغیروزی و به روزی طلایع جیوش
 اسلامیان جوانب ان شجاعه و استیلاء اسلام بسککان آن مقام نمود پس عبدالله عامر
 از عقب رسید بالشگری جرار و شجعان کرار در میان دو دروازه جرجان و فارس
 فروشد بماه و برشد بماه بن نیزه و قبه بارگاه .

و آن نسا اهلان نیشابور بر جوانب برج و بارو معرضین عن التذکره

کأنهم حمير مستنفرة فرت من قسورة بیاطل برحق اعتراض کرده و چون
 خران از شتران اعراض کرده از شرع اجتناب و در دین ارباب نمودند و تا
 نه ماه شام و سحرگاه مقابله و مقاتله امتداد یافت بعد هاشمی لشگریان در برجها
 دریجها کردند و بقوه بازو در بارو تاهها افکندند و ریشه ریشه های کافران چون سلمها
 برکنند چون مدة حمله جمله شهریان تمام شد بامداد رافتح الباب دست داد و چون
 نه ماه تمام شده بود وضع حمل دوراز حرب نمودند و مستسلم و منقاد
 گشتند .

روایة آخری

امام حاکم رحمه الله فرمود چون از زمان مجاهده و محاربه تا وقت این کتابه
 سنین کثیره گذشت لاجرم در خبرها اختلاف واقع گشت.

روایتی دیگر چنان است، و این روایة در تاریخ عیان است، که چون مکتوب
 امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه بعبدالله عامر رسید، بالشگری همه کریمان، از راه

کرمان، و باجیشی همه موافق، و در استان بناحیه قهستان، نزول کرد و بقاع و قلاع آنرا
 بعده بسیار، و مدت اندک، فتح فرمود و بدست هدایه، به راه، مکتوبات فرستاد، و ایشانرا
 باتباع طریق رشاد، و شداد، و سرعت خروج بسوی او و اداء خراج باو دلالت کرد جواب
 فرستادند که مال حال و مال، و انتظام احوال، و مرجع کبار، این دیار، ابر شهر مشهور
 یعنی نیشابور است، چون ایشان تابع شوند همه مطیعیم، و طوس و ابیورد، و نسا دران
 تاریخ توابع نسابور بود بس عبدالله طاهر قصد ظاهر نسابور مصمم داشت و
 اعلام مجامعه فی سبیل الله برافراشت و چون بحوالی ابر شهر رسیدند و پوش زره
 پوشیدند برزان جاه طاعی و یاغی که در آن زمان والی این زمین بود با قوم او آن دولة
 و صوالة، بدیدند او نیز با حمران دیگر از میدان آن مردان بجایگاه و پایگاه خود باز
 دویدند و بکره و اجبار دستار چون افسار بر گردن زیرستان کرده بر بالاء دیوار حصار
 و در قهندز کشیدند، و یکماه تمام از صبح تا شام و از اول شام تا بانگ خروس آواز و
 خروش جنک بود، ناگاهی شبانگاهی هوا متغیر و حرکه متعذر گشت و غمام بر تمام
 جوانب ابر شهر احاطه کرد، و از میغ بی دریغ برفها چون تگرگ باران شد، و غموم بر
 دلهای مؤمنان عهوم یافت، اقربا از زبان ضعفا بیش عبدالله عامر گفتند که ما غرییم و از
 غریم در برف سرما، سرما فرود آمد: الحریوزی والبردیقتل لعن الله العجم یموتون
 من البرد و یقولون خنکل گرما گریبان چاک کند اما سرما ابدان هارک کند

نی روی سفر کردن و نی جای اقامت

عبدالله عامر با سعاف حاجات ضعفا برداخت و لواء کوچ برافراشت
 و آن لشکر را بمالطفه و مکالمه اجایی از قند بمرغزار غند بردچه از دید که
 آنجا هوا باعتدال و مقام بودن را محال است چون چند روزی نجح و فیروزی در آن

منزل روزی شد شبی بمقتضای قضا در آن فضا چندان برف برطرف جویباران مرغزار
متراکم شد که از تلوج بروج آن: اشدالبلاء علی الانبیاء ثم علی الاولیاء و برد چنان
دست بردی نمود که از خوف شرا و شرر آتش را از جوف آهن و سنگ قوه
حرکت نمازد.

سرماست چنانکه بینی گوش و فسرده سرماست چنانکه دیک در جوش فسرده
کر آتشکی مانده بدور دوزخ آن نیز پریرودینه و دوش فسرده

ضعفا دلها از غم بختند، و سرما و هواء نسابور باز جستند،
معتق که یکی از مقربان عبدالله عامر بود، گفت صواب آنست که بنسابور رویم،
و هر آینه نصرت ما راست، دل اعداء ما مقهورست، بیرون در خانها با جامها زمستان
بگذرانیم، چون ربیع بدیع و روزگار بهار آید بصلح یا بجهنم آن شهر بجهنم آوریم
و هر جا فرمایی برویم صواب دیدند و باز عبدالله خلفم را طلیعه لشکر کردند و عبدالله
عامر در آن زمستان بنیسابور باز عبور فرمود، و برزان جاه مذکور ضال مضل نسابور
را از آن معاد و مخافة تمام مراجعه کرد، و قوی ضعیف و سخت سست و حال او تنگ
بدشد. و آن قلعهها و حصارها بتأیید خدای در زمان قریب همه فتح شد، و کنارنگ
باستانه عبدالله عامر آمد، و خراج ابر شهر یعنی نسابور و طوس هفتصد هزار درم که
قریب پیمانه هزار مثقال نقره باشد با بسیاری از انواع اشیاء ذکر قبول کرد، و چون این
فتح دست داد ملوک خراسان از هراه و بلخ و مرو و غیر آن دیدند، جاء نصر الله و الفتح و
رأیت الناس یدخلون فی دین الله افواجا و اموال کثیره از انواع زر و نقره و ثیاب و افراش
و مواشی آوردند و باضعاف قبول کردند
آن فوج مسلمان شد تا باد جنین بادا کفرش همه ایمان شد تا باد جنین بادا

و عبدالله عامر درون شهر ببقعه محله شاهنبر فرود آمد، و آنجا مسجد ساخت و سرائی برای خود بنا نهاد، و خراسان آسان برایشان قرار گرفت.

امام حاکم فرمود در بیان کرامه و شرف عبدالله بن عامر رضی الله عنهما: روی ان عامر بن کربزاتی با بنه عبدالله الی النبی صلوٰۃ الله و سلامه علیه و هو ابن خمس اوست سنین فقبل النبی صلوٰۃ الله و سلامه علیه ان ابنک لم یسقا قال فکان یقال لو ان عبدالله قدح حجر الماهه یعنی یخرج الماء من الحجر من بر کته: ترجمه و العلم عند الله آنست که عبدالله

بسر خود عامر را بحضرت خواجه ماصوٰۃ الله و سلامه علیه برد و او پنج ساله بود یا شش ساله پس بوسه دادند حضرت خواجه ماصوٰۃ الله و سلامه علیه در دهن او آن سعادت مند ازل و ابد بس شروع کرد یعنی عبدالله فر و میبرد آب دهان حضرت خواجه ماصوٰۃ الله و سلامه علیه پس فرمود حضرت خواجه ماصوٰۃ الله و سلامه علیه بدرستی که بسر تو این آب آینه آب داده شده است

بس جنان بود که اگر عبدالله سر انگشتی یا سرپانی بر منک زدی و خواهی انفجرت منه انتعاشره عینا روان شدی ازیت منک ده منک آب ازیرت آن تربیت امام حاکم فرمود رحمه الله که چون عبدالله نسا بور فتح کرد عبدالله بن طاهر را در نسا بور بگذاشت و خود بمصره رفت و بدر خود را بازیافت بعد از آن نسا بور باز گشت و در همان حوالی و سرائی خود که شاهنبر ساخته بود رسول فرمود و از نسا بور بیه بلاد و اما دن امر افرستاد و نسا بور دارا ماره و سلطه دزد و اموال این ممالک همه بنیسا بور آوردندی آنج بشرع آوردن جایز بود نه بجور

بعضی ارباب تاریخ گفته اند که نسا بور بجنات مسخر شد واضح آنست و بیشتر

مشایخ بر آنند که نسا بور بصالح فتح شد

و نقل است که عبدالله طاهر چون والی و مطلق العنان شد بر نیشابور خواجگان شهر را جمع کرد و مال خراج برایشان الزام میکرد و قصد کرد که نواحی شهر و ولایت را مساحه کنند و زمینها بحیاط موات راضبط کنند و بر هر جریبی مالی خراجی وضع کنند و در چهار ربع و همه ولایاتی که تعاقب نیشابور داشت جنین کنند

احمد بن حاج بکر از کبار نیشابور بود گفت تو امیر مایی نه شریک مایی و این شهر ما بصلح فتح شد نه بقهر و جنگ آنج بقهر و جنگ فتح کنند در آن خراج است و آنج بصلح فتح شد شرعا خراج نیست آنج حاصل کنیم عشر آن بمستحقان رسانیم و مع هذا خراجی نیر بتو بدهیم اما مساحتی در این ناحیه بیشتر شده است باتفاق همه رعایا و سلطان سلیمان بن مطر و در دوا این ثابت است اگر بآن رضا دادی فبها و نعم، و اگر آن تغییر میکنی راضی نیستیم از شهر بیرون رو و ما را یکسال مهلت ده تا غلات خود را برداریم و بحصار بریم و آنج خواهیم ذخیره نهیم پس بیا و جنگ کن اگر بقهر و غلبه بگیری و مسخر کنی مساحت نو کن و هرج خواهی بکن پس عبدالله طاهر توقف کرد و تامل نمود و بر مساحت سلیمان بن مطر برفت و مصالحه کرد با اهل ابر شهر یعنی نیشابور برد و بار هزار هزار درم و دویست هزار درم که تسلیم نمایند مجموع هزار هزار و پانصد هزار و جل هزار مثقال نقره باشد

امام حاکم رحمه الله فرمود که باین روایات معلوم شد که نیشابور بصلح فتح شده نه بجنگ و آنک نیشابور همیشه قصبه خراسان بود و دار اماره و سلطنت و مال کبار اما کن و بلاد حفظت عن الفتور الی یوم النشور

مفاخر نیشابور قدیم که بر که آن تا ابد بر ستمان این بلد
فایش و باقی است

از جمله انک چون سلطان اولیا بر همان اتقیا وارث علوم المرسلین مهبط اسرار
رب العالمین ولی الله صفی الله فلذة کبد رسول الله غوث الامم و کشف الغممة یوم الاخذ بالنواص و
اضطرار الامم نبین الی الخلاص لامتحان الاعمال بموازیین الاخلاص حین النجات والاستبانت
یوم البعث کما و عدفی المواقف الثلث عند المیزان و بطائر الصحف و الصراط ببسط
بساط الشفاعة و السری بالانبساط سلطان المقربین یوم الحشر و الجزا الامام ابو الحسن
علی بن موسی الرضا صاوة الله و سارمه علی رسول و علی اله الائمة المعصومین و الی علیهم
اجمعین الی یوم الدین

در مدینه در شهرورتمان و اربعین و مائه نور مقدم ایستادن ظهور بسم الله
و در شهرور اربع و تسعین و مائه بصره بدرس حدیث و نشر علم بنصره ازین کتاب
هدایة ایشان بر امة نافت و بتدوین نسخه مبارک صحیفه بقره و حقیقه فرمودند پس
بمقتضای قضای ازل و حکم مبرم قدیم که یزل بصره بخراسان عزیمت نمودند و در سفر
ماتین من الهجرة نیشابور بمقدم حمزة ایشان روایات جعدان شد و چون بشهر قسطنطین
شعشعه اشعه آن نور بر قطار نیشابور میان سکنان شیر و شهید شد و قلب اکثر کرام
بر همان المجتهدین این محب محبوب حقیقی ندم جازی شیخ ابی یعقوب اسدی که در نیشابور
قدس سره شیخ شهر و مقدم ارباب کشف و ولایة بود در کتب من آن شیخ حسن زمین و من
باقدام بر اشغال اقدام نمود بتأیید توفیق عینیة تا قرینم و بدینا چند هزار صدیق رفیق در
پی پیشوا رفتند

و نقاست که حضرة سلطان صاوة الله علی و ولی الله و علی اله در محفل

ناقه عضباء خود سوار بودند و قد و اهل انس و انیاس شیخ محمد بن اسلم طوسی را قدس سره در محفۀ دیگر اجلاس فرموده بودند فایده فبر این دو بز گوار در نیشابور بر کناره خندق شادیاخ بر طرف راه روضۀ تاجرو در بناء يك صنعة قوی بهم قریب است و ان اسوه احرار کمر بندگی بسته و بحکم من اغبرت قدماء فی سبیل الله حرمة الله تعالی علی النار دامن تاتمه ساق بر کشید و شربت و عدۀ کمال قربت چشید و زمام خطام مر کب حضرت انام اولیا ملک علام بر دوش احترام گرفته

و نقاست که متوجه بآن ابرار ذره وارد رهواء و لاء از وراء قهقری بشهر باز آمد استفاده احکام و استکشاف اسرار میکرد و بزبان فصیح و عبارة صریح میگفت که بروز قیام ملک علام جل جلاله وسیلۀ نیجاح و وسیلۀ فلاح من اینست که روزی در دنیا خادم و مہار کش مر کب حضرت سلطان خود بوده ام و چون بنسایور ورود فرمودند در محالۀ قز در کوجہ بالاس آباد خدام مقام اختیار کردند و در افواء و استماع فقراء مشہور بود کہ جار سال در نیشابور توطن فرمودند و العلم عند الله

و آن استانیہ منزل مبارک کہ مہبطہ ارواح مقربین و مطاف ملائکہ علیین بود مانند بقاء آن شهر مآل اولیا و ملاذ اصفیا و محل اجابہ دعا اشراف آن شهر بود و خدام آن آستانہ ولایت مرتب و بسانواع اعزاز و اکرام موظف میبودند و بعضی از کرامہ کہ در آن محله واقع شد آن بود کہ بر سر آن کویجہ حمامی خراب و قناتی بایر و محوطہ بود کہ آنرا حمام و قنات و محوطہ کہلان گفتندی اهل محله بعمارہ حمام اہتمام کردند تا بوقت التفات خدام باستحمام حاجت بمحالات نباشد و قصد میداشتند کہ چون عمارہ تمام شود اسان آب از چاہ یاغیر آن پیدا کنند و چون حمام تمام شد بی خرج و خرج و سعی مقنی از قنات کہلان بشتاب آب روان شد و حضرت سلطان صلوٰۃ الله علی رسول الله و علی الہ الائمہ المعصومین اجمعین بآن

حمام در آمدند و بشرف انتساب بحضرت ایشان متبرک شد و آن حمام بنام مبارک ایشان شرف اضافه یافت حمام سلطان گفتندی .

وامام حاکم از زبان خود نوشته است که آن حمام هنوز هست و متبرک خالق است ، يك كرامة دیگر آن بود که روزی يك بادام بیکی از خدام دادند و فرمودند که در طرفی از محوطه کهلان غرس نماید خدام چنان کرد غرس الفردوس بیده سبز شد و در همان تابستان بادام بسیار بار آورد و برگ و شکوفه و پوست و میوه آن درخت سبب برگ و نوا و صحت و شفاء مرضی آن زمان بودی تا چون بسی زمان بگذشت ظالمی غاشم در قهندز حاکم شد و از قصور عقل خواست که در آن محوطه قصری سازد که که محل آن درخت داخل قصر می بود و درخت را نضاره بذبول بدل رفته بود و بعضی اجرا و معمار و نجار را گفت تا آنرا قطع کنند عماره تمام شده آن ظالم و معمار و نجار و مزدور و هر کس بآن کار منسوب و بر آن منصوب بودند در زمان اندک کردند بعد از چند سال حاکمی ظالمی دیگر پیدا شد عماره همان قصر قصد کرد چون بناء دیوار می کردند اصل آن درخت در زمین نه بود تمام قصه گذشته با او رفتند چون دلش سیاه و قصدش تباه بود بعین استبصار در آن نگاه نکرد و چون درخت نیست و این در زیر خاک پنهان بوده سهل بند است و آن بی اصل آن اصل را برداشت عماره بنا ساخت او و همه آن اقوام در اندکی از ایام هلاک شدند .

واز فواید مقام خدام ایشان نیشابور

یکی دیگر آنست که روزی صاحب دوائی دعوتی ساخت و حضرة سلطان را صلوات الله و سلامه علی رسول الله و علی آله الاثمه المعصومین التماس اجابة نمود وعده فرمودند و عادة آن عصر آن بود که شریفی که دعوت بجهت ایشان بودی

صاحب دعوة بیشتر طفیایانرا بنشانندی بس آنرا که اول مقصود بود آخر حاضر کردی
تا آنکه نظار احضار نباشد آن عزیز باین معنی اولیا و اعظم و علما و اشراف آن شهر را جمع
کرد و عاده دیگران بود که در مجامع ایشان صفها صدر بودی و بزرگان آنجا مجالس
اختیار داشتندی و خدام بر کنار صفها بودندی چون حضرة سلطان صلواة الله علی
رسول الله و علی اله الاثمه المعصومین و سلام رسیدند صوفیان صفوف ایشان صفها
صفا بانیل سعادت و اقبال استقبال نمودند حضرة سلطان بمتکوا و نمارق مصفوفه ایشان
صفه التفات فرمودند و کنار صفه بشرف ذیل خلعت ولایت حضرت ایشان شرف
یافت از آن حین تا قیام قیامت درین دیار و سایر اقطار کنارها صفها صدر صدور و منازل
افاضل شد و منبعدان یک بقعه سایر بقاع که آن نام داشت دواة آن مکرمه و تغرز
برداشت.

واز مفاخر نیشابور

دیگر آنست که روزی حضرة سلطان صلواة الله و سلامه علی رسول الله و علی اله
المعصومین در مجلسی بنماز قصد فرمودند کسی سؤال کرد که محراب موضع قبله
مستقیم هست دست آنکس را گرفتند و بانگشت مبارک اشاره فرمودند باب کعبه
در مواجهه نموده شدوان محل باغایه متعین است بر طرف قبله شارع عام از امام قهندز
میگذرد واقع است.

واز مفاخر نیشابور

دیگر آنست که حضرة سلطان صلواة الله و سلامه علی رسول الله و علی اله
الاثمه المعصومین و سلام روزی فرمودند که عبارتی که فی الجمله حکایت آن اینست

که مخدوم ما اینجا مدفون است بزیارة ایشان رویم وبروضه سلطان محمد محروق در تاجرد تشریف آوردند و آن روضه مقدسه را زیارت فرمودند و حال آنک سلطان محمد محروق در مرتبه نسب با والد حضرت سلطان صلوات الله وسلامه علی رسول الله و علی جمیع آله الائمه المعصومین مساوا دارند و بیان هر دو نسب چنین ثابت و محقق است

الامام موسی بن الامام جعفر بن الامام محمد بن الامام زین العابدین علی بن الامام

امیر المومنین ابو عبدالله الحسین بن امیر المومنین کرم الله وجههم

و نسب دوم الامام محمد بن الامام محمد بن الامام زید بن الامام زین العابدین علی بن الامام امیر المومنین ابی عبدالله الحسین بن امیر المومنین کرم الله وجههم

و از مفاخر نیشابور

دیگر آنستکه اگر جهاد سادات در خاک بک بسیار روضات دارند اما اگر روضات قرب از عیون اعیان و صدور نسابور پوشیده است مگر آنک در یکشنبه شانزدهم جمادی الاولی سنه انین و ثلاثین و ثمانه مائه در قرب جوار روضه تاجرد روضه سلطان از اهل بیت قدوة اولیا و اصحاب صلوات الله علی رسول الله و علی آله الائمه المعصومین اجمعین پیدا شد باین لقب و نسب که مسطور میشود مکتوب بر ورقی منشور درسی معمور بخطی مطبوع موضوع درون روضه حضرت ایشان :

هذا قبر الشریف الحسین بن ابو عبدالله داود بن علی بن عیسی بن محمد بن القاسم بن الحسن بن زید بن الحسن بن علی بن ابی طالب کرم الله وجههم دفن فی تاجرد العلیاتوفی رضی الله عنه ایله الخمیس من ربيع الاول سنه انین و ثمانه مائه من الهجرة و از در خانقاه تاجرد بجانب شرق بمقدار ده ذراع تقریباً روضه مقدسه ایشان است رضوان الله تعالی علیهم اجمعین .

وازه‌فاخر شهر قدیمی

این قصه کریم در السنه مذکور و در افواه مشهور است که حضرت سلطان صلوات الله و سلامه علی رسول الله و علی آله و سلم در نیشابور به منبر بر آمدند و نقلست که چند هزار دوات و قلم اعیان و امام مرتب داشته اقباس انوار اسرار افاده ایشان میکردند حضرت سلطان این حدیث معنعن از ابناء اولیا اصفیا خود با حضره خواجه کائنات صلوات الله و سلامه علیهم و علی الهمم الائمة المعصومین الاجمعین الی یوم الدین روایت فرمودند :

التعظیم لامر الله والشفقه علی خلق الله

دیگر از مفاخر نیشابور

آنستکه منشاء و مقر و مظهر انوار ولایت چند هزار از مقربان حضرت و ائمه عظام مائة بود که اسامی نفیسه حضرت بعضی از ایشان رضوان الله علیهم اجمعین درین اجزا و اوراق سابقه ذکر شده و هریک را از کرامات و مقامات بسیار بود که این نسخه قابل بیان آن نبود.

وازه‌فاخر نیشابور

امام حاکم رحمه الله فرمود کی از دلائل ارتفاع بقاع نیشابور بر بلدان و اماکن قریب و دور آنستکه: ثمار در هیچ دیار در دوره سال بر قرار نماند الا نیشابور کی مثل امرود و سیب و بهی در دوازده ماه هر گاه که خواهید فی الجملة موجود است و در قرب نه ماه و ده ماه انگور و خربزه تر و تازه در بیوت و اسواق و دروازه بنها و در یوزه توان یافت و از آن ثمار شرابتهای نافع توان گرفت و در بلاد شرق این مذکورات اگر باشد زود منقص شود و بنسب نیشابور بر کمال خود باقی ماند مگر در محافظه مساهله نموده باشند.

امام حاکم فرمود که نسابورست، هوای اوصافی بصحت ابدان وافی، خالی از خطایا، عاری از وبا و اکثر بلایا، مصر امصار حلیه مقدار، عروس بلدان، خزانه خراسان، داراماره بطیف، عماره معدن فتوه مخزن مرو، وموطن ادیان، مقرسلطان موضع اعلام هدی، مطلع انوار بقی، رحمت دروی نازل، برکت باو واصل در نسابور زنبور کند و جهان پرانگین کند، زیره او فیروزه، وحصول آن نجرهر روزه، حجر او جوهر کمر او نقره وزر، نبات او بر اطراف عیون و جالسان زیباش در و مخافه سموم نی مرض او را عموم نی سلاطین با ماره ان متفاخر و در انتزاع آن از یکدیگر متظاهر، منازل کبرا، مناهل عظاما، مساوی اشراف، مثنوی عدل و انصاف، همه چیز او موصوف، سکان او بسخا وجود موصوف اهل کمال را درو مقام همه کمالات او تمام این معانی و اوصاف قدیمه کثرتی داشت ختم شد.

ذکر وادیهای نسابور

امام حاکم فرمود که میان یکی از نسابور و دیگری از شهری دور معارضه شد غریب گفت در شهر شما مسافر را باب نیست و در صحرا راهگذری را آب نیست در بلاد دیگر مثل دجله و جیحون و در اطراف این شهر همه مأمون است. نسابوری گفت این سخن هر نادانست و مرا بر صدق خود روشن صد برهان است از دیر باد که طرف ولایت ما کالکا باد که آن کنف ناحیه است وادیها و جویها و چشمها که بر دیدهها عیان است زیاده از سیصد موضع آبها روان است که همه بی سعی انسان است که اگر اکثر آن جمع بودی بیشتر از جیحون و سیحون شدی و نزد همه عقلا معقول است که از متفرق بودن آن بیش محصول است و از عین اخضر و آب انبوه آن که در کوه است

جهت مجال مقال است و مابین دو طرف ولایت زیادت از چهار هزار قناوه است غیر قنوانی که دیهها بر آن مبنی است و آب کاریز شیرین تروباك تر از آب بلاد دیگری است که بسیار قاذورات در آن واقع شود تا بخانهها رسد

و اول کسیکه کاریز و بهندیس آب از زیر زمین بر روی زمین اجرا کرد پادشاه منوچهر بود و اجرا قنوات نسابور آزاد شد و نیز گویند که بعضی از اوضاع کاریز کنند و آبها بر بلمدیها بردن بدولاب و مثل آن ابی الریحان حکیم خوارزمی اخراج و اما آن وادیها که بشهر جاری میشود و شرب باغات و یاد داخل شهرست شغاندیر و وادی بوشنقان و حر و اسب و آنج داخل نمی شود جارست : و عطی رود و وادی شامات وادی بشفروش وادی دیزباد

اما از ربع نسابور جارست

ریوند ، مازل ، شامات ، بشفروش و کیفیت قسمت و مساحت آنست که از جار طرف مسجد جامع بهر طرفی رفتند و ما کبار زمین ولایت قری و قنوات را با آن ربع نسبت دادند و بقریه که در آن جانب معمور و میسر بود اضافه کردند اما ربع ریوند از حد مسجد جامع بود تا مزرعه احمد آباد

اول حدود بیهق طول از سیزده فرسخ از حدود ولایت طوس تا حدود پشت پانزده فرسخ مشتمل بر زیاده از پانصد دیه که بعضی را يك قناه بود یا دو یا سه یا چهار پنج و ریوند که ربع بآن منسوب است قریه کبیره معموره بود بانی آن انوشروان عادل در و مسجدی جامع منیع رفیع و خانقاهای بسیار و در اول اسلام حکام ماوراء النهر سه برادر بودند محمد و عطف و مسیب هر سه از ریوند هریک در آن مملکه درم و دینار بسیار زدند و آثار آن پیدا است :

ربع شامات از مسجد جامع تا حدود بشت طول آن شانزده فرسخ و عرض آن از حدود بیهق تا رخ جارده فرسخ قری آن سیصد زیاده بوده راه فارس و کرمان از سوی قهستان بر آن است .

ربع مازل از همه ارباع، قری بیشتر دارد، متنزهات و موضع تفرج و تنزه اهل بلده قرای این ربع است و اکثر قرای این متصل است .

فرهنگ و موسنقان و باغ فرك در ربیع و خریف مطاف هر خریف و ظریف است.

ربع بشفروش ناحیه بزرگتر ولایت است و دیهها بزرگ معمور بخراسان از آن معمورتر ناحیتی نیست

ذکر ولایات کی از نواحی و اقطار خراسان بنسبش
نسبه دادندی اشراف و اکابر آنرا نیشابوری خواندندی

و آن دوازده ولایت است طول و عرض یعنی آن از سی فرسخ و بیست و پنج دمیتر نباشد بهر یکی از آن قری و قنوات و باغات و عمارات مالا بعد ولایتی منها

ولایة بیهق من حدود ریوند تا ولایة دامغان بیست و پنج فرسخ زیاده است و عرض مثل این

ولایة جوین منشأ اولیاء و علما، قری و قنوات در عمارات بعد غایات یکدیگر قریب جناب همه را بمشابه یک ربع مسکون مملکت توان گفت اهل دین و دیانت و خداوندان باهوس و همه ایوان خانها رفیع و مهمان خانها وسیع اصناف اشراف و عوام ایشان را همه تعالی و دل اکرام اصناف و انعام الطاف دایم از ملال خالی

ولایة اسفراین پادشاه قباد بن فیروز چند روز آنجا بود از خضره صحرا وصحة هوا آنرا مهر جان نام نهاد امام حاکم فرمود رحمة الله که خواندم در تاریخ و شنیدم از مشایخ آنک پادشاه قباد از برادرش بلاش فرار کرد سوی خاقان ترك میرفت تا لشکر بمدد ستاند و ملک را از برادر بستاند راه بر اسفراین بود بخانه خواجه نزول کرد وداعیه تاهل کرد و فرزندان میزبانرا بشکاح مهمانی کرد و او را فرزندی متوقع شد بجانب خاقان رفت و این ضعیفه را بخانه پدرش بگذاشت اما ازو نگذشت و چار سال بترکستان توقف کرد و بالشگری عظیم معاوده کرد و بمهر جان آمد و حلال خود را جست حلال او بابسری سه ساله بنزدیک او آمد نام بسر سلطان انوشیروان لقب کسری و باین جهت انوشیروان را در آن دیار نسابوری گفتندی و نقلست که این خواجه از قریه فریمان بودند و اقرباء انوشیروان از آن جهت در اسفراین هستند بعد ها سلطان حمومه بن علی از اولاد او در خراسان سلطان بود و خود را با اسفراین و قریه فریمان نسبت میداد سپهدار و نامدار لشکرها شرق بود و هفتاد کورت با مخالفان دین جهاد کرد و در هفتاد بار آن لشکرها شکسته و ایشان مظفر و منصور بودند و علماء اسفراین از حدیث بیشتر اند.

ولایة خبوشان و آنرا استوا گفتندی تا حد نسا و تا اسفراین و ولایة طوس و ارغیان حد است قرای کثیره معمور دارد منابع و مراتع و مزارع بسیار دارد.

ولایة ارغیان ولایتی معمور و بکثرة علماء کبار مشهور

ولایة بشت آنرا عربستان خراسان گفتندی از بس که ادبا و بلغاء آنجا و از آنجا بودند یک دیه معمور آن خار رنج و دیگر کندر که باقیه در بنا کرده اند.

ولایة رخ ولایتی قدیم معمور کبار بسیار در و قرار گرفته

ولایة زوزن عمارة و علماء آن مستغنی از بیان

ولایة خواف متصل بزوزن و سلو مددی است از آن و یکی است از آن هفت دیه

که با قهندز بنانهاده اند و ابوقابوس که مدت ها ملك شام بود از سلو مد خواف بود

ولایة ازقند ولایتی معمور در و مرغزار ها موضع بودن عبدالله عامر از آنجا

بنسabor آمد و فتح شد.

ولایة جام و باخرزو ولایة جاجرم اول ولایت متصل بجوین و آخر بجرجان

درود یهء معمور و بزرگان دین و دنیا مشهور.

ذکر بناء مسجد جامع - چون عبدالله عامر رضی الله عنهما نسabor فتح کرد

آتش کده قهندز را خراب کرد و بجای آن جامع ساخت و صحابه بآن در آمدند

و با حکام دین فتوی دادند کسان کنار ناک آمدند گفتند که جزید قبول کرده ایم تا آن تشکده

ایشان خراب نشود عبدالله عامر ایشان را دور از جامع مکانی تعیین کرد آنجا کوجه آتشکده

گفتندی و مسجدی بی مناره بود تا ابن مهلب بنسabor آمد بناء مناره فرمود در قهندز و امام

شهرین خوشب و عکرمه را بجهة فتوی دادن بنشانند.

اما مسجد جامع بزرگ و مقصورة بزرگ

بلاخلاف ابو مسلم مروزی بنانهاد مساحه زمین جامع سی جریب بود و هزار

ستون داشت شصت هزار خاق یکبار دیوی نماز کردند درو آبها روان و حوض

های عمیق در وسط آن یخدانی ساخته و هر سال از برف مملو داشته و همه تابستان

بشیرك بیماران و غیرایشان بآن ارتفاع یافته بی ثمن، درودرختها ناز و ثوت که ازهر یکی از آن غالباً چند ستون حاصل شدی چنان بزرگ، زیاده از صد خادم و فراش داشت و در موضعی ازومثل خانه مبنی بر دوازده ستون بعماره ممتاز شش ستون از مرمر و دو ستون از بیشه طرف دجله آورده بر نك مهره‌اء سیاه و سفید و چهار ستون از گچ و خشت پخته ساخته سقف و ستون‌ه‌اء آن بزرگ تذهیب کرده و قبه مذهب بالای آن مرتب مقوم‌ه‌ان و مبصران بیست هزار مثقال زر را تقدیر می کردند

اما حاکم فرمود کی سقف و ستون و بل‌ها و منابر و صنایق و مصاحف و قنادیل و حصیرها و فرشها و توابع اینها را قیمة کردند بصد هزار مثقال زر رسید و صد هزار مثقال زر طلال را اوقاف مسجد جامع زیاده بود و بخراسان مبنی احسن تر از آن منبر نبود که ابومسالم درین جامع نهاده بود.

ذکر دومنار جامع

ابومسالم در جامع منار ساخت بعد از وارباب مناصب را آن منار قصیر و ان بنا بنسبت باجامع حقیر نمود چون حکومت به منصور بن طلحه بن طاهر برادرزاده عبدالله طاهر رسید آن منار را منهدم ساخت و منار دیگر برافراخت و بیسیاری از اول بلندتر و قوی تر و عماره او بزینت و تذهیب آراسته تر کرد و بطریق هندسه چنان کردند که در دوره سال از ظلال آن انتقال شب و روز معلوم شدی بعد از زمان او بحرکتی در ایامی میلی دروی پیدا شد چون نوبه بعمر ولایت رسید آنرا نیست کرد و دیگری برداشت و نام و لقب خود بر آن بنگاشت بعد از آن چون نوبت بخمارتکین رسید مناری رفع کرد و وصیت آن دومنار دفع کرد چنانچه در دنیا ارفع از آن و اعجب و آراسته تر و پیراسته تر و دایرتر

منارد در هیچ دیار پنج نجار ندیدار فوق عالی بام جامع تا سر منار نمود و جار ذراع بود اجرة استادان بی مزد در خرج عمارت دو هزار مثقال طلا مقرر کرده بودند و بهندسه جنان ترتیب کرده بودند که چون باد آمد فراخورد قوه بآدان منار حرکت کردی امانیفتادی و هیچ خشتی و جزئی از وی فاسد نشدی

ذکر مسجدها متبرک شهر قدیمی

که محل قبول طاعات و اجابت دعوات بودی

اول مسجد که صحابه بنانهادند بوقت فتح شهر قدیم در موضع شاهنبر و در آنجا نماز گذاردندی و سنگی قوی بزرگ جمع صحابه بانفاق خود برداشتند و در آن مسجد آوردند و برای علامه بگذاشتند

مسجد محله قزدر جوار منزل خدام سلطان صلواة الله و سلامه علی رسول الله و علی آله الائمة المعصومین اجمعین

مسجد معروف بمسجد روی بکوه مسجدی قدیم و عزیز بود

و مسجد باب معمر میان دو مقبره

مسجد رجابن معاذ بن مسام

مسجد دروازه قهندز که بیش از نه ماه صحابه در آنجا عبادت کردند

مسجد سرا معمار مسجد که مصای جنیان گفتندی ، مسجد امام یحیی متصل

سرای بستان ، مسجد ابن حرب ، مسجد ایوب بن الحسن ، مسجد جوش از اجابة

دعا درین مسجد عجایب بسیار منقول بود

ذکر مبادین نیشابور

میدان تلاجرد و در صدر این میدان قصر مطبوع مرفوع مرغوب محبوب مزین بود
 هرون رشید چون به نیشابور رسید مدتی اقامه او آن گوشک مقام او بود .
 میدان هانی، میدان حسین بن معاذ بن مسلم مجمع سلاطین و میان بلد بود و
 میدان زیاد

ذکر مقابر و قبور کی مزارات نیشابور بود

مقابر و قبور اولیا و اصفیا در محلات و قری بیشتر بود از عدد و احصاء تا آنج
 علی التعمیم زیارة کردند از مقابر و قبور بیشتر آنست
 مقابر صحابه در بالای مقبره حیره و آنرا مقبره نصر بن زیاد القاضی گفتندی و
 سه صحابی در آنجا مدفونند اما آن قبر که سر حلاب است یقین قبر همام بن زید
 است که از صحابه کبار و قدوة ابرار بود در همین مقبره در حیره روضه شیخ ابی
 حفص و ابی عثمان و زهاد بسیار است و شیخ ابو جعفر مدنی در بالای مقبره است ،
 مقبره تلاجرد مسجد سلطان علوی شهید مقبول ولی الله المقتول فلذہ کبد
 الرسول صلوٰۃ الله و سلامه علیه و آله و علی آله المعصومین اجمعین نام و نسب مبارک
 ایشان بر لوحی مسطور بر سر روضه ایشان باین ترتیب است: هذا قبر الامام محمد بن
محمد بن زید بن علی بن الحسن بن علی بن ابیطالب علیه السلام و رضی الله عنهم اجمعین
 مقبره سر میدان قبر نصر بن زیاد القاضی و امام احمد بن ابراهیم و ابی عبدالله
 البوشنجی و ابی الولید و ایوب الحسن الزاهد و امام مسلم الحجاج صاحب صحیح
 و بشر بن الحکم و عبدالرحمن بشر و محمد بن عبدالوهاب ؛
 مقبره شاهنبر بسیاری از علما و اولیاء تابعین آنجا مدفون اند و در آن مقبره

آن امام زکریا و ابراهیم بن محمد سفیان و ابو عمرو بن جنید و ابو الحسن قاضی
الحرمین و ابو العباس الاصم ،

مقبره محله قز الشیخ حمدون العصار و ابو علی الثقفی و عبدالله بن منازل و ابو الحسن
علی بن احمد البوشنجی

مقبره باب معمر ، قبر امام احمد بن حرب و دعا آنجا صباح جمعه مستجاب است
شیخ یحیی معاذ و بسیاری از علما ،

مقبره حسن بن معاذ بن مسلم بیاب عروۃ الحسین بن الواید القرشی و حفص بن
عبدالرحمن و یحیی بن یحیی و براهیم روشن است بر آنک دعا بنزدیک قبر ایشان مستجاب
است و عبدالله الرماخ و یاسین بن القصر الباهلی و الحسین بن الفضل ، احمد بن المبارک
الزاهد و ابو العباس السراج و ابراهیم بن ایطالب ،

مقبره امیر عبدالله بن طاهر و اولاد و عشیره او : امام الحدیث محمد بن یحیی الذعالی
و بسیاری از سادات علویه در بلاء این مقبره در حظیره که منسوب است بامل البیت
آسوده اند و درین حظیره است روضه مقدسه سید شهید الامام ابی جعفر الصوفی
و هو محمد بن جعفر بن الحسین بن علی بن عمر بن الامیر المؤمنین و بعسوب المسامین
کرم الله و جبههم و قبر سید بزرگوار امام جعفر بن زیاده و دو پسر و احفاد ایشان رضوان الله
علیهم اجمعین ،

مقبره جلاباد علماء بسیار و اولیاء کبار در آن مقبره آسوده اند از آن جمله :
امام اسحق بن ابراهیم الحنظلی و امام محمد بن اسماعیل العابد و محمد بن رافع القشیری
و امام احمد بن سعید الدارمی و ابو زکریا عنبری و بسیاری از علماء اکثر این اشراف
بیش از چهارصد از هجرة بوده اند در قرون اول و بعضی از هجرة بوده اند و بعد از چارصد
بزرگان که بوده اند تا پانصد و پنجاه و پنج که آن شهر بزلزله خراب گای شد و

بزرگان که بعد از آن تا ششصد و شصت و شش که خرابی شادیخ شد و بعد از آن در آن شهر دیگر که عدد و حصر این بزرگان مقدور و میسر نیست یکی از ایشان درین اسامی مذکور نیستند

فایده

و بعضی از وقایع نیشابور آنست که در حواشی تاریخ یمینی که در جارد و کسری از هجرت نوشته شده آورده که نیشابور از ابتداء بناء آن تا این غایه هیشده بار بزلزله خراب شده و بعد از آن در تاریخ پانصد و پنجاه و پنج از شهر قدیم خرابی کلی یافت و قومی که ماندند بمحله شادیخ اجتماع کردند و شهر ساختند صد و ده سال مجال بقاء شهر بود و مجمع افاضل و معدن کرام و عظام ایام بود و در آن ایام بزرگان شادیخ بر اشراف سایر بلاد فضیله داشتندی خصوصاً سید بزرگوار سید صدرالدین الحسینی که مراتب علم و عمل لاحق با ولین و سابق بر آخرین بودند و از مکارم حضرت ایشان یکی آنست که امام امة و مقتدای ملة امام فخر الملة و الحق والدین الرازی رضوان الله علیه مکتوبی نوشته اند بایشان بعضی از آن اینست: کتبت من هراة ضینت عن الافات رایت فی السفر الخامس من التورة ان الله سبحانه قال لموسی یا موسی احب ربک بكل قلبک وانا اخبر سیدی و سندی و مولای الصدر الاجل المنجل السید السند الظاهر الازهر التقی النقی صدر الملة و الدین شمس الاسلام و المسلمین ملک السادات افتخار العترة الطاهرة قدوة المحققین فی العالم حصه الله تعالی من السادات القدسیه و الکرامات العلویه باکمل درجاتها و افضل غایاتها بانی احبه من صمیم قلبی و احب ان احبه الی اخر المکتوب

حاصل کلام ماتخفیف ابرام آنک فرمود امام که خواندم در سفر پنجم از توره که

حق سبحانه و تعالی فرمود موسی را علیه السلام که ای موسی دوست داری پروردگار خود
 را بتمام دل خود و من خبر می‌کنم سید خود و سند خود و خواجه خود را که
 من ایشان را دوست میدارم انک ایشان را دوست میدارد با آنج در آن مکتوب است از
 براهین برین معنی بعدها در شب جمعه سنه ست و ستین و ستمائه این شهر نیز بزلزله خراب
 شد هفتاد کس بصحراها ماندند ان شهر سیم بنانهادند آن نیز بجاست یکشنبه آخر
 جمادی الاولی سنه ثمان و ثمانمائه بزلزله خراب شد

اندر سه زمان سه زلزله واقع گشت بدپانصد و اند آنک شد شهر جودشت
 شش سال فزون دوم و ده از ششصد و شصت از زلزله بار سیم هشتصد و هشت
 چون بیان اسامی و کرامات و مقامات سادات و اتباع حضرت ایشان از اولیاء
 کرام و علماء عظام مقدور مقدار بشرنیست برین مختصر ختم اولیتر
 اللهم اغفر للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات الاحیاء منهم و الاموات
 بحرمة النبی، محمد و آله خیر البریات و ادخلهم برحمتک فی روضات الجنات و الجنة دالة
 رب العالمین آمین رب العالمین

بسم الله الرحمن الرحيم رب يسر وتمم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة والسلام على حبيبہ و رسولہ محمد وآلہ

اجمعين . قال الله تعالى ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتاً بل احياء عند ربهم

يرزقون وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان اولياء الله لا يموتون ولكن ينقلون من

دار الى دار وقال صلى الله عليه وسلم كنت نهيتكم عن زيارة القبور الا فزوروها

بر مقتضى آية وحديث چون زیاره دوستان خدای متضمن نواب بسیار و فواید

بی شمار بود بعضی از احبہ کہ امثال التماس ایشان واجب بود درخواست کردند از بنده کمینہ

احمد: محمد بن حسن بن احمد المعروف بالخليفة النيسابوري تاب الله عليه باسامی بزرگان

کہ در نيسابور آسوده اند در قلم آورد و ذکر اسامی از جمله بزرگان متعذر بود از

بهرانک نيسابور کہنہ کہ محط رجال: رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله بوده جهل

وهفت مجلد داشته کہ یکی از آن محلات متوسط را مجله جولاهگان گفتندی و

آنرا سيصد کوجه زیارت بودی و هر مجله را مقبره بوده و شصت ديه در ربض در آمده

بود و مقابر آن ديهها کہ مملو باوليا و صالحا بوده در میان شهر ناپیدا گشته و بعد از

خرابی آن شهر بسبب غارات و تاراج مرارات مندرس و قبور منطمس شده و کسی

نمانده کہ گورستانها را باز شناسد فكيف بالقبور و هر چند جنين بود اما بر موجب ان

لم يدرك الكل لم يترك الكل . اسامی این بزرگان کہ در طبقات شيخ عبدالرحمن

سلمی و رساله استاد ابوالقاسم و تذکره شیخ فریدالدین عطار و تاریخ امام ابو عبدالله نیشابوری مسطور است که در نیشابور آسوده اند جمع کرد حق سبحانه و تعالی همگنان را عایت اقوال این بزرگان و متابعت افعال ایشان کرامت کند و از برکت و شفاعت ایشان محفوظ گرداند و هوولی الاجابة و التوفیق

اسامی سادات کبار

محمد بن محمد بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب صلوة الله علی رسول الله و علی آله الطیبین الطاهرین مدفونست بمقبره تالاجرد، ابو جعفر الصوفی محمد بن جعفر بن الحسین بن علی بن عمر بن الحسین بن علی ابن ابیطالب، محمد بن احمد بن عبدالله و بسر بزرگوار او، محمد بن محمد الملقب بزیاره نقیب سادات خراسان این دو شریف بزرگ و اولاد و احفاد ایشان رضی الله عنهم در مقبره عبدالله طاهر اند و آنرا گورستان سادات گفتندی

اسامی صحابه رضی الله عنهم

عامر بن سلیم الاسامی علامدار رسول خدای عزوجل، عنان بن حبیب، همام بن زید بن وایسه این سه صحابی و سه صحابه دیگر که نام ایشان معلوم نیست بیقین در نیشابور آسوده اند و گفته اند که نیز: ابو بربره اسامی در نیشابور آسوده است

اسامی مشایخ طبقات

ابو حفص حداد نیشابوری: ابو عثمان حیری نیشابوری، حمدون قصار نیشابوری، محفوظ بن محمود نیشابوری، ابو علی نقفی نیشابوری، یحیی بن معاذ رازی ابو الحسن علی الفوشنجی، ابو بکر طاهستانی فارسی، عبدالله بن مبارک نیشابوری

ابوبکر مرار نیشابوری، ابو عمر بن جنید نیشابوری ابو جعفر احمد بن حمدان نیشابوری
 ابو عثمان مغربی، ابو القاسم مغربی این مشایخ در نیشابور آسوده اند
 امام حاکم ابو عبدالله و شیخ سلمی یا یکی از این دو حکم کرده اند بوفات ایشان
 و ابو الحسن علی بن بندار و عبدالله النیشابوری المعروف بالرازی و ابوبکر السہی و
 ابو الحسن الوراق و ابو حمزہ خراسانی هم در نیشابور آسوده اند از بهر آنک ظهور و لایات
 ایشان و مسکن ایشان در نیشابور و نیشابور اند اما در این کتب مذکور ذکر مدفون
 ایشان نیافتیم شاه ابو الفوارس شجاع کرمان خلاف است که در نیشابور ست یادرسیر جان
 و در این کتب ذکر مدفون او نیست.

اسامی علماء بزرگ

امام محیی السنہ مسلم قشیری، امام المذہب اسحق راویہ، امام محمد بن
 یحیی ذہلی، امام محمد بن اسحق خزیمہ، احمد بن حرب نیشابوری، محمد بن اسلم
 طوسی، امام ابو سهل الصعلوکی امام قاضی الحرمین. امام ابو العباس الاصم، امام
 نصر بن زیاد القاضی، امام محمد بن الہیثم، امام ابو علی الکوفی، امام احمد الکندری
 امام ابو محمد حصیری، امام عباس بن حمزہ، امام ابو عبدالله السراج، امام ابو القاسم
 الواعظ، امام ابو الطیب الصعلوکی، امام ابو علی نیشابوری، امام ابو یعقوب الکرمانی
 پنج هزار جهود یا بیشتر بردست او مسلمان شده

اسامی کسانی که قبور ایشان مزارات آن شهر بوده بعضی آن

بزرگان و بعضی غیر ایشان

یحیی بن یحیی و دعا بر سر خاک او مستجاب است، احمد بن حرب و دعا بامداد

جمعه بر سر خاک او مستجاب است، ابو حمزہ مدینی علی بن هانی بن قنبر و ظاهر

آنست که هانی آنجاست ؛ ابوبکر الزاهد ؛ ابوالحسن الکوفی ، ابرهیم بن ابی طالب
 ابویعقوب اسحق . ابوعمر والحیری ، ابوعمر والمستملی ؛ ابوعمر والخفاف ، ابوعمر و
 الزاهد ، عباس بن حمزه ، ابوسعید الاصم ، ابوالحسین الخفاف ، الحسن الحداد ،
 ابوالولید ، ابوالعباس العابد ، ابوعبدالله الصفار ، ابوالفضل الواعظ ، زکریا بن ولویه
 ابرهیم بن محمد بن شعبان ، عبدالله بن عمر الریاح ؛ یاسر بن نصر الباهلی ، حسن بن
 الفضل الحلّی ، بشر بن الحکم العبدی ، عبدالرحمن بن بشر ، محمد بن عبدالوهاب
 احمد بن سعید داری ، ابوزکریا عنبری ، بعضی از این بزرگان مجاب الدعوه بوده اند
 ودعا بر سر خاک هریکی از بزرگان مرجو الاجابة است ،

این بزرگان از متقدمان اند اما بزرگانی که بعد از طبقه ششم در این شهر
 آسوده اند از آن جمله ، شیخ عالم ابوعلی دقاق ، استاد ابوالقاسم قشیری ، امام احمد
 میدانی ، شیخ علی مؤذن ، امام بن فورك اصبهانی ، امام الحرمین ابوالمعانی ، امام عالی واحدی ،
 شیخ فرید الدین عطار ، شیخ طبسی ، شیخ مجنون اولیا ، شیخ مجد الدین بغدادی
 ارزقنا الله متابعتهم والانخراط فی سلکهم بفضله و کرمه و هو اکرم الاکرمین و ارحم
 الراحمین صلی الله علی نبینا محمد و آله اجمعین

اسامی بزرگانی که در شهر نسا بور مدفون اند .

نقل از خط خواجه قطب الدین رحمه الله

مقابر صحابه رضی الله عنهم در اعالی حیره در مقابر منسوب بنصر بن زید الفاضلی ،
 سید بزرگوار محمد محروق صلی الله علی رسول الله و علی آل و سلام و هو محمد بن
 محمد بن زید بن علی بن الحسین بن علی بن ابیطالب کرم الله وجهه و رضی الله عنهم ،
 جوانمرد معروف بابو شختویه از شهدای صدر یشین است ، تریة او محل
 اجابت دعاست

جوانمرد عامدار حضرت مصطفیٰ بوده قبر او مشهور است ،

جوانمرد ثرد باد او نیز از شهداء صدر اول است ، احمد حرب رحمه الله تربت او و تربت یحیی معاذ رازی که از کبار طبقات است رحمه الله در مقبره معمر است ، شیخ محمد بن اسلام طوسی تربت او در راه مزار تاجرد است زاهد زمان بوده است و خدمت امام عای بن موسی الرضارا دریافته صلی الله علی رسول الله و علی آله و سلم و حدیث از او شنیده امام مسلم بن الحجاج القشیری تربت او در حوالی تربا باد در شرقی کهن دیر نیشابور قدیم است رحمه الله

امام ابوبکر فورک و یحیی بن یحیی در بر حیره هر دو در یک حظیره اند از زاهدان و عباد زمان بوده ،

امام الحرمین عبدالملک ابوالمعالی بن الامام ابی محمد یوسف الجوینی رحمه الله تربت او در جوار مزار تاجرد است ،

شیخ محمد فنال تربت او در قبله مقبره حیره است ، رحمه الله

شیخ عبدالرحمن کوف و شیخ عبدالرحمن سلمی و ناصر الدین محمد کوف رحمه الله تربتهاء ایشان در قبله مقبره حیره است

امام بیان الحق قاضی محمود نیشابوری مصنف عمل الغرائب و غیره تربت او در جوار نماز گاه عید در شهر شادیاخ ، رحمه الله قنبر امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه تربت او در جوار فرات آباد ،

شیخ علی مؤذن رحمه الله تربت او در جوار مقبره حیره است

استاد ابوعلی دقاق و استاد ابوالقاسم قشیری و محمد بن یحیی رحمه الله در یک حظیره اند در شهر قدیم در قبله کهن دیر ،

شیخ فریدالدین عطار رحمه الله تربت او در شادیاخ است ،

شیخ محمد ماهی و امام جمال الاسلام رحمه الله تربت هر دو بهم نزدیک

است در شادیانخ ،

شیخ ابو حفص حداد و شیخ ابوبکر صیدلانی تربت‌های ایشان در راه شارع ادک است در غربی علمدار رحمهم الله ،

شیخ مجد الدین بغدادی که از خوارزم صندوق او را نقل نسابور کرده اند تربت او در شادیانخ است رحمه الله

شیخ طبسی و تربت شاه شجاع کرمانی بهم نزدیک است رحمهم الله
شیخ مجنون اولیا تربت او در مقبره جل سر ، مقبره باب عروه فیها حسن بن الولید
وجعفر بن عبدالرحمن و عبدالله بن عبدالرماح و حسن بن الفضل و ابو العباس السراج و
ابرهیم بن ابیطالب رضی الله عنهم شیخ حدادون قصار و ابوعلی نفقی و عبدالله مبارک در
جوار حیره رحمهم الله مقبره عبدالله طاهر فیها قبره و قبر اولاده و قبر امام الحدیث
محمد بن یحیی الزاهدی ائمه تربت‌های ایشان در جوار ترخاک زرکان نسابور است
قبر ایشان ، عبدالله الفوشنجی ، ابو ایوب بن الحسن الزاهد شیخ محمد بن عبدالرحمن
بشر بن الحکم العبدی استاد ابو الولید مقبره حداد

امیر طاهر میفرمود که علماء و زهاد آن زمان را درین مقبره دفن می‌کردند
فیها اسحق بن ابرهیم الحنظلی و محمد بن اسامه و محمد بن الرافعی القشیری
واحمد بن مؤید الروقی و اسحق بن المنصور و ابو ذریب القشیری و حمدان
علیهم اجمعین

بسم الله الرحمن الرحیم رب یر

هذه أسماء المشايخ الذين ساء بهم الساف مشايخ الطبقات ثقات من الرسالة
التي هي معروفة بطبقات السامی مما جمع الشیخ العالم الربانی المحقق الصمدانی
عبدالرحمن السامی رحمه الله علیه

الطبقة الاولى منهم

فضل بن عیاض بخاری الاصل مات فی الحرم ووفاته سنه سبع وثمانین و
کنیتہ ابوعلی

و منهم : ابواسحق ابرهیم بن ادهم بن منصور مات بالجریر فحمل لی
صور ودفن لہافی الشام

و منهم : ذوالنون المصری قیل مات سنه ثمان واربعین و مائین و قیل سنه
خمس واربعین و کنیتہ ابو الفیض

و منهم : شیخ بشر خافی مات سنه سبع و عشرين و مائین ببغداد و دفن
فیہا و کنیتہ ابونصر

و منهم : الشیخ سری مستطی رحمۃ اللہ مات سنه احدى وخمسين و مائین
و کنیتہ ابوالحسن

و منهم : الشیخ ابو عبد اللہ حارث المحاسبی من بصرہ مات ببغداد سنه ثلث
واربعین و مائین

و منهم : الشیخ ابو یزید البسطامی رحمۃ اللہ مات بسنہ احدى وستین و مائہ و اسہ طیفور

و منهم : الشیخ ابو سلمان دارانی مات بسنہ خمس عشرہ و مائین و اسہ عبدالرحمن
بن عطیہ

و منهم : الشیخ معروف الکرخی مات ببغداد بسنہ مائین و قیل سنہ احدى و
مائین و کنیتہ ابو محفوظ

و منهم : الشیخ حاتم الاصم مات سنہ اربع عشر و مائین و کنیتہ ابو عبد الرحمن
وقیل سنہ سبع و ثلاثین مائین

ومنهم الشيخ احمد بن الحواری مات سنه ثلاثين ومائتين و كنيته ابو الحسن
ومنهم الشيخ ابو صالح حمدون بن احمد القصار مات بنيسابور سنه احدى
وسبعين ومائتين

ومنهم الشيخ منصور عمار من اهل مرو و كنيته ابو السرى
ومنهم الشيخ ابو تراب النخشبى توفى بالبادية سنه خمس واربعين ومائتين
واسمه على بن الحسين
ومنهم الشيخ ابو على احمد الانطاكى و قيل ابو عبدالله مات سنه تسع و
تسعين و مائتين

ومنهم فى الطبقات السلامى الشيخ ابو القاسم جنيد رحمه الله

الطبقة الثانية

ومنهم: الشيخ ابو القاسم الجنيد بن محمد بن الجنيد الجوار على قول بعض من
رحمة الله سنه سبع وتسعين و مائتين

ومنهم: الشيخ ابو الحسن النورى مات ببغداد فى سنه خمس وتسعين ومائتين
واسمه محمد بن احمد بن محمد

ومنهم: الشيخ ابو عثمان الحيرى اصلا من الرى مات بنيسابور فى سنه ثمان
وتسعين ومائتين واسمه اسمعيل بن سعيد بن منصور

ومنهم: رويم بن احمد مات بسنه ثمان وثلاثمائة ببغداد و كنيته ابو محمد
ومنهم الشيخ يوسف بن الحسين مات سنه اربع وثلاثمائة و كنيته ابو يعقوب
ومنهم: الشيخ ابو عبدالله جلا اصلا من بغداد كان بالشام مات سنه عشرين
وثلاثمائة واسمه احمد بن يحيى

و منهم : الشيخ سمنون بن حمزه مات ببغداد بعد الجنيد و كنيته ابو الحسن ومنهم
شاه شجاع الكرمانى مات بنيسابور قيل سنه ثمان وثمانين ومائتين و قيل ثلثمائة و
كنيته ابو الفوارس

و منهم : الشيخ ابو عبدالله عمر بن عثمان المكي مات ببغداد سنه احدى
وتسعين ومائتين و قيل سنه سبع وتسعين

و منهم : الشيخ سهل بن عبدالله التستري مات بسنه ثلاث وسبعين ومائتين
وقيل سنه ثلاث وثمانين ومائتين و كنيته ابو محمد

و منهم : الشيخ محمد بن الفضل الباقى ساكن سمرقند ومات بهاسنه تسع عشر
و ثلثمائة و كنيته ابو عبدالله

و منهم : الشيخ ابو عبدالله محمد الترمذى

و منهم : الشيخ ابو بكر الوراق اصله من ترمذ و اقام بباقى واسمه محمد بن عمر الحكيم
و منهم : الشيخ ابو سعيد الحرار هو من بغداد مات بسنه سبع وسبعين ومائتين
واسمه احمد بن عيسى

و منهم : الشيخ على بن سهل الاصفهاني و كنيته ابو الحسن

و منهم : الشيخ ابو العباس احمد بن محمد بن مسروق من اهل الطوس سكن
ببغداد ومات بسنه سبع وتسعين ومائتين وقيل سنه ثمان

و منهم : الشيخ ابو عبدالله محمد بن اسمعيل قيل عباس مائة وعشرين سنه ومات
جبل طور سنه تسع وتسعين ومائتين وقيل سنه سبع

و منهم : الشيخ ابو على الجوزجاني اسمه الحسن بن على

و منهم : الشيخ ابو عبدالله السجری من مشايخ خراسان ومنهم الشيخ محمد بن

احمد بن ابى الورد من مشايخ عراقين

الطبقة الثالثة

ومنهم : الشيخ ابو محمد الحریری مات بسنة احدى عشر وثلاثمائة واسمه احمد بن محمد الحسين

ومنهم : الشيخ ابو العباس العظامات بسنة تسع وثلاثمائة و قيل سنة احدى عشر واسمه احمد بن محمد سهل بن عطا

ومنهم : محفوظ بن محمود من اصحاب ابی حفص النيسابوری مات بسنة ثلاث اواربع وثلاثمائة بنيسابور ودفن بجانب ابی حفص

ومنهم : الشيخ ابو عمر والدمشقی مات بسنة عشر بن وثلاثمائة هو مشايخ الشام

ومنهم : الشيخ محمد بن حامد الترمذی من مشايخ خراسان و كنيته ابوبكر

ومنهم : الشيخ طاهر المقدسی من اصل مشايخ الشام

ومنهم : الشيخ ابو محمد عبدالله بن محمد الحرار من مشايخ الرازيين مات قيل البعد الاربعين وثلاثمائة

ومنهم : الشيخ نعمان بن محمد الحمدال الواسطی ساکن مصر مات ببغیة رمضان سنة ست عشر وثلاثمائة و كنيته ابو الحسن

ومنهم : الشيخ ابراهيم بن احمد الخواص مات فی جامع الری سنة احدى وتسعين و مائین و كنيته ابواسحق

ومنهم : الشيخ ابو حمزة البغدادي مات قيل الجند سنة سبع وثمانين و مائین واسمه محمد بن ابراهيم

ومنهم : الشيخ ابو الحسن الوراق من مشايخ نيسابور مات قيل العشرين وثلاثمائة واسمه محمد بن سعد

ومنهم: الشيخ ابوبكر الواسطي اصله من خراسان استوطن كورة مرو ومات بها بعد العشرين وثلثمائه واسمه محمد بن موسى

ومنهم: الشيخ ابوالحسن الدينوري من مشايخ الجبل اقام بمصر ومات بها بسنة ثلثين وثلثمائه اسمه علي بن محمد بن سهل

ومنهم: الشيخ ابوالمغيث حسين بن منصور الحلاج قتل بباب الطاق ببغداد يوم الثلاثاء من ذي القعدة سنة تسع وثلثمائه

ومنهم: الشيخ خير النساج اصله من سامره اقام ببغداد وكنيته ابوالحسن

ومنهم: الشيخ حمشاد الدينوري من كبار مشايخها مات بسنة تسع وتسعين ومائتين و

ومنهم: الشيخ ابو حمزة الخراساني من نيسابور من محل ملقبا بمات بسنة تسعين ومائتين

ومنهم: الشيخ الصبيح من اهل البصرة وكنيته ابو عبدالله مات بالسوس وقبر بها

ومنهم: الشيخ ابو اسحق ابراهيم بن داود الرومي مات بسنة ست وعشرين ومائتين وقيل ثلثمائه

ومنهم: الشيخ ابو جعفر احمد بن حمدان بن علي بن سنان من مشايخ نيسابور مات

في سنة ست عشر وثلثمائه

الطبقة الرابعة

ومنهم: الشيخ ابوبكر الشبلي خراساني الاصل عاش سبعا وثمانين سنة ومات

في ذي الحجة سنة اربع وثلثين وثلثمائه ببغداد واسمه دلف بن مجدر

ومنهم: الشيخ المرتعش وهو ابو محمد بن عبدالله بن محمد النيسابوري من

محلة حيره مات ببغداد سنة ثمان وعشرين وثلثمائه وقيل من محله ملقبا

ومنهم: ابو علي الرود باري توفي بسنة اثنين وعشرين وثلثمائه بمصر واسمه

احمد بن محمد بن ابي القاسم

و منهم: الشيخ ابو الحسن الاقطع اصله من المغرب مات بسنه اربعين وثلثمائه
و منهم: ابو علي الثقفي مات بسنه ثمان و عشرين وثلثمائه بنسابور واسمه
محمد بن عبد الوهاب

و منهم: ابو محمد عبدالله بن محمد بن منازل من مشايخ نيسابور مات بها
بسنه تسع و عشرين او ثلثين و ثلثمائه

و منهم ابو الحسن المزين واسمه علي بن محمد اصله من بغداد جاور بمكه
ومات بها سنه ثمان و عشرين و ثلثمائه

و منهم: الکتانی و هو محمد بن علي بن جعفر الکتانی امام بمكه و مات بها
بسنه اثنين وعشرين و ثلثمائه و كنيته ابو بكر

و منهم: النهرجوري و هو ابو يعقوب اسحق بن محمد امام بمكه و مات
بها سنه ثلاثين و ثلثمائه

و منهم: ابو الخير بن منار من مشايخ مصر مات في البتیه
و منهم ابو الكاتب من كبار مشايخ المصريات بسنه ست و اربعين و ثلثمائه
واسمه الحسين بن احمد

و منهم: ابو بكر عبدالله بن طاهر الاهري من مشايخ الجبل قيل مات بقرب الثلثين و ثلثمائه
و منهم: القرسي من مشايخ الجبل مات في سنه ثلاثين و ثلثمائه
و منهم: ابو الحسين علي بن هند الفارسي من كبار مشايخ فارس
و منهم: ابو اسحق بن شيبان الفريسي

و منهم: الحسين بن علي مرد من اهل ارمينه مات في الصفر سنه ثلاث و ثلاثين و ثلثمائه
و منهم: محمد بن احمد بن سالم النصري و كنيته ابو عبدالله
و منهم ابراهيم بن احمد بن مشايخ الرق و كنيته ابو اسحق

ومنہم : محمد بن علیان النسوی من كبار مشایخ النسا

ومنہم : ابوبکر محمد بن احمد رآنی سعد البغدادی

ومنہم : ابوسعید الاعرابی سكن بمكة ومات بباسنه احدى واربعین وثلاثمائة

واسمه احمد

الطبقة الخامسة

ومنہم : ابو عمر الزجاجی نیشابوری الاصل توفي بسنه ثمان واربعین وثلاثمائة

ومنہم : ابو العباس السیار من اهل مرو توفي سنه اثنين واربعین وثلاثمائة

واسمه قاسم بن محمد

ومنہم : جعفر الخلدی البغدادی المولد والمنشأ توفي سنه ثمان واربعین وثلاثمائة

ببغداد وقبره عند قبر الجنید وكنيته ابو محمد

ومنہم ابوبکر داود الدینوری الرزمی مات بعد الخمسين وثلاثمائة

ومنہم عبدالله بن محمد رازی الاصل مولد بنسابور مات سنه ثلاث وخمسين

وثلاثمائة وكنيته ابو محمد

ومنہم : ابو عمرو السامی وهو اسماعیل بن جنید بن احمد السامی مات

سنه ستین وثلاثمائة

ومنہم : ابو الحسن الفوشنجی مات سنه ثمان واربعین وثلاثمائة واسمه علی

بن احمد بن سهل :

ومنہم : ابو عبدالله محمد بن حقیف الشیرازی واسمه محمد بن جعفر مات بسنه

احدى وسبعین و ثلاثمائة بشیراز و كانت انه نیشابوریه

ومنہم : ابو عثمان المغربي من ناحية مرو بنسابور ومات بباسنه ثلث

وسبعین وثلثمائه

ومنهم : ابوالقاسم النصر آبادی نیشابوری الاصل والمولد خرج آخر عمره الى مكة سنة ست وستين وثلثمائه واسمه ابراهيم بن محمد .

ومنهم : بندار بن الحسين من اهل شيراز مات بسنة ثلاث وخمسين وثلثمائه وكنيته ابو الحسين

ومنهم : الحضيرى وهو ابو الحسن على بن ابراهيم بصرى الاصل مات ببغداد يوم الجمعة ذى الحجة سنة احدى وسبعين وثلثمائه

ومنهم : ابوبكر الطمستانى الفارسى ورد نیشابور ومات بها بعد سنة اربعين وثلثمائه

ومنهم : ابو عبد الله البروغندى واسمه محمد بن محمد بن الحسن من مشايخ مات بعد الخمسين وثلثمائه

ومنهم : ابو العباس الدينورى مات بسمرقند بعد الاربعين وثلثمائه واسمه محمد بن احمد بن محمد

ومنهم : محمد بن احمد وكنيته ابوبكر مات قبل الستين وثلثمائه وهو من مشايخ

نیشابور

ومنهم : ابو عبد الله الرودبارى واسمه احمد بن عطاء بن احمد مات سنة تسع وستين

وثلثمائه

ومنهم : ابو الحسن بن على بن بندار الحسين الخوافى من مشايخ نیشابور

بسنة تسع وخمسين وثلثمائه

ومنهم : ابو عبد الله وابو القاسم ابنا احمد بن محمد المقرئ قتلوا بعد سنة

سنة ست وثلثمائه واما ابو القاسم مات بنشابور سنة ثمان وسبعين وثلثمائه

ومنهم : محمد بن احمد بن حمدون الفراءى من مشايخ نیشابور مات سنة

سبعين وثلثمائه

ومنهم : محمد بن عبد الخالق الدينورى مات بها كنيته ابو عبد الله

ومنهم : ابو عبد الله محمد بن محمد الواسى

پایان

بنام خدا

در مقدمه گفته شد که کتاب تاریخ نيسابور تأليف الامام الحاکم ابو عبدالله محمد بن محمد بن حمدون شامل چندین هزار اسم رجال: اعم از فضلا، حکما، علما زهاد، شعرا، بترتيب حروف تهجی است. بعبارة آخری اسامی اشخاص از (الف) شروع شده و تا (ی) ختم گردیده است. از این نظر برای قسمت اول از این کتاب فهرست اسماء خاصه تهیه نشد، چه احتیاج بتدارك و تنظيم این مبحث نبود. اما در قسمت دوم کتاب که ذکر ابنیه و عمارات و قبور و وادیها و بساتین میباشد فهرست اسماء خاصه لازم بود و تهیه گردیده زیرا مؤلف در این قسمت: هم، از بناها و تکایا نام میبرد، و هم از مقابر مزارات شیوخ و زهاد و مردگان ذکر میکند و نام اشخاص را با نام پدر و جد یکجا رقم زده است بدین جهت در فهرست بهمان ترتیب متن کتاب طبقه بندی شده و امید است که مطبوع طبع گردد. والله المستعان

الف

۱۳۰۰-۱۲۸۰-۱۲۷۰-۱۲۰	ابر شهر
۱۴۵	ابراهيم بن محمد سفیان
۱۵۳-۱۴۵	ابراهيم بن ابيطال
۱۵۱	ابراهيم بن شعبان
۱۵۹	ابراهيم بن احمد
۱۶۱	ابراهيم بن محمد
۱۵۹	ابو اسحق بن الشيبان
۱۵۱	ابو الحسن الخفاف
۱۶۰-۱۴۹	ابو الحسن الفوشنجی
۱۵۰	ابو الحسن الوراق
۱۴۵	ابو الحسن علی البوشنجی
۱۶۱	ابو الحسن علی بن ابراهيم بصری
۱۵۶	ابو الحسن بن علی
۱۵۰	ابو الحسن علی بن بیدار
۱۴۵	ابو الحسن علی بن احمد البوشنجی
۱۵۱	ابو الحسن کوفی
۱۵۹	ابو الحسن المزین

۱۴۵	ابوالحسن قاضی الحرمین
۱۵۹	ابوالحسین علی بن ہند
۱۵۹	ابوالخیر بن منار
۱۵۱	ابوالعباس العابد
۱۴۵	ابوالعباس الاصم
۱۴۵	ابوالعباس السراج
۱۵۰	ابوالعباس مغربی
۱۶۱	ابوالعباس الدینوری
۱۶۰	ابوالعباس السیار
۱۵۰	ابوالفوارس شجاع کرمانی
۱۵۰	ابوالفضل الواعظ زکریا بن ولویہ
۱۶۱	ابوالقاسم
۱۵۹	القرسیسی
۱۵۹	ابوالکاتب
۱۵۲	ابوالمعالی
۱۵۳، ۱۵۱	ابوالولید
۱۵۳	ابوایوب بن الحسن
۱۴۹	ابوبربرہ اسلمی
۱۵۱	ابوبکر الزاهد
۱۵۰	ابوبکر السہی
۱۵۰	ابوبکر مرار
۱۶۱، ۱۴۹	ابوبکر الطمستانی
۱۵۹	ابوبکر بن منار
۱۵۹	ابوبکر عبداللہ بن طاہر الاہری

۱۶۰	ابوبکر محمد بن احمد
۱۶۰	ابوبکر داود الدینوری
۱۵۷	ابوبکر
۱۲۷	ایورد
۱۴۹	ابو جعفر الصوفی
۱۴۹	ابو حفص حداد
۱۵۰	ابو حمزه مدینی علی بن هانی بن قنبر
۱۵۰	ابو حمزه خراسانی
۱۵۱، ۱۴۵	ابوز کریای عنبری
۱۵۳، ۱۴۵	ابوز کریا
۱۵۱	ابو سعید الاصم
۱۶۰	ابو سعید الاعرابی
۱۵۱	ابو شختویه
۱۵۵	ابو عبدالله جلا
۱۵۱	ابو عبدالله الصفار
۱۱۷	ابو عبدالله النیسابوری
۱۳۵	ابو عبدالله داود بن علی
۱۶۰	ابو عبدالله محمد بن حنفی شیرازی
۱۶۱	ابو عبدالله البروغندی
۱۶۱	ابو عبدالله الرودباری
۱۶۱	ابو عبدالله
۱۶۱	ابو عبدالله محمد بن محمد الواشی
۱۴۹	ابو عثمان جدی
۱۶۰، ۱۵۰	ابو عثمان مغربی

۱۵۸	ابو علی الرودباری
۱۵۹، ۱۵۳، ۱۴۹، ۱۴۵	ابو علی الثقفی
۱۵۱	ابو عمرو والحیری
۱۵۱	ابو عمرو والخفاف
۱۵۱	ابو عمرو والزاهد عباس بن حمزه
۱۶۰	ابو عمرو والسلمی
۱۶۰	ابو عمرو والزجاجی النیسابوری
۱۵۱	ابو عمرو والمستملی
۱۵۰، ۱۴۵	ابو عمرو بن جنید
۱۴۱	ابو قبا بوس
۱۵۹	ابو محمد عبداللہ بن محمد بن منازل
۱۴۲، ۱۴۱، ۱۲۴، ۱۲۲	ابو مسلم مروزی
۱۴۱	ابو مہلب
۱۵۵	ابو یعقوب
۱۵۹، ۱۵۱	ابو یعقوب اسحق
۱۵۵	ابو محمود
۱۵۵	ابی الریحان
۱۵۷	ابی حفص نیسابوری
۱۶۰، ۲۴۹، ۱۴۸	احمد
۱۳۸	احمد آباد
۱۵۵	احمد القصار
۱۳۱	احمد بن حاج
۱۵۰	احمد بن حرب نیسابوری
۱۵۲، ۱۵۰	احمد بن حرب

۱۴۵	احمد بن سعيد
۱۴۵	احمد بن مبارك
۱۵۷	احمد بن محمد الحسين
۱۵۷	احمد بن محمد بن سهل بن عطا
۱۶۱	احمد بن عطا بن احمد
۱۶۱	احمد بن محمد المقرئ
۱۵۸	احمد بن محمد بن ابی القاسم
۱۴۹	احمد بن عبد الله
۱۵۳	احمد بن مؤيد الزوقي
۱۵۵	احمد بن يحيى
۱۵۴	ادهم بن منصور
۱۴۰	ارعيان
۱۵۲، ۱۵۱	استاد ابو القاسم قشيري
۱۵۲	استاد ابو على دقاق
۱۵۴	اسحق بن ابراهيم
۱۵۳	اسحق بن ابراهيم الحنظلي
۱۵۳	اسحق بن منصور
۱۵۰	اسحق راويده
۱۴۰	اسفراين
۱۴۰	استوا
۱۶۰	اسماعيل بن جنيد بن احمد سلمى
۱۵۵	اسماعيل بن سعيد منصور
۱۱۷	افراسياب
۱۱۲	افريدون

١٤٦	التورة
١٦٠، ١٥٦	الجنيد
١٥١	الحسن الحداد
١٤٩، ١٤٥	الحسين
١٥٩	الحسين بن علي
١٥٩	الحسين بن احمد
١٤٥	الحسين بن الوليد
١٦١	الحضيرى
١٢١	الزيق بوياباد
١٥٣، ١٤٥	امام الحديث محمد بن يحيى الذهلى
١١٧	امام الفقيه محمد بن حسين الخليفة النيسابورى
١٥١	امام الحرمين ابو المعالى
١٥٢	امام الحرمين عبد المطلب
١٥١	امام بن فورك اصبهانى
١٥٢	امام بيان الحق قاضى محمود
١٥٢	امام جمال الاسلام
١٤٥	امام جعفر بن زياره
١٣١، ١٣٠، ١٢٩، ١٢٦، ١٢٥، ١٢٤، ١٢٢، ١٢١، ١٢٠، ١١٩، ١١٨، ١١٧	امام حاكم
	١٤٢، ١٤٠، ١٣٧، ١٣٦، ١٣٣
١٤٥	امام زكريا
١٥١	امام على واحدى
١٥٧	الشيخ ابراهيم بن احمد الخواص
١٥٨	الشيخ ابواسحق ابراهيم بن داود
١٥٧	الشيخ ابو الحسن الوراق

١٥٨	الشيخ ابو الحسن الدنيوري
١٥٩	الشيخ ابو الحسن الاقطع
١٥٥	الشيخ ابو الحسن نوري
١٥٥	الشيخ ابو القاسم جنيد
١٥٧	الشيخ ابو العباس العطا
٢٥٦	الشيخ ابو العباس احمد بن محمد بن مسروق
١٥٨	الشيخ ابو المغيث حسين بن منصور حلاج
١٥٨	الشيخ ابو بكر الواسطي
١٥٦	الشيخ ابو بكر الوراق
١٥٨	الشيخ ابو بكر الشبلي خراساني
١٥٥	الشيخ ابو ترات النخشي
١٥٨	الشيخ ابو جعفر احمد بن حمدان
١٥٨	الشيخ ابو حمزه خراساني
١٥٧	الشيخ ابو حمزه بغدادى
١٥٢	الشيخ ابو عبدالله حارث
١٥٦	الشيخ ابو عبدالله عمر بن عثمان المكي
١٥٦	الشيخ ابو عبدالله السحرى
١٥٦	الشيخ ابو عبدالله عمر بن عثمان
١٥٦	الشيخ ابو عبدالله محمد الترمذى
١٥٦	الشيخ ابو عبدالله محمد بن اسمعيل
١٥٥	الشيخ ابو عثمان الحيرى
١٥٧	الشيخ ابو عمرو الدمشقى
١٥٦	الشيخ ابو على الجوزجاني
١٥٥	الشيخ ابو على احمد الانطاكي

١٥٤	الشيخ ابو سلمان داراني
١٥٧	الشيخ ابو محمد عبد الله بن محمد
١٥٧	الشيخ ابو محمد الحريري
١٥٤	الشيخ ابو يزيد بسطامي
١٥٥	الشيخ احمد بن الخواري
١٥٨	الشيخ الصبحي
١٥٨	الشيخ المرتعش
١٥٤	الشيخ المعروف الكرخي
١٥٤	الشيخ بشر خافي
١٥٤	الشيخ حاتم الاصم
١٥٨	الشيخ حمشاد الدينوري
١٤٥	الشيخ حمدون العصار
١٥٨	الشيخ خير النساج
١٥٦	الشيخ سهل بن عبد الله التستري
١٥٦	الشيخ سمنون بن حمزه
١٥٧	الشيخ طاهر المقدسي
١٥٦	الشيخ محمد بن الفضل البلخي
١٥٧	الشيخ محمد بن حامد الترمذي
١٥٥	الشيخ منصور عمار
١٥٧	الشيخ نعمان بن محمد الحمال الواسطي
١٥٥	الشيخ يوسف بن احمد
١٥٩	الكتاني
١٥٩	النهر جوري
١٥٠	امام ابو القاسم الواعظ

۱۵۰	امام ابو الطیب الصعلو کی
۱۵۰	امام ابو العباس الاصم
۱۵۲	امام ابوبکر فورك
۱۵۰	امام ابو عبد اللہ السراج
۱۴۹	امام ابو عبد اللہ النیسابوری
۱۵۰	امام ابو علی النیسابوری
۱۵۰	امام ابو علی الکوفی
۱۵۰	امام ابوسہل الصعلو کی
۱۵۰	امام ابو محمد حصیری
۱۵۰	امام ابویعقوب الکرمانی
۱۴۵	امام ابی جعفر صوفی
۱۵۲	امام ابی محمد یوسف الجوینی
۱۴۵	امام احمد حرب
۱۵۰	امام احمد الکندری
۱۴۵	امام احمد بن سعید الدارمی
۱۵۱	امام احمد میدان
۱۴۵	امام اسحق بن ابرہیم الحنظلی
۱۵۲	امام علی بن موسی الرضا
۱۵۰	امام قاضی الحرمین
۱۴۵	امام محمد بن اسلم العابد
۱۳۵	امام محمد بن الامام محمد
۱۵۰	امام محمد بن یحیی زہلی
۱۵۰	امام محمد بن اسحق خزیمہ
۱۵۰	امام محمد بن الہیثم

۱۵۰	امام محیی السنہ
۱۵۲	امام مسلم بن الحجاج القشیری
۱۳۵	امام موسی بن الامام جعفر
۱۲۶، ۱۲۵	امیر المؤمنین عثمان
۱۵۳	امیر طاهر
۱۱۹	انبار
۱۱۹	انباردہ
۱۴۰، ۱۳۸	انوشروان
۱۱۷	انوش بن شیت بن آدم
۱۱۹، ۱۱۷	ایران
۱۱۷	ایرج

ب

۱۵۸	باب الطاق
۱۲۱	باغ بہلہ
۱۳۹	باغ فرك
۱۲۱	باغك
۱۲۱	باغ كبار
۱۲۱	باب طاق
۱۳۹، ۱۳۸	بشت
۱۵۳	بشر بن الحكم العبدی
۱۳۹	بشغروش
۱۲۱	بشمانا باد
۱۵۸، ۱۵۴، ۱۳۱، ۱۲۹، ۱۲۵، ۱۱۹	بصرہ

۱۶۱، ۱۶۰، ۱۵۹، ۱۵۸، ۱۵۶، ۱۵۵، ۱۵۴، ۱۱۹	بغداد
۱۵۶، ۱۲۸	بلخ
۱۴۰	بلاش
۱۲۲	بویاباد
۱۳۹، ۱۳۸	بیہق
۱۲۱	بندار بن الحسین

ت

۱۲۱	تلا جرد علیا
۱۲۱	تلا جرد سفلی
۱۵۲، ۱۴۹، ۱۳۵، ۱۳۲	تلا جرد
۱۴۰	ترکستان
۱۴۶	تورہ
۱۵۲	تر باباد
۱۵۳	ترخک زرکان
۱۵۶	ترمذ

ج

۱۲۲	جامعہ (محلہ)
۱۴۱	جر جان
۱۵۳، ۱۴۹، ۱۴۵، ۱۳۵	جعفر
۱۲۱	جوری علیا
۱۲۱	جوری سفلی
۱۲۲	جولاهکان (محلہ)
۱۴۱، ۱۳۹، ۱۲۶، ۱۲۵	جوین
۱۳۷	جیحون

۱۵۲	جوانمرد علمدار
۱۵۲	جوانمرد ثردباد
۱۵۶	جبل طور
۱۵۹، ۱۵۸	جبل
۱۵۰	جعفر الخلدی

ح

۱۲۱	حافظ محفوظ
۱۲۱	حایط
۱۲۵	حبیب
۱۵۳	حدا باد
۱۴۸، ۱۳۵	حسن
۱۵۳، ۱۵۱	حسن بن الفضل
۱۵۳	حسن بن الولید
۱۴۹، ۱۳۵	حسین
۱۲۳	حسین بن محمد نصر آبادی
۱۲۱	حفصا باد
۱۴۵	حفص بن عبدالرحمن
۱۲۱	حنجرود علیا
۱۲۱	حنجرود سفلی
۱۲۱	حمزه علیا
۱۴۹	حمدون قصار
۱۲۱	حوسق
۱۲۳	حوض کستان
۱۵۴، ۱۵۳، ۱۲۲	حیره

خ

۱۴۰	خارزنج
۱۴۰	خاقان ترك
۱۵۷، ۱۵۶، ۱۴۹، ۱۴۱، ۱۴۰، ۱۳۹، ۱۳۱، ۱۳۰، ۱۲۹، ۱۲۸، ۱۲۵، ۱۲۴، ۱۲۲	خراسان
۱۵۸	
۱۲۱	خرقن عليا باد
۱۲۱	خرکاباد
۱۲۱	خشانه قناه
۱۴۲	خمارتکين
۱۲۱	خندرون
۱۲۳	خنجرود
۱۴۱	خوشب
۱۲۱	خول
۱۵۳	خوارزم

د

۱۲۱	دزدان
۱۲۱	دوديه يهود
۱۲۱	دارا بجر د
۱۲۱	دستجرد
۱۲۷	دزقهنند
۱۳۵	داود
۱۳۷	دجله

دامغان

۱۳۹

دلف بن محدر

۱۵۸

ذ

ذوالایکھ

۱۱۷

ذوالنون المصری

۱۵۴

ر

راقعہ

۱۲۱

ربیعہ

۱۲۵

ریوند

۱۳۹، ۱۳۸

ربع مازل

۱۳۹

رویم بن احمد

۱۵۵

ز

زمجار علیا

۱۲۱

زمجار سفلی

۱۲۱

زین العابدین

۱۳۵

زید بن الامام زین العابدین

۱۳۵

زوزن

۱۴۱

زید

۱۵۱، ۱۴۹

زکریا بن ولویہ

۱۵۱

۱۴

۱۵۸	سامره
۱۱۹	سجستان
۱۲۲	سرحیره
۱۱۹	سلطان محمود
۱۲۲	سلطان حسین
۱۳۰	سلطان سلیمان بن مطرود
۱۳۰	سلیمان بن مطرود
۱۴۱	سلومد
۱۲۱	سلمه
۱۲۵	سعید بن عاص
۱۲۵	سمنان
۱۲۵	سوانقادر علیا
۱۲۱	سوانقا در سفلی
۱۲۱	سورین کوی
۱۲۱	سهل تاشیش
۱۲۱	سهرامقان
۱۵۰	سیرجان
۱۴۶	سید صدرالدین الحسینی
۱۲۱	سیمجرد علیا
۱۲۱	سیمجرد سفلی
۱۲۱	سیسنویه
۱۶۱-۱۵۶	سمرقند
۱۵۸	سوس (شوش)

۲۴۹، ۱۱۸	شابور
۱۲۱	شابور (شهر)
۱۵۷، ۱۵۲، ۱۴۶، ۱۳۲، ۱۲۳	شادیخ
۱۵۷، ۱۵۵، ۱۵۴، ۱۴۱	شام
۱۱۸	شاه پسر
۱۴۳	شاهنبر
۱۲۱	شحنه علیا
۱۲۱	شحنه سفلی
۱۲۱	شهرستانه
۱۳۱	شیخ ابواسحق راهویه مروزی
۱۵۲، ۱۴۹	شیخ فریدالدین عطار
۱۵۲، ۱۴۸	شیخ عبدالرحمن سلمی
۱۵۲، ۱۵۱	شیخ علی مؤذن
۱۵۳، ۱۵۱	شیخ طبسی
۱۵۱	شیخ مجدالدین بغدادی
۱۵۳، ۱۵۱	شیخ مجنون اولیاء
۱۵۲، ۱۳۲	شیخ محمد بن اسلم طوسی
۱۵۲، ۱۴۵	شیخ یحیی معاذ
۱۵۲	شیخ عبدالرحمن کوف
۱۵۲	شیخ محمد فنال

۱۴۲

طاهر

۱۴۲

طلحه

۱۴۰-۱۳۸، ۱۲۸، ۱۲۷

طوس

۱۵۴

طیفور

۱۲۷-۱۲۵

عامر

۱۴۹

عامر بن سلیم الاسلامی

۱۵۶

عباس

۱۵۱

عباس بن حمزہ

۱۲۱

عار کاباد

۱۴۹-۱۴۲

عبدالله

۱۴۵

عبدالله الرماخ

۱۵۰

عبدالله النیسابوری

۱۵۳-۱۴۹

عبدالله بن مبارک

۱۵۳-۱۵۱

عبدالله بن عمر الرماح

۱۵۳-۱۲۹

عبدالله بن طاهر

۱۶۰

عبدالله بن محمد رازی

۱۲۹-۱۲۵

عبدالله بن عامر

۱۵۳

عبدالله الفوشنجی

۱۲۵

عبد الشمس

۱۴۹-۱۳۰-۱۲۷-۱۲۳، ۱۲۲

عبدالله طاهر

۱۲۸-۱۲۶

عبدالله حازم

۱۴۱، ۱۲۹، ۱۲۸، ۱۲۶، ۱۲۵، ۱۲۴

۱۵۴

۱۵۳

۱۵۱

۱۵۳

۱۲۶، ۱۲۵

۱۴۹، ۱۴۵، ۱۴۰، ۱۳۵

۱۵۳

۱۵۲، ۱۳۱

۱۶۰

۱۶۰

۱۶۰

۱۴۱

۱۴۲

۱۱۹

۱۴۵

۱۴۹

۱۳۵

عبداللہ عامر

عبدالرحمن بن عطیہ

عبدالرحمن السامی

عبدالرحمن بن بشر

عبدالرحمن

عثمان

علی

علمدار

علی بن موسیٰ الرضا

علی بن احمد بن سہل

علی بن محمد بن سہل

علی بن محمد

عکرمہ

عمرو

عمرو بن لیث

عمر

عنان بن حبیب

عیسیٰ

ف

۱۵۲

۱۲۱

۱۲۱

۱۴۹

فرات آباد

فرات آباد

فازرشک

فرہنگ

۱۴۰

فیروز

۱۱۹

فیروز شاپور

۱۵۴

فضل بن عیاض

ق

۱۶۰

قاسم بن محمد

۱۴۰

قباد

۱۴۴

قبر الامام محمد بن محمد

۱۴۴

قبر امام احمد بن ابراهیم

۱۴۴

قبر امام مسلم الحجاج

۱۴۴

قبر ابی عبدالله البوشنجی

۱۴۴

قبر ابی الولید

۱۴۴

قبر ایوب الحسن الزاهد

۱۴۴

قبر سر خلاب

۱۴۴

قبر همام بن زید

۱۴۴

قبر بشر بن الحکم

۱۴۴

قبر عبدالرحمن بن بشر

۱۴۴

قبر محمد بن عبدالوهاب

۱۴۴

قبر نصر بن زیاد القاضی

۱۲۱

قریه بود

۱۳۱

قریه مویدیہ

۱۴۰

قریه فریمان

۱۲۱

قناة

۱۲۱

قناة علیا

۱۲۱

۱۲۵

۱۴۱، ۱۴۰، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۲۱، ۱۱۹، ۱۱۸

قناة جہم

قومس

قہندز

ک

۱۱۹

۱۲۱

۱۲۷

۱۴۰

۱۲۱

۱۴۱، ۱۲۵

۱۴۰

۱۲۱

۱۳۲

۱۲۵

۱۳۳، ۱۳۲

۱۵۲

کرخ

کرم بکر

کرمان

کسری

کنار سفلی

کنارک

کندر

کوی دزکان

کوچه بلاس آباد

کوفه

کہلان

کہن دیر

گ

۱۲۲

۱۲۵

گند آباد

گزیر

۱۶۱	محمد بن احمد بن حمدون
۱۵۶	محمد بن احمد بن ابی الورد
۱۶۱	محمد بن عبد الخالق دینوری
۱۵۶	محمد بن عمر الحکیم
۱۵۰	محمد بن اسلم
۱۴۹، ۱۴۸، ۱۴۵، ۱۳۸، ۱۳۵	محمد
۱۵۱، ۱۳۵	محمد محروق
۱۵۱	محمد بن زید
۱۵۱	محمد بن محمد
۱۵۳	محمد بن الرافعی
۱۴۵	محمد بن رافع القشیری
۱۲۴	محلہ الرتعیہ
۱۲۳	محلہ الزیق بویاباد
۱۲۳	محلہ باب ابی الاسود
۱۲۴	محلہ باغ رازیان
۱۲۴	محلہ باغک
۱۲۴	محلہ باب عسکر
۱۲۶	محلہ باب معمر
۱۲۴	محلہ باب عقیل
۱۲۴، ۱۲۳	محلہ بزرگ
۱۲۲	محلہ نو بنیاد
۱۲۴	محلہ شهرستان

۱۲۳	محلہ تلاجر د
۱۲۲	محلہ جامعہ
۱۲۳	محلہ جلاباد
۱۲۴، ۱۲۲	محلہ جولاهکان
۱۲۴	محلہ جودی علیا
۱۲۴	محلہ جودی سفلی
۱۲۲	محلہ حیرہ
۱۲۴	محلہ خر کلاباد
۱۲۳	محلہ خفصا باد
۱۵۸	محلہ خواست
۱۲۳	محلہ خمز کاباد
۱۲۴	محلہ درباغ
۱۳۴	محلہ درباغ ملاجر د (تلاجر د)
۱۲۳	محلہ دیز
۱۲۴	محلہ ذروان
۱۲۴	محلہ زمجار
۱۲۴	محلہ سنجد ستانہ
۱۲۴	محلہ سرپل
۱۲۲	محلہ سر حیرہ
۱۲۴	محلہ سیمجر د
۱۲۴	محلہ سر کوی
۱۲۳	محلہ شادیخ
۱۲۹	محلہ شاہنبر
۱۴۳، ۱۳۲، ۱۲۴	محلہ قز

۱۲۳	محلہ قباب
۱۲۳	محلہ قوی بزرگ
۱۲۲	محلہ گند آباد
۱۲۳	محلہ غد آباد
۱۲۳	محلہ محمد آباد
۱۲۲	محلہ مولقا باد
۱۲۲	محلہ میدان زیاد
۱۲۳	محلہ مناسک علیا
۱۲۳	محلہ مناسک سفلی
۱۲۴	محلہ مرتعہ
۱۲۲	محلہ نصر آباد
۱۲۴	محلہ میدان حسین
۱۵۷، ۱۴۹	محفوظ بن محمود نیسابوری
۱۱۹	مداین
۱۳۱	مدینہ
۱۶۰، ۱۵۸، ۱۵۵، ۱۲۸، ۱۲۵	مرو
۱۵۲	مصطفیٰ
۱۲۸	معتق
۱۴۶	موسیٰ
۱۳۹	موسنقان
۱۶۱، ۱۶۰، ۱۵۹	مکہ
۱۵۳	مسجد ابن حرب
۱۴۳	مسجد امام یحییٰ
۱۴۳	مسجد ایوب بن الحسن

۱۴۳	مسجد باب معمر
۱۴۳	مسجد جمش
۱۴۳	مسجد دروازه قهندز
۱۴۳	مسجد رجا بن معاذ بن مسلم
۱۴۳	مسجد سر امعاد
۱۴۳	مسجد مصلی جنیان
۱۵۰	مسلم قشیری
۱۳۸	مسیب
۱۵۹-۱۵۷-۱۳۷-۱۲۱	مصر
۱۵۳	مقبره باب عروہ
۱۵۵	مقبره باب معمر
۱۵۵	مقبره امیر عبداللہ بن طاهر
۱۴۹-۱۵۵	مقبره تلا جرد
۱۵۵	مقبره جلالاباد
۱۵۳	مقبره جل سر
۱۵۵	مقبره حیرہ
۱۵۵	مقبره سر میدان
۱۵۵	مقبره شاہنبر
۱۵۵	مقبره قر
۱۵۵	مقبره حسن بن معاذ بن مسلم
۱۵۲	مقبره معمر
۱۵۵	مقبره نصر بن زیاد القاضی
۱۲۱	مناسک سفلی
۱۲۱	مناسک علیا

۱۳۸، ۱۱۸	منوچهر
۱۴۲	منصور
۱۳۵	موسی
۱۴۰	مهر جان
۱۴۴	میدان تلاجر د
۱۴۴	میدان حسین بن معاذ مسلم
۱۴۴	میدان هانی

ن

۱۴۰، ۱۲۷	نسا
، ۱۲۸ ، ۱۲۷ ، ۱۲۶ ، ۱۲۵ ، ، ۱۲۰ ، ، ۱۱۹ ، ۱۱۷	نسابور، نیشابور، نیشابور، نیشابور
، ۱۲۹ ، ۱۳۰ ، ۱۳۱ ، ۲۳۲ ، ۱۳۳ ، ۱۳۴ ، ۱۳۵ ، ۱۳۶ ، ۱۳۷ ، ۱۳۹ ، ۱۴۱ ، ۱۴۴ ، ۱۴۶ ،	
، ۱۶۱ ، ۱۶۰ ، ۱۵۹ ، ۱۵۸ ، ۱۵۷ ، ۱۵۶ ، ۱۵۵ ، ۱۵۴ ، ۱۵۳ ، ۱۵۲ ، ۱۵۰ ، ۱۴۹ ، ۱۴۸	
۱۲۱	نصر آباد
۱۲۱	نیل
۱۵۲	ناصر الدین محمد کوف

و

۱۴۱	ولایت ارقند
۱۴۰	ولایت اسفراین
۱۴۰	ولایت ارغیان
۱۴۱	ولایت باخرز
۱۴۰	ولایت بشت

۱۴۱	ولایت جاجرم
۱۴۱	ولایت جام
۱۴۱	ولایت خواف
۱۴۱	ولایت رخ
۱۴۱	ولایت زوزن
۱۴۰	ولایت خبوشان
۱۳۸	وادی بشفروش
۱۳۸	وادی بووغان
۱۳۸	وادی دیزباد
۱۳۸	وادی شامات
۱۳۸	وادی شغاندیر
۱۳۸	وادی عطی رود
۱۳۸	وافکر سلیم
۱۳۸	وافکر معاد
۱۳۸	ورقاب فارس
۱۳۸	وینکاباد

و

۱۲۷، ۱۲۷	هراة
۱۲۷	هر و ن الرشید
۱۲۹	همام بن زید بن داود

ی

۱۲۵

۱۲۳

۱۵۱

۱۴۵

۱۵۲، ۱۵۰، ۱۴۵

۱۵۰

یزدجرد

یعقوب لیث

یاسر بن نصر الباهلی

یاسین بن القصر الباهلی

یحیی بن یحیی

یحیی بن معاذ رازی

